T.C.
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANTALYA BALBEY MAHALLESİ KENTSEL SİT ALANININ MİMARİ ANALİZİ VE 365 ADA 10 PARSELDE BULUNAN TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİNİN RESTORASYON PROJESİ

DÜRİYE YAMAN KARAGÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR. ELİF ÖZLEM AYDIN

MAYIS 2024

T.C.
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANTALYA BALBEY MAHALLESİ KENTSEL SİT ALANININ MİMARİ ANALİZİ VE 365 ADA 10 PARSELDE BULUNAN TESCİLLİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİNİN RESTORASYON PROJESİ

DÜRİYE YAMAN KARAGÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR. ELİF ÖZLEM AYDIN

MAYIS 2024

T.R.

GEBZE TECHNICAL UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL

ARCHITECTURAL ANALYSIS OF ANTALYA BALBEY NEIGHBORHOOD URBAN PROTECTED AREA AND RESTORATION PROJECT OF THE REGISTERED CIVIL ARCHITECTURE EXAMPLE LOCATED ON PLOT 10 OF BLOCK 365

DÜRİYE YAMAN KARAGÖZ

A THESIS OF MASTER OF SCIENCE

DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

ADVISOR: PROF. DR. ELİF ÖZLEM AYDIN

MAY 2024

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU

GTÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 11/03/2024 tarih ve 2024/18 sayılı kararıyla oluşturulan, jüri tarafından 30/05/2024 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Düriye YAMAN KARAGÖZ 'ün tez çalışması Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE
(TEZ DANIŞMANI) : Prof. Dr. Elif Özlem ORAL AYDIN

ÜYE : Doç. Dr. A. Esin KULELİ

ÜYE : Dr. Öğr. Üyesi Mine TOPÇUBAŞI

ONAY

Gebze Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunun ……/……./..…… tarih ve …..…./…..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

ÖZET

Antik dönemden itibaren Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz tarafından gelen ticari malların Anadolu'ya aktarıldığı bir liman kent olarak kurulan Antalya, Selçuklu döneminde surlarla çevrili kapalı bir kent modeli olarak gelişmiştir. Osmanlı döneminde, 15. yüzyıldan başlayarak ekonomik hareketliliğe bağlı nüfus artışıyla büyük Anadolu şehirleri sur dışına taşmışlardır. Antalya'da Kaleiçi dışında 15. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilen Balbey Camisi, mevcut hamamı ve günümüze ulaşamayan kervansarayı ile Antalya'da Osmanlı klasik mimarisine özgü planlı ilk sur dışı külliye olarak nitelendirilebilir. Osmanlı vezirlerin Balibey tarafından yaptırılan Balbey Camii etrafında gelişen Balbey mahallesi Müslüman Türklerin yerleştiği bakımlı bahçelerden oluşan çok güzel bir yerleşim olarak bilinmektedir. Büyük ölçüde geliştiği dönemin izlerini günümüze taşıyabilen çarşı merkezi ve limanla bağlantılı yerleşim dokusu kentsel sit alanı ilan edilerek, koruma altına alınmıştır.

Balbey Mahallesi geçmişten günümüze kadar birçok plan ve plan revizyonuna konu olmuştur. Osmanlı mahalle dokusunu korumaya çalışan Balbey mahallesinin özgün değerleri tüm planlama süreçlerine rağmen yok olma tehdidi ile karşı karşıyadır. Tescilli yapılar; yangın, terk, bakım ve onarım eksikliği, özgün olmayan müdahaleler sebebiyle gün geçtikçe karakteristik değerlerini kaybetmektedir. Kent merkezinde yer alması sebebiyle, rant kaygısıyla bölge kaçak yapıların etkisinde kalmış, asıl kullanıcılar alanı yavaş yavaş terk etmiş ve tarihi yapı avluları yıkılarak ücretli otoparka çevrilmiştir. Alanın rehabilitasyonu için Balbey mahallesinde mimari analiz çalışmaları yürütülmüş, bu analizlere dayalı koruma önerileri geliştirilmiştir. Balbey Mahallesi sınırları içerisindeki özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan 365 ada 10 parselde bulunan tescilli yapının analitik rölövesi ile mevcut izler, tarihi fotoğraflar, sözlü tarih ve analojik çalışmalara dayalı restitüsyonu hazırlanmıştır. Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 1990 yılında tescilli varlıklar listesine eklenerek, tescillenen yapının zaman içerisinde değişen yaşam koşulları ve çağdaş ihtiyaçlara cevap verebilmesi, sakinleri ile yaşaması amacıyla işlev ve müdahale kararlarının belirlendiği restorasyon projesi hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın Antalya sur dışında kurulan ilk Osmanlı dokusu olan Balbey mahallesinin varlığını sürdürmesi ve Antalya'nın artan nüfusuna kültürel hizmetler sunan geleneksel bir nüve olarak katılmasına katkı vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Balbey Mahallesi, Tarihi Doku, Geleneksel Evler, Kültürel Miras, Koruma Sorunları

ABSTRACT

Antalya, which was established as a port city where commercial goods coming from the Eastern Mediterranean and the Red Sea were transferred to Anatolia since ancient times, developed as a closed city model surrounded by walls during the Seljuk period. During the Ottoman period, starting from the 15th century, large Anatolian cities moved outside the city walls due to the population increase resulting from economic mobility. The Balbey Mosque, which was built in the second half of the 15th century outside Kaleiçi in Antalya, can be characterized as the first complex outside the city walls in Antalya with its existing bathhouse and caravanserai, which has not survived to the present day. The Balbey neighborhood, which developed around the Balbey Mosque built by the Ottoman vizier Balibey, is known as a very beautiful settlement consisting of well-kept gardens where Muslim Turks settled. The bazaar center and the settlement texture connected to the port, which can carry the traces of the period in which it developed to a large extent, have been declared an urban protected area and taken under protection.

Balbey Neighborhood has been the subject of many plans and plan revisions from past to present. Despite all these planning processes, the original values of the Balbey neighborhood, which tries to preserve its Ottoman neighborhood texture, face the threat of extinction. Registered buildings are losing their characteristic values day by day due to fire, abandonment, lack of maintenance and repair, and inauthentic interventions. Due to its location in the city center, the area has been under the influence of illegal structures due to rental concerns, the original users have gradually abandoned the area, and the courtyards of historical buildings have been demolished and turned into paid parking lots. For the rehabilitation of the area, architectural analysis studies were carried out in the Balbey neighborhood and conservation proposals were developed based on these analyses. The restitution was prepared by using the registered analytical survey located on the 10th parcel of island 365, which largely preserves its originality within the borders of Balbey District, and the existing observations, historical photographs, oral history and analogically. The list of registered assets was added by the Antalya Cultural and Natural Heritage Preservation Region in 1990 and a restoration project was prepared in which functional and intervention decisions were determined in order to ensure that the abundance registered in 1990 could meet the living conditions and contemporary needs over time and that the residents could live with it.

It is expected that this study will contribute to the survival of the Balbey neighborhood, the first Ottoman texture established outside the city walls of Antalya, with its original values and its contribution to the growing population of Antalya as a traditional nucleus providing cultural services.

Keywords: Balbey Quarter, Historical Texture, Traditional Residentals, Cultural Heritage, Conservation Issues

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans eğitimlerimi tamamladığım, Gebze Teknik Üniversitesi, Mimarlık bölümü hocalarıma teşekkür ederim, geleceğime ışık oldunuz.
Tez konusu belirlenmesi, geliştirilmesi ve yazım süreci boyunca desteğini esirgemeyen, engin bilgisi ile yol gösterici olan, sayın danışmanım Prof. Dr. Elif Özlem Oral Aydın hocama sonsuz teşekkür ederim. Lisans eğitimimde bana restorasyon alanını sevdirerek, lisansüstü eğitimimde beni desteklediği için minnettarım.
Yüksek lisans eğitimim boyunca, dersleriyle gelişimime katkı sağlayan, tez oluşumuna destek veren Dr. Öğr. Üyesi Mine Topçubaşı hocama minnet ve teşekkürlerimi sunarım.
Kendisi ile çalışma imkânı bulduğum, mesleğe başladığım günden bugüne desteğini her zaman hissettiğim, Doç. Dr. Esin Kuleli hocama teşekkür ederim.
Tez kaynak araştırmalarımda, bilgi ve belgeleri benimle paylaşan Antalya Büyükşehir Belediyesi, KUDEB ve Kent Estetiği birimlerine teşekkür ederim. Balbey Mahallesi ile ilgili fotoğraf ve çizimlerini öğrencilerin kullanımına açan, Mimar Cahit Tolunay'a eğitime verdiği katkıları sebebiyle minnettarım. 365 Ada 10 Parsel'de yer alan tarihi geleneksel yapının sahipleri, Mehmet Kocabıyık ve ailesine bana kapılarını açtıkları ve desteklerini sundukları için teşekkürü borç bilirim.
Hayatımın her anında yanımda olan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bana her zaman şanslı hissettiren babam Veysel Yaman'a, annem Saliha Yaman'a ve kardeşim Harun Yaman'a sonsuz teşekkür ederim. Sabrı ve desteğiyle yanımda olan eşim Tayfun Karagöz'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR	vii
İÇİNDEKİLER	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
TABLOLAR DİZİNİ	xvii
1. GİRİŞ	1
1.1. Çalışmanın Amacı	1
1.2. Kapsam ve Yöntem	2
2. ANTALYA'NIN COĞRAFİK ÖZELLİKLERİ ve TARİHSEL GELİŞİMİ	4
2.1. Coğrafik Özellikleri	4
2.2. Tarihsel Gelişimi	6
3. BALBEY MAHALLESİ	13
3.1. Konum	13
3.2. Balbey Mahallesi'nin Tarihsel Gelişimi	14
3.3. Balbey Mahallesi Planlama ve Karar Süreçleri	15
3.3.1. 1957 Cumhuriyet Dönemi İlk İmar Planı	17
3.3.2. 1980 Nazım İmar Planı ve Uygulama Planı	17
3.3.3. 1982 Turizm Teşvik Kanunu	19
3.3.4. Koruma Kararları	20
3.3.5. 1994 Koruma Amaçlı İmar Planı	21
3.3.6. 1996-1998 Nazım İmar Planı	22
3.3.7. 2004 Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi İlanı	23
3.3.8. 2008 Nazım İmar Planı	24
3.3.9. 2013, 1/5000 Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı	25
3.3.10. 2013, 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu	26
3.3.11. 2014, 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu	28
3.3.12. 2015 Yenileme Alanı İlan Edilmesi	28
3.3.13. 2018 Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonları	29
3.4. Balbey Mahallesi'nin Yakın Çevresi ile İlişkisi	32
3.4.1. Kaleiçi	35
3.4.2. Haşim İşcan Mahallesi	37
4. BALBEY KENTSEL SİT ALANININ MİMARİ ANALİZİ	39
4.1. Yerleşim Dokusunun Genel Özellikleri	39
4.2. Dokuda Kültürel Miras Niteliği Taşıyan Yapılar	40
4.2.1. Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları	40
4.2.2. Karakteristik Mimari Özellik Taşıyan Yapılar	55
4.2.3. Cumhuriyet Dönemi Yapıları	56
4.3. Balbey Geleneksel Konut Yapılarının Mimari Özellikleri	57
4.3.1. Plan Özellikleri	57

4.3.2. Cephe Özellikleri 60
4.3.3. Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri 66
4.4. Balbey Mahallesi Yerleşim Alanı Analizleri 69
4.4.1. Tescil Durumu Analizi 70
4.4.2. Tarihi Dönem Analizi 71
4.4.3. Doluluk Boşluk Analizi 72
4.4.4. Kat Adedi Analizi 74
4.4.5. Trafik ve Ulaşım Durum Analizi 75
4.4.6. Kullanım Durumu Analizi 77
4.4.7. Mevcut İşlev Analizi 78
4.4.8. Özgün İşlev Analizi 79
4.4.9. Yapım Tekniği Analizi 80
4.4.10. Strüktürel Durumu Analizi 80
4.4.11. Özgünlük Analizi 81
4.4.12. Mülkiyet Durumu Analizi 82
5. BALBEY KENTSEL SİT ALANIDAKİ KORUMA SORUNLARI ve ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK ÖNERİLER 83
5.1 Koruma Sorunları 83
5.2 Kentsel Koruma Müdahale Yaklaşımları 86
6. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTUN MEVCUT MİMARİ DURUMU 95
6.1. Yapının Konumu 95
6.2. Yapının Genel Özellikleri 96
6.3. Plan Özellikleri 96
6.3.1. Vaziyet Planı 97
6.3.2. Avlu 98
6.3.3. Zemin Kat 99
6.3.3.1. Z01 Sofa 100
6.3.3.2. Z02 Oda 101
6.3.3.3. Merdiven ve Z03 Merdiven Altı 102
6.3.3.4. Z04 Oda 103
6.3.3.5. Z05 Oda 104
6.3.3.6. Muhdes Ek Z06 Banyo 105
6.3.3.7. Z07 Muhdes Ek Oda 106
6.3.3.8. Muhdes Ek Z08 Mutfak 106
6.3.3.9. Muhdes Ek Z09 Oda 107
6.3.3.10. Muhdes Ek Z10 Hol 108
6.3.3.11. Muhdes Ek Z11 Oda 108
6.3.3.12. Z12 Oda 109
6.3.4. Ara kat 110
6.3.4.1. A101 Oda 110
6.3.4.2. A102 Oda 111
6.3.5. Birinci Kat 112
6.3.5.1. 101 Sofa 113
6.3.5.2. 102 Oda 115
6.3.5.3. 103 Oda 116
6.3.5.4. 104 Kiler 118
6.3.5.5. 105 Mutfak 119
6.3.5.6. 106 Banyo 121
6.3.5.7. 107 Mutfak Nişi 122

6.3.5.8. 108 Tuvalet 122
6.3.5.9. 109 Oda 123
6.3.5.10. 110 Oda 124
6.4. Cephe Özellikleri 125
6.4.1. Kuzeybatı Cephesi 126
6.4.2. Güneydoğu Cephesi 128
6.4.3. Güneybatı Cephesi 129
6.4.4. Kuzeydoğu Cephesi 130
6.5. Yapı Elemanları 131
6.5.1. Pencereler 131
6.5.2. Kapılar 135
6.5.3. Nişler ve Dolaplar 140
6.5.4. Ocaklıklar 141
6.6. Yapım Tekniği ve Malzemeler 142
6.6.1. Temeller 144
6.6.2. Duvarlar 144
6.6.3. Döşemeler 145
6.6.4. Tavanlar 146
6.6.5. Çatı 147
6.7. Niteliksiz Müdahaleler ve Bozulmalar 148
7. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTUN ÖZGÜN DURUM ARAŞTIRMASI 152
7.1. Restitüsyon Önerileri İçin Yararlanılan Kaynaklar 153
7.1.1. Yapıdan Gelen Mevcut İzler 153
7.1.2. Sözlü ve Yazılı Kaynaklar 160
7.1.3. Analojik Araştırma 162
7.2. Restitüsyon Önerisi 173
7.2.1. Zemin Kat Plan Restitüsyonu 173
7.2.2. Birinci Kat Plan Restitüsyonu 174
7.2.3. Bahçe Duvarı ve Avlu Restitüsyonu 175
7.2.4. Cephe Restitüsyonu 176
8. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTU KORUMA ve YAŞATMA ÖNERİSİ 177
8.1. Yapının İşlevine İlişkin Araştırma ve Öneriler 177
8.2. Yapının Onarımına İlişkin Müdahaleler 179
8.2.1. Ayıklama ve Temizleme 180
8.2.2. Sağlamlaştırma 182
8.2.3. Bütünleme 183
8.2.4. Çağdaş Ekler ve Onarımları 185
9. SONUÇ ve YORUMLAR 189

KAYNAKLAR 191
ÖZGEÇMİŞ 195
TEZ METNİNDEN TÜRETİLEN YAYINLAR 196
EKLER 197

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

ABB	:	Antalya Büyükşehir Belediyesi
AKTVKBK	:	Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
GTÜ	:	Gebze Teknik Üniversitesi
ICOMOS	:	Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (International Council on Monuments and Sites)
K.A.İ.P.	:	Koruma Amaçlı İmar Planı
KUDEB	:	Koruma Uygulama Denetim Büroları
KVKYK	:	Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu
KVMGM	:	Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Cm	:	Santimetre
m^2	:	Metrekare

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1: Antalya fiziki haritası **(Web 1, 2022).**	4
Şekil 2.2: Antalya ili sıcaklık değerleri **(Web 2, 2022)**.	5
Şekil 2.3: Antalya nüfus grafiği **(Web 9 2022)**.	5
Şekil 2.4: Pamfilya Bölgesi'ne ait harita	6
Şekil 2.5: Hadrianus Kapısı arşiv fotoğrafı 1950 **(Web 3, 2023)**.	7
Şekil 2.6: Hadrianus Kapısı.	7
Şekil 2.7: Antalya Kenti gelişim evreleri planı **(Sönmez, 2009)**.	8
Şekil 2.8: Antalya Kenti gelişim evreleri planı **(Sönmez, 2009)**.	8
Şekil 2.9: Yivli Minare, Mevlevihane, Zincir Kıran Türbesi **(Anonim)**.	8
Şekil 2.10: Osmanlı Dönemi kent yapısını gösteren harita **(Öztekin, 2010)**.	9
Şekil 2.11: Tekeli Mehmet Paşa Camii.	10
Şekil 2.12: Muratpaşa Camii.	10
Şekil 2.13: Antalya yerleşimi tarihsel gelişim şeması **(Aru, 1998)**.	11
Şekil 2.14: Antalya Vilayeti haritası **(Dinç ve Bakırcılar, 2012)**.	11
Şekil 2.15: 1973 yılına kadar kullanılan Antalya Vilayeti **(Çimrin, 2002)**.	12
Şekil 2.16: Antalya Halkevi, 1938 **(Çimrin, 2002)**.	12
Şekil 3.1: Balbey Mahallesi kent içi konumu **(Web 4, 2023).**	13
Şekil 3.2: Balbey Mahallesi hava fotoğrafı **(ABB Raporu, 2013)**.	13
Şekil 3.3: 17. Yy.'da Antalya Şehrinin sur dışı gelişme planı **(Aktüre, 1975)**.	14
Şekil 3.4: Antalya Şehrinin haritayı umumiyesi **(Scarpa, 1920).**	15
Şekil 3.5: 1980 Nazım İmar Planında Balbey **(ABB Raporu, 2013)**.	18
Şekil 3.6: 1980 Uygulama İmar Planında Balbey **(ABB Raporu, 2013)**.	18
Şekil 3.7: Antalya ilinde nüfus artışı **(Web 9, 2022)**.	19
Şekil 3.8: Kentsel sit alanı ve tescilli kültür varlıkları **(ABB Raporu, 2013)**.	20
Şekil 3.9: Sit alanı sınırları, Antalya **(ABB Raporu, 2013)**.	21
Şekil 3.10: 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı **(ABB Raporu, 2013)**.	22
Şekil 3.11: Nazım İmar Planı, Balbey ve çevresi **(ABB Raporu, 2013).**	23
Şekil 3.12: Kültür Turizm ve Gelişim Bölgesi Sınırları **(ABB Raporu, 2013)**.	24
Şekil 3.13: Nazım İmar Planı, Balbey ve çevresi **(ABB Raporu, 2013)**.	24
Şekil 3.14: Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu**.**	26
Şekil 3.15: Genişletilen sit sınırları **(ABB Raporu, 2013)**.	26
Şekil 3.16: K.A.İ.P. Revizyonu **(ABB Raporu, 2013).**	27
Şekil 3.17: Nazım İmar Planı Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.	28
Şekil 3.18: Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu.	29
Şekil 3.19: K.A.İ.P. Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.	30
Şekil 3.20: 1. Etap projesi **(ABB Raporu, 2013)**.	30
Şekil 3.21: Balbey Mahallesi 1. Etap proje görselleri **(ABB Raporu, 2013)**.	30
Şekil 3.22: Kamulaştırma iptal kararı **(ResGaz 1, 2019).**	31
Şekil 3.23: Sobacılar Çarşısı **(Çimrin, 2002)**.	32
Şekil 3.24: Eski Antalya Doğum Evi **(Web 8, 2024)**	32
Şekil 3.25: Antalya Merkez Bankası.	33
Şekil 3.26: Haşim İşcan Mahallesi çeperi 1970 **(Anonim)**.	34
Şekil 3.27: Haşim İşcan Mahallesi çeperindeki sivil mimarlık örnekleri.	34
Şekil 3.28: Kaleiçi tarihi yapılar.	34
Şekil 3.29: Kaleiçi Bölgesi, sivil mimarlık örnekleri.	34
Şekil 3.30: Balbey Mahallesi, sivil mimarlık örnekleri.	35

Şekil 3.31: Balbey Mahallesi, sivil mimarlık örneği. 35
Şekil 3.32: Kaleiçi kentsel sit alanı **(ABB Raporu, 2013)**. 36
Şekil 3.33: Kaleiçi üstten görünüm ve mahalle dokusu **(Anonim)**. 37
Şekil 3.34: Haşim İşcan kentsel sit alanı **(ABB Raporu, 2013)**. 38
Şekil 4.1: Balbey Mahallesi etrafındaki yüksek yapılar **(ABB Raporu, 2013)**. 40
Şekil 4.2: Tescil listesi **(AKTVKBK Arşiv)**. 41
Şekil 4.3: Balbey Camii, 2022. 42
Şekil 4.4: Mihrap ve minber. 42
Şekil 4.5: Giriş ve kadınlar mahfili. 42
Şekil 4.6: Sokak girişi. 44
Şekil 4.7: Avludan giriş cephesi. 44
Şekil 4.8: Kesik Minare Camii, arşiv fotoğrafı **(Anonim)**. 45
Şekil 4.9: Minare ve cami ilişkisi. 45
Şekil 4.10: Arap Mescidi Camii. 46
Şekil 4.11: Arap Çeşmesi. 46
Şekil 4.12: Arap Çeşmesi **(Anonim).** 46
Şekil 4.13: Tescilli çeşme. 47
Şekil 4.14: Yok olan çeşme **(Web 6, 2023)**. 48
Şekil 4.15: Türk evi sofa tipolojisi **(Eldem, 1984)**. 58
Şekil 4.16: Bağdadi ve dolgu tekniği ile yapılmış cumbalar. 60
Şekil 4.17: Zemin kat pencere tipoloji örnekleri. 63
Şekil 4.18: Zemin kat pencere tipoloji örnekleri. 63
Şekil 4.19: Üst kat pencere tipoloji örnekleri. 64
Şekil 4.20: Üst kat pencere tipoloji örnekleri. 64
Şekil 4.21: Ahşap kafes kim geldi penceresi **(Kara, 2015)**. 64
Şekil 4.22: Ahşap kepenkler, Kaleiçi. 65
Şekil 4.23: Ahşap çift kanat giriş kapısı, Kaleiçi. 65
Şekil 4.24: Yapım sistemi ve malzemeler. 66
Şekil 4.25: Yığma taş duvar. 66
Şekil 4.26: Yığma taş duvar, sıvası dökülmüş bağdadi tekniği. 67
Şekil 4.27: Taş avlu duvarı. 67
Şekil 4.28: Ahşap dikme. 68
Şekil 4.29: Ahşap merdiven korkuluğu. 68
Şekil 4.30: Çatı tipolojisi **(Tolunay, 2020)**. 69
Şekil 4.31: Taşlık döşemesi, Kaleiçi **(Web 7, 2023)**. 69
Şekil 4.32: Tescil durumu analizi. 71
Şekil 4.33: Tarihi dönem analizi. 72
Şekil 4.34: Doluluk- Boşluk analizi. 73
Şekil 4.35: Kat adedi analizi. 74
Şekil 4.36: Trafik ve ulaşım durumu analizi. 75
Şekil 4.37: Yol durumu analizi. 76
Şekil 4.38: Yol durumu analizi. 77
Şekil 4.39: Kullanım durumu analizi. 78
Şekil 4.40: Mevcut işlev analizi. 79
Şekil 4.41: Özgün işlev analizi. 79
Şekil 4.42: Yapım tekniği analizi. 80
Şekil 4.43: Strüktürel durum analizi. 81
Şekil 4.44: Özgün durum analizi. 82
Şekil 4.45: Mülkiyet durumu analizi. 82
Şekil 5.1: Sentez paftası. 84

Şekil 5.2: Yeniden canlandırma sistemi **(Ateş, 2023).** 90
Şekil 5.3: 424 Sokak sağlıklaştırma çalışması. 91
Şekil 5.4: Müdahale paftası. 94
Şekil 6.1: Yapının mahalle içi konumu **(Web 5, 2023)**. 95
Şekil 6.2: Vaziyet planı. 97
Şekil 6.3: 365 ada 10 parsel hava fotoğrafı görünüşü **(Tolunay, 2020)**. 98
Şekil 6.4: Yapı ve bahçe ilişkisi. 99
Şekil 6.5: Zemin kat planı. 99
Şekil 6.6: Sokak giriş kapısı. 100
Şekil 6.7: Avlu giriş kapısı. 100
Şekil 6.8: Zemin kat giriş ve sofa. 101
Şekil 6.9: Z02 nolu mahal. 102
Şekil 6.10: Ahşap yapı merdiveni. 103
Şekil 6.11: Merdiven altı, depo. 103
Şekil 6.12: Z04 oda, depolama alanı. 104
Şekil 6.13: Z04 oda, depolama alanı. 104
Şekil 6.14: Z05 oda görünüşü. 105
Şekil 6.15: Muhdes yapı banyosu **(Tolunay, 2020)**. 106
Şekil 6.16: Muhdes yapıya ait oda **(Tolunay, 2020)**. 106
Şekil 6.17: Muhdes ek mutfak **(Tolunay, 2020)**. 107
Şekil 6.18: Muhdes ek, yatak odası **(Tolunay, 2020)**. 107
Şekil 6.19: Hol ve giriş kapısı. 108
Şekil 6.20: Muhdes ek, çocuk odası. 108
Şekil 6.21: Zemin kat özgün mahali. 109
Şekil 6.22: Zemin kat özgün mahali. 110
Şekil 6.23: Ara kat planı. 110
Şekil 6.24: Ara kat, kışlık, depolama alanı. 111
Şekil 6.25: Ara kat, kışlık, depolama alanı. 112
Şekil 6.26: Ara kat, kışlık, depolama alanı. 112
Şekil 6.27: Birinci kat planı. 112
Şekil 6.28: 105 ve 108 nolu mahallere bakış. 113
Şekil 6.29: 109 mahaline bakış. 113
Şekil 6.30: Sofaya bakış ve kemer. 114
Şekil 6.31: Ahşap yıldız figürü. 114
Şekil 6.32: Ahşap bölücü, oda ilişkisi. 115
Şekil 6.33: Yatak odası. 115
Şekil 6.34: Taş ocak. 116
Şekil 6.35: Baş oda ve gömme dolap. 117
Şekil 6.36: Odaya bakış. 117
Şekil 6.37: Özgün çıtalı yıldız figürlü tavan tipi. 118
Şekil 6.38: Merdiven kenarı depolama alanı. 119
Şekil 6.39: Merdiven kenarı depolama alanı. 119
Şekil 6.40: Mutfak ve banyo, lavabo ilişkisi. 120
Şekil 6.41: Mutfak. 121
Şekil 6.42: Banyo. 121
Şekil 6.43: Mutfak tezgâh alanı. 122
Şekil 6.44: Yapı tuvaleti. 122
Şekil 6.45: 109 no'lu mahal ve sofadan ayıran doğrama ilişkisi. 123
Şekil 6.46: 109 no'lu mahal tavanı. 124
Şekil 6.47: 110 no'lu oda ve gömme dolap. 124

Şekil 6.48: 110 no'lu oda. 125
Şekil 6.49: Kuzeybatı cephesi. 127
Şekil 6.50: Kuzeybatı cephesi. 127
Şekil 6.51: Güneydoğu cephesi. 129
Şekil 6.52: Güneybatı cephesi. 130
Şekil 6.53: Doğu cephesi. 130
Şekil 6.54: Zemin kat pencereleri. 132
Şekil 6.55: Zemin kat pencereleri. 132
Şekil 6.56, 6.57: Ara kat pencereleri. 132
Şekil 6.58: Birinci kat pencereleri. 133
Şekil 6.59: Birinci kat pencereleri. 133
Şekil 6.60: Ana giriş kapısı. 136
Şekil 6.61: Avluya çıkış kapısı. 136
Şekil 6.62: Z02 oda kapısı. 137
Şekil 6.63: Ara kat kışlık oda kapıları. 137
Şekil 6.64: Ara kat kışlık oda kapıları. 137
Şekil 6.65: Mutfak kapısı. 138
Şekil 6.66: Z04 ve merdiven altı kapıları. 138
Şekil 6.67: 110 nolu oda kapısı. 138
Şekil 6.68: Ahşap-cam bölmeli kapılar. 139
Şekil 6.69: Ahşap-cam bölmeli kapılar. 139
Şekil 6.70: Zemin kat nişleri. 140
Şekil 6.71: Gömme dolap. 141
Şekil 6.72: Gömme dolap. 141
Şekil 6.73: Ocaklık. 142
Şekil 6.74: Ocaklık. 142
Şekil 6.75: Taş duvar ve sıvası dökülmüş bağdadi duvar. 144
Şekil 6.76: Taş duvar ve sıvası dökülmüş bağdadi duvar. 145
Şekil 6.77: Özgün olmayan şap kaplı döşeme. 146
Şekil 6.78: Özgün ahşap döşeme. 146
Şekil 6.79: Ahşap kirişli tavan tipi. 147
Şekil 6.80: Ahşap kaplamalı tavan tipi. 147
Şekil 6.81: Kırma çatı **(Tolunay, 2020)**. 148
Şekil 6.82: Çatı saçağı. 148
Şekil 7.1: Cephede görünen kiriş izleri. 155
Şekil 7.2: Zemin kat planında özgün ve özgün olmayan kısımlar. 156
Şekil 7.3: Kaleiçi 165 ada 3 parsel **(Urfalıoğlu, 2010)**. 156
Şekil 7.4: Antalya evi taşlık örneği **(Bektaş, 1993).** 156
Şekil 7.5: Birinci kat planında özgün ve özgün olmayan kısımlar. 157
Şekil 7.6: Özgün ahşap çıtalı döşeme tipi. 158
Şekil 7.7: Merdiven sahanlık özgün döşemesi. 158
Şekil 7.8: Özgün ahşap çıtalı tavan tipi. 158
Şekil 7.9: Özgün ve muhdes tavan tipi. 159
Şekil 7.10: Birinci kat özgün pencereler ve zemin kat muhdes pencere. 159
Şekil 7.11: Güneydoğu cephesi pencereleri. 160
Şekil 7.12: 1953 yılına ait hava fotoğrafı **(ABB, 1953).** 161
Şekil 7.13: Kavaklı Mescid sokak (424 Sokak) (**Anonim).** 162
Şekil 7.14: 424 Sokağa bakış ve avlu duvarları **(Bektaş, 1993)**. 162
Şekil 7.15: İncelenen yapı, 365 ada 10 parsel. 163
Şekil 7.16: Kilitler Evi plan Şeması **(ABB Raporu, 2013).** 165

Şekil 7.17: Balbey mahallesi 365 ada 9 parsel **(ABB Raporu, 2013)**. 166
Şekil 7.18: Avlu ve taşlık kaplaması örneği, taş mozaik, Paşa Konağı. 171
Şekil 7.19: Zemin kat restitüsyon çizimi. 174
Şekil 7.20: Birinci kat restitüsyon çizimi. 175
Şekil 8.1: Mülkiyet durumu **(ABB Raporu, 2013)**. 178
Şekil 8.2: İşlev analiz grafiği. 178
Şekil 8.3: Zemin kat planı. 186
Şekil 8.4: Güneybatı cephesi. 186
Şekil 8.5: Güneydoğu cephesi. 187

TABLOLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1: Balbey mahallesi planlama süreci.	16
Tablo 4.1: Tescilli sivil mimarlık yapıları ve genel özellikleri.	48
Tablo 4.2: Balbey mahallesindeki karakteristik mimari özellikli yapı örnekleri.	56
Tablo 4.3: Cumhuriyet Dönemi yapı örnekleri **(ABB Raporu, 2013)**.	57
Tablo 4.4: Çift cumbalı geleneksel yapılar.	61
Tablo 4.5: Düz cepheli geleneksel yapılar.	62
Tablo 6.1: Geleneksel yapıda özgün olduğu düşünülen pencereler.	134
Tablo 6.2: Geleneksel yapıda özgün olduğu düşünülen kapılar.	135
Tablo 7.1: Yapıda kullanılan özgün malzemeler.	154
Tablo 7.2: L sofalı yapı örnekleri.	164
Tablo 7.3: Pencere tipolojileri.	167
Tablo 7.4: Kapı tipolojileri.	168
Tablo 7.5: Taşlık tipolojisi.	170
Tablo 7.6: Geleneksel evlerde, çardak örnekleri.	172

1. GİRİŞ

Antalya ili Muratpaşa ilçesinde bulunan Balbey Mahallesi ismini yaklaşık 500 yıl önce Osmanlı valilerinden Bali Bey tarafından yaptırılan camiden almıştır. Eskiden ağırlıklı olarak Türklerin yaşadığı geniş avlulu konutlardan oluşan bu yerleşim alanı, 1950'lere kadar Balbey Camisi çevresindeki çarşı merkezi ve limanla bağlantılı yol ile aynı şekilde varlığını sürdürmüştür. 1992 yılında Balbey mahallesi kentsel sit alanı ilan edilmiştir. Ancak mahalle tarihi dokuyu dikkate almayan yaklaşımlarla günümüzde hakkettiği ölçüde özgün niteliklerini koruyamamıştır. Kent merkezinde önemli bir konumda yer alan mahallenin Kaleiçi ve limanla ilişkisi çevresine yapılan yüksek katlı yapılar sebebiyle koparılmış ve zamanla çöküntü alanı haline gelmiştir. Bu çalışma kapsamında Balbey kentsel sit alanının mimari doku analizleri hazırlanarak dokunun özgün değerlerini koruyarak yaşatılması ve kentle ilişkisini tarihsel değerleri ile sürdürmesi için öneriler geliştirmiştir.

Bu bağlamda dokuya katma değer katacağını düşünülen Balbey mahalle dokusunun öne çıkan yapılarından 365 Ada 10 parselde bulunan sivil mimarlık örneği yapının mimari belgelemesi hazırlanmış ve özgün değerlerini ve özgün işlevini koruyan restorasyon projesi hazırlanmıştır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma kapsamında yüksek katlı ticari yapılar nedeniyle tarihi önemi ve organik yerleşim dokusu yeterince anlaşılamayan, özgünlüğü yeni yapılaşma baskısı ile tehdit altında olan Balbey Kentsel sit alanının mimari doku analizlerinin hazırlanması, organik yerleşim dokusunun özgün mimari değerleri ile sürdürmesi için öneriler geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda 365 Ada 10 Parsel de bulunan dokuya özgü sivil mimarlık örneği yapının özgün değerleriyle yaşatılması ve dokunun önemli bir bileşeni olarak sergilenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Kapsam ve Yöntem

Tez çalışması kapsamında Balbey Mahallesi'nin tarihi doku ve mimari özelliklerinin tespiti amacıyla alan çalışmaları yürütülmüştür. Mahallenin tarihi süreçte geçirdiği değişim ve planlama süreci Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Antalya Vakıflar Müdürlüğü, Antalya Büyükşehir Belediyesi bünyesinde bulunan Haritalar Müdürlüğü, Kent Estetiği, ABB KUDEB ve Cahit Tolunay'dan temin edilen çalışma alanı ve çevresi ile ilgili yazılı ve görsel belge ile arşivler irdelenmiştir.

Literatür taraması yapılırken tez konusu esas alınarak, bugüne kadar Balbey Mahallesi ile ilgili yayınlanmış tüm tez, makale ve bilimsel çalışmalar taranmıştır. Alan, literatür ve arşiv araştırmalarına dayanarak Balbey Mahallesi'nin potansiyelleri ve yerleşimi tehdit eden unsurlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışma alanının sınırları, Antalya Büyükşehir Belediyesi Haritalar Müdürlüğü'nden temin edilen 1/5000 ölçekli halihazır harita üzerinden, kentsel sit alanı sınırları dikkate alınarak belirlenmiştir. MİM 578 Sit Koruma Projesinde alan çalışması kapsamında hazırlanmış yerleşim dokusu, tarihi dönem, yeşil alan, kat adedi, yol, mülkiyet, tescil, yapım tekniği, strüktürel durum, özgünlük, özgün işlev, mevcut işlev ve kullanım durumu analizleri hazırlanarak analiz verileri değerlendirilmiştir. Bu analizler düzenlenirken bir takım eksik bilgi ve tespitler için 2013 tarihli, 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı verilerinden faydalanılmıştır. Çalışma alanı içerisinde bulunan 3 adet camii, 38 adet sivil mimarlık örneği ve 3 adet tarihi çeşme ile ilgili tespitler yürütülmüştür. Tüm bu araştırma ve bulguların sonucunda bölgeye ait sentez paftası hazırlanarak tehdit ve değişimler belirlenmiştir. Tehditler ve değişim baskısının kontrolü ve dokunun rehabilitasyonu için müdahale önerileri geliştirilmiştir. Kentsel sit alanının özgün değerlerinin ve organik dokusunun korunarak gelecek kuşaklara aktarılması hedeflenmiştir.

Sit alanında geliştirilen koruma önerilerinde dokuda özgün mimari karakteri oluşturan sivil mimarlık örneklerinin korunması asıl amaç olmuştur. Bu sebeple alanda özgün bir örnek olan, 365 ada 10 parselde bulunan tescilli geleneksel yapının rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmıştır. Rölöve çalışmaları sırasında Mimar Cahit Tolunay'ın çalışmaları altlık olarak kullanılmıştır. Fotoğraflar, rölöve çizimleri, malzeme ve hasar tespit analizleri aracılığıyla yapı belgelenmiştir. Yapının plan,

cephe, yapım tekniği, malzeme özellikleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiş, belgeler, fotoğraflar ve çizimler ile desteklenerek 1/100 ölçekli rölöve çizimleri hazırlanmıştır. Restitüsyon çalışması yapılırken analojik veriler, özgün belgeler, yapı üzerinde tespit edilen izler ve eski fotoğraflar esas alınmıştır. Koruma ilkelerine uygun olarak yapı üzerinde sağlamlaştırma, temizleme, bütünleme, yenileme ve yeni ek gibi müdahale önerileri geliştirilmiştir.

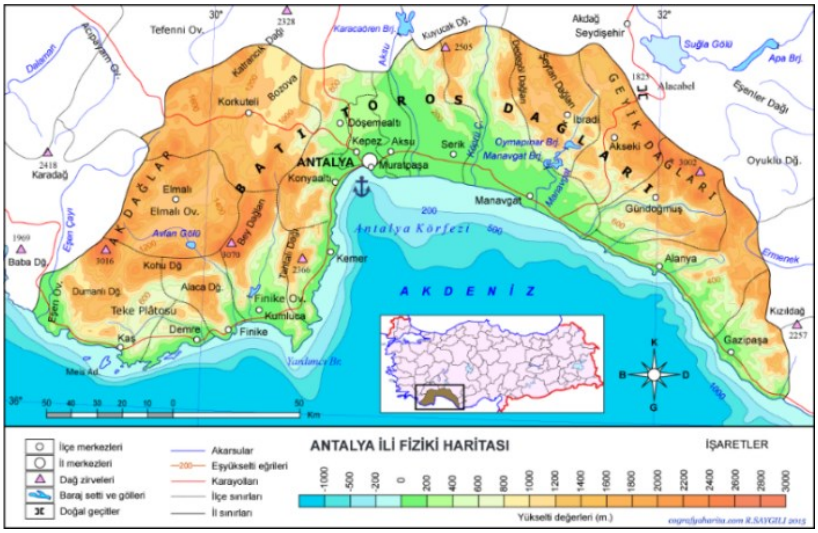
Alan için önerilen rehabilitasyon önerileri ve örneklem seçilen 365 ada, 10 parseldeki sivil mimarlık örneği yapı için hazırlanan restorasyon projesinin, bir turizm kenti Antalya'nın tarihi merkezindeki karakteristik Balbey Mahallesi'nin çöküntü alanı haline dönüşmesinin önlenerek, anıtsal değerlerine ve özgün mimari karakterine uygun bir mimari doku olarak, Antalya'nın kentsel hayatına ivedilikle tekrar kazandırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ANTALYA'NIN COĞRAFİK ÖZELLİKLERİ ve TARİHSEL GELİŞİMİ

2.1. Coğrafik Özellikleri

Antalya Türkiye'nin güneyinde, Akdeniz Bölgesi'nde 36'06'' ve 37'27'' kuzey enlemleri ile 29'14'' ve 32'27'' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Akdeniz Bölgesi'nde Burdur, Isparta, Mersin, İç Anadolu Bölgesi'nin Konya, Karaman, Ege Bölgesi'nin Muğla illeriyle komşu konumundadır.

Antalya, Burdur ve Isparta illerinden oluşan Batı Akdeniz Bölgesi'nin en büyük kenti ve bölgenin merkezi konumundadır **(Şekil 2.1)**. Kent merkezi, Antalya Ovası'nda falezler üzerinde yerleşmiştir. Kentin batısında Beydağları yer almaktadır. Güney-batı Antalya kıyılarının arkasında yükselen Tahtalı Sıradağlarının kuzey uzantıları 618 metreye kadar ulaşmaktadır.

Şekil 2.1: Antalya fiziki haritası **(Web 1, 2022).**

Antalya'da kışları ılık ve yağışlı, yazları kurak ve sıcak geçen Akdeniz iklimi görülmektedir. Toros dağlarının kıyıya paralel gitmesi sebebiyle il genelinde iç kısımlar ve kıyı kısımlar arasında sıcaklık farklı bulunmaktadır. Kıyı kesimlerde Akdeniz iklimi, iç kesimlerde ise karasal iklim görülmektedir. Kar ve don iç ilçelerde görülürken, merkez ve kıyı ilçelerde çok nadir görülmektedir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre en yüksek sıcaklık temmuz ve ağustos aylarında 45,0°C, en düşük sıcaklık ise -4,6°Cile şubat ayında gerçekleşmiştir **(Şekil 2.2)**.

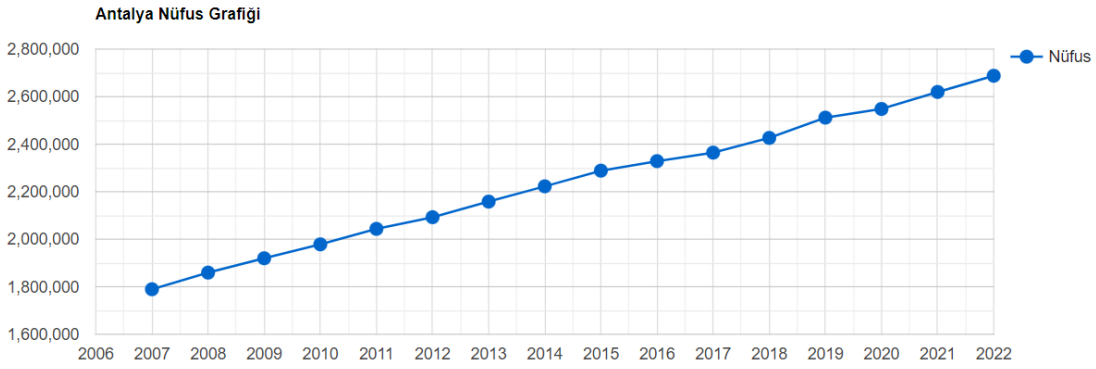
ANTALYA	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Yıllık
	Ölçüm Periyodu (1930 - 2022)												
Ortalama Sıcaklık (°C)	10.0	10.7	12.9	16.4	20.6	25.3	28.5	28.4	25.3	20.6	15.5	11.7	18.8
Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	14.9	15.6	17.9	21.4	25.7	30.7	34.2	34.1	31.2	26.6	21.3	16.7	24.2
Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)	6.0	6.4	8.0	11.2	15.3	19.6	22.8	22.8	19.5	15.3	10.8	7.7	13.8
Ortalama Güneşlenme Süresi (saat)	5.1	5.8	6.7	8.0	9.8	11.4	11.8	11.3	9.8	7.9	6.3	4.9	8.2
Ortalama Yağışlı Gün Sayısı	12.57	10.53	8.61	6.49	5.17	2.55	0.54	0.56	1.72	5.49	7.45	11.91	73.6
Aylık Toplam Yağış Miktarı Ortalaması (mm)	234.9	151.8	91.7	49.3	32.4	11.0	4.5	4.4	17.1	71.5	129.5	256.8	1054.9
	Ölçüm Periyodu (1930 - 2022)												
En Yüksek Sıcaklık (°C)	23.9	26.7	28.6	36.4	41.7	44.8	45.0	44.8	42.5	41.2	33.0	25.4	45.0
En Düşük Sıcaklık (°C)	-4.3	-4.6	-1.6	1.4	6.7	11.1	14.8	13.6	10.3	4.9	0.0	-1.9	-4.6

Şekil 2.2: Antalya ili sıcaklık değerleri **(Web 2, 2022)**.

Antalya'nın bitki örtüsü, kısa boylu ve her mevsim yeşil kalan ağaçlardan oluşan makidir. Boyları 3–5 m.yi geçmeyen bu bitkiler arasında delice, kocayemiş, yabani çilek ve zakkum en yaygın olanlarıdır. Orman bakımından zengin olan bölgede, ağırlıklı olarak karaçam, kızılçam ve sedir ormanları yaygın olarak görülmektedir.

Antalya İlinin 19 İlçesi (Akseki, Aksu, Alanya, Demre, Döşemealtı, Elmalı, Finike, Gazipaşa, Gündoğmuş, İbradı, Kaş, Kemer, Kepez, Konyaaltı, Korkuteli, Kumluca, Manavgat, Muratpaşa, Serik) ve 911 mahallesi vardır. Nüfus büyüklüğü bakımından Türkiye'nin 5. büyük kenti olan Antalya İlinin toplam nüfusu 2.364.396'dır **(Web 9, 2022).**

Antalya, Türkiye'deki nüfus artışı, göç ve kentleşmeden en fazla etkilenen kentler arasındadır. Geçmiş dönemlerde de kent nüfusunun her 15 yıllık periyotta sayının iki kat arttığı görülmektedir **(Şekil 2.3)**. Nüfus artış hızı bakımından ön sıralarda yer alan Antalya'daki bu artış, kentin, çeperlere doğru yayılmasına, çarpık kentleşmeye ve sosyo-ekonomik değişimlere neden olmuştur.

Şekil 2.3: Antalya nüfus grafiği **(Web 9 2022)**.

2.2. Tarihsel Gelişimi

Antalya bölgesinin tarihi geçmişinin Karain Mağarası'nda yapılan kazılarda 50 bin yıl öncesine kadar gittiği bilinmektedir. Yapılan araştırmalar, bölgenin Paleolitik çağdan bugüne kadar süren bir uygarlığın varlığını göstermektedir. Karain, eski taş çağından bu yana, kırk bin yılı aşkın bir süre içinde kullanılmıştır. **(Karain Mağarası Kazı Raporu, 2011)** Antalya müzesinde şehrin tarihini gösteren 50 bin yıl öncesine ait Karain Mağarası'ndan çıkarılmış eserler bulunmaktadır.

Pamphilya bölgesinde yer alan şehrin, batısında Lykia, doğusunda Cilicia Trakheia ve kuzeyinde Pisidia bulunmaktadır **(Anakök, 1939)**, **(Şekil 2.4)**. İl sınırları içinde, Aspendos, Perge, Side, Patara, Olimpos, Termessos, Phaselis, Xantos, Simena, Arykanda, Akalissos, Limyra, Myra, Sillyum, Selge ve Ptolemaios, gibi eski çağlara ait pek çok antik yerleşim yeri bulunmaktadır. Antik çağların en ünlü kentleri olan bu yerleşmelerin kuruluş yılları bilinmemektedir. Ancak birçoğuna milattan önce 7. ve 8. Yüzyıllarda Helen çıkartması yapıldığı bilinmektedir **(Utta, 1997)**.

Şekil 2.4: Pamfilya Bölgesi'ne ait harita **(Baldwin, 1830)**.

M.Ö 158 yılında Bergama kralı Attalos tarafından kurulan kente, Attaleia adı verilmiştir. Bu isim bazı yayınlarda Satalia ve Adalya olarak geçmektedir. "Attalos Yurdu" anlamına gelmektedir. Antalya, Bergama Krallığı'nın sona ermesiyle (M.Ö. 133) bir süre bağımsız kalmış, daha sonra Roma hakimiyetine girmiştir. Roma imparatoru Hadrianus'un Attaleia'yı ziyaret etmesiyle şehir gelişmiştir. Modern şehir, antik yerleşmenin üzerine kurulduğundan, Antalya'da antik çağ kalıntılarına çok az

rastlanmaktadır. Görülebilen kalıntılar, yat limanı olarak bilinen liman mendireğinin bir kısmı ve limanı çevreleyen şehir surlarıdır. Antik şehir girişine yapılan Hadrian Kapısı Antalya'nın simge antik eserlerinden biridir **(Web 3, 2023)**, **(Şekil 2.5, 2.6)**.

Şekil 2.5: Hadrianus Kapısı arşiv fotoğrafı 1950 **(Web 3, 2023)**.

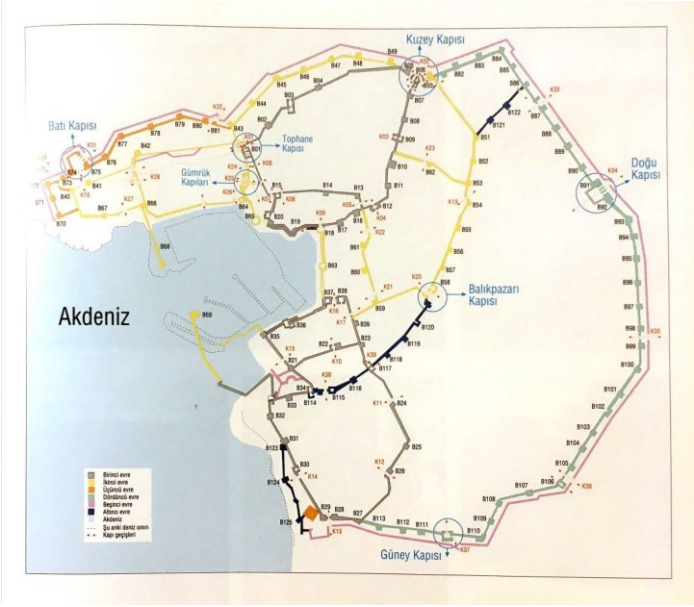

Şekil 2.6: Hadrianus Kapısı.

Antalya Doğu Roma (Bizanslıların) hâkimiyeti altındayken, Akdeniz'e açılan stratejik bir limana sahip olması sebebiyle iki aylık kuşatma sonucu 1207 yılında Selçuklular tarafından Türk topraklarına katıldı. **(Yılmaz, 2022)** Bu dönemde güçlü bir ticaret merkezi olan şehrin güvenliğini sağlamak için Helenistik surlar güçlendirildi ve yerleşimi ikiye bölen koruyucu surlar yapıldı **(Baykara, 2010)**, **(Şekil 2.7, 2.8)**. Yivli Minare, Ahi Yusuf Camii, Alaeddin Camii, Gıyaseddin Keyhüsrev Medresesi, Selçuklu Medresesi, Mevlevihane, Evdir Han, Alanya Kalesi gibi önemli yapılar Selçuklu döneminde yapılmıştır **(Şekil 2.9)**.

Şekil 2.7: Antalya Kenti gelişim evreleri planı **(Sönmez, 2009)**.

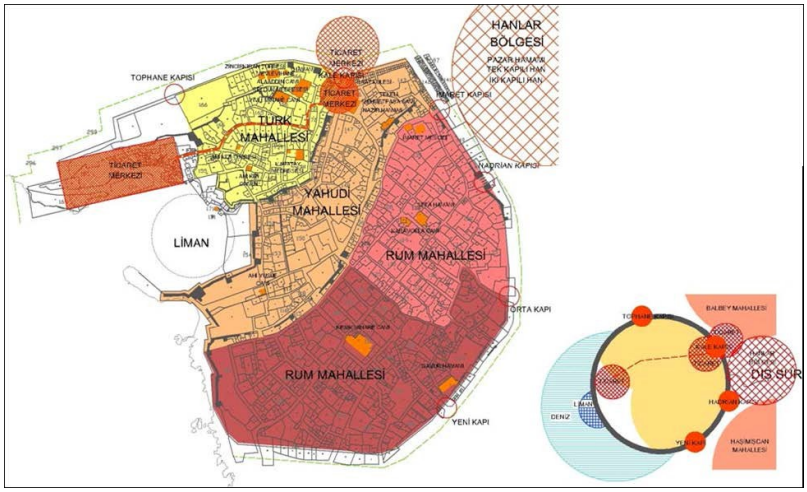

Şekil 2.8: Antalya Kenti gelişim evreleri planı **(Sönmez, 2009)**.

Şekil 2.9: Yivli Minare, Mevlevihane, Zincir Kıran Türbesi **(Anonim)**.

Antalya, Anadolu Beylikleri devrinde ise Teke Aşiretinin bir kolu olan Hamitoğulları'nın egemenliğine girdi. 14. yüzyılda Hamitoğulları Beyliğince yönetilen kent, 15. Yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'ne katılmış ve bir Osmanlı sancağı olmuştur **(Şekil 2.10)**. Türk hakimiyetine kente nitelikli yapıların birçoğu Selçuklu döneminde yapılsa da Osmanlı dönemine ait eserlerde yadsınamaz. Ahi Kızı Türbesi'nin, günümüze özgün yapısının ulaşamamasına rağmen, 1439 tarihli kitabesinden Antalya Kaleiçi'ndeki Osmanlı dönemine ait ilk eserlerden biri olduğu düşünülebilir **(Aydın, 2019)**. Antalya'da 15. yüzyılın ikinci yarısı ve 16. yüzyıla tarihlenen mescit, türbe ve hamam yapıları yer almakla beraber dönemin Antalya'daki en önemli anıtsal yapısı 1570-71 tarihlerinde inşa edilen Murat Paşa Camisi'dir **(Yılmaz, 2002)**. Bali Bey Camisi'nden sonra sur dışında inşa edilen bu ikinci anıtsal caminin günümüze ulaşamayan imarethane, çeşitli hanlardan oluşan bir külliye olarak kurulduğu bilinmektedir **(Yılmaz, 2002)**. Murat Paşa Camisi Antalya'ya Osmanlı kent kimliği kazandıran önemli bir Osmanlı yapısıdır **(Aydın, 2019)**. 1671-1672 yıllarında Antalya'yı ziyaret eden Evliya Çelebi'nin gözlemlerine **(Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 1935)** ve kentte inşa edilen anıtsal Osmanlı yapılarının yer seçimlerine dayanılarak, 17. yüzyılın ikinci yarısında Antalya'nın sur dışına taşmış, kalabalık bir liman şehri olduğu izlenimi edinilmektedir. Balibey Camii, Muratpaşa Camii, Tekeli Mehmet Paşa Camii, Müsellim Camii, Pazar Hamamı gibi önemli yapılar Osmanlı döneminde yapılmıştır **(Şekil 2.11, 2.12)**. Kaleiçi, Haşim İşcan ve Balbey mahalleleri 19 ve 20. Yüzyılda Osmanlı döneminde iskân edilen mahallelerdir.

Şekil 2.10: Osmanlı Dönemi kent yapısını gösteren harita **(Öztekin, 2010)**.

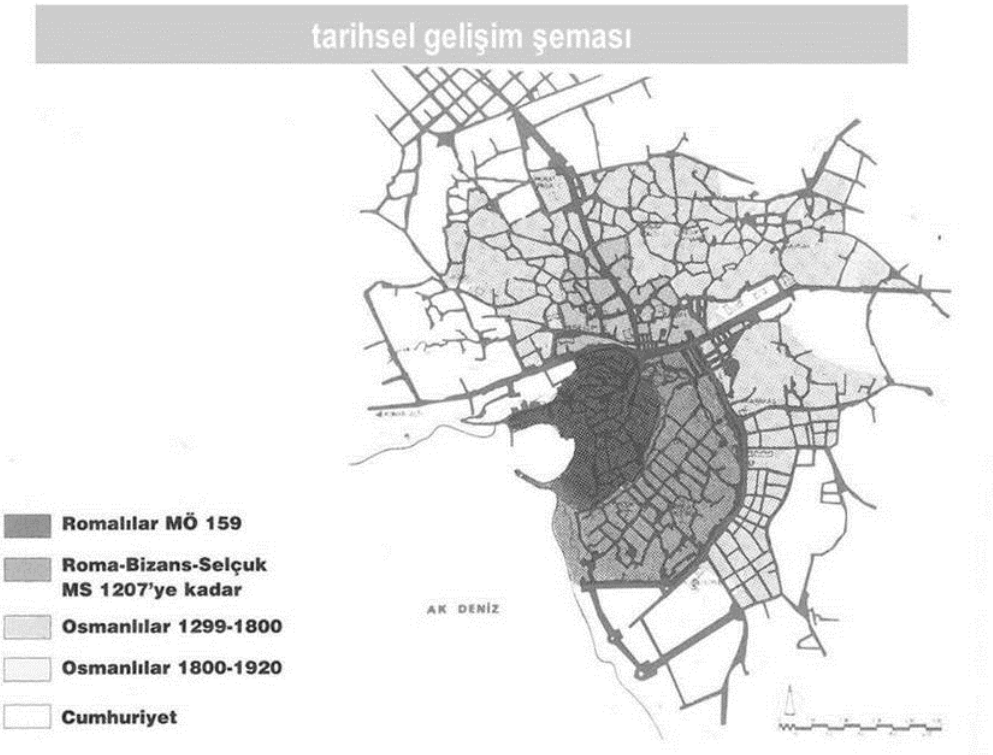

Şekil 2.11: Tekeli Mehmet Paşa Camii.

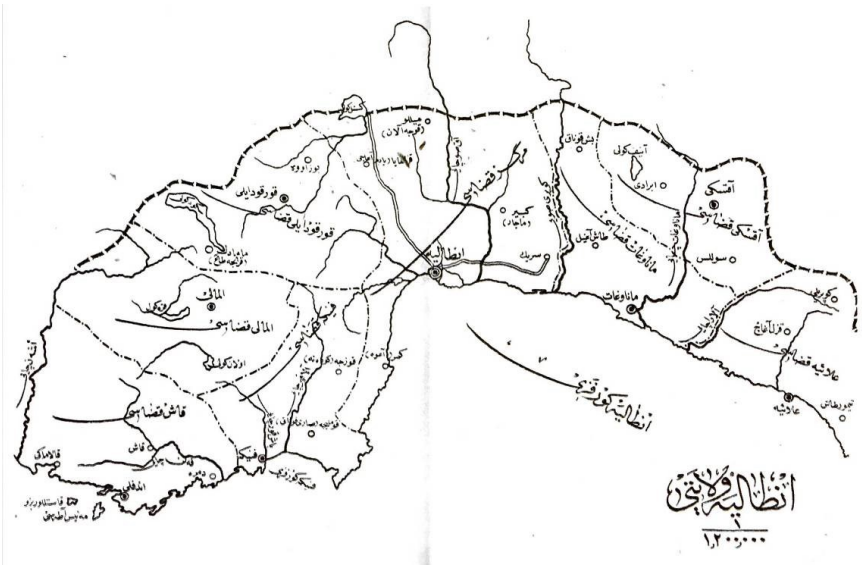
Şekil 2.12: Muratpaşa Camii.

Aru'nun 1998 yılında yaptığı Türk Kent dokularının İncelenmesine ilişkin çalışma göz önüne alındığında, Yat Limanı ve çevresinin Romalılar, güneyde bulunan Haşim İşcan'ın Roma-Bizans-Selçuklu, Kalekapısı ve Balbey Mahallesinin Osmanlı döneminde gelişme gösterdiği aktarılmaktadır **(Şekil 2.13)**.

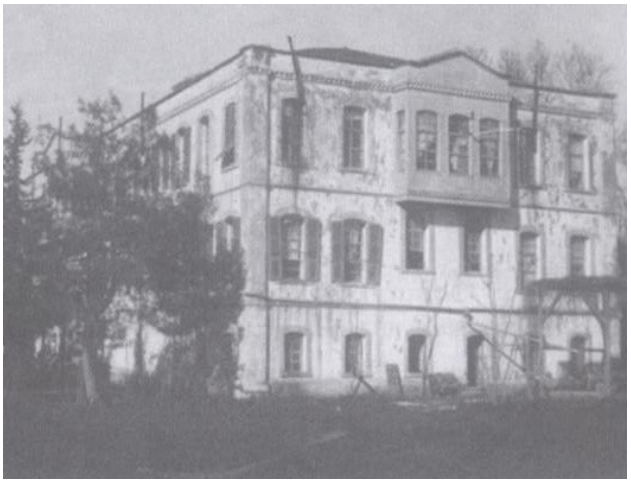
Şekil 2.13: Antalya yerleşimi tarihsel gelişim şeması **(Aru, 1998)**.

19. yüzyılın sonuna kadar Osmanlı hakimiyetinde olan Antalya, İtalyanlar tarafından işgal edilmiş fakat işgal fazla uzun sürmemiş ve 9 Temmuz 1922 tarihinde tekrar Türklere teslim edilmiştir. Cumhuriyetin İlanıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin bir ili olmuştur **(Web 1, 2023), (Şekil 2.14)**.

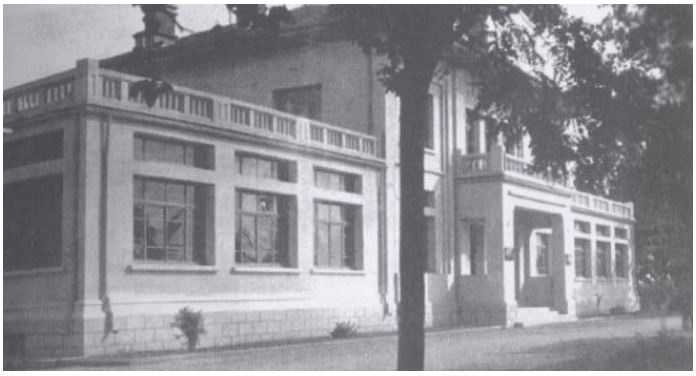
Şekil 2.14: Antalya Vilayeti haritası **(Dinç ve Bakırcılar, 2012)**.

Erken Cumhuriyet döneminde küçük bir kent görünümündeki Antalya'da, Osmanlı Tanzimat dönemi modernitesi etkisinde kurulan kurumların çoğu Cumhuriyet döneminde yeni işlevlerle kullanılmaya devam edilmiştir. Belediye ve vilayet binaları bu yapılardandır **(Aydın, 2019)**. Antalya Belediye Binası, Vilayet binası ise 1973 yılına kadar aynı yapıda hizmet vermişlerdir **(Çimrin, 2002)**, **(Şekil 2.15)**.

Şekil 2.15: 1973 yılına kadar kullanılan Antalya Vilayeti **(Çimrin, 2002)**.

1920'li yılların sonuna doğru Cumhuriyet idaresi anlayışında düzenlenen Ankara ve yenilenen İstanbul gibi kentlerde "Milli Mimari" veya "Milli Üslup" olarak anılan anlayış terk edilerek – Avrupa modernizminin bezemesiz, kübik formlarının benimsendiği "Yeni Mimari" kabul görmeye başlamıştı **(Bozdoğan, 2002)**. Antalya'da dönemin yapılarının mimarilerinde bu geçiş hissedilmektedir. 1932 yılında hizmete giren Antalya Halkevi **(Çimrin, 2007**) Antalya'da Cumhuriyetin ilerici simgelerinden biri olmuştur **(Aydın, 2019)**, **(Şekil 2.16)**.

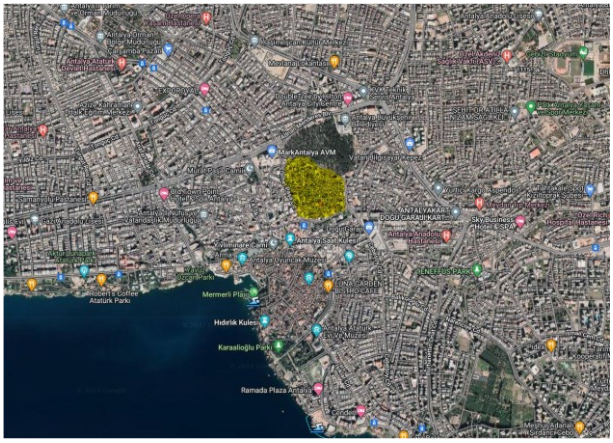

Şekil 2.16: Antalya Halkevi, 1938 **(Çimrin, 2002)**.

3. BALBEY MAHALLESİ

3.1. Konum

Antalya İli, Muratpaşa ilçesi sınırlarında bulunan Balbey Mahallesi, kent içinde Fahrettin Altay, İsmetpaşa ve Şehit Binbaşı Toytunç Caddelerinin çevrelediği bir konumda yer almaktadır. Kuzeyinde Yüksekalan Mahallesi, güneybatısında Kaleiçi Bölgesi, güneyinde Haşim İşcan Mahallesi vardır. Kuzeyinde Antalya tarihi mezarlığı olan Andızlı mezarlığı, güneyinde Sobacılar Çarşısı, doğusunda Doğu Garajı semtleri bulunmaktadır **(Şekil 3.1)**.

Şekil 3.1: Balbey Mahallesi kent içi konumu **(Web 4, 2023).**

Şekil 3.2: Balbey Mahallesi hava fotoğrafı **(ABB Raporu, 2013)**.

Balbey Mahallesi'nin batı kısmında bulunan İsmetpaşa Caddesi'nin iki tarafında da yüksek katlı ticari yapılar bulunmaktadır **(Şekil 3.2)**. Caddenin üzerinde araç trafiğinin yanı sıra Antalya doğu ve batı kısmını birbirine bağlayan tramvay hattı bulunmaktadır. Batı kısmında ticari kullanım da olan 2- 5 kat arasında değişen yapılar bulunmaktadır.

Mahalle'nin doğu kısmında da Fahrettin Altay Caddesi devam etmektedir. Bu kısımda da caddenin her iki tarafında da ticari faaliyette olan yapılar bulunmaktadır.

3.2. Balbey Mahallesi'nin Tarihsel Gelişimi

Antik Dönem 'de sur duvarları ile çevrelenen antik liman ve çevresinde kurulmuş olan Antalya'da yerleşim Kaleiçi ile başlamıştır **(Şekil 3.3)**. Osmanlı döneminde, 15. yüzyıldan başlayarak büyük Anadolu şehirleri sur dışına taşmışlardır **(Kuban, 1968)**. Bu yerleşim yerlerinden biri olan alan, Antalya Kaleiçi dışında 15. yüzyılın ikinci yarısında inşa edilen, mevcut hamamı ve günümüze ulaşamayan kervansarayı **(Yılmaz, 2002)** ile Antalya'da Osmanlı klasik mimarisine özgü planlı ilk külliye olan Bali Bey Camisi etrafında yapılaşmaya başlamıştır. Sur dışında han ve pazaryeri olarak kurulmuş olan Bali Bey Mahallesi, Balı Zaviyesi sakinleri tarafından Müslüman çoğunluğun oluşturduğu kişilerce iskân edilmiştir. **(Güçlü, 2004)**. Mahallenin ismi 19. Yüzyıla kadar 'Bali Bey' olarak geçmiştir, Cumhuriyet döneminde ise Balbey olarak adlandırılmıştır **(ABB Raporu, 2016)**.

Şekil 3.3: 17. Yy.'da Antalya Şehrinin sur dışı gelişme planı **(Aktüre, 1975)**.

1671 yılında Evliya Çelebi Antalya'nın sur dışında 500 dükkânı olan bir bedesten ile 600 dükkânı olan Dizdar Cafer Ağa Hanı'ndan bahsetmiştir. Kalekapısı ve Balbey arasında kalan ve eskiden pazar olduğu bilinen yerin o dönemde de önemli olduğu anlaşılmaktadır. 1837 yılında yapılan sayıma göre, Balbey Mahallesi'nde tespit edilen

93 ev ve 540 nüfus bölgenin yoğun bir yerleşim alanı olduğunu göstermektedir **(Çimrin, 2008)**.

1671-1672 yılında Evliya Çelebi, 1812 yılında Beaufort ve 1882 yılında Lanckoronski kenti ziyaret ederek, gözlemlerde bulunmuşlardır. Bu gezginler, kent içinde yaşayan farklı etnik grupların, yerleşim yerleri arasında farklılıklar olduğuna değinmişlerdir. Araştırmacılara göre;16. yy.'da Türklerin yaşadığı bölgelerde organik bir doku, Rumların yaşadığı bölgelerde ise gridal bir doku gelişimi gözlemlemişlerdir **(Süer, 2006)**.

3.3. Balbey Mahallesi Planlama ve Karar Süreçleri

Antalya şehrinin ilk planlaması, İtalya işgali sırasında 1919 ve 1921 yılları arasında İtalya mühendis G. Scarpa tarafından hazırlanmıştır. Bez üzerine yapıştırılmış haritalar, 1/2000 ve 1/10 000 ölçekli hazırlanarak, 'Antalya Şehrinin Harita-i Umumiyesi' olarak adlandırılmış ve 25 Mart 1920 de onaylanmıştır **(Muratpaşa Belediyesi Arşivi)**, **(Şekil 3.4)**.

Şekil 3.4: Antalya Şehrinin haritayı umumiyesi **(Scarpa, 1920).**

Antalya kent merkezi 1950'lı yıllarda mekânsal değişime uğramıştır. Köyden kente göçün başlaması, çevre kentlerden gelen göçler nedeniyle kent plansız ve hızlı yapılaşma sürecine girmiştir. Bu durum nüfus artışı ve sosyo-ekonomik sorunlara neden olmuş ve kent kimliği büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu durum yeni planlamaları gündeme getirmiş ve tarihi kentin planlama süreci başlamıştır. 1957'den bu yana Balbey mahallesini etkileyen planlama kararları Tablo 3.1 de sıralanmıştır:

Tablo 3.1: Balbey mahallesi planlama süreci.

1957	**Cumhuriyet Dönemi İlk İmar Planı**	Antalya ilinin planlı kentleşme sürecinin başlaması, Balbey Mahallesi için konut alanı kararı.
1969	**1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu**	İç kısımlar konut alanı, kuzey ve batı çeperi ticari işlevi.
1980	**1980 Nazım İmar Planı ve Uygulama Planı**	1979 yılında Zühtü Can tarafından hazırlanmıştır. "Balbey" Orta Yoğunluklu Konut Alanı" ve 5-7 Kat arasında değişen blok yapı düzeni, Ana ulaşım akslarında ticaret işlevi.
1982	**Turizm Teşvik Kanunu**	2634 sayılı kanın ile kent büyüme hızı artmış ve kente göç başlamıştır.
1990	**Koruma Kararları**	Özgün yapılar, sokaklar ve mimari ögeler için tescil kararlarının alınması Mevcut imar planlarının İptal edilmesi.
1992	**Kentsel Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Alanı İlanı**	Alan sınırlarının belirlenmesi, Koruma Amaçlı İmar Planının hazırlanması.
1994	**Koruma Amaçlı İmar Planı**	Baran İdil tarafından hazırlanmıştır. Tescilli kültür varlıklarının korunması yeni tescil önerilerinin getirilmesi.
1996-98	**Nazım İmar Planı**	Pansiyon ve turizm amaçlı kullanıma açılması.
2004	**Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi İlanı**	Kültür ve Turizm Bakanlığı yetki alanına girmesi.
2008	**1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı**	Merkezin "Koruma ve Dönüşüm Alanı" olarak belirlenmesi.
2013	**1/5000 ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu**	Çalışma alanlarının desantralizasyonu; turizm, ticaret ve kültürel faaliyetleri canlandırmaya yönelik dönüşüm projelerinin geliştirilmesi.
2015	**Yenileme Alanı İlan Edilmesi**	5366 Sayılı Yasa kapsamında Yenileme Alanı ilan edilmesi, bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması.
2018	**Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonları**	Etap Koruma Amaçlı 1/5000 ve 1/1000 Ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planı revizyonları.

3.3.1. 1957 Cumhuriyet Dönemi İlk İmar Planı

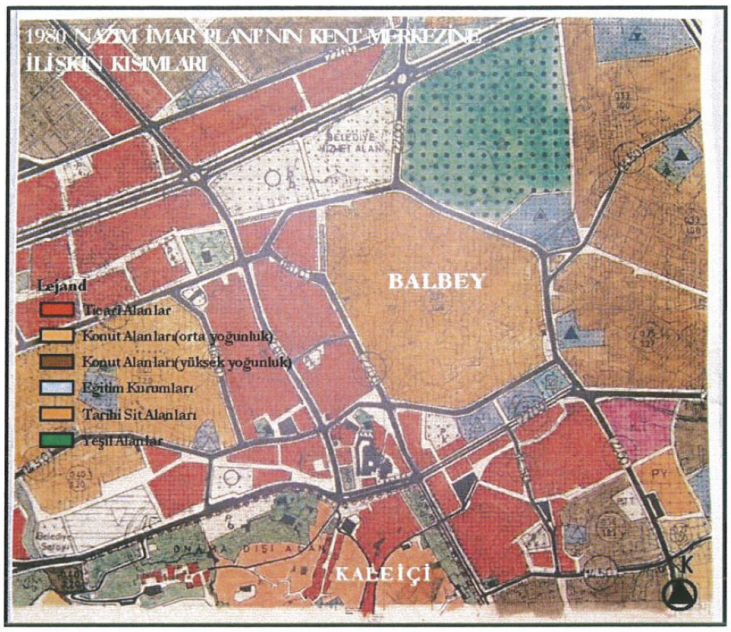
Antalya Belediyesi'nde seçilmiş bir başkan olmadığı günlerde İller Bankası tarafından Amerikan Marshall Planı'ndan alınan parasal destekle 'Antalya İmar Planı'nın yapılması için Türkiye çapında bir yarışma açılmıştır. Yarışmaya katılan 30 proje, 4 Eylül 1955 Pazartesi günü başlayarak 7 gün süresince İnönü İlkokulu Salonu'nda sergilenerek seçici jüri tarafından değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirme sonunda yarışmada birincilik ödülünü Yüksek Mühendis Rauf ile Yüksek Mimar Turgut Tuncay ve Yüksek Mühendis Mimar İlhan Artuner'in hazırladığı proje almıştır. Tarihi doku ve zenginliği korumayı amaçlayan plan eski kent merkezine dokunmayıp, sadece restorasyon uygulamalarıyla tarihi ve doğal yapısını korumayı hedeflemişti. Yarışmada derece alan projeler, uygulanabilirliği olmadığı gerekçesi ile rafa kaldırılmış ve uygulanmamıştır.

Ardından 1957 yılında ilk imar planı İller Bankası tarafından hazırlanmış ve İmar ve İskan Bakanlığınca onaylanarak, Cumhuriyet dönemi ilk imar planı olarak tarihe geçmiştir. Antalya genelini kapsayan bu imar planı, planlı kentleşme sürecini başlatmıştır. Plan kapsamında sur dışında gelişen Balbey mahallesinin konut alanı olarak kullanılması önerilmiştir **(ABB Raporu, 2018)**.

İlk imar planının Antalya merkezi ile sınırlı olması, hızla artan nüfus, kent gelişimi ve yasal sınırlamalar göz önüne alındığında yeni yerleşim alanlarına ihtiyaç duyulmuş, bu durum yeni bir plan revizyonu gündeme getirmiştir. Bu kapsamda İller Bankası tarafından Bülent Berksan'a yaptırılan 1/5000 ölçekli Revizyon Nazım İmar Planı, 1969 yılında İmar ve İskan Bakanlığınca onaylanmıştır. Balbey mahallesi iç kısımları konut alanı, kuzey ve batı çeperi ticari olarak belirlenmiştir **(Çetinkaya, 2020).**

3.3.2. 1980 Nazım İmar Planı ve Uygulama Planı

1979 yılında Antalya İmar Planları serbest şehir plancısı Zühtü Can'a verilmiştir. Antalya'nın ilk analitik etütler ile hazırlanmış imar planı olma özelliğine sahip 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ilgili bakanlık tarafından uygun bulunmuş, 1980 yılında İmar ve İskân Bakanlığınca onanmıştır. Balbey mahallesi "Orta Yoğunluklu Konut Alanı" olarak planlanmıştır **(Şekil 3.5)**.

Şekil 3.5: 1980 Nazım İmar Planında Balbey **(ABB Raporu, 2013)**.

Nazım imar planının esas alındığı 1/ 1000 ölçekli Uygulama İmar Planında alanın mevcut yol ve bina dokusuna uygun konut adaları oluşturulmuştur. Ana ulaşım akslarına cepheli yapı adalarına arkad kullanımlarının da yer aldığı 5 ve 7 katlı blok yapı düzenli "Ticaret" kullanım kararı getirilmiştir. Ayrıca planda mevcut olmayan ve ana ulaşım akslarını besleyen yol önerileri olduğu görülmüştür **(ABB Raporu, 2018)**, **(Şekil 3.6)**.

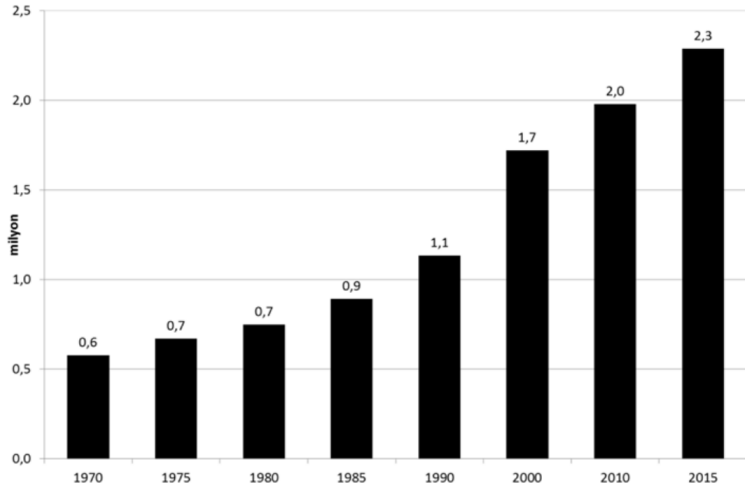
Şekil 3.6: 1980 Uygulama İmar Planında Balbey **(ABB Raporu, 2013)**.

Planlama Alanı'nda, 1980 ve 1990 yılları arasında 23 adet adada 3194 sayılı yasanın 18. maddesine göre parseller yeniden düzenlenmiş ve parsel malikleri yeniden hisselendirilmiştir. 23.10.1987 gün ve 298 sayılı Antalya Belediyesi Meclis kararı ile Zühtü Can tarafından hazırlanan revize plana göre mevcut ve korunması gereken yapılar göz önüne alınarak, küçük imar adaları kaldırılarak, büyük imar adaları oluşturulmuştur. Yollar genişletilerek, emsal sabit kalmak kaydıyla kat adedi değiştirilebileceği şeklinde revize plan kabul edilmiştir **(ABB Raporu, 2018)**.

Bu durum bölgedeki yeni parselasyonun, mevcut yapılaşma izi ile uyumsuz şekilde hisselendirilmesine sebep olmuştur.

3.3.3. 1982 Turizm Teşvik Kanunu

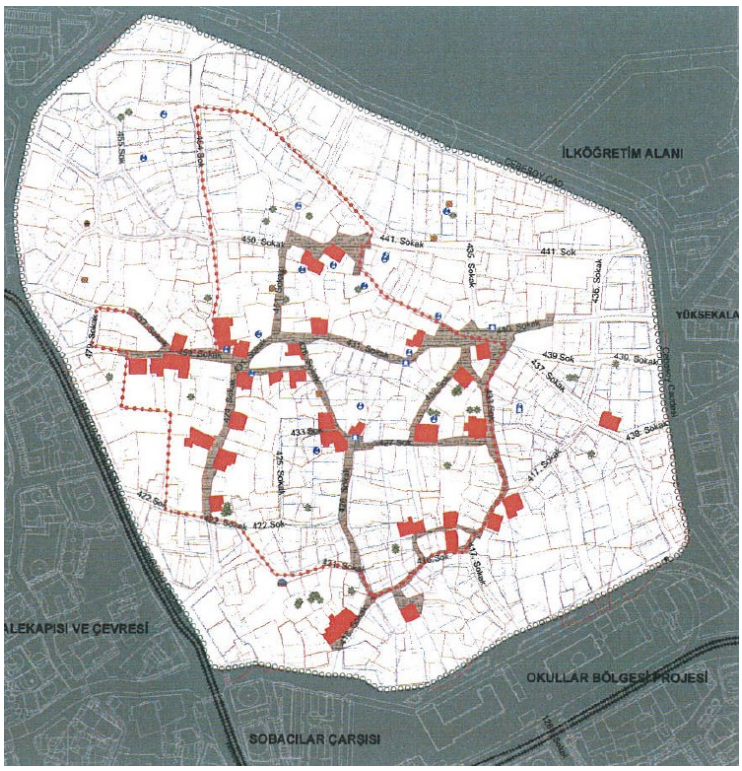
1970 ve 1980'li yıllar Türkiye için ekonomik problemlerin arttığı yıllar olarak görülebilmektedir. 1980 yılında alınan kararlar ile, Türk ekonomisinin dış dünya ile entegrasyonunun arttırılması hedeflenmiştir. Bu sebeple turizm yatırımlarını arttırmak ve geliştirmek amacıyla 12.03.1982 yılında 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu yürürlüğe sokulmuştur. Bu kanunun amacı; turizm sektörünü düzenleyerek geliştirme, dinamik bir yapı ile işleyişe kavuşturacak tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Turizm Teşvik Kanunu ile kentte turizmin arttırılması, hizmet sektörünün geliştirilmesi, ticari faaliyetlerin yoğunlaştırılması gibi sebeplerle kente göç artmıştır **(Şekil 3.7)**. 1990 yılına gelindiğinde Antalya Türkiye'nin en çok nüfus artış hızına sahip kenti olmuştur.

Şekil 3.7: Antalya ilinde nüfus artışı **(Web 9, 2022)**.

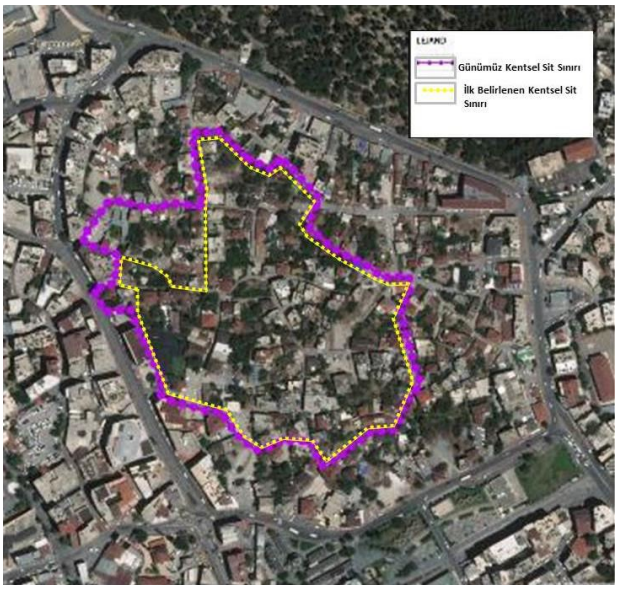
3.3.4. Koruma Kararları

Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 27.06.1990 tarih ve 851 sayılı kararı ile Balbey mahallesi, sokak dokusu ve mahalle bütünlüğü olarak dönemin özgün ve organik yerleşme karakterine sahip olan sokak dokusu, sivil mimarlık örneği yapılar, çeşme, camii, avlu, ağaç ve avlu duvarı gibi korunması gerekli kültür varlıkları tescil edilmiş; yürürlükteki imar planlarının iptal edilerek bu alandaki Koruma Amaçlı İmar Planı'nın hazırlanmasına, bu planlar hazırlanıncaya kadar kurul görüşü olmadan uygulama yapılmamasına karar verilmiştir **(Şekil 3.8)**.

Şekil 3.8: Kentsel sit alanı ve tescilli kültür varlıkları **(ABB Raporu, 2013)**.

27.06.1990 tarih ve 851 sayılı kararın geçerliliğinin kabul edildikten sonra 29.01.1992 tarih ve 1300 sayılı karar ile Balbey mahallesi, "Kentsel Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Alanı" olarak ilan edilmiş ve sınırları belirlenmiştir. Belirlenen "Kentsel Sit Sınırı" Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 21.05.2012 tarihli 619 sayılı ve 06.05.2013 tarihli 1665 sayılı kararları ile genişletilmiştir **(Şekil 3.9)**.

Şekil 3.9: Sit alanı sınırları, Antalya **(ABB Raporu, 2013)**.

3.3.5. 1994 Koruma Amaçlı İmar Planı

1992 yılında kentsel sit alanı olarak belirlenen Balbey Bölgesi'ne ilişkin Baran İdil tarafından hazırlanan 1/1000 ölçekli Koruma amaçlı imar planı Antalya Koruma Kurulunun 6.1.1994 gün ve 2098 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Tescilli kültür varlıklarının korunması ve yeni önerilen tescilli kültür varlıkları için öneri getirilmiştir.

Bu planda Balbey mahallesinin batı çeperindeki ticari kullanım kararı devam ettirilmiştir. Kuzey ve doğu çeperlerinde 3 katlı ticari bloklar tanımlanmıştır. İç kısımlarda mevcut yol ve kadastral sistem korunmuştur. Uygulamaya konulan bu planla Kentsel Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Alanı sınırlarında, Antalya Koruma Bölge Kurulu Kararı'yla iki adet cami, üç adet çeşme ve otuz sekiz adet tescilli yapı da yer almıştır **(Uçar ve Gültekin, 2010)**. Bölge çeperinde ticari kullanım devam ettirilmiş, mahalle içi mevcut izler korunarak çözülmeye çalışılmıştır.

Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında sit alanı olarak belirlenen alan içerisindeki tüm yapılar incelenmiştir. Tescilli yapıların onarım biçimleri netleştirilmiş, korunma düzeyine uygun basit onarım, esaslı onarım kriterleri belirlenmiştir. Alan içerisinde bulunan doku ile uyumlu yapılar 'Karakteristik Mimari Özellikli' yapılar olarak nitelendirilmiştir. Alan bütünü ile uyumlu olmayan yapılar ise 'Doymuş Yapı' olarak nitelendirilmiş ve ekonomik ömürlerini yitirene kadar kullanım kararı alınmıştır **(ABB Raporu, 2013)**, **(Şekil 3.10)**.

Şekil 3.10: 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı **(ABB Raporu, 2013)**.

Baran İdil tarafından Yapılan Koruma Amaçlı İmar Planında,

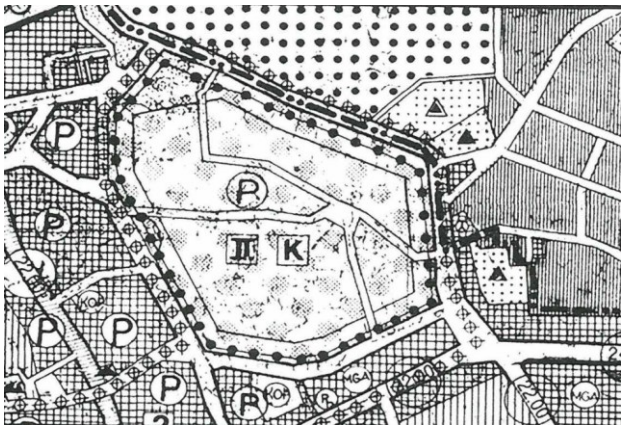
- Tescilli yapıların tescil kararları aynen korunmuş, hatta tescile uygun öneri yapılar ile bahçeler belirlenmiştir.
- Mimari özellikli yapılar için yapılanma koşulları tanımlanmıştır.
- Kadastro ve uygulama koşullarının da belirlendiği planlarda tescilli parsellere ait tevhid ve ifraz işlemlerinin koruma planında belirlenen parsel listesine göre yapılması öngörülmüştür.
- Yine bu plandan önce yapılan parselasyon çalışmaları için ada bazında kararlar getirilmiş; 6035 ada aynen korunmuş; 6104,6636 ve 6637 adaların uygulamada belirlenen bir kısım parseller için büyüklükleri azaltılmadan yeniden oluşturulması; 7843 ada 4,12 ve 13 parseller uygulandığından aynı adadaki tescilli kültür varlığı niteliğindeki parsellerin şeklinin değişmesi; 6104, 6035, 6636 ve 6637 no.lu adaların dışında kalan imar uygulaması ile oluşan yeni ada ve parsellere ait tapuların iptal edilmesi istenmiştir **(ABB Raporu, 2013).**

3.3.6. 1996-1998 Nazım İmar Planı

Bakanlar Kurulu'nca hazırlanan 504 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 2 Eylül 1993 tarihinde Antalya, Büyükşehir Belediyesi statüsüne kavuştu. Bu kapsamda Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığınca yeni bir nazım imar planı yapımı gündeme gelmiştir. UTTA Ltd. Şti. tarafından hazırlanan, 1/25000 ölçekli Çevre Düzeni Planı 21.11.1995 tarihinde, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı 08.11.1996

tarihinde Antalya Büyükşehir Belediye tarafından onaylanmıştır. 1998 yılında tekrar Antalya Kent Bütününe yönelik 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı Antalya Büyükşehir Belediye Meclisinin 30.07.1998 tarih ve 36 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

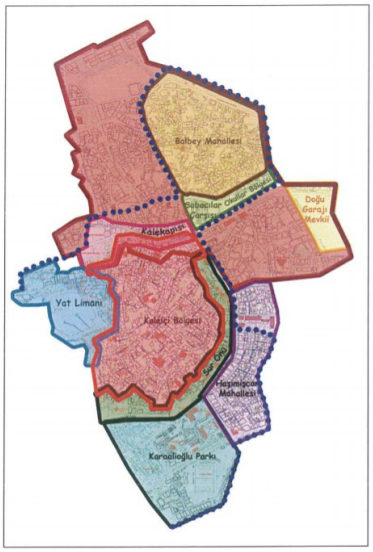
1996- 1998 yılında kentin bütününe yönelik hazırlanan 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planlarında ise Balbey Bölgesinin koruma ağırlıklı projeler kapsamında değerlendirilmesi ön görülmüş, kent merkezinin bir bölümünü oluşturan alana "pansiyon" ölçeğinde "turizm kullanışları" nın da yer alabileceği kararlar getirilmiştir **(ABB Raporu, 2013)**, **(Şekil 3.11)**.

Şekil 3.11: Nazım İmar Planı, Balbey ve çevresi **(ABB Raporu, 2013).**

3.3.7. 2004 Kültür ve Turizm Koruma Gelişim Bölgesi İlanı

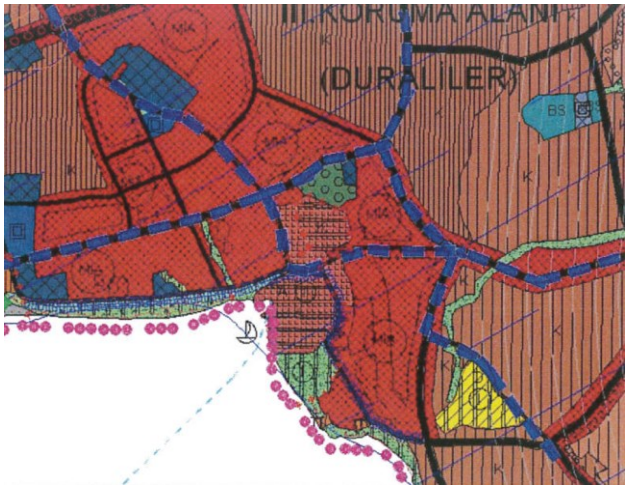
Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nca tespit edilerek belirlenen sınırlar, tarihi kent dokusunu korumak, kullanmak ve etkili gelişimi sağlamak amacıyla 'turizm ve ticaret kenti' statüsünü geliştirmek için Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilmiştir. 31.12.2004 tarih 8321 sayılı bakanlar kurulu Kararı ve 25687 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yaklaşık 90 ha'lık kültür ve turizm bölgesinin, merkezini Kaleiçi ve yat limanı bulunmakta, Karaoğlan Parkı, Sobacılar Çarşısı, Haşim İşcan ve Balbey Mahalleleri bu sınırın içerisinde bulunmaktadır. Yürürlükte bulunan 1/ 5000 ölçekli Nazım İmar Plan Kararlarını da destekleyen ve Bakanlıkça belirlenmiş olan bu sınır, alana ilişkin oluşturulacak plan kararlarının temelini oluşturmuş, bölgenin ekonomik yapısında gelişim sağlamak amacıyla ticari kullanımlara yer verilmesi hedeflenmiştir **(ABB Raporu, 2013)**, **(Şekil 3.12)**.

Şekil 3.12: Kültür Turizm ve Gelişim Bölgesi Sınırları **(ABB Raporu, 2013)**.

3.3.8. 2008 Nazım İmar Planı

"Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" olarak ilan edilen kent merkezine ilişkin Büyükşehir Belediyesince hazırlanan 1/25000 ölçekli Nazım İmar Planı 15.02.2008 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiş olup kent merkezi "Merkez Koruma ve Dönüşüm Alanı" olarak belirlenmiştir. Bu planlama ile kent kimliğini güçlendirmek ve nitelikli kent dokusu yaratmak hedeflenmiştir. Bu amaç ile kent merkezinin gelişim ve korumasına yönelik yeniden işlevlendirme ve canlandırma çalışmaları yapılmıştır. Kaleiçi ve yat limanında bunun için çalışmalar yapılmış ancak Balbey mahallesinde bir gelişim olmamıştır **(Şekil 3.13)**.

Şekil 3.13: Nazım İmar Planı, Balbey ve çevresi **(ABB Raporu, 2013)**.

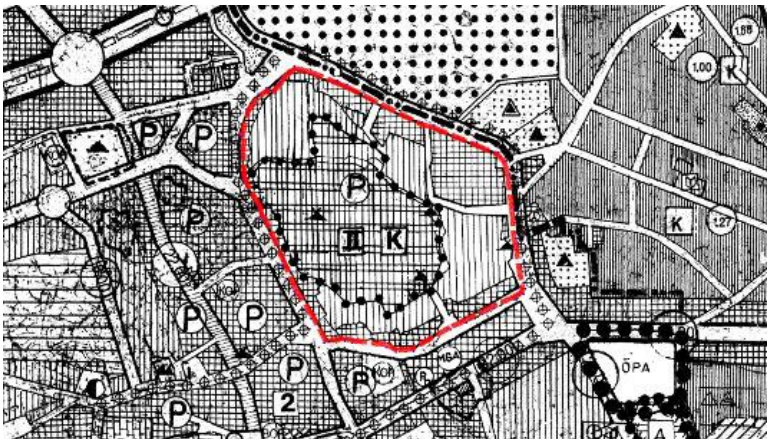
3.3.9. 2013, 1/5000 Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı

1/25000 ölçekli Nazım İmar Planının onaylanmasının ardından Büyükşehir Belediyesince hazırlanan 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Revizyon Nazım İmar Planı, Antalya Kültür Varlılarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.08.2013 tarih 1927 sayılı kararıyla uygun bulunmuş ve 19.12.2013 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanmıştır **(ABB Raporu, 2013)**.

1994 yılında Baran İdil tarafından hazırlanan 1994 tarihli ve 2098 Sayılı Karar ile onaylanan Koruma amaçlı İmar Planı, 18. Madde uygulamasının getirdiği mülkiyet sorunları, geleneksel organik doku ile uyumsuz hisse oranları sebebiyle koruma amaçlı imar planı yenilenmiştir. Balbey Mahallesinin çevresindeki tarihi doku ile bütünlüğünün sağlanması, sivil mimarlık örneklerinin korunması amaçlanmıştır. Balbey sit alanının konut alanı olarak değerlendirilmesi, tescilli ve geleneksel nitelikli yapıların farklı kullanımlara açılabileceği, çeperde bulunan yapılaşmanın ticari kullanımın devam ettirilmesi kararları alınmıştır. 1/ 5000 ölçekli Nazım İmar Planlarında belirlenmiş olan "Geleneksel üretim / satış ve pansiyon, konut alanları" kararının alanda bulunan tescilli yapılar, geleneksel nitelikli yapılar ve dönemsel mimari özelliği gösteren Cumhuriyet Dönemi yapılarında devam etmesi öngörülerek bir sınırlandırma getirilmiştir. Planda da "P" lejantı ile gösterilmiştir **(Çetinkaya, 2020)**.

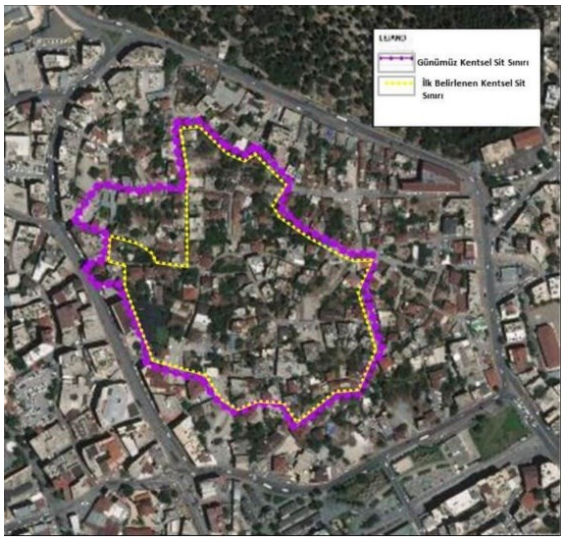
Kuzeybatı sınırında geleneksel doku ile uyumlu kısımlar tespit edilmiş ve 1/ 5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Plan Revizyonunda, 1992 yılında belirlenmiş olan Kentsel Sit Alanı sınırında değişiklik önerilerek, sit alanının kuzeybatı bölümünde genişletilme yapılmıştır. Etkileşim geçiş alanı aynı şekilde korunmuştur **(Şekil 3.14)**.

Planlama alanı içerisinde bulunan tüm yollar yay yolu olarak belirlenmiş, çevresindeki ana ulaşım aksları servis amaçlı kullanıma önerilmiş ve otopark için alan dışında bulunan katlı otoparka yönlendirme yapılmıştır **(ABB Raporu, 2013)**.

Şekil 3.14: Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.

"Kentsel Sit Sınırı" Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 21.05.2012 tarihli 619 sayılı ve 06.05.2013 tarihli 1665 sayılı kararları ile genişletilmiştir **(Şekil 3.15)**.

Şekil 3.15: Genişletilen sit sınırları **(ABB Raporu, 2013)**.

3.3.10. 2013, 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu

Koruma Amaçlı İmar Planı, 18. Madde uygulaması sonucu geleneksel ada formları ve parselasyona göre planlanmamış olması koruma amaçlı imar planını devre dışı bırakmış ve geleneksel doku ile uyumlu olan uygulanmış olan 18. Maddeyi de göz önüne alarak optimum çözümler sunan bir revizyon imar planı hazırlanmıştır.

1/25000 ölçekli Nazım İmar Planının onaylanmasının ardından Büyükşehir Belediyesince hazırlanan 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonu,

Antalya Kültür Varlılarını Koruma Bölge Kurulu'nun 15.08.2013 tarih 1927 sayılı kararıyla uygun bulunmuş ve 19.12.2013 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanmıştır **(ABB Raporu, 2013).** Söz konusu alanda yapılan 18.madde imar uygulaması sonucu tapuya intikal eden parsel düzenine yasal yönetsel zorunlulukların elverdiği ölçüde müdahale edilmiştir**.** Bütüncül kararların alana yansıyabilmesi amacıyla küçük ölçekte değişimlere ihtiyaç duyulduğundan, parsel ölçeğinde kararlar geliştirilerek, kütle çalışması yapılmıştır. Ayrıca imar planında tarif edilen tüm farklı yapılaşma koşullarına göre, sit alanı ve etkileşim geçiş alanı içerisindeki adaların imar durumları oluşturulmuştur. Tescilli yapılar, korunacak bahçeler, kuyu, ocak gibi özgün elemanların korunması, can ve mal güvenliğine zarar vermeden koruma kurulu kararları ile işlem yapılması kararı alınmıştır. Plan kararında yapılar sınıflandırılmış, tescilli kültür varlıkları, geleneksel nitelikli yapılar, dönemsel nitelikli yapılar ve mevcut ruhsatlı yapılar şeklinde isimlendirilmiştir. Tescilli kültür varlıklarına, basit onarım, konfor koşullarına uygun müdahaleler, esaslı onarım gibi müdahalelerde bulunabilineceği belirtilmiştir. Geleneksel nitelikli yapıların yıkılmadan onarılması, rölöve ve restorasyon projelerinin Belediyece uygun görüş kararları alınarak yapılacağı kararı alınmıştır. Antalya'nın ilk modernist yapı örnekleri olan Cumhuriyet Dönemi yapıların tescilli yapılarda olduğu gibi onarım ile korunması gerektiği belirtilmiştir **(ABB Raporu 2013, Çetinkaya, 2020)**, **(Şekil 3.16)**.

Şekil 3.16: K.A.İ.P. Revizyonu **(ABB Raporu, 2013).**

3.3.11. 2014, 1/25000 Ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu

1/25000 ölçekli Nazım İmar Planı Revizyonu, Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 13.01.2014 Tarih ve 35 Sayılı kararı ile onaylanmıştır. Kent merkezini kapsayan bu plan ile 'Merkez Koruma ve Canlandırma Alanı' olarak belirlenen sınırlar içerisinde Balbey Mahallesi de yer almaktadır. Bu sınırlar içerinde bulunan bölgenin kent kimliği ile uyumlu olarak konut, ticaret, pansiyon, eğlence gibi kullanımların bulunabileceği yer almıştır. Bölgede Koruma Amaçlı İmar Planı kararları çerçevesinde kültür varlıklarını koruma, yenileme, işlevlendirme ve canlandırma amaçlı olarak projelendirilmelerin yapılabileceği belirtilmiştir **(Çetinkaya, 2020)**, **(Şekil 3.17)**.

Şekil 3.17: Nazım İmar Planı Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.

3.3.12. 2015 Yenileme Alanı İlan Edilmesi

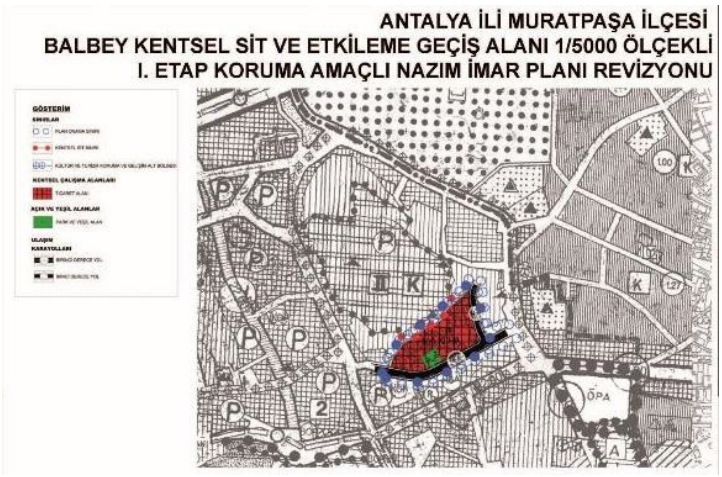
Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması hakkında kanun, 5366 sayılı, 16/6/2015 kabul tarihli, yasa kapsamında Balbey Mahallesi Yenileme Alanı ilan edilmiştir.

Bu Kanunun amacı, büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri sınırları içindeki ilçe ve ilk kademe belediyeleri, il, ilçe belediyeleri ve nüfusu 50.000'in üzerindeki belediyelerce ve bu belediyelerin yetki alanı dışında il özel idarelerince, yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş; kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen bölgeler ile bu bölgelere sit koruma alanlarının,

bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabiî afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasıdır **(5366 Sayılı Kanun)**.

3.3.13. 2018 Koruma Amaçlı İmar Planı Revizyonları

2015 yılında 5366 Sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanunu kapsamında Balbey Mahallesi'nin 'Yenileme Alanı' kararının ardından 2018 yılında 1. Etap Koruma Amaçlı 1/5000 ve 1/1000 Ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planı Revizyonları Kültür ve Turizm Bakanlığı Plan İnceleme ve Değerlendirme Kurulunun 27.08.2018 Tarih ve 2018-6/1 Sayılı kararı ile Koruma Bölge Kurulu'nun 20.09.2018 Tarih ve 8222 Sayılı kararları doğrultusunda 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 7. maddesi uyarınca onaylanmıştır **(Şekil 3.18)**.

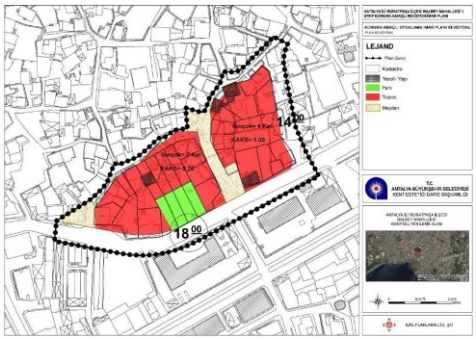

Şekil 3.18: Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.

2015 yılı Balbey Mahallesinin Yenileme Alanı olmasıyla birlikte, 2018 tarihli 1/5000 ve 1/1000 ölçekli l. Etap Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Revizyonu sonrası çalışma alanı sınırları belirlenmiştir. Bu kapsamda yenileme alanının güney çeperinde bulunan, mülkiyet sorununun en az olduğu bölge 1.Etap Yenileme Alanı Projesi olarak değerlendirilmiş ve Antalya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 30.04.2018 tarih ve 7668 sayılı kararı ile uygun bulunmuştur. Proje alanı, Cengiz Toytunç Caddesi üzerinde bulunan 6636 ve 6722 adalarını kapsamaktadır. Yenileme

alanı içerisinde 16 adet konut bulunmakta ve bunlardan 7 adet korunması gereken tescilli, geleneksel ve dönemsel yapıyı barındırmaktadır **(ABB Raporu, 2018)**.

1.Etap proje alanına ilişkin onaylanan revizyon projelerinde alanın ticari odak doğrultusunda hazırlandığı, %77'sinin ticaret alanı olarak planlandığı ve bölge içerisinde konut alanının olmadığı görülmektedir. 3-4 kat arası düzenlenen gabariye sahip alanda park ve meydanlara yer verilmiştir **(Şekil 3.19, 3.20, 3.21)**.

Şekil 3.19: K.A.İ.P. Revizyonu **(ABB Raporu, 2013)**.

Şekil 3.20: 1. Etap projesi **(ABB Raporu, 2013)**.

Şekil 3.21: Balbey Mahallesi 1. Etap proje görselleri **(ABB Raporu, 2013)**.

06.02.2019 tarih 712 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile 07.02.2019 tarih ve 30679 sayılı Resmî gazetede yayımlanarak Yenileme Alanının tümüne ilişkin Acele Kamulaştırma Kararı alınmıştır. Balbey mahallesi sakinleri ve kamuoyunda bu konuya dair gelen itirazlar, yeterli katılımın olmaması ve projenin yerel halk ile bütünleşememesi sebebiyle uygulanamamıştır. Kurulan dernekler, eylemler ve

tepkiler üzerine revizyon yapılmış 07.03.2019 tarih 808 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile 08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmî gazetede yayımlanarak 30679 sayılı acele kamulaştırma kararı iptal edilmiştir. Mülk sahipleri ile uzlaşma sağlanmaya çalışılmıştır. Uzlaşma sağlanamayan 6636 ve 6722 parseller için Cumhurbaşkanı kararı ile kamulaştırma yapılmıştır **(Şekil 3.22)**.

8 Mart 2019 CUMA — Resmî Gazete — Sayı : 30708

CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 808

Antalya İli, Muratpaşa İlçesi sınırları içerisinde bulunan bazı taşınmazların Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından acele kamulaştırılması hakkındaki 6/2/2019 tarihli ve 712 sayılı Cumhurbaşkanı Kararının eki listenin ekteki şekilde değiştirilmesine, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 27 nci maddesi gereğince karar verilmiştir.

7 Mart 2019

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

7/3/2019 TARİHLİ VE 808 SAYILI CUMHURBAŞKANI KARARININ EKİ

ACELE KAMULAŞTIRILACAK TAŞINMAZLAR LİSTESİ

SIRA	ADA-PARSEL	TAPU ALANI	ACELE KAMULAŞTIRILACAK ALAN
1	6636-5	245,00 m²	245,00 m²
2	6636-9	331,00 m²	250,00 m²
3	6636-10	118,00 m²	4,00 m²
4	6722-4	537,00 m²	265,00 m²
5	6722-8	330,00 m²	217,00 m²
6	6722-10	233,00 m²	82,79 m²
7	6722-15	292,00 m²	2,00 m²
8	6722-16	353,00 m²	1,00 m²

Şekil 3.22: Kamulaştırma iptal kararı **(ResGaz 1, 2019).**

2015 Yenileme Alanı İlanı, 2018 Koruma amaçlı İmar Plan revizyonları sonrası, 2023 yılı itibariyle alanda yıkım çalışmaları başlamıştır.

Projenin Olumlu Özellikleri**:** Koruma amaçlı imar planlarını benimseyerek yapılması, kültürel sivil mimarlık örnekleri, geleneksel yapılar ve dönem yapılarını koruması, bu yapıların restorasyon projelerinin hazırlanarak onarımının yapılacak olması, alanın bütünsel olarak ele alınarak planlanması, otopark işgalinin önüne geçmesi, meydan ve parkların arttırılması sonucu sit alanına geçişin kolaylaştırılması olarak belirtilebilir.

Projenin Olumsuz Özellikleri: Özgün kullanımda konut olan bölgenin ticari kaygılar sebebiyle ticaret fonksiyonuna uygun planlanması ve konut kullanımına sınırlı ölçüde yer verilmesi, yönetim ve kullanıcı taleplerinin uzlaşamaması bu sebeple halk katılımın yetersiz olması, acele kamulaştırma kararı ile projenin yeteri kadar anlatılamaması ve desteğin alınamaması, soylulaştırma az miktarda alanda kalan asıl kullanıcının bölgeden uzaklaştırılması, çeperde bulunan yüksek katlı ticari yapılar hakkında bir karar olmaması ve sit alanına geçişin zor olması ve içerideki özgün

organik tarihi dokunun algılanamaması ve yeni önerilen yapıların bölgede bulunan tarihi sivil mimarlık örnekleri ve tarihi kent dokusu ile ilişkisinin görülememesi şeklinde sıralanabilir.

3.4. Balbey Mahallesi'nin Yakın Çevresi ile İlişkisi

Balbey mahallesi, tarihi kentle bağlantısını "Sobacılar Çarşısı", Kentsel Sit Alanı olan "Kaleiçi" ve Haşim İşcan Mahalleleri ile sürdürmektedir. Sobacılar çarşısı tarihi süreçte, soba, bıçak, çaydanlık, kalay işlerinin yapıldığı bir alan olmuştur. Halk belleğinde de bu bölge her zaman böyle bilinmiş ve yıllarca gelenekselliğini korumuştur **(Şekil 3.23)**. Ancak Sobacılar Çarşısı 2008 yılında daha modern bir yapıya kavuşması amacıyla yıkılarak, yerine yeni proje uygulanmıştır. Eski esnaflarından bir kısmı burada kalmaya devam ederken, bir kısmı da burayı terk etmiştir ve doku özgün değerlerini kısmet kaybetmiştir.

Şekil 3.23: Sobacılar Çarşısı **(Çimrin, 2002)**.

Şekil 3.24: Eski Antalya Doğum Evi **(Web 8, 2024)**

Ayrıca Antalya valisi Haşim İşcan katkılarıyla yaptırılan Antalya doğum evi bugünkü İsmet İnönü Kent Meydanı'nın yerinde bulunmaktaydı. Günümüze ulaşamayan yapı dönemi içerisinde önemli bir yer ve değer sahiptir **(Şekil 3.24).**

Şekil 3.25: Antalya Merkez Bankası.

İsmet İnönü Kent Meydanı'na bakan merkez bankası 1963 yılında yaptırılmıştır. Tarihi taş yapıda günümüzde restorasyon çalışmaları devam etmektedir **(Şekil 3.25).**

Balbey mahallesi gibi geleneksel ve organik mahalle dokusuyla günümüze kadar ulaşabilen bölgeler olan, Kaleiçi ve Haşim İşcan Mahalleleri; kentsel sit statüsünde olup en iyi korunmuş durumda olan alan Kaleiçi'dir **(ABB Raporu, 2013)**. Balbey Mahallesi'nde bulunan yapılar Kaleiçi'ndeki geleneksel mimariyle benzer özellik göstermesine ve büyük oranda korunmuş olmasına rağmen, mahallenin sahip olduğu 19. yüzyıl kent dokusu, çeperlerinde bulunan yüksek katlı ticari yapılar sebebiyle dışarıdan maalesef algılanamamaktadır.

Kaleiçi, Haşim İşcan ve Balbey mahallelerindeki sivil mimari yapıları, en erken 19. Yüzyıla tarihlenmektedir. Bazı yapıların kitabelerde yazan yapım tarihleri bunu kanıtlamaktadır. Dar sokaklar, iki katlı geleneksel yapılar, cumbalar, yüksek avlu duvarları, yapım tekniği ve malzemeler bu alanların ortak özelliklerini oluşturmaktadır **(Şekil 3.26, 3.27, 3.28, 3.29, 3.30, 3.31)**.

Şekil 3.26: Haşim İşcan Mahallesi çeperi 1970 **(Anonim)**.

Şekil 3.27: Haşim İşcan Mahallesi çeperindeki sivil mimarlık örnekleri.

Şekil 3.28: Kaleiçi tarihi yapılar.

Şekil 3.29: Kaleiçi Bölgesi, sivil mimarlık örnekleri.

Şekil 3.30: Balbey Mahallesi, sivil mimarlık örnekleri.

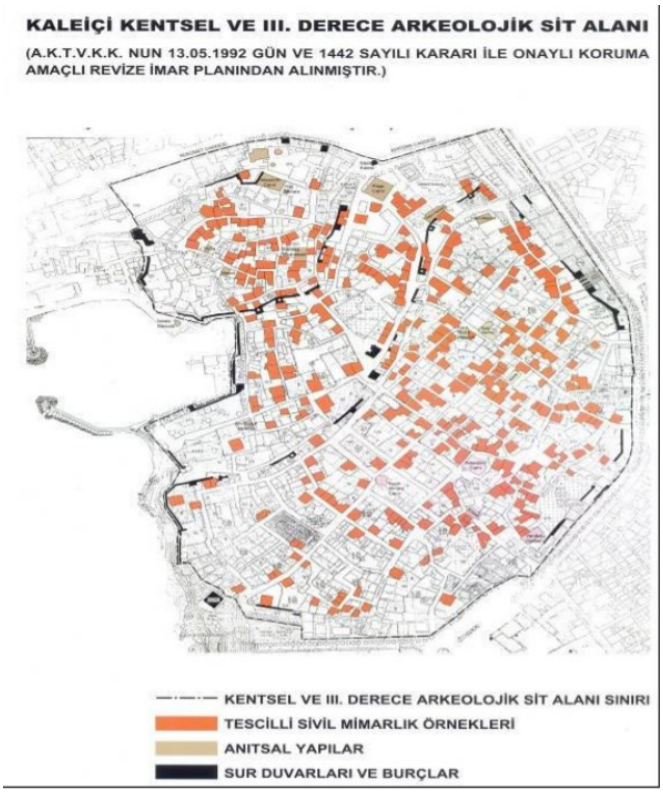

Şekil 3.31: Balbey Mahallesi, sivil mimarlık örneği.

Cumhuriyetin ilk yıllarında mahalle, İnönü İlkokulu, Kız Enstitüsü, Doğumevi Hastanesi ve eskiden Merkez Bankası'nın bulunduğu yerde olan tek katlı Kent Kütüphane ile ilişkisini korumaktaydı. Ancak okul ve hastanenin yıkılması, merkez bankasının kapanmasıyla bu bağlantı kopmuştur.

3.4.1. Kaleiçi

Kaleiçi; büyük bir bölümü yıkılmış ve yok olmuş at nalı şeklinde içten ve dıştan surlarla çevrili bir yerleşim alanıdır. Surlar, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait kısımlar onarılarak günümüze ulaşabilmiş yerleşimin sınırlayıcı unsurlarıdır. Surların 80 burcu vardır. Surların içinde alaturka kiremit çatılı yaklaşık 3000 konut bulunmaktadır **(Web 3, 2023)**. Bu evler benzer karakteristik özelliklere sahip olup, Antalya Evleri olarak bilinmektedir.

Şekil 3.32: Kaleiçi kentsel sit alanı **(ABB Raporu, 2013)**.

1972 yılında Antalya iç limanı ve Kaleiçi semti, özgün yerleşim dokusu nedeniyle "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu" tarafından "SİT bölgesi" ilan edilerek koruma altına alınmıştır **(Şekil 3.32)**. Turizm Bakanlığı'na "Antalya- Kaleiçi Kompleksi" restorasyon çalışmasından dolayı, 28 Nisan 1984'te FİJET (Uluslararası Turizm Yazarları Birliği) tarafından Altın Elma Turizm Oskarı ödülü verilmiştir. Günümüzde Kaleiçi otelleri, pansiyonları, restoranları ve barları ile eğlence merkezi haline gelmiştir **(Web 3, 2023).**

Geleneksel yerleşime sahip olan Kaleiçi evleri arazi eğimine uygun konumlanır. Sokaklar yaya ya da at arabalarının geçebileceği genişliktedir. Genellikle 2 katlı olan bu yapıların, zemin katları moloz yığma taş olup, üst katı ahşap karkas üzeri bağdadi tekniği ve ahşap ile yapılmıştır **(Şekil 3.33)**. Ahşap kapı, ahşap giyotin pencereler ve kim geldi penceresi yapılarda görülmektedir. Taşlık ve avlu birleşik durumda olup, avlu etrafı yüksek duvarlar ile çevrilidir. Avluda kuyu, havuz ve meyve ağaçları bulunmaktadır. Antalya mevsim koşullarına göre yapılmış olan bu evlerde yazları hayat avlu ve taşlıkta geçmektedir. Taşlık mozaik taşlar ile düzenlenmiş olup, ahşap dikmeler görülmektedir. Kış aylarında hayat sofada geçmekte olup bazı evlerde kışlıkların saklandığı kışlık olarak nitelendirilen ara katlar görülmektedir.

Şekil 3.33: Kaleiçi üstten görünüm ve mahalle dokusu **(Anonim)**.

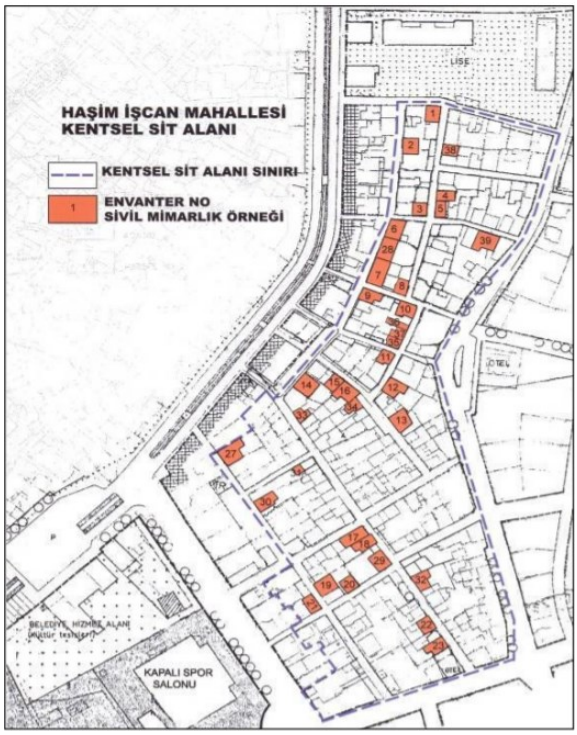
85 anıtsal yapı, 6 cami, 3 medrese, 4 türbe, 5 hamam, 56 burç, kale, sur, merdiven ve 456 sivil mimarlık örneği yapının bulunduğu Kaleiçi'nde, tarihi surlar, tarihi yat limanı, Hadrian Kapısı, Hıdırlık Kulesi, Şehzade Korkut Camii, Yivli Minare Külliyesi, Zincirkıran Türbesi, Nigar Hatun Türbesi ve İskele Camii önemli anıtsal yapılar olarak görülmektedir.

3.4.2. Haşim İşcan Mahallesi

Haşim İşcan Mahallesi Kaleiçi'nin güneydoğusunda, Atatürk Caddesinin hemen doğusunda yer almaktadır. Bugünkü ismini eski Antalya valisi Haşim İşcan'dan almıştır. Haşim İşcan Mahallesinin eski isimleri Yenikapı, Rağbetiye, Gavur ve Rumlar Mahallesi olarak da bilinmektedir. Bu yerleşim yeri, Antalya kentinin Kaleiçi'nden sonra sur dışında Balbey mahallesi ile benzer zamanda gelişim göstermiştir. Balbey mahallesi Müslüman mahallesi olarak gelişim gösterirken Haşim İşcan Mahallesi gayrimüslimlerin oluşturduğu bir mahalledir. Çeşitli kaynaklarda şu şekilde geçmektedir; Güven Dinç'in Osmanlı Döneminde Antalya'daki Ermeni nüfus hakkındaki makalesinde; "Ermeniler Antalya şehir merkezinde diğer gayrimüslim cemaatlerinde de meskûn olduğu Cami-i Cedid, Makbule, Rağbetiye, Has Balaban, Baba Doğan, Sofular ve Şeyh Sinan mahallelerde yaşamaktaydı. XIX. yüzyılda adı geçen mahallelerde yaklaşık 50 Ermeni yaşamaktaydı. Bu mahalleler sadece Ermenilerin yaşadığı mahalleler değil, Müslümanlarla birlikte Rum ve Musevi gibi diğer gayrimüslim cemaatlerin de mesken tuttukları mahallelerdi. Özellikle Cami-i

Cedid, Makbule, Rağbetiye, Baba Doğan, Şeyh Sinan ve Hatip Süleyman mahallelerinde yoğun bir gayrimüslim Rum nüfus bulunmaktaydı.” **(Dinç, 2017**).

Haşim İşcan Kentsel Sit Alanı, tarihi kentin korunarak aktarılabilmesi ve bu dokudaki sivil mimarlık örneklerinin korunabilmesi amacıyla 1993 yılında Kentsel Sit Alanı ilan edilmiş ve bu kapsamda 39 adet yapı tescil edilmiştir **(Şekil 3.34)**. Mahallede, yapılar genellikle iki katlı olup tek veya çift cumbalı, cumba altları süslemeli veya ahşap kaplamalıdır. Bazı örneklerde alt kat pencereleri sövelidir. Yapı malzemesi ahşap karkas üzeri bağdadi sıvalıdır. Genellikle kırma ve beşik çatılı ve alaturka kiremit örtülü çatı sistemi görülmektedir. Günümüzde tarihi mahalle dokusunu büyük ölçüde kaybeden Haşim İşcan, şehir merkezi ile iç içe olması sebebiyle yüksek katlı betonarme yapıların yoğun olarak görüldüğü bir yerleşimdir. Geçmişten günümüze aktarılan tarihi yapıların büyük bölümü ticari amaçlı kullanılmaktadır.

Şekil 3.34: Haşim İşcan kentsel sit alanı **(ABB Raporu, 2013)**.

Sonuç olarak Antalya kent merkezinde yerleşim Kaleiçi ile başlamış, ardından Haşim İşcan ve Balbey Mahalleleri ile devam etmiştir. Kent içindeki bu üç tarihi alanda bulunan yapılarda, kullanılan malzemeler, kat sayısı, planlama özelliklerinde benzerlik göstermektedir.

4. BALBEY KENTSEL SİT ALANININ MİMARİ ANALİZİ

Balbey mahallesi kentsel sit alanının mimari analizleri düzenlenmiştir, bunlar; yerleşim dokusu, tarihi dönem, yeşil alan, kat adedi, yol, mülkiyet, tescil, yapım tekniği, strüktürel durum, özgünlük, özgün işlev, mevcut işlev ve kullanım durumu analizleri şeklindedir. Çalışma alanı içerisinde bulunan 3 adet camii, 38 adet sivil mimarlık örneği ve 3 adet tarihi çeşme ile belgeleme çalışmaları ve ilgili tespitler yürütülmüştür. Tüm bu araştırma ve bulguların sonucunda bölgeye ait sentez paftası hazırlanarak tehdit ve değişimler belirlenmiştir. Tehditler ve değişim baskısının kontrolü ve dokunun rehabilitasyonu için müdahale önerileri geliştirilmiştir.

4.1. Yerleşim Dokusunun Genel Özellikleri

Balbey Mahallesi, Kaleiçi yerleşiminde olduğu gibi iklim ve coğrafi koşullara uygun yerleşim özellikleri göstermektedir. Sokaklar 3-6 metre arasında değişen genişliktedir. Doku içerisinde az sayıda çıkmaz sokak mevcuttur. Bu sokaklar genellikle evlerin bir cephesiyle veya yüksek bahçe duvarı ile sınırlandırılmıştır. Genellikle iki katlı olan yapıların üst katlarında, cumbalar bulunmaktadır. Cepheler; pencere düzenleri ve cumbalar ile hareketlendirilmiştir. Zemin kat moloz taş, üst katlar ahşap karkas üzeri bağdadi sıvalı duvarlardan oluşmaktadır. Cepheler sıvalı bazen de sıva üzeri işlemeli olarak görülmektedir. Köşe parsele konumlanan yapıların köşeleri pahlıdır.

Yerleşim dokusunun çeperi yanlış planlama kararlarıyla, yüksek katlı betonarme yapılar ile çevrelenmiştir **(Şekil 4.1)**. 3 katlı betonarme ya da yığma yapılar doku içerisinde bulunmaktadır. Doku çevresinde kent merkezinde aktif kullanılan, yoğun trafik aksları bulunmaktadır. Bölgenin kuzey-doğu çeperinde Fahrettin Altay Caddesi, güney çeperinde Cengiz Toytunç Caddesi, batı çeperinde ise İsmetpaşa Caddesi bulunmaktadır. Bu yollar ortalama 8 metre genişliğinde olup, tek yöndür.

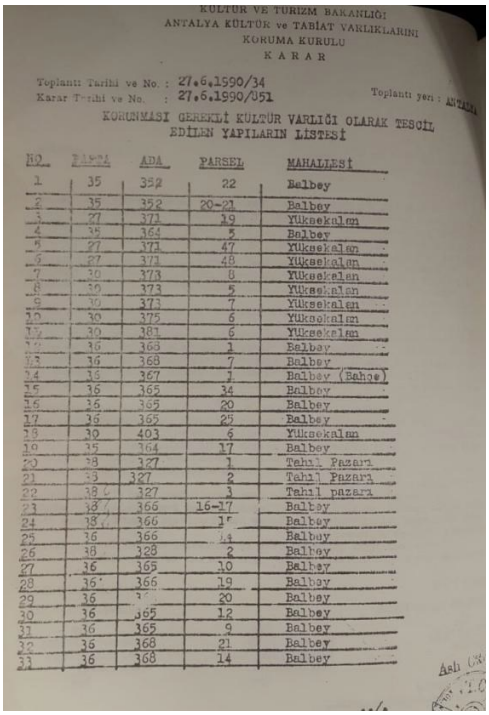
Şekil 4.1: Balbey Mahallesi etrafındaki yüksek yapılar **(ABB Raporu, 2013)**.

4.2. Dokuda Kültürel Miras Niteliği Taşıyan Yapılar

Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 27.06.1990 tarih ve 851 sayılı kararı ile sokak dokusu ve mahalle bütünlüğü olarak dönemin özgün ve organik yerleşme karakterine sahip olan sokak dokusu, sivil mimarlık örneği yapılar, çeşme, camii, avlu, ağaç ve avlu duvarı gibi korunması gerekli kültür varlıkları olarak tescil edilmiştir. 27.06.1990 tarih ve 851 sayılı kararın geçerliliğinin kabul edildikten sonra Balbey Mahallesi, 29.01.1992 tarih ve 1300 sayılı karar ile "Kentsel Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Alan" olarak ilan edilmiş ve sınırları belirlenmiştir **(ABB Raporu, 2013)**.

4.2.1. Tescilli Taşınmaz Kültür Varlıkları

Çalışma kapsamında dokuda, 38 adet sivil mimarlık örneği konut, günümüz mahalle sınırlarının dışında bulunmasına rağmen sit alanının ismini aldığı Balbey Camii ile beraber 3 anıtsal yapı camii ve 3 adet çeşme incelenmiştir **(Şekil 4.2)**.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
ANTALYA KÜLTÜR ve TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU
K A R A R

Toplantı Tarihi ve No. : 27.6.1990/34
Karar Tarihi ve No. : 27.6.1990/051
Toplantı yeri : ANTALYA

KORUNMASI GEREKLİ KÜLTÜR VARLIĞI OLARAK TESCİL EDİLEN YAPILARIN LİSTESİ

NO	PAFTA	ADA	PARSEL	MAHALLESİ
1	35	352	22	Balbey
2	35	352	20-21	Balbey
3	27	371	29	Yüksekalan
4	35	364	5	Balbey
5	27	371	47	Yüksekalan
6	27	371	48	Yüksekalan
7	30	373	8	Yüksekalan
8	30	373	5	Yüksekalan
9	30	373	7	Yüksekalan
10	30	375	6	Yüksekalan
11	30	381	6	Yüksekalan
12	36	368	1	Balbey
13	36	368	7	Balbey
14	35	367	1	Balbey (Bahçe)
15	35	365	34	Balbey
16	35	365	20	Balbey
17	35	365	25	Balbey
18	30	403	6	Yüksekalan
19	35	364	17	Balbey
20	38	327	1	Tahıl Pazarı
21	38	327	2	Tahıl Pazarı
22	38	327	3	Tahıl pazarı
23	38	366	16-17	Balbey
24	38	366	18	Balbey
25	36	366	14	Balbey
26	38	328	2	Balbey
27	36	365	10	Balbey
28	36	366	19	Balbey
29	36	366	20	Balbey
30	36	365	12	Balbey
31	36	365	9	Balbey
32	36	368	21	Balbey
33	36	368	14	Balbey

Şekil 4.2: Tescil listesi **(AKTVKBK Arşiv)**.

- Balibey Camii

Balbey Mahallesinde bulunan, inşa kitabesi tespit edilememiş olan yapının Bali Bey tarafından 16. Yüzyılda yapıldığı bilinmektedir. Orijinal haliyle günümüze ulaşamayan caminin onarım kitabesi, H.1266/M.1849-50 tarihlidir. Camii 12 Nisan 1964 tarihinde tescil edilmiştir **(AKTVKBK Tescil fişi)**.

Balibey II. Beyazıd Devrinde vezir olan Bali Paşa olduğu bilinmektedir. Kendisi Antalyalı olan Bali Paşa'nın şehirde bir camii inşa ettirdiği, İstanbul'da bir camii inşaatına başlattığı ancak bitimini göremeden öldüğü kaynaklarda geçmektedir. Bu nedenle, camiinin inşa tarihi 1486 ve 1494 yılları arasında olduğu kaynaklarda ileri sürülmektedir **(Yılmaz, 2002)**.

Vakıflar Genel Müdürlüğü arşivinde 'Antalya suru haricinde vaki Merhum Bali Bey Camii Şerifi Vakfı'na ait tarihsiz bir kayıt mevcuttur. Ayrıca başbakanlık Arşivi'nde Teke Livasına ait H.937/M. 1530-31 tarihli belgede binanın adı geçmekte ve vakıf gelirlerine ait kayıt bulunmaktadır. Vakıf gelirleri arasında Balibey Hamamı ve caminin kuzeyinde bulunan kervansarayın gelirlerinden bahsetmesi, söz konusu binaların külliye olarak inşa edildiğini düşündürmektedir. Bugün kervansaray yerinde Tek Kapılı Han bulunması bu ihtimali güçlendirmektedir **(Yılmaz, 2002)**. Balibey Kervansarayı, günümüze ulaşamamıştır.

Şekil 4.3: Balbey Camii, 2022.

Kare planlı cami, dört köşesi pahlı, sekizgen kasnak üzerine oturan bir kubbeyle örtülmüştür. Caminin kuzeybatı köşesinde tek şerefli minare yer almaktadır **(Şekil 4.3)**. Avlunun güneybatı köşesindeki şadırvan bulunmaktadır. Avluya doğu taraftan girişte solda küçük bir mezarlık vardır.

Şekil 4.4: Mihrap ve minber.

Şekil 4.5: Giriş ve kadınlar mahfili.

Camii duvarları moloz taş ile yapılmıştır. Kubbeye yakın kısımlarda ve pencere kenar ve kemerlerinde kesme taş ve kırık tuğla görülmektedir. Duvar kalınlığı 135 cm ve 155 cm arasında görülmektedir. İç kısımda duvarlar sıvalı olarak karşımıza çıkmaktadır **(Şekil 4.4)**. Minare kesme taşla yapılmıştır ve yapının kuzeydoğu köşesine bitişiktir. Tek şerefeye, dört sıra stelaktik dizisi kaide oluşturmaktadır **(Türk, 2013)**. Şerefe altında bir bileziği mevcuttur. Yapının tek kubbesinin ve diğer kısımlarının üzeri alaturka kiremit ile örtülüdür. Kubbe kasnağı oldukça yüksek olup on iki köşelidir. Kubbeye geçiş pandantiflerle sağlanmıştır. Harimin içi tamamıyla beyaz renkte boyanmış olup kubbe ve pandantif göbekleri, madalyon içine alınmış barok dönem üsluplunda kalem işleri ile süslenmiştir. Tamamıyla ahşaptan yapılan minber, mihrabın batısına konumlandırılmıştır. Minber kapısı, sivri kemerlidir. 2011 onarımları sırasında orijinal mihrap kazılar ile ortaya çıkarılmıştır (**KVKYK**). Sıvalı olarak görünen mihrabın alın kısmında ahşap üzerine kalemisi bezemeli ayet bulunmaktadır. Camii içerisinde sonraki dönemlerde yapıldığı düşünülen ahşap merdiven ile çıkılan ahşap kadınlar mahfili bulunmaktadır (**KVKYK**), **(Şekil 4.5)**. Camiide 2011 onarımından önce betonarme bir son cemaat mahfili bulunuyordu. Onarımdan sonra yerinde ahşap konstrüksiyon ve alaturka kiremitli bir mahfil bulunmaktadır. Kuzey cephesine konumlandırılan mahfil cephe hattı boyunca devam etmektedir.

- Kesik Minare Camii

Balbey mahallesi sınırları içerisinde bulunan camii, 366 ada 18 parselde yer almaktadır. KVKYK verilerine göre 20. yüzyılda yaptırıldığı bilinen Cami'nin yapım tarihi ve yaptıran kişi hakkında bilgi bulunamamış ve cami ile ilgili bir kitabeye rastlanılamamıştır **(KVKYK Tescil fişi)**.

Tek katlı, kare planlı olan camii tek mahalden oluşmaktadır. Camii içerisinde aahşap sütunlarla taşınan kadınlar mahfili bulunmaktadır. Son cemaat mahfili sonraki dönemlerde eklenmiş olup, betonarmedir. Çatı alaturka kiremit kaplı kırma çatılıdır. Yapının özgün pencereleri basık kemerli, kilit taşı bulunan taş sövelidir, doğramaları ahşaptır ve pencere önünde demir korkuluk bulunmaktadır. Sokaktan giriş için kullanılan kapı çift kanat ahşap olup, avlu giriş kapısı çift kanat demir kapıdır. Duvar yığma taş olup, günümüzde sıva ve boyalı olarak görülmektedir. Camiye yapılan özgün olmayan onarımlar, iç mekânda bulunan fayans kaplamalar, kuzey cephesine

eklenen betonarme son cemaat yeri ve sokağa bakan saç oluklu sundurması sebebiyle özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir **(Şekil 4.6)**.

Avlu kısmında sonradan eklendiği bilinen tuvalet ve özgün olabileceği düşünülen taş kuyu bulunmaktadır. Avlu duvarları üzeri çimento esaslı harç ile sıvanmış olup avlu içerisinde çeşitli ağaçlar bulunmaktadır **(Şekil 4.7)**.

Özgün formunu büyük ölçüde koruyan minare sekizgen bir pabuç üzerine oturtulmuş ve yığma kesme taş kullanılarak yapılmıştır. Şerefenin altında kabarmalı süslemeleri, gövde kısmında yıldız motifleri bulunmaktadır **(Şekil 4.8, 4.9)**.

Şekil 4.6: Sokak girişi.

Şekil 4.7: Avludan giriş cephesi.

Şekil 4.8: Kesik Minare Camii, arşiv fotoğrafı **(Anonim)**.

Şekil 4.9: Minare ve cami ilişkisi.

- Arap Mescidi Camii

AKTVKBK verilerine göre 20. yüzyılda yaptırıldığı bilinen Cami'nin yapım tarihi ve yaptıran kişi hakkında bilgi bulunamamıştır. 374 ada 3 parselde bulunan yapı, 440 sokakta yer almaktadır (**AKTVKBK Tescil fişi**).

Kare planlı, tek mahalden oluşan camiye ana giriş 440 sokaktan sağlanmaktadır. Cami yakın zamanda onarım gördüğü için duvar strüktürü anlaşılmamakta olup günümüzde sıvalı ve boyalıdır. Dönem içerisinde onarım gördüğü anlaşılan yapıda iç mekânda çini kaplı duvarlar ile ahşap yıldızlı tavan bulunmaktadır. Pencereleri yuvarlak kemerli ve söveli olup, çini görselli seramik ile çevrelenmiştir. Ahşap doğramalı pencerelerin içten geçmeli demir parmaklıkları bulunmaktadır. Camii giriş kapısı çift kanatlı demir kapıdır ve üzerinde iç bükey kabartmalı kavsara bulunmaktadır **(KVKYK)**. Batı cephesinde, camiye bitişik nizam imam evi bulunmaktadır. Sonradan eklendiği düşünülen son cemaat yeri ahşap sütunlar üzerinde taşınmakta olup üstü kaplama ile

kapatılmıştır. Cami kare plan üzerinde bulunan çatı kırma olup Marsilya tipi kiremit ile kaplanmıştır **(Şekil 4.10)**.

Minaresi son dönemde metalden yapılmış olup özgün olmadığı anlaşılmaktadır. Avlusu bulunmayan caminin hemen yanında yeni yapıldığı anlaşılan betonarme şadırvanı bulunmaktadır.

Şekil 4.10: Arap Mescidi Camii.

- Çeşmeler

Balbey mahallesi sınırları içerisinde toplamda üç adet çeşme bulunmaktadır.

Şekil 4.11: Arap Çeşmesi.

Şekil 4.12: Arap Çeşmesi **(Anonim).**

Arap çeşmesi olarak bilinen çeşme, Osmanlı döneminde 1845-1846 tarihinde Abdulhak Mor Hasan tarafından yapılmıştır **(Web 7, 2023)**. Dikdörtgen planlı çeşme yığma kesme taştan inşa edilmiştir. Derin bir niş şeklinde düzenlenmiş olan çeşme yuvarlak bir kemere sahiptir ve bu kemer her iki yanda ayaklar üzerinde taşınmaktadır. Ayaklar üzerinde sürekliliği devam eden profilli silmeleri bulunmaktadır. Profilli silme aynı seviyede çeşme nişi içerisinde de devam ederek tüm ön cepheyi çevrelemektedir. Niş içerisinde üst kısımda iki adet kitabe bulunmaktadır. Bu kitabelerden alttaki yapım tarihi ve banisinin adını kaydederken, üstteki ise onarım tarihini kaydetmektedir **(Şekil 4.11, 4.12)**, **(Web 7, 2023)**. Çeşme günümüzde bir dönem Antalya Evleri Araştırma Merkezi olarak kullanılmakta olan tek katlı taş binaya yaslanmaktadır. Yol kotu yükselmesi nedeniyle çeşmenin bir bölümü yol kotu altında kalmıştır.

Şekil 4.13: Tescilli çeşme.

426 sokak ve 427 sokak kesişiminde yer alan çeşme 403 ada 6 parselde bulunan tescilli yapıya bitişik durumda yaslanmaktadır. Kesme taştan yığma sistemle inşa edilen çeşme günümüzde sıvalı ve boyalıdır ancak sıva ve boya da bakımsızlık nedeniyle dökülmeler görülmektedir **(Şekil 4.13)**.

Mahalle içerisinde bulunan çeşmelerden bir tanesi çıkan yangın, onarım eksikliği ve bakımsızlık gibi sebeplerle yıkılmış ve günümüze ulaşamamıştır **(Şekil 4.14)**.

Şekil 4.14: Yok olan çeşme **(Web 6, 2023)**.

Tescilli sivil mimarlık örnekleri genellikle iki katlı olup, bazılarında ara at mevcuttur. Giriş katı, depo, kiler, ahır gibi işlevlerin bulunduğu servis katı, ara kat depo veya kışlık oda, birinci veya ikinci kat kullanıcıların yaşam alanı olarak kullanılmaktadır. Avlular yaz aylarında yaşamın geçtiği yer olup, yüksek duvarlar ile çevrilmiştir. Çalışma alanı içerisinde 38 adet tescilli sivil mimarlık örneği yapı bulunmaktadır. Bu yapılara ilişkin bilgiler Tablo 4.1'de verilmiştir.

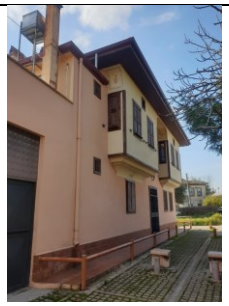
Tablo 4.1: Tescilli sivil mimarlık yapıları ve genel özellikleri.

BİLGİ	**GÖRSEL**
Ada Parsel: 352/22 Sokak: 418/5 Envanter No: 1 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Pansiyon	
Ada -Parsel: 352/20-21 Sokak: 418/9 Envanter No: 2 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe	

Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 371/27 Sokak: 147/4 Envanter No: 3 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe-Kullanılmıyor	
Ada -Parsel: 364/5 Sokak: 418/29 Envanter No: 4 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe-Kullanılmıyor	
Ada -Parsel: 371/47 Sokak: 4187/34 Envanter No: 5 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 371/48 Sokak: 418/34 Envanter No: 6 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 373/8 Sokak: 427/11 Envanter No: 7 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: ABB Ofis	

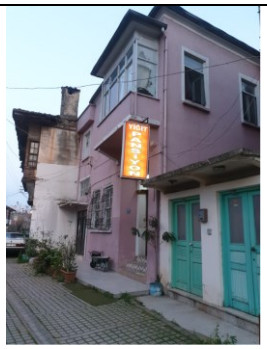
Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 373/5 Sokak: 432/4 Envanter No: 8 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 373/7 Sokak: 427/5 Envanter No: 9 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe-Kullanılmıyor	
Ada -Parsel: 375/6 Sokak: 433/3 Envanter No: 10 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 368/1 Sokak: 431/17 Envanter No: 11 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 368/7 Sokak: 431/5 Envanter No: 12 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada Parsel: 367/1 Sokak: 426/21 Envanter No: 13 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut	Yok Olmuş Yapı

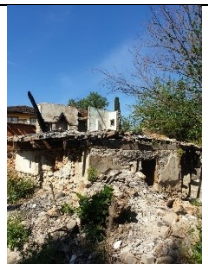
Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 365/34 Sokak: 459/52 Envanter No: 14 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 365/20 Sokak: 426/15 Envanter No: 15 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 365/25 Sokak: 443/1 Envanter No: 16 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 403/6 Sokak: 442/1 Envanter No: 17 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 327/1 Sokak: 459/43 Envanter No: 18 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 327/2 Sokak: 459/43 Envanter No: 19 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	

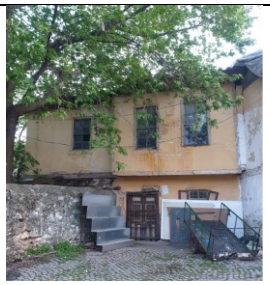
Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 327/3 Sokak: 459/43 Envanter No: 20 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 366/16-17 Sokak: 459/36 Envanter No: 21 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 366/15 Sokak: 459/34 Envanter No: 22 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Pansiyon	
Ada -Parsel: 366/14 Sokak: 459/32 Envanter No: 23 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 328/2 Sokak: 459/35 Envanter No: 24 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	

Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 365/10 Sokak: 424/8 Envanter No: 25 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 366/19 Sokak: 242/11 Envanter No: 26 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe-Kullanılmıyor	
Ada -Parsel: 366/20 Sokak: 424/11 Envanter No: 27 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 365/12 Sokak: 424/14 Envanter No: 28 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 365/19 Sokak: 424/14 Envanter No: 29 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe	
Ada -Parsel: 368/21 Sokak: 451/4 Envanter No: 30 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut	Yok Olmuş Yapı

Tablo 4.1: Devam.

Ada -Parsel: 368/14 Sokak: 450/40 Envanter No: 31 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 468/13 Sokak: 450/38 Envanter No: 32 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 368/12 Sokak: 450/36 Envanter No: 33 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 364/2 Sokak: 418/35 Envanter No: 34 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Harabe-Kullanılmıyor	
Ada -Parsel: 380/2 Sokak: 418/35 Envanter No: 35 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut	Herhangi bir onarım yapılmayan yapı Antalya Koruma Kurulunun 23.09.1999 tarih ve 4368 sayılı kararı ile yıkılmıştır.
Ada -Parsel: 365/31-15 Sokak: 418/35 Envanter No: 36 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	

Tablo 4.1: Devam.

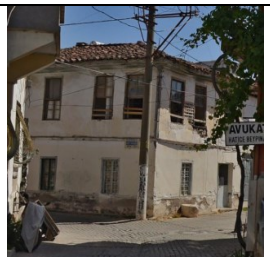
Ada -Parsel: 377/4 Sokak: 438/6 Envanter No: 37 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut Mevcut İşlev: Konut	
Ada -Parsel: 371/56 Sokak: 438/1 Envanter No: 38 Yapım Tekniği: Yığma Taş ve Bağdadi Özgün İşlev: Konut	Yok Olmuş Yapı

4.2.2. Karakteristik Mimari Özellik Taşıyan Yapılar

Balbey Mahallesinde yer alan bir grup yapı, mimari nitelikleri, yapım teknikleri ve malzemeleri ile dikkat çekmektedir. 24 adet olan yapı grubu geleneksel Türk Evi mimari yaklaşımı ve üslubuna uygun olarak inşa edilmiştir. Bu yapılar tescilli yapılar ile bütünlük içerisindedir.

Antalya Koruma Kurulunun 06.01.1994 tarih ve 2098 sayılı kararıyla onaylanan Koruma Amaçlı İmar Planı'nda bu yapılara 'Karakteristik Mimari Özellikli Yapı' olarak adlandırılmıştır. 34 yapıdan, 5 adeti nedeni bilinmeden, 3 adeti öneri revizyon plan çalışmalarında yolda kalması sebebiyle, 2 adeti ise geçmiş zamanda yapılan imar çalışmaları ile yıkılmıştır **(ABB Raporu, 2013)**. 24 adet yapının hepsi zemin+1 katlıdır. Çoğunluğunun zemin katı yığma moloz taş, üst katı ise ahşap karkas üzeri bağdadi sıva tekniği ile inşa edilmiştir **(Tablo 4.2)**.

Tablo 4.2: Balbey mahallesindeki karakteristik mimari özellikli yapı örnekleri.

	
Zemin kat taş yığma, birinci kat bağdadi teknik.	Zemin kat taş yığma, birinci kat bağdadi teknik.
	
Zemin kat taş yığma, birinci kat bağdadi teknik.	Zemin kat taş yığma, birinci kat bağdadi teknik.
	
Taş yığma yapı.	Zemin kat taş yığma, birinci kat tuğla yığma yapı.

4.2.3. Cumhuriyet Dönemi Yapıları

Türkiye'de 1950'lere kadar modernizmin etkisiyle, yabancı mimarların tasarım ve uygulamalarının taklit edildiği ya da yorumlanarak geleneksele uyarlandığı bir süreç yaşanmıştır. Balbey bölgesinde günümüzde 1.Ulusal Mimari, 2. Ulusal Mimar gibi dönemleri adıyla mimarlık tarihinde yapılmış olan yapılar Cumhuriyet Dönemi yapılar olarak nitelendirilmiştir. Balbey Mahallesi'nde 1960'lı yıllar ve bu dönemlerde yapılmış konut, apartman mimarileri gerek cephe düzenleri gerekse kullanılan malzeme ile alan içindeki diğer yapılara göre farklılık göstermektedir. Bu yapıların Antalya'nın ilk apartman ve modern konut örnekleri olduğu bilinmektedir. Alanda yer alan 10 adet söz konusu yapının, geneli yığma teknikle, moloz taş su basman üzerine tuğla malzeme ile duvar kalınlıkları 30-40 cm bulacak şekilde betonarme hatıl ve

döşemeli olarak inşa edilmiş, teras çatılı binalardır **(Tablo 4.3)**. Cephelerinde ışıklıklar, çiçek desenleri, geometrik desenler, metal korkuluklar kullanılmıştır. Modern mimariye öykünen süsleme anlayışı belirgin özellikleridir **(ABB Raporu 2013)**.

Tablo 4.3: Cumhuriyet Dönemi yapı örnekleri **(ABB Raporu, 2013)**.

Moloz taş su basman üzerine tuğla, betonarme hatıl ve döşeme tekniği, teras çatı

Moloz taş su basman üzerine tuğla, betonarme hatıl ve döşeme tekniği, teras çatı

Moloz taş su basman üzerine tuğla, betonarme hatıl ve döşeme tekniği, kırma çatı

4.3. Balbey Geleneksel Konut Yapılarının Mimari Özellikleri

4.3.1. Plan Özellikleri

Türk Evi Osmanlı imparatorluğu sınırları içinde, 500 sene süresince büyük gelişmeler geçirmiş, yayıldığı iklim, tabiat ve kültür bakımından birbirinden farklı ve uzak olan bölgelerde çeşitli tipler meydana getirmiştir. Birbirinden yüzlerce kilometre mesafede ve çok farklı şartlar altında inşa edilmiş evlerde bile planın ana hatları bakımından aynı olduğu göze çarpar. Geleneksel Türk Evi'nde plan semasını oluşturan en önemli alanlar odalar ve sofadır **(Eldem, 1984)**.

Türk Evi plan özelliklerinde ana etken fonksiyonlar ve bunun etrafında şekillenen odalardır. Her oda birden fazla işlevi içinde barındırır; oturulabilir, yatılabilir, yıkanılabilir, yemek yenilebilir ve hatta yemek pişirilebilir. Bu özellikler geleneksel yasam biçimiyle ilgili olup, yaşam biçimi çok uzun yıllar değişmediği için oda tasarımı da aynı kalmıştır **(Günay, 1989)**.

Sofa, plan şemasını oluşturan ve odaları birbirine bağlayan ana unsur olmakla birlikte odalar arası geçişi sağlamaktadır. Sofa mekânı zaman içinde "sergah, sergi, sayvan, çardak, divanhane ve hayat" gibi isimler almıştır. Sofanın yapı içindeki yeri ve formu farklı plan tiplerinin belirlemektedir **(Sözen ve Eruzun, 1992)**. Sofalı evlerde odalar sofaya açılır. Türk evini Batı Avrupa evlerinden ayıran en önemli nokta, odaların ayrı ayrı sofalara açılarak sofanın hareket merkezi olmasıdır **(Eldem, 1984)**. Geleneksel Türk Evleri'ndeki temel prensip, mekân kurgusunu değiştirmemektir. Bu nedenle bölgelere ve yapı malzemesine ilişkin Türk Evi sınıflandırmalarına da rastlanmakla birlikte, en yaygınlaşmış olan sınıflandırma plan tiplerine dayanan yöntemdir **(Eldem, 1984)**.

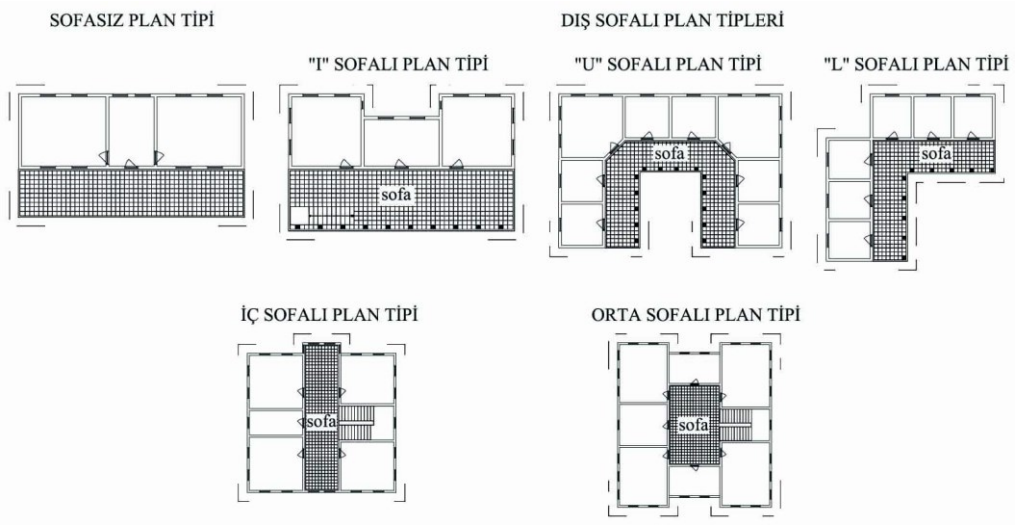
Sedad Hakkı Eldem Türk evini dört gruba ayırmıştır **(Eldem, 1984)**, **(Şekil 4.15)**.

• Sofasız Plan Tipi

• Dış Sofalı Plan Tipi

• İç Sofalı Plan Tipi

• Orta Sofalı Plan Tipi

Şekil 4.15: Türk evi sofa tipolojisi **(Eldem, 1984)**.

Dış Sofalı Plan Tipi: Dış sofalı plan tipi üç alt başlıkta değerlendirebilir. Bunlar; yan sofalı, L sofalı ve U sofalı plan tipleridir.

Yan Sofalı Plan Tipi: Genelde Balbey Mahallesi'nde egemen olan odaların sofanın bir yanına sıralandığı plan tipidir.

L Sofalı Tip: Sofanın ucuna oda eklenmesiyle oluşan plan şemasıdır. Balbey Mahallesi'nde bu özellikte bir adet örnek yapı mevcuttur.

U Sofalı Tip: Balbey Mahallesi'nde bu özellikte örnek yapı mevcut değildir.

İç Sofalı Plan Tipi: Sofanın her iki yanının odalarla dolandığı kullanım şeklidir. Genelde büyük ölçekli yapılarda kullanılan bu özelliğe oldukça sık rastlanmaktadır.

Orta Sofalı Plan Tipi: Dört yanı odalarla çevrili bir sofa kullanımını karakterize eder. Balbey Mahallesi'nde bu özellikte iki adet örnek yapı mevcuttur.

Balbey Mahallesi'nde bulunan sivil mimarlık örneği yapıların plan tipolojisi temelde Kaleiçi'ndeki yapılardan farklı değildir. Planların temel belirleyici ögesi sofadır. Antalya iklim şartları, farklı sofa tiplerinin bölgede görülmesinde önemli rol oynamıştır. Plan tiplerinde sofa ile yapı, sokak ve avluya açılır. Evlerin girişleri, parselin yolla olan ilişkisine ve evin parsel içerisindeki konumuna göre değişmektedir. Ev bitişik nizamda ise girişler doğrudan ev içerisine veya ön bahçeden yapılmaktadır. Ev, iki sokağın birleştiği bir köşede yer alıyor ise hem eve hem bahçeye iki ayrı giriş vardır. Ev parselin tam ortasında yer alıyor ise, önce bahçeye sonra eve girilmektedir **(Oral, 1996)**. Balbey evleri genellikle iki katlı olup, bazı evlerde ara kat mevcuttur. Ahşap tek kollu ya da çift kollu merdiven ile katlar arası geçiş sağlanmaktadır. Yaşam alanı üst kat olup, Antalya evlerinde iklim nedeni ile her odada ocak bulunmaz, bir veya iki odada ocak vardır **(Oral, 1996)**. Odanın eşyası, ev yapılırken düşünülmektedir. Dolaplar, nişler, sedirler, duvarlar örülürken evle birlikte inşa edilir, mobilya çok azdır. Odanın ortası boş, esnek bir alandır **(Kuban, 1995)**. Alt katta ahır, depo, taşlık ve servis mekanları bulunmaktadır. Zemin kat taşlık mekanlarında hayat kısmını veya üst kat mekanlarını taşıyan ahşap dikmeler vardır. Ara katlar alçak tavanlı olup, kışlık depolama amacıyla kullanılır.

Avlular, taşlıkla iç içe olup, banyo, wc, mutfak servisleri iklimin sağladığı olanaklara bağlı olarak çoğunlukla bu kısımdadır. Kuyular, yer altı suyu kullanımın yaygın olması ve yağmur sularını biriktirmek için kullanılmıştır, bu elemanlar hem içme suyu hem

de avlu ihtiyaçları için kullanılmıştır. Çok yaygın olmamakla birlikte bazı evlerin avlularında havuz bulunmaktadır.

4.3.2. Cephe Özellikleri

Türk evinde yaşamın içe dönük mahremiyet odaklı gelişimi, yapı cephelerine yansımıştır. Sokak cepheleri, bahçeye bakan cephelere göre daha kapalıdır. Yüksek avlu duvarları, ahşap giriş kapıları, çıkmalar ve pencereler cepheyi oluşturan ana elemanlardır.

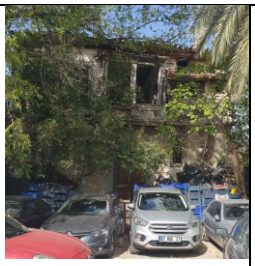
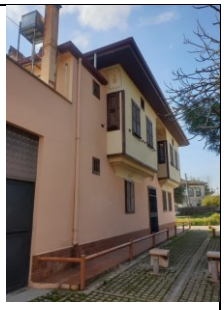
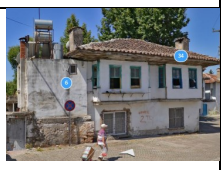
Türk evinin tipik özelliklerinden çıkmalar, Antalya evinde de karakteristik bir rol oynamaktadır. Genellikle evlerin sokağa bakan cephelerinde bulunan çıkmalar, bazı örneklerde yan cephede de bulunmaktadır. Cumbalar, cephenin iki kenarında ya da ortasında bulunmaktadır. Balbey 'de hareketli çıkmalı cepheler dokuyu oluşturmaktadır. Bu çıkmalar 70-100 cm arasında olmakla birlikte ahşap karkas üzeri bağdadi tekniği ile yapılmıştır **(Şekil 4.16).** Cumba altlarında bazı kısımlarda destek elemanları bulunmaktadır, bunlar ahşap ya da metaldir, bir kısım cumbada ise bu furuşlar yoktur ve ahşap karkas üzeri bağdadi sıvalı dolguludur. Bu cumbaların dolgu kısımlarında alçı motifler ve kalemişi işlemeler bulunmaktadır. Bunlar bitkisel motifler, çiçek motifleri veya Osmanlıca yazılar şeklindedir.

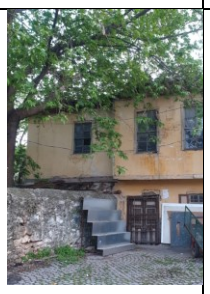
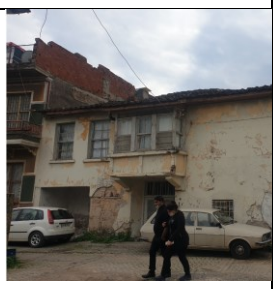
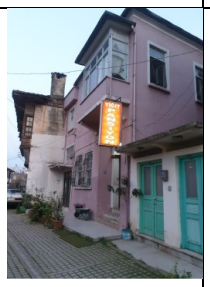
Şekil 4.16: Bağdadi ve dolgu tekniği ile yapılmış cumbalar.

Cephelerde cumba hareketleri, düz cephe ve çıkmalı cephe olarak ayrılabilir. Çıkmalı cepheler tek cumbalı ve iki cumbalı olarak sınıflandırılmaktadır. Buna göre Balbey mahallesindeki geleneksel yapıların cephe düzenleri analiz edildiğinde, 38 adet tescilli sivil mimarlık örneği yapıların 4 tanesinin düz cepheli, 12 tanesinin tek çıkmalı, 12 tanesinin de çift cumbalı olduğu görülmektedir **(Tablo 4.4, 4.5, 4.6).** Geriye kalan 10 adet yapı ile ilgili yıkılmış ya da kısmen yıkılmış olması sebebiyle tespiti yapılamamıştır.

Tablo 4.4: Çift cumbalı geleneksel yapılar.

			
Ada Parsel: 352/22	371/27	371/48	373/5
			
Ada -Parsel: 373/7	368/7	365/20	327/1
			
Ada -Parsel: 366/16-17	365/10	365/12	368/14

Tablo 4.4: Devam.

			
373/8	375/6	368/1	365/34
			
366/20	468/13	368/12	365/31-15
			
365/25	366/15	328/2	377/4

Tablo 4.5: Düz cepheli geleneksel yapılar.

			
371/47	403/6	327/2	327/3

Sokağa bakan yapı köşeleri pahlıdır ve pah içbükey bir kavis ile tamamlanır. Bunun sebebi insanlar ve atlı arabaların rahat geçebilmesidir.

- Zemin Kat Pencereleri

Dışarıdan iç mekânın görülmesini engellemek, mahremiyeti korumak amacıyla birinci kat pencereleri ile kıyaslandığında daha küçüktür. Güvenlik ve gizlilik açısından önemli çözümler getirilmiştir. 10- 12 santimlik ahşap ya da taş pervazlara içten geçmeli ferforje ya da demir lokma demir korkuluklar kullanılmıştır. Düz ahşap kapaklı, taş söveli, kemerli pencere tiplerine alan içerisinde rastlanmaktadır **(Şekil 4.17, 4.18)**.

Şekil 4.17: Zemin kat pencere tipoloji örnekleri.

Şekil 4.18: Zemin kat pencere tipoloji örnekleri.

- Birinci Kat Pencereleri

Zemin kat pencerelerinin aksine mümkün olduğunca büyük boyutta ve çok sayıda düzenlenerek odaların doğal havalandırılması ve aydınlatılması sağlanmıştır. Bu pencereler genellikle giyotin tipi olup, 10- 15 cm arasında ahşap pervaz bulunmaktadır. Bazı pencerelerde 30-40 cm arası oyma ahşap korkuluk görülmektedir.

Ahşap giyotin pencere dışında, ahşap kafes ve ahşap kepenk bulunmaktadır **(Şekil 4.19, 4.20)**.

Şekil 4.19: Üst kat pencere tipoloji örnekleri.

Şekil 4.20: Üst kat pencere tipoloji örnekleri.

- Kim geldi Penceresi

Sokağa bakan cephelerde, giriş kapıları üzerinde, eve kimin geldiğinin görülebildiği pencerelerdir. Bombeli ahşap karkas olan kim geldi penceresinin, yanları genel olarak düzdür. Bu kafesler, ahşap çıtaların karkas sisteme çivilenmesi ile yapılmaktadır **(Şekil 4.21)**.

Şekil 4.21: Ahşap kafes kim geldi penceresi **(Kara, 2015)**.

- Ahşap Kepenkler

Birinci kat pencerelerinin önünde genellikle ahşap kepenk bulunmaktadır. Bu kepenkler genel olarak 2 parça, çift açılır olarak kullanılmıştır. Ancak alanda 4 parça olan uygulamalar da görülmektedir. Hem güneşten korunmak ve sıcağı engellemek hem de güvenlik amacıyla kullanılan kepenklerin bazıları kendi içlerinde hareket edebilen güneş kırıcı niteliği taşımaktadır. Pencerelerde bulunan kepenklerin bir diğer görevi de pencereleri, fırtına ve yağmurun sebep olacağı fiziksel deformasyonlara karşı korumaktır **(Şekil 4.22)**.

Şekil 4.22: Ahşap kepenkler, Kaleiçi.

- Ahşap Giriş Kapısı

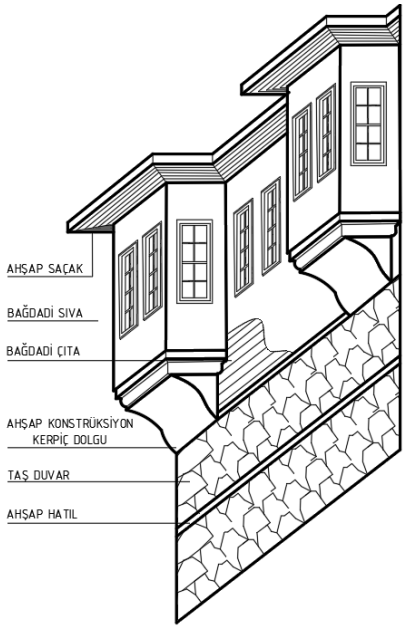
Yapılara ana giriş, sokak cephesinden çift kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Genellikle, kemerli, taş söveli olan giriş kapısı anıtsal niteliktedir. Bazı kapılarda kapı boşluğunu çerçeveleyen dişli friz şeklinde ve kapının iki tarafında sütun başlığı şeklinde kabartmalar mevcuttur. Çift kanatlı ahşap kapının kilitlenmesi için metal elemanları bulunmaktadır. Ayrıca ahşap kanatlar, ahşap kasaya metal bağlantı elemanları ile tutturulmuştur **(Şekil 4.23)**.

Şekil 4.23: Ahşap çift kanat giriş kapısı, Kaleiçi.

4.3.3. Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

Balbey Mahallesi evleri, Geleneksel Türk Evleri'ne benzer yapım sistemi kullanılarak yapılmıştır. Genel olarak iki katlı olarak inşa edilen yapılar yığma ve bağdadi sistem kullanılarak yapılmıştır **(Şekil 4.24)**.

Şekil 4.24: Yapım sistemi ve malzemeler.

Yığma taş sistemi ile yapılan Antalya evlerinde giriş kat duvarları giriş katta moloz ya da kesme taş ile yapılmıştır. Taş duvar kalınlığı 70-80 cm arasında değişmektedir. Moloz taş ve yapı köşelerinde kullanılan kesme taş sıralarının arasına 100-120 cm mesafelerle ahşap hatıllar yerleştirilmiştir **(Şekil 4.25)**. Taş dış cephe duvarları üzeri sıvalıdır bazı sıvaların üzerinde bitkisel desenler ve boya bulunmaktadır. İç cephelerde kâgir duvarda sıva üzeri boya uygulaması yapılmıştır.

Şekil 4.25: Yığma taş duvar.

Bağdadi tekniği: Üst kat ise ahşap karkas üzeri bağdadi tekniği ile ahşap üzerine 1-2 cm aralıklarla yatay çakılan çıtaların üstüne sıva ile yapılmıştır. Duvar yüzeyinin sıva ile kaplanabilmesi için boşluklar tuğla, kerpiç ya da saman gibi doğal malzemeler ile doldurulmuş ve üzeri sıvanmıştır. Bazı yapıların üst katı ise ahşap karkas sistem kullanılarak yapılmış ve yalın bırakılmıştır. Duvar kalınlığı 11-25 cm arasında değişmektedir. Sıvası dökülmüş noktalardan görülen ahşap bağdadi çıtaların enleri 1-2 cm civarındadır **(Şekil 4.26)**.

Şekil 4.26: Yığma taş duvar, sıvası dökülmüş bağdadi tekniği.

Antalya evlerinde, evlerinde mahremiyete önem verilmesi ile yüksek bahçe duvarları görülmektedir. Bu duvarlar Kaleiçi ve Balbey mahallelerinin dokusunun bir parçasıdır. Bunlar genellikle kesme taş ya da moloz taş kullanılarak 150-200 cm yüksekliğinde yığma sistem ile yapılmıştır. Ara destek için ahşap hatıllar kullanılmıştır **(Şekil 4.27)**.

Şekil 4.27: Taş avlu duvarı.

Ahşap Dikmeler: Kâgir taşıyıcının bulunmadığı kısımlarda üst kat yükleri ahşap dikmeler aracılığı ile zemine ve temellere aktarılmıştır. Ahşap dikmelerin altında

zeminden gelen nemden korunma amaçlı taş kaideler vardır. Ahşap dikmeler ve kirişler arasındaki bağlantı ahşap payandalar ile sağlanmıştır. Payanda profili ile ahşap dikme arasında ahşap başlık görülmektedir **(Şekil 4.28)**.

Şekil 4.28: Ahşap dikme.

Merdivenler; ahşap limon kirişler ile desteklenmektedir, yine bazı durumlarda 2 duvar arasında kaldığı zaman taşıyıcı duvarlara taşıtılmaktadır. Merdivenlerde korkuluk ve trabzanlar oyma ahşap dikmeler kullanılacak yapılmıştır. Bu oyma teknik ve görseli yapılarda farklılık göstermektedir. Bazı yapılarda daha sade gözlenirken bazılarında oyma süsleme sanatıyla birleştirilerek süslü görüntüler oluşturulmuştur. Bu trabzanlar ve korkuluklar genellikle boyalı olarak kullanılmıştır **(Şekil 4.29)**.

Şekil 4.29: Ahşap merdiven korkuluğu.

Çatı; genelde dikdörtgen kırma çatıdır. Yapılarda genel olarak ahşap konstrüksiyon kullanılmıştır. Çatı eğimi %19-25 arasında değişkenlik göstermektedir. Çatı saçakları, cumbaların bulunduğu kısımlarda 60-130 cm, beden duvarının bulunduğu kısımlarda 180-210 cm civarındadır. Yapının çatı saçak kısımları ahşap çıta kaplamadır. Bazı yapılarda saçak kaplamasının orta kısmında dairesel bir motif bulunmaktadır.

Cumbaların orta hizasında saçak çıtaları yelpaze şeklini almaktadır. Çatı örtüsü olarak genellikle alaturka kiremit kullanılmıştır **(Şekil 4.30)**.

Şekil 4.30: Çatı tipolojisi **(Tolunay, 2020)**.

Antalya evlerinde olduğu gibi Balbey evlerinde de su elemanlarına yer verilmiştir. İklim koşulları sebebiyle yaz aylarının sıcak geçmesi, taşlık kısmında mozaik taş döşemenin kullanılmasını yaygınlaştırmıştır. Bu alanda biriken su buharlaşarak serinlik vermektedir **(Şekil 4.31)**.

Şekil 4.31: Taşlık döşemesi, Kaleiçi **(Web 7, 2023)**.

4.4. Balbey Mahallesi Yerleşim Alanı Analizleri

Mahalle içerisinde; dokunun anlaşılabilmesi, mevcut durumun belgelenebilmesi, tehdit ve değişimlerin tespiti amacıyla doku analizleri yapılmıştır. Alan çalışması kapsamında; yerleşim dokusu, tarihi dönem, yeşil alan, kat adedi, yol, mülkiyet, tescil, yapım tekniği, strüktürel durum, özgünlük, özgün işlev, mevcut işlev ve kullanım durumu analizleri hazırlanarak, bu veriler değerlendirilmiştir.

4.4.1. Tescil Durumu Analizi

2863 sayılı kültür ve tabiat varlıklarını koruma kanunu kapsamında: Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları aşağıdaki gibi listelenmiştir:

Madde 6 – Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları şunlardır:

a) Korunması gerekli tabiat varlıkları ile 19 uncu yüzyıl sonuna kadar yapılmış taşınmazlar,

b) Belirlenen tarihten sonra yapılmış olup önem ve özellikleri bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığınca korunmalarında gerek görülen taşınmazlar,

c) Sit alanı içinde bulunan taşınmaz kültür varlıkları,

d) Milli tarihimizdeki önemleri sebebiyle zaman kavramı ve tescil söz konusu olmaksızın Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda büyük tarihi olaylara sahne olmuş binalar ve tespit edilecek alanlar ile Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından kullanılmış evler şeklindedir. Bu koruma kanunu göz önüne alındığında,

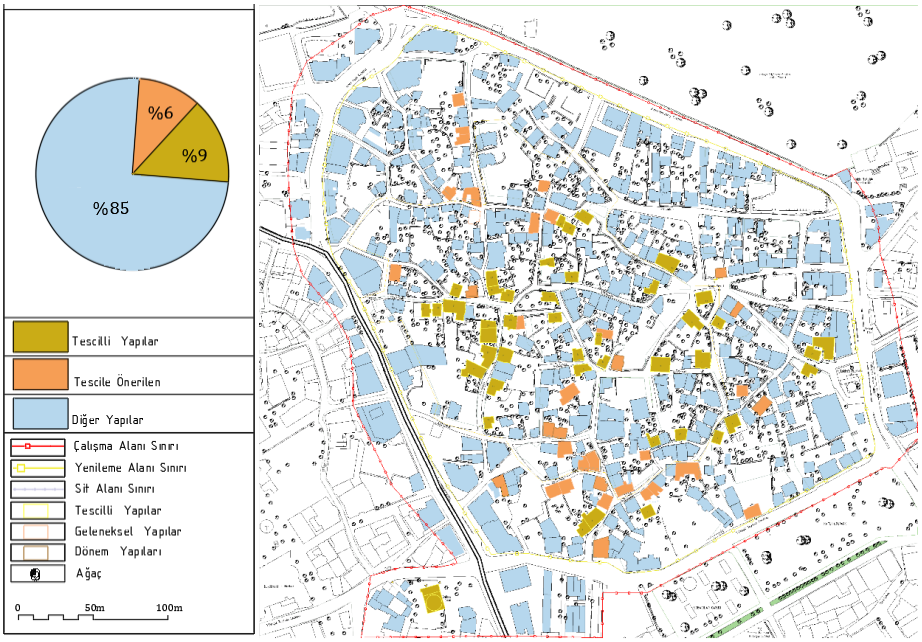
1990 yılında Antalya Koruma Kurulu Kararı ile Balbey Kentsel Sit Alanında bulunan 2 camii, 3 çeşme ve 38 sivil mimari örneği tescillenmiştir. Balbey Camii günümüzde belirlenen mahalle sınırları içerisinde yer almamakla birlikte tarihi tescilli anıtsal yapı çalışma alanı kapsamında değerlendirilmiştir.

1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı ve Plan Raporunda 1950 yılından önce yapıldığı bilinen geleneksel yapı tipolojisine uygun olan yapılar 'Geleneksel Nitelikli Yapılar', 1960'lı yıllarda yapılan ilk apartman olan yapılar ise 'Dönemsel Mimari Özellikteki Yapılar' olarak belirtilmiştir. Belirlenen bu yapılar korunması gereken yapılar olarak belirtilmiştir.

Tescile önerilen yapılar 'Geleneksel Nitelikli Yapılar' arasında yapılan yapılar olmuştur. Yapım sistemi, malzeme, kat yüksekliği gibi özellikleri ile tescilli yapılar ile benzerlik göstermektedir.

Bir diğer tescile önerilen yapı grubu da kent belleğinde Antalya'nın ilk apartmanları olarak bilinen 'Dönemsel Mimari Özellikteki' yapılarıdır. Bu yapıların yine dönem özelliklerini yansıtıyor olması, yapım sistemi ve modernizm denemelerini yansıtması açısından önemlidir. Bu neden ile bu iki yapı grubu korunması gereken, tescile

önerilen yapılar olarak belirlenmiştir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.32)**.

Şekil 4.32: Tescil durumu analizi.

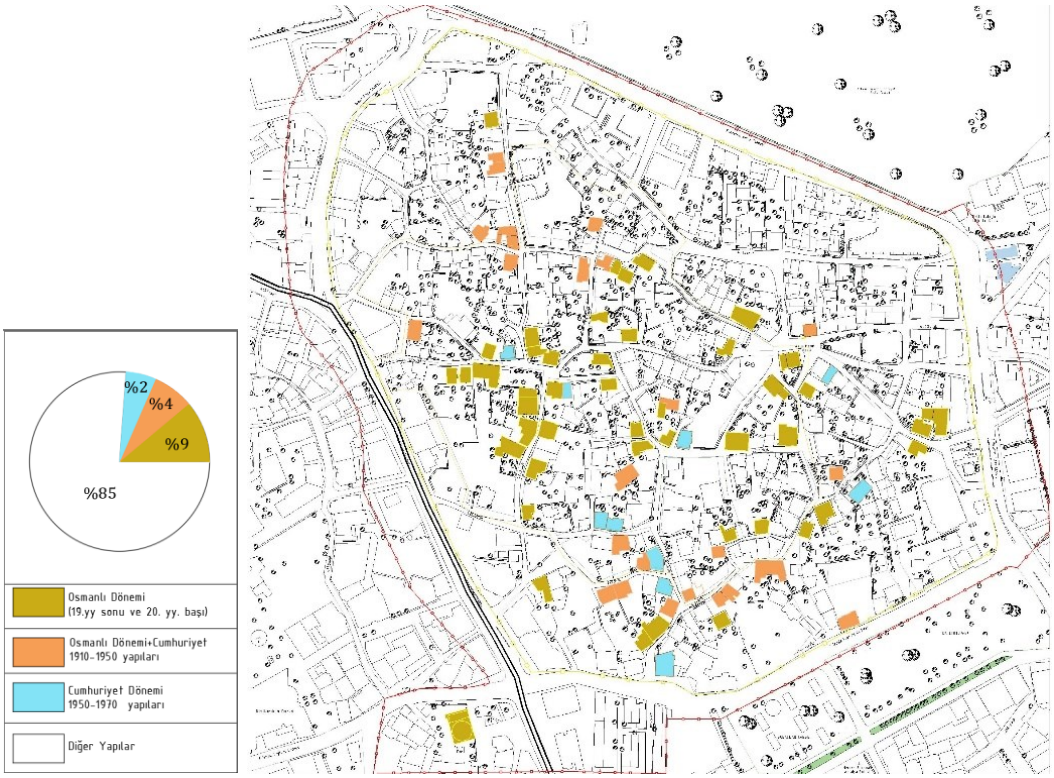
4.4.2. Tarihi Dönem Analizi

Balbey Mahallesi sınırları içerisinde üç dönem dikkat çekmektedir. Bunlardan bugün Koruma Kurulu Kararıyla koruma altında alınmış olan tescilli yapılardır. Bu yapıların 19. Yüzyıl boyunca ve 20. Yüzyıl başında yapıldığı bilinmektedir. Bu yapıların aslında mahalle dokusunun tamamını oluşturduğu, ancak birçok neden ile yıkıldıkları bilinmektedir. Günümüze kalan bu tescilli yapılar Osmanlı mahalle sokak ve konut dokusunu yansıtmaktadır. Ancak birçoğu hala yok olma tehlikesindedir.

Tarihi dönem analizinde diğer bir yapı grubu ise 'Geleneksel Nitelikli Yapılar' olarak tanımlanan ve Balbey mahalle dokusu ile uyumlu olan yapılardır. Bu yapıların yapım sistemi, kullanılan malzeme ve oluşturulan detaylar geleneksel Osmanlı konutları ile benzerlik göstermektedirler. Bu yapılar genel olarak bölgede 2 katlı olarak görülmektedir. Zemin kat moloz yığma taş, üst kat ise ahşap karkas üzeri bağdadi sıva tekniğiyle yapılmıştır. Çatıları kırma çatı tekniği olup, alaturka kiremit kullanılmıştır.

Balbey bölgesinde günümüzde 1.Ulusal Mimarlık Akımı ve II. Ulusal Mimarlık akımının etkisiyle yapılmış olan yapılar, 'Dönemsel Mimari Özellikteki' yapılar

olarak nitelendirilmiştir. Balbey Mahallesi'nde 1960'lı yıllar ve bu dönemlerde yapılmış konut, apartman mimarileri gerek cephe düzenleri gerekse kullanılan malzeme ile alan içindeki diğer yapılara göre farklılık göstermektedir. Bu yapıların Antalya'nın ilk apartman ve modern konut örnekleri olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda alan içerisinde 10 adet olan söz konusu yapıların geneli yığma teknikle, moloz taş su basman üzerine tuğla malzeme ile duvar kalınlıkları 30-40 cm bulacak şekilde betonarme döşemeli olarak inşa edilmiş, teras çatılı binalardır. Apartman merdiven ışıklıklarında sıralı ve belli düzen içerisindeki dikdörtgen açıklıklar, kare pencere oranları, çiçek desenli ya da geometrik desenli metal korkulukları, cephede yatayda fuga ya da dışa çıkmalarla düzenli aralıklarla yapılmış sütun izlenimi veren bölme elemanlarıyla modern mimariye özenen süsleme anlayışı belirgin özellikleridir **(ABB Raporu, 2013), (Şekil 4.33)**.

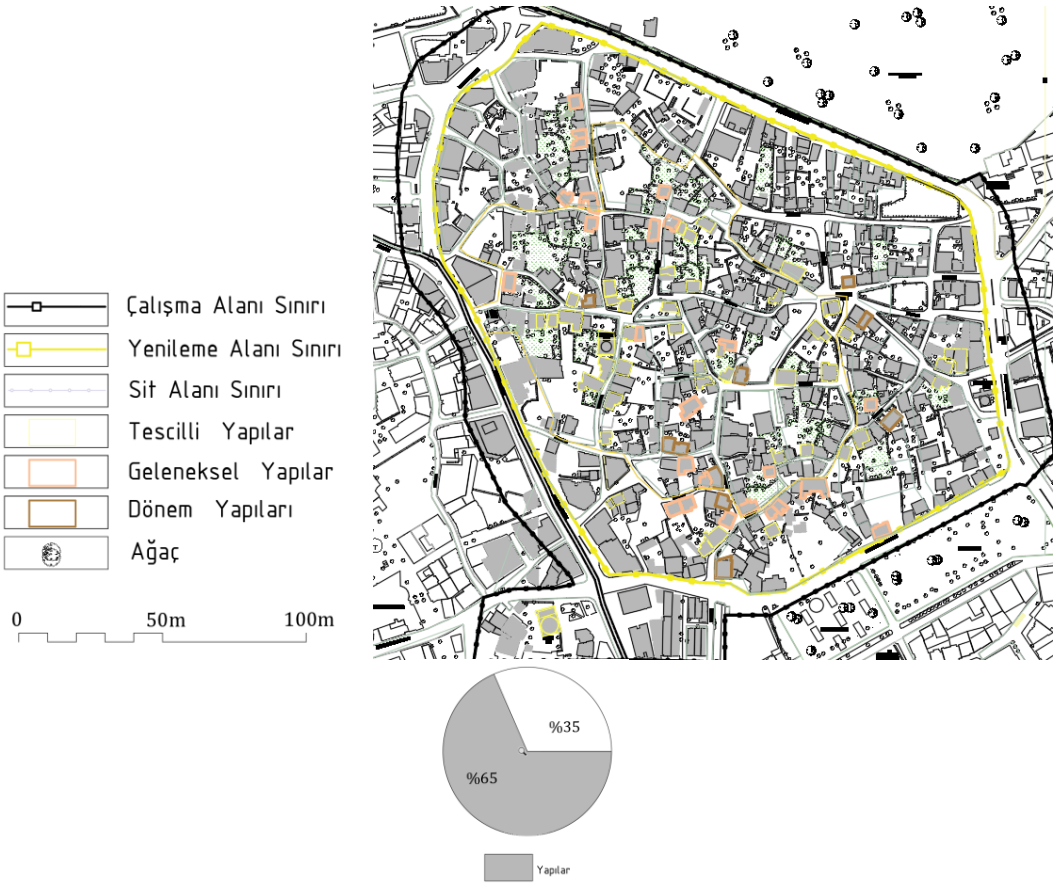
Şekil 4.33: Tarihi dönem analizi.

4.4.3. Doluluk Boşluk Analizi

Kentsel mahalle dokusu içerisindeki yapı yerleşimi ve yapı yerleşimi olmayan bahçe, park, meydan vb. (kamusal açık alanlar) boşlukların tespit edilmesi ve yapılaşma

görmüş alanlarla olan yoğunluk ilişkilerinin tespit edilmesi için yapılan analizdir. Balbey Mahallesinde yapılan analiz çalışmasında, özgün bahçelerin kaçak yapılar ile gecekondulaştığı, yeşil alanların azaldığı sert zemin ya da kaçak yapıya dönüştüğü alanlar olduğu tespit edilmiştir.

Geniş avlular içerisinde 2 katlı geleneksel evlerin bulunduğu mahalle olarak anılan Balbey, mevcut durumda yapı yoğunluğu ile karşı karşıyadır. Boşluk olarak görünen yol, sert zemin, bahçe gibi alanlar günümüzde bakımsız ve otopark olarak kullanılmaktadır. Tüm bu yapı yoğunluğu mahalle özgün dokusunun bozulmasına ve kent siluetinin olumsuz etkilenmesine sebep olmaktadır. Alanda tespit edilen boşluklar bugün ücretli otopark olan kullanılan avlular ve az olarak rastlanmakla birlikte özgünlüğünü koruyan bahçelerdir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.34)**.

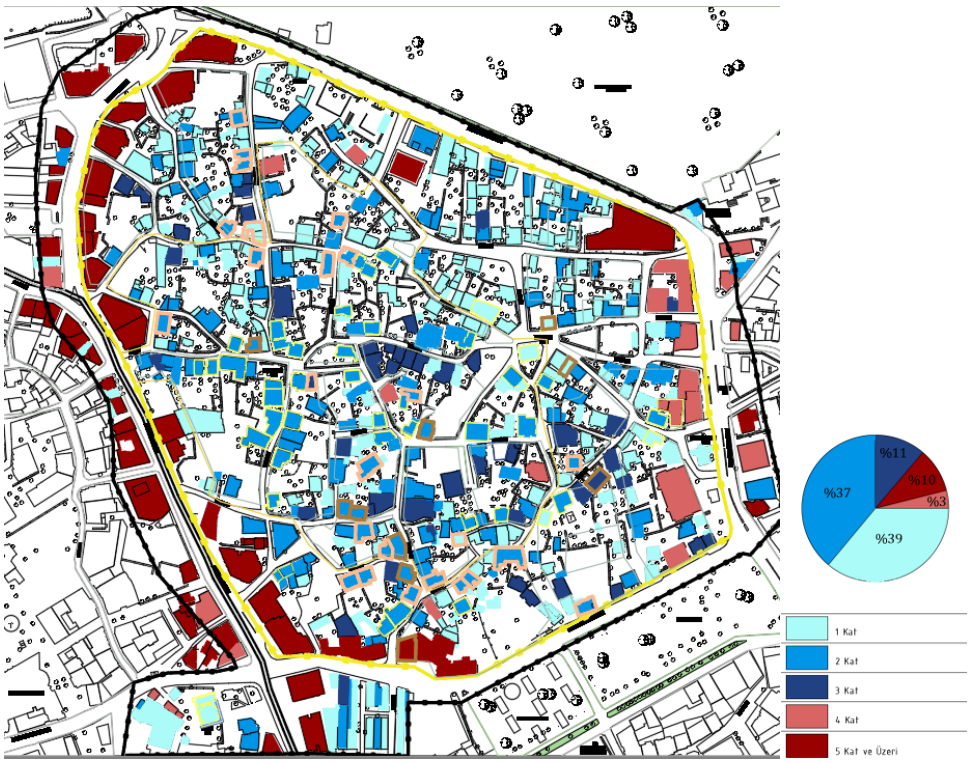
Şekil 4.34: Doluluk- Boşluk analizi.

4.4.4. Kat Adedi Analizi

Yapılan analiz incelendiğinde Balbey mahallesi içerinde 1 katlı ve 2 katlı yapıların çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca 3 katlı 47 tane olarak belirtilen yapıların içerisinde dönemsel özellik taşıyan 10 adet yapı (1950-70) bulunmaktadır.

Mahalle kent merkezinde yer almaktadır, bu sebeple etrafı kent için en fazla sirkülasyonun olduğu yol aksları ile çevrilidir. Bu aksların olduğu yerlerde ticaret gelişmiş, bu da imar planlarının da etkisiyle yüksek katlı yapıların yapılmasına sebep olmuştur. Bu yüksek katlı yapıların mahalleyi bir çeper gibi sıkıca sarmış olması ve mahallenin diğer kentsel sit alanları ile ulaşımının kesilmesi bölgenin köhneleşmesine sebep olmuştur.

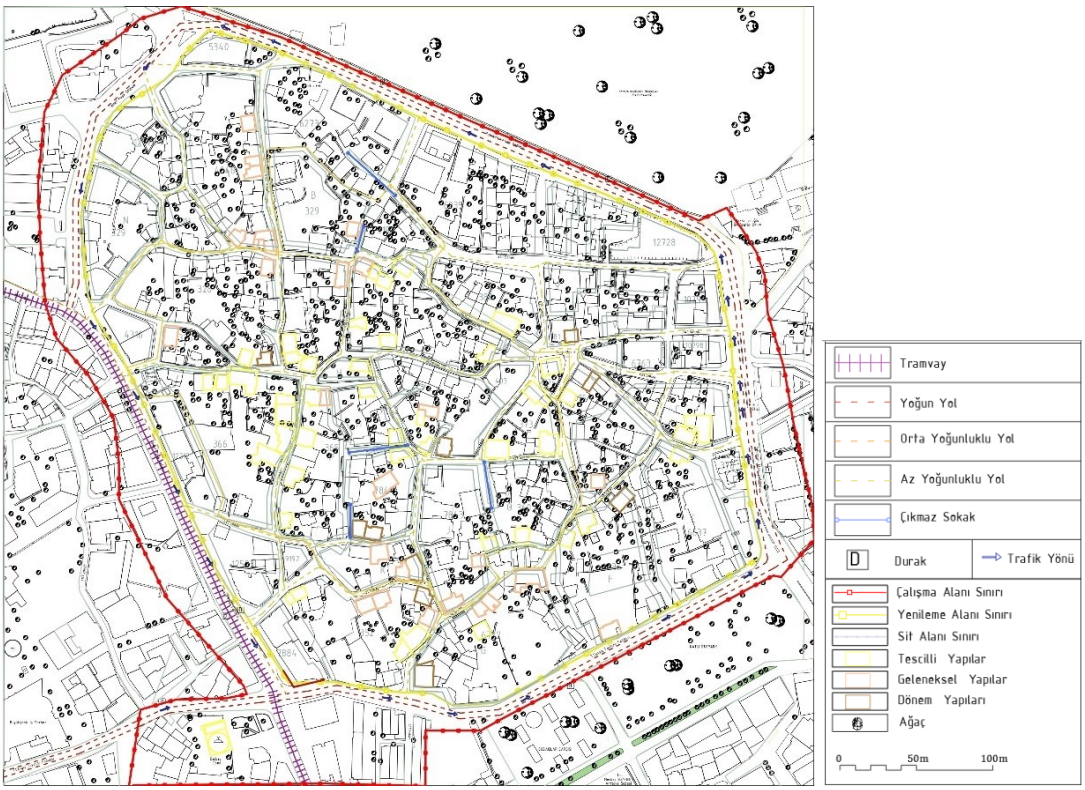
Özgün ve organik mahalle dokusunun 2 katlı geleneksel Türk evi tipolojisinden oluşması beklenmektedir. Ancak günümüzde kaçak yapılaşma, yüksek katlı binalar ve tescilli yapıların köhneleştirilmesi sebebiyle bu durum tam tersine dönmüştür **(Şekil 4.35)**.

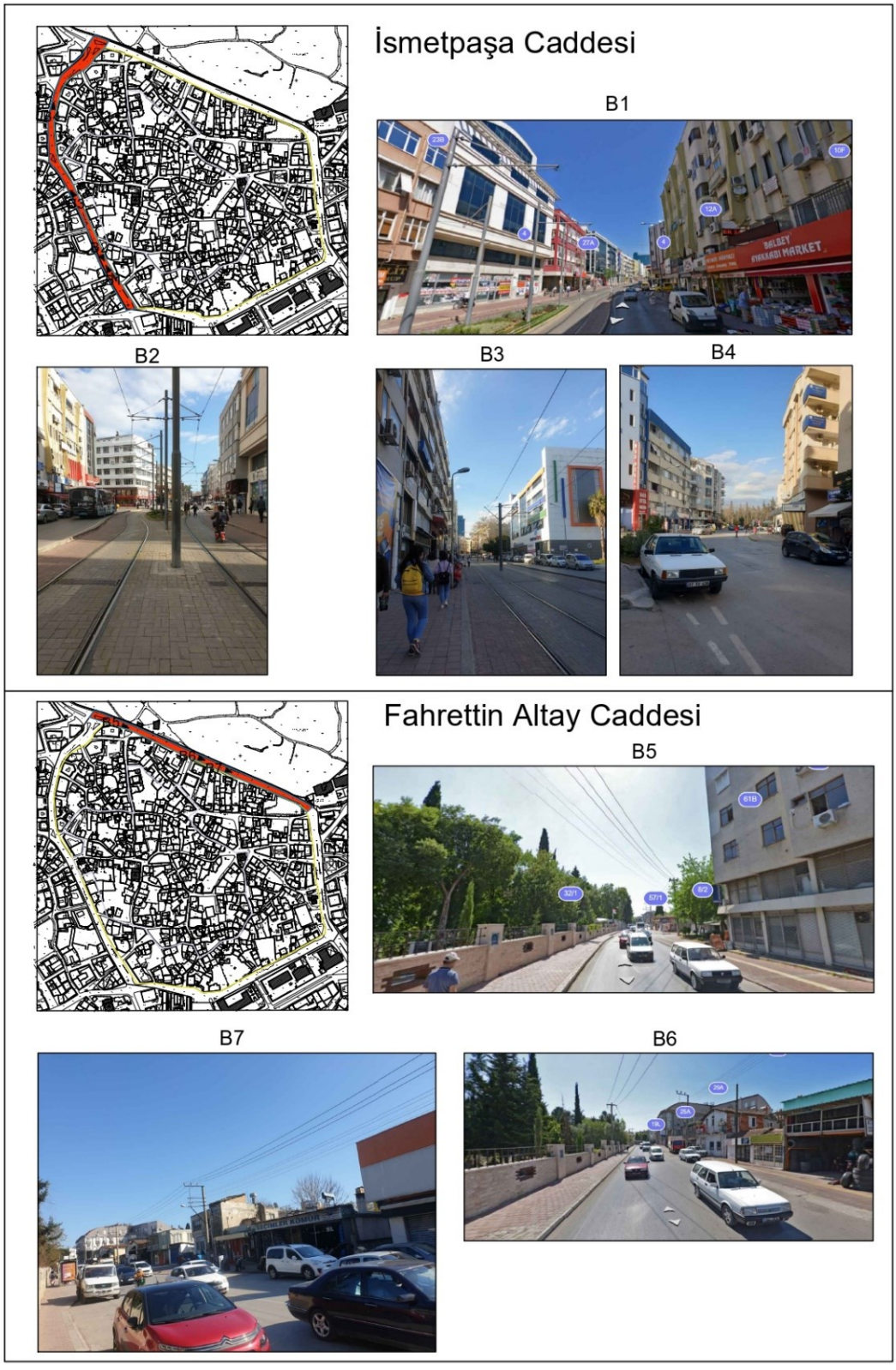
Şekil 4.35: Kat adedi analizi.

4.4.5. Trafik ve Ulaşım Durum Analizi

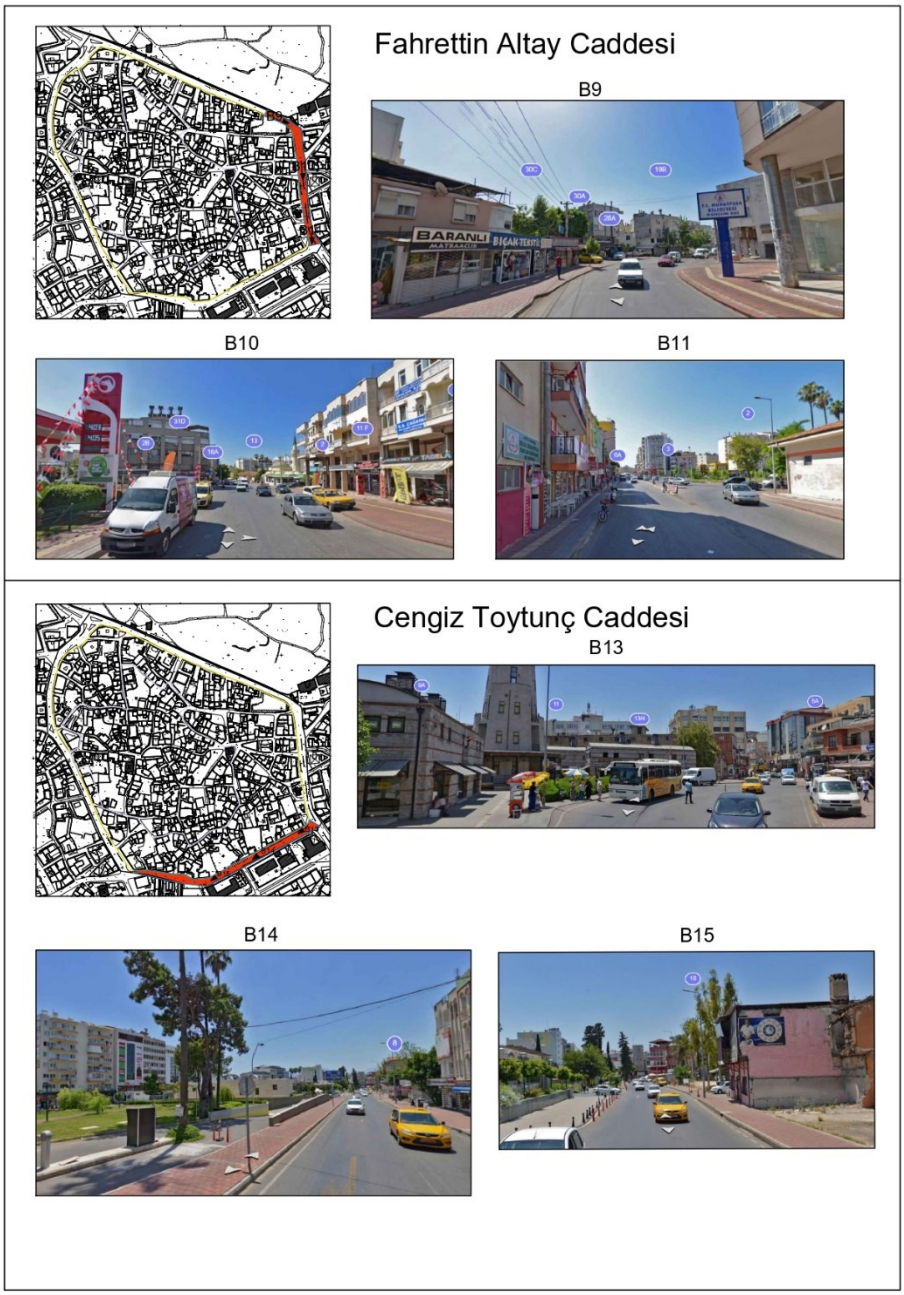
Balbey mahallesinin batısında İsmet Paşa Caddesi doğu ve kuzeyinde Fahrettin Altay caddesi güneyinde ise Cengiz Toytunç Caddesi bulunmaktadır. Mahallenin batı kısmında yol kotu üzerinde tramvay yolu bulunmaktadır. Bu hat şehri doğuda havaalanı, batı da ise otogara kadar bağlayan uzun bir hattır. Tramvay hattı tüm hat boyunca yol kotundadır. Alan çeperini saran diğer yollarda araç yoğunluğunun fazla olduğu yollardır. Bu yollar tek yön ana akslardır. Ayrıca mahalle içerisinde bulunan yollarda günümüzde iki yönlü olarak kullanılmaktadır **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.36, 4.37, 4.38)**.

Şekil 4.36: Trafik ve ulaşım durumu analizi.

Şekil 4.37: Yol durumu analizi.

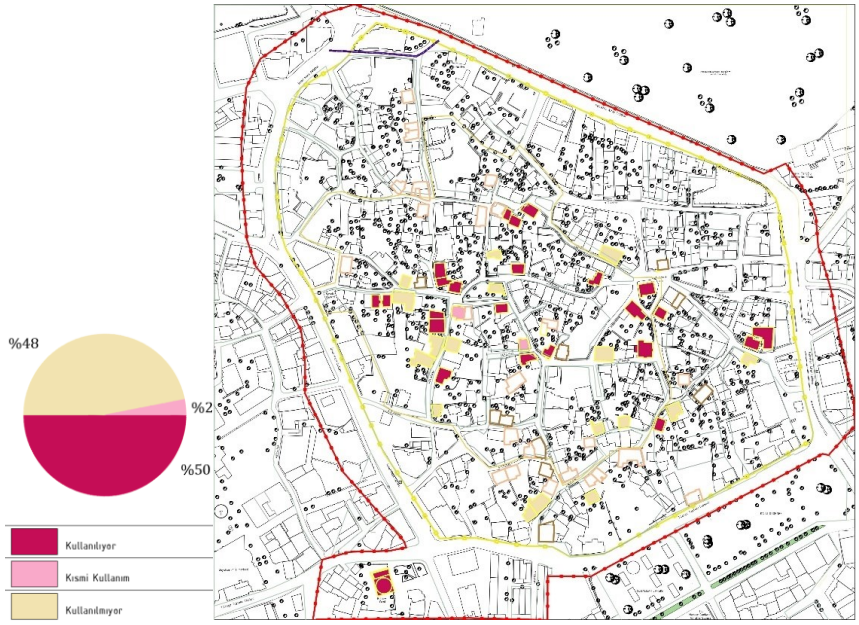

Şekil 4.38: Yol durumu analizi.

4.4.6. Kullanım Durumu Analizi

Mahalle oldukça kalabalık bir nüfusa sahip olmakla birlikte, aktif olarak yaşayan bir merkezdedir. Bu sebeple alanda bulunan yapıların birçoğu kullanılmaktadır. Ancak aynı durum tescilli yapılar için geçerli değildir. Maddi yetersizlik, projelerdeki kurum çatışmaları gibi sebepler nedeniyle tarihi geleneksel yapılar ihtiyaca cevap verememiş,

kullanıcıların birçoğunun alanı terk etmesi sebebiyle, köhne alanlar haline dönüşmüşlerdir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.39)**.

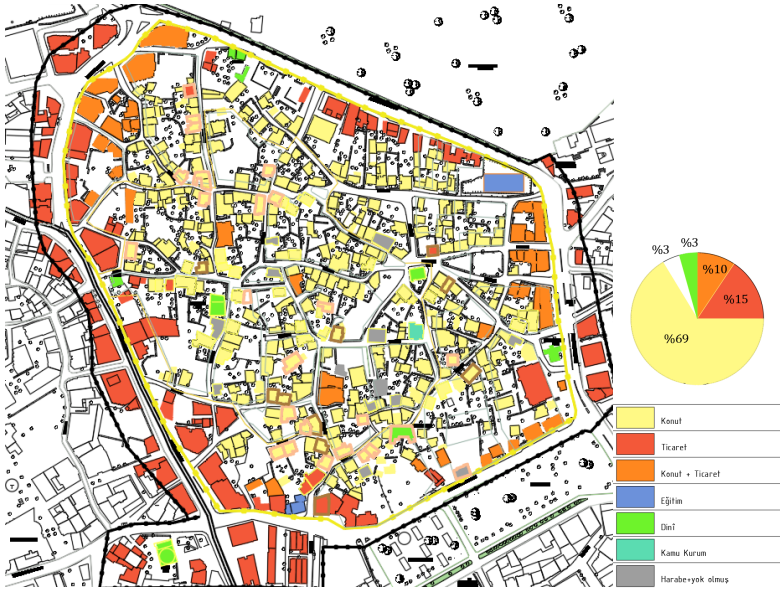
Şekil 4.39: Kullanım durumu analizi.

4.4.7. Mevcut İşlev Analizi

Alan içerisindeki tüm yapıların mevcuttaki işlev durumu incelenmiştir. Balbey Mahallesi'nin, Kaleiçi yerleşiminin yetersiz kalması sebebiyle yeni konut alanı olarak kurulduğu bilinmektedir. Konut işlevinin ağırlığı hala mahallede devam etmekle beraber konut işlevi, mahallenin çeperlerindeki yüksek katlı ticaret nedeniyle ticari baskı altındadır. Alanda konut ve ticari olarak kullanılan birçok yapı bulunmaktadır, özgün durumda konut olarak inşa edilen bu yapıların zemin katları ticaret için kullanılmaya başlanmıştır. Alan sınırları içerisinde okul bulunmamaktadır. Ancak farklı eğitim kurumları yer almaktadır, bunlar dershane, kurs benzeri yapılardır. Mahalle içerisinde 7 tane dini yapı bulunmaktadır. Kamu kurumu olarak Antalya Büyükşehir Belediyesi, Kent Estetiği şubesi mahalle içerisindeki tescilli bir yapıda yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde tarihi önem ve değere sahip korunması gereken yapıların, önce yandığı, sonra belediye ve diğer kurumlar aracılığıyla tamamen kaldırıldığı görülmektedir. Maalesef yıkılan veya yanan tescilli parsellerin büyük bölümü daha sonra mülk sahipleri tarafından otopark olarak kullanılmaya devam edilmektedir.

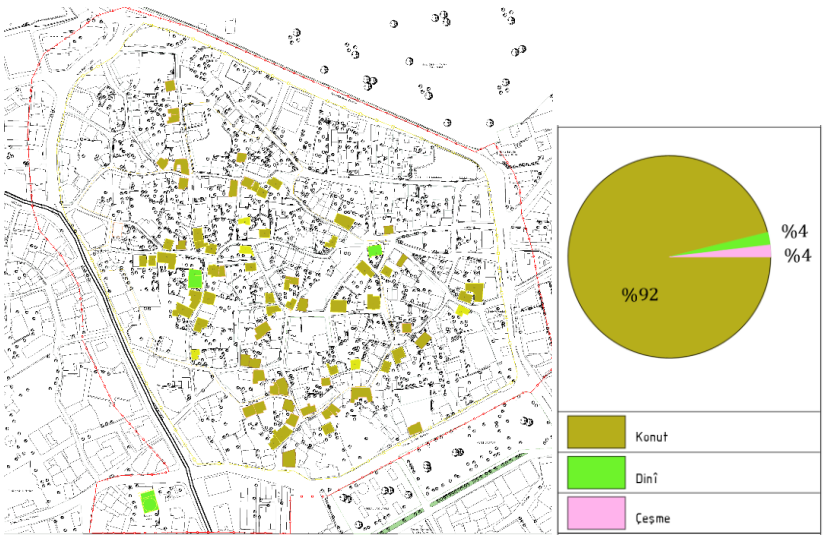
Mahalle dokusunun anlaşılması için mevcut işlev analizine alanda bulunan tüm yapılar dahil edilmiştir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.40)**.

Şekil 4.40: Mevcut işlev analizi.

4.4.8. Özgün İşlev Analizi

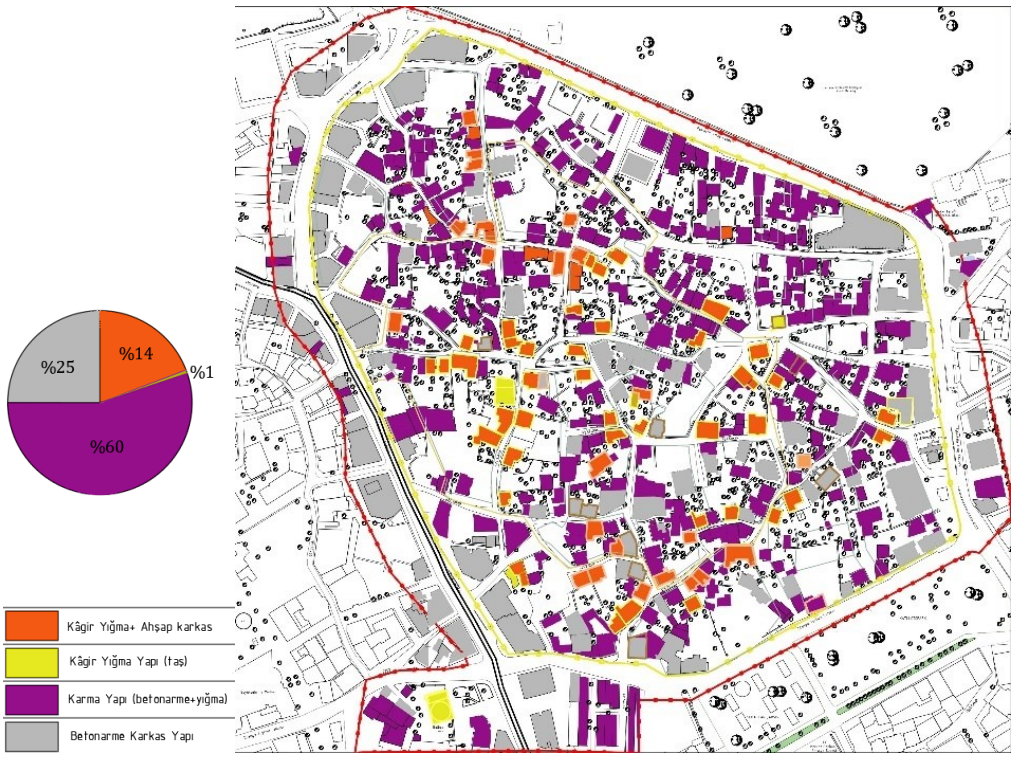
Çalışma alanı içerisinde tescilli ve tescile önerilen yapıların özgün işlev analizi yapılmıştır. Alan içerisindeki tescil özelliği taşıyan yapıların 72 tanesinin konut olarak, 3 tanesinin camii olarak, 3 tanesinin de çeşme olarak kullanıldığı tespit edilmiştir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.41)**.

Şekil 4.41: Özgün işlev analizi.

4.4.9. Yapım Tekniği Analizi

Alanda farklı yapım sistemlerinde yapılar olduğu gözlenmiştir. Bunlar yapım sistemine göre gruplandırılarak grafik şemasında belirtilmiştir. Genellikle 2 katlı geleneksel yapılar kâgir yığma ve ahşap karkas sistemde inşa edilmiştir. Alan içerisinde çok az sayıda taş yığma yapı bulunmaktadır. Tuğla yığma sistem ve betonarmenin karma olarak kullanıldığı sistem de dokuda yaygın olarak kullanılan yapım sistemidir. Betonarme karkas yapı genel olarak 3 kat ve üzeri yeni yapılarda görülmektedir **(Şekil 4.42)**.

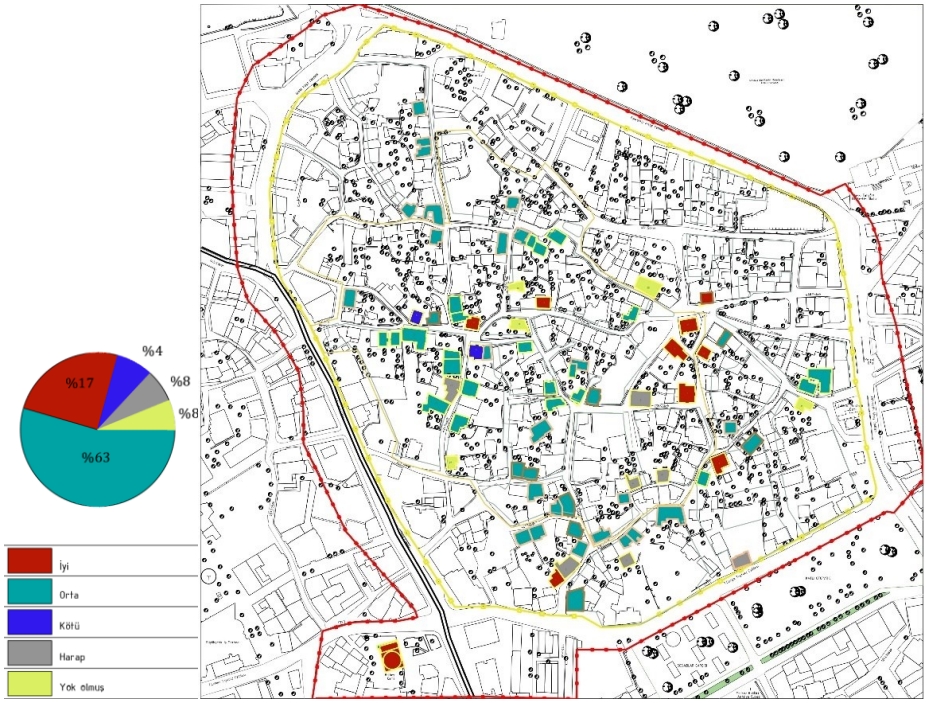

Şekil 4.42: Yapım tekniği analizi.

4.4.10. Strüktürel Durumu Analizi

Yapılan analizlerde tescilli yapılar ve tescile önerilen yapıların strüktürel durumları gözleme dayalı olarak incelenmiştir. Bakım ile müdahale edebilecek yapılar 'iyi' olarak nitelendirilmiştir. Basit onarım ile müdahale edilebilecek yapılar 'orta' olarak sınıflandırılmıştır. Mahalle içerisinde 6 adet yapı yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır ve esaslı onarıma gerek duyulmaktadır. 6 adet yapı yıkılmış, bir kısmında sadece

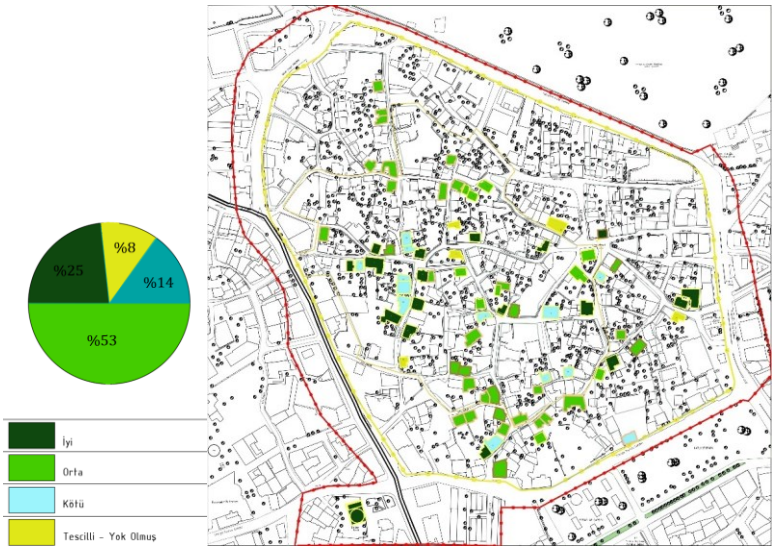
beden duvarları ya da zemin kat duvarları kalmıştır. Kapı ve pencereleri sökülmüş, terkedilmiştir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.43)**.

Şekil 4.43: Strüktürel durum analizi.

4.4.11. Özgünlük Analizi

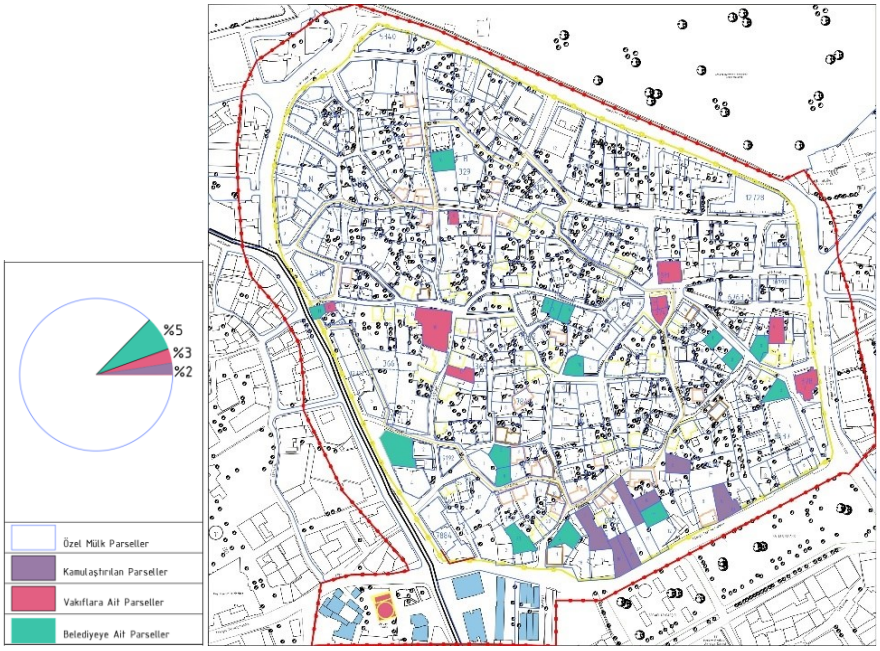
Çalışma alanı sınırları içerisinde, tescilli ve tescile önerilen yapıların özgünlük durumları analiz edilmiştir. Mahalle dokusu içerisinde geçirdiği dönemler boyunca çok fazla özgünlüğünü bozacak müdahaleye uğramamış ve strüktürel olarak sağlam durumda olan yapılar 'iyi' olarak nitelendirilmiştir. Zaman içerisinde muhdes ek ve müdahalelerin olduğu yapılar 'orta' olarak değerlendirilmiştir. 'Kötü' durumda olan yapılar ise restorasyon uygulaması ya da kaçak onarımlar sırasında yapının özgünlüğünün tamamen kaybettiği durumlar olarak nitelendirilmiştir. Örneğin; Kesik Minare Camii, yığma taş olarak değerlendirilen bir camii iken, şu an birçok betonarme uygulama ve eke sahip olduğu için özgünlük durumu kötü olarak nitelendirilmiştir **(Aydın, Topçubaşı ve Yaman, 2024), (Şekil 4.44)**.

Şekil 4.44: Özgün durum analizi.

4.4.12. Mülkiyet Durumu Analizi

Mülkiyet durumu incelendiğinde özel mülkün %90'lara ulaştığı görülmektedir. Alan içerinde kamuya ait az sayıda yapı ve parsel bulunmaktadır. Mahallenin güney yakasındaki adalar kamulaştırılmış ve bu alana dahil edilmiştir. Alan içerisinde bulunan camiler ve birkaç yapı vakıflar mülkiyetinde bulunmaktadır **(Şekil 4.45)**.

Şekil 4.45: Mülkiyet durumu analizi.

5. BALBEY KENTSEL SİT ALANIDAKİ KORUMA SORUNLARI ve ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK ÖNERİLER

5.1 Koruma Sorunları

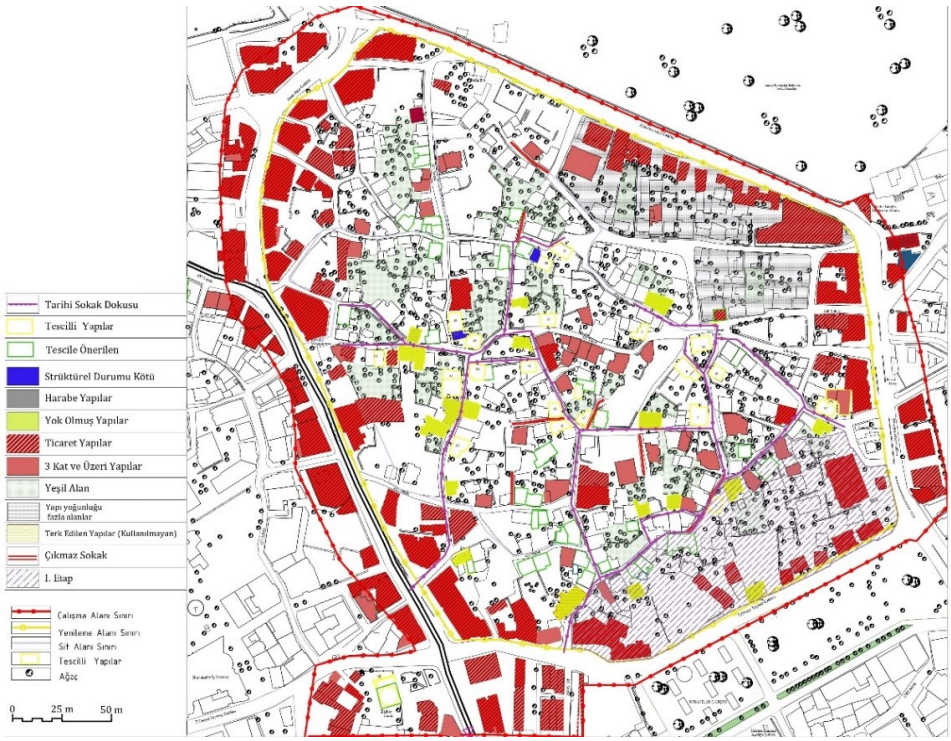
Balbey Mahallesi özgün organik dokusu, sokakları ve sivil mimarlık örnekleriyle korunarak gelecek kuşaklara aktarılması gereken tarihi bir yerleşim alanıdır. Merkezi konumu, barındırdığı tarihi miras sebebiyle 1957 yılından itibaren birçok planlama çalışması kapsamında yer almıştır. 1980 yılında Nazım İmar Planı ve Uygulama Planı ile mahalle çeperinde yapılaşmaya başlayan yüksek katlı ticari yapılar dokunun etrafını sarmış ve bölgenin tarihi çevresi ile olan güçlü ilişkisine zarar verilmiştir. Aynı yıl içinde bölgenin 'Orta Yoğunluklu Konut alanı olarak belirlenmesiyle ve 1982 Turizm Teşvik Kanunu ile kente ve bölgeye göç artmış, organik mahalle dokusu zarar görmüştür ve özgün yapılar büyük ölçüde yıkılmıştır. Dokuya eklenen yeni yapılar geleneksel yapılar gibi 2 katlı değil yüksek katlı yapılmış, geleneksel malzemeler yerine beton esaslı malzemeler ile inşa edilmişlerdir. 1980 ve 1990 yılları arasında 6,7 ha'lık bir alanı kapsayacak şekilde 18.madde uygulaması ile yeni parselasyon uygulaması yapılmıştır **(ABB Raporu, 2017)**. Yapılan bu çalışma, bölge için zorlu bir süreci başlatmıştır. Kentsel sit alanındaki hali hazır yapılaşma ve tescilli kültür varlıkları yeterince dikkate alınmamıştır. Tescilli parseller bölünmüş, bu durum beraberinde mülkiyet sorunlarını getirmiştir. 1990 yılına gelindiğinde Balbey Mahallesinde bulunan sivil mimarlık örnekleri tescil edilerek koruma altına alınmış ve bu tarihten önce bulunan tüm imar planları iptal edilmiştir. Ardından Kentsel Sit alanı ilan edilen bölgede birçok planlama ve revizyon planları gündeme gelmeye devam etmiştir. Ancak tüm bu plan ve revizyon kararları, ilgili kanunlar alanın korunmasına katkı sağlayamamıştır.

Asıl kullanıcının alanı terk etmesi, geleneksel yapıların onarımlarının yapılmaması ve alanda yaşanan rant kaygısı tarihi dokunun bozulmasına sebep olmuştur. 2015 yılına gelindiğinde 5366 sayılı yasa kapsamında bölgenin gelişimine katkı sağlamak amacıyla 'Yenileme Alanı' ilan edilmiş, bu kapsamda plan ve proje kararları geliştirilmiştir. Ancak bu planlamanın asıl kullanıcı ve yerel halk ile bütünleşememesi, bölgenin organik yapısını tam ele alamayışı sebebiyle uygulamada güçlükler yaşanmıştır. Korunması gerekli taşınmazlar için rölöve, restorasyon projelerinin mülk

sahipleri için zahmetli ve maliyetli bir süreç içeriyor olması, kadastral sorunlar, mülkiyet sorunları, mirasçı sayısının çok fazla olması, acele kamulaştırma ile gelen tepkiler, prestij ve rant kaygısı uygulamada güçlükler yaşanmasının asıl sebepleri olarak gösterilebilir. 2018 yılında başlangıç olarak I. Etap çalışmalarına başlanması beklenen bölgede anlaşmazlık ve uyumsuzluklar sebebiyle 2023 yılında I. Etap temel kazılarına başlanabilmiştir. Bölgenin organik yapısını koruyan, geliştiren ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlayacak planların yerel yönetim ve mahalle sakinleri ile iş birliği içinde değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Gerçekleştirilen alan ve analiz çalışmalarında, özgün bahçelerin kaçak ve muhdes yapılar ile gecekondulaştığı, yeşil alanların azaldığı ücretli otopark ya da kaçak yapıya dönüştüğü tespit edilmiştir. Bu metruk yapılaşma sebebiyle asıl kullanıcı alanı terk etmiş ve bölge güvenlik sorunları olan bir çöküntü alanına dönüşmüştür. Günümüze ulaşabilen sivil mimarlık örnekleri, Osmanlı mahalle dokusunun izlerini sürdürebilmektedir, ancak birçoğu yok olma tehlikesi altındadır **(Şekil 5.1)**.

18. Madde uygulaması, çok hisselilik ve bunun getirdiği mülkiyet sorunları alanın korunması ve yenilenmesinin önünde engeldir. Kurumlar arası çatışma, koordinasyon sorunları bölge içerisinde sorunların çözülememesine neden olmuştur.

Şekil 5.1: Sentez paftası.

Yol çalışmaları, yangın, kundaklama faaliyetleri, bilinçsiz onarım faaliyetleri, uyumsuz işlevler tarihi yapıların ve kentsel sit alanının özgün değerlerini kaybetmesine sebep olmuştur. Terk edilerek boş bırakılan ve kültürel miras değeri taşıyan yapılar zaman içinde bakımsız kalmış ve köhneleşme sürecine girmiştir. Yenileme ve restorasyona yönelik gereken bütçenin; mülk sahibine getireceği gelirden daha fazla olması, uzun ve zorlu proje- uygulama süreçleri gerekmesi gibi etkenler koruma uygulamalarını olumsuz etkilemektedir.

Alan içerisinde bulunan tescilli yapılar, tescile önerilen geleneksel nitelikli ve dönem yapılarının küçük bir kısmı restorasyon uygulaması görmüştür. Geri kalanlar mülk sahiplerinin yeterli koruma bilincine sahip olmaması, özgün olmayan onarım ve eklerle müdahaleler yapması, güncel konfor koşulları gerektiren eklerin bilinçsizce yapılması sebebiyle özgünlüklerinde kayıplar yaşamışlardır. Islak hacimlerin eklenmesi, bunların özgün mahaller içerisinde çözülmesi, modern malzeme kullanımı plan kompozisyonunu bozmuş ve yapı bütünlüğüne zarar vermiştir. Modern mutfak koşullarına uygun evye ve tezgahların eklendiği, ocaklıkların kaldırıldığı yapılar içerisinde gözlemlenmektedir. Yapıların mahallerinde malzeme değişiklikleri yapılmış, PVC esaslı tavan malzemeleri, laminant parke ve seramik kullanımları, özgün yapı malzeme ve elemanlarında bozulma ve özgünlük problemlerine sebep olmuştur. Aynı şekilde kapılar değiştirilmiş, cephelerde bulunan ahşap pencereler PVC pencereler ile değiştirilmiş, çift kanatlı ahşap kapıların yerini demir kapılar almıştır. Bağdadi sıvada yapılan muhdes onarımlarda beton esaslı sıvalar kullanılmış bu tip uygulamalar özgün malzemelere zarar vermiştir. Bazı yapıların çatı onarımlarında özgün alaturka kiremit yerine Marsilya tipi kiremitlerin kullanıldığı görülmüştür.

Bölge içerisinde terk edilen yapılar bakım ve onarımsızlık sebebiyle yıkılmış, harabe haline gelmiş ya da yok olmuştur. Tarihi geleneksel yapılarda çıkan yangınlar yapıların yok olmasına sebep olmuştur. Bu yangınların bir bölümünün asıl sebebi, harabe durumunda olan yapıların yok edilmek istenmesi ve ücretli otopark olarak kullanılma isteğidir. Tescilli ve tescile önerilen geleneksel konutların; 6 tanesinin yok olduğu, 6 tanesinin harabe olduğu ve 3 tanesinin strüktürel durumunun kötü olduğu tespit edilmiştir. %90'ı özel mülkiyette olan bu yapılar, bütçe yetersizliği sebebiyle terk edilmişler ya da kiraya verilmişlerdir. Bu alan evsizlerin yerleştiği ve tehlikeli boyutlara ulaşan çöküntü bölgesi haline gelmiştir. 3 camiden sadece bir tanesinin

özgün malzemeler ile onarıldığı ve 3 çeşmeden birinin restorasyon uygulaması görerek özgün niteliğini devam ettirdiği, diğer çeşmelerden birinin bakımsız durumda olduğu birinin de yerinde olmadığı tespit edilmiştir.

5.2 Kentsel Koruma Müdahale Yaklaşımları

Antalya kent merkezi tarihsel gelişiminde önemli bir yeri olan Balbey mahallesi için bütüncül koruma yaklaşımlarının benimsenmesi, güncel analizler, erişilen ve üretilen veriler ışığında müdahale yaklaşımların değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Sosyal, kültürel ve ekonomik sebepler ile yaşayan nüfus değişime uğramış, tarihi yapılar terk edilmiş ya da farklı işlev ve kullanıcılar ile doku bütünlüğü bozulmuştur. Bu sebeple çalışma alanı içerisinde yerleşim ve yapı ölçeğinde yapılan envanter ve analiz sonuçları değerlendirilerek mahalle ölçeğinde bütüncül koruma müdahaleleri önerilmektedir. Önerilen bu yöntem ile mevcut koruma sorunlarının ve tarihi dokudaki bozulmaların önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

Bütüncül koruma kavramı dünyada, korumanın temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Bu kavram özellikle; 2. Dünya savaşı sonrasında ciddi anlamda hasar gören Avrupa kentlerinin yeniden ayağa kaldırılması gerekliliği ile gündeme gelmiştir. Örnek olarak; İtalya- Bologna kentinin savaş sonrası onarım çalışmaları sürecinde kentin var olan kültürel, fiziksel ve sosyal değerleri bir bütün olarak ele alınmıştır. Mimar Pier Luigi Cervelatti'nin öncülüğünde yapılan çalışmalarda bir kentin tarihi kimliğinin korunmasının sadece anıt eserler ile mümkün olamayacağı savı ile kent dokusunun sivil mimarlık örnekleri, kamusal alanları ve yaşamsal faaliyetleri ile sürdürülmesi yönünde planlamalar yapılmıştır **(Luca ve Talo, 2012)**. Bu yöntemler şu şekildedir:

- Yenileme- Yenilenme (Renewal- Renovation)

Kentsel alanın yenilenmesi için, bölgede bulunan eskimiş her şeyin yıkılıp tekrar inşa edilmesidir. Tarihi kent merkezlerinde ise köhneleşme evresine girmiş; fiziksel, ekonomik ya da sosyo-kültürel açıdan çöküntü alanlarına dönüşmüş bölgelerde uygulanmaktadır **(Kıvrak, 2010)**. Genelde kentin tarihi değer taşımayan bölgelerinin iyileştirilmesi için kabul gören bir yaklaşımdır.

- Yeniden Oluşum (Regeneration)

Bozulmuş eskimiş alanlarda yeni dokusal alan yaratılması ya da alanların iyileştirilmesi şeklindedir. Bu yaklaşım tarihi kent dokusu için uygun olmayan bir durumdur. Bu yöntemde bir kent parçasının yapısal yenilenmesi daha önemsiz, sosyal ve ekonomik kalkınma ise daha önemli görülür. Eğitimin, yerel politikaların ve istihdamın güçlendirilmesi de rejenarasyon müdahalelerindendir **(Longa, 2011)**.

- Soylulaştırma (Gentrification)

Sosyal yapının farklılaştırarak kentsel alanların ıslahına yönelik dönüşüm türüdür. Bu müdahale biçimi bölge dönüşümünü hızlandırsa da asıl kullanıcının alanı terk etmesi anlamına geldiği için, doku ve ruha uygun olmayacaktır ve tartışmalı bir yere sahiptir **(Ateş, 2023)**.

- Eski Haline Getirme, (Rehabilitation)

Bu yöntem sağlıklaştırma olarak da adlandırılmaktadır. Kentsel bozulmanın başlamasına rağmen temel niteliğini kaybetmemiş kentsel alanların eski sağlıklı haline getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu müdahale biçiminde, yapıların bakım ve onarımları ile yapı düzeyinde; çevre şartlarının iyileştirilmesi ile alan ölçeğinde iyileşme sağlanabilir. Bu müdahale biçiminde, yapıların bakım ve onarımları ile yapı düzeyinde; çevre şartlarının iyileştirilmesi ile alan ölçeğinde iyileşme sağlanabilir, ancak bu alanların özgün niteliğini koruyabilmiş olması gerekmektedir **(Ayvalı, 2022; Oruç, 2005; Aydın ve Çamur, 2016)**.

- Yeniden Canlandırma (Revival- Revitalization)

Farklı sebepler ile (fiziksel, kültürel, ekonomik) çöküntü alanı haline gelmiş alanların, belirlenmiş olan olumsuz durumlarının ortadan kaldırılarak tekrar canlandırılmasıdır. Yeni işlev ve müdahaleler ile alanın kente kazandırılması amaçlanmaktadır.

Ekonomik, sosyal ya da fiziksel canlandırma stratejilerinin planlanması sürecinde tek bir stratejiye odaklanmak; kültürel miras değerinin sürdürülebilirliğini tehlikeye atacaktır. "Canlandırma stratejilerinin bütünü bir denge içinde uygulanmalıdır." Bu hipotez eşliğinde canlandırma stratejileri, mekânsal, ekonomik ve sosyokültürel çerçevede incelenebilir **(Ateş, 2023)**.

Mekânsal Eksenli: Tarihi bir çevrede, mekânsal (fiziksel) olarak başarılı bir yeniden canlandırılmada; eski yapı stoğuna gereken onarımlar yapılmış, sokaklar iyileştirilmiş, altyapı sorunları çözülmüş ve alanda genel manada kaliteli bir forma ulaşılmış

olmalıdır. Bu kaliteli biçem, tarihi çevreyi; kullanıcılar, ziyaretçiler ve canlandırmada rol alacak kamu ve özel paydaşları için cazip hale getirecektir. Tarihi bir çevrenin yeniden canlandırılması gibi alan ölçeğinde koruma müdahalelerinde ilk olarak eskimiş yapı stoğunun (konut vb.) veya kamuya ait özel yapıların (anıtsal yapı vb.) onarılması; bazen de her ikisinin birlikte yapılması uygun görülecektir **(Oruç, 2005)**.

Ekonomik Eksenli: Ekonomik faaliyetler açısından değerlendirildiğinde; kentler durağan yapıda olmayıp, sürekli bir dalgalanma içindedirler **(Tiesdell vd., 1996)**. Kentlerin tarihi parçaları olan mahalleler de bu ekonomik dinamizmin paydaşı ve elemanıdır. Bu alanlar kentin kalanı ile simbiyotik bir bağ içindedir **(Tiesdell vd., 1996)**.

Sosyokültürel Eksenli: Başarılı ve bütüncül şekilde yeniden canlandırılmış tarihi bir çevrenin kente entegre edilerek, canlı ve yaşayan dinamiklerle çevrili alanlar olması gerekir. Sosyokültürel açıdan da bu alanların cazip, güvende hissedilen, toplumun her yaştan kesimine hitap eden kent parçaları olmaları beklenir **(Oruç, 2005)**.

ICOMOS, 2011 yılında Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması ve Yönetimiyle İlgili Valetta İlkeleri başlığı altında yayımladığı ilkelerde tarihi kentler ve kentsel alanları yeniden tanımlamış; bu alanların somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarından oluştuğuna vurgu yapmıştır **(ICOMOS, 2011)**. Ayrıca belgede; tarihî kent ve kentsel alanların terk edilmesinin bu alanlardaki kültürel geleneklerin yok olmasına, kimlik ve karakterinin yitirilmesine yol açabileceği belirtilmekte ve somut olmayan kültürel mirasın korunmasının yapılı çevrenin korunması ve yaşatılması kadar önemli olduğu ifade edilmektedir. Belgedeki "bir yerin karakter ve ruhunun tanımlanmasına yardımcı olan, o yerin kimliğini ve ruhunu oluşturan somut olmayan ögeler belirlenmeli ve korunmalıdır." ifadeleri de somut ve somut olmayan kültürel mirasın bir aradalığını içeren bütüncül bir koruma yaklaşımının önerildiğini göstermektedir **(ICOMOS, 2011)**.

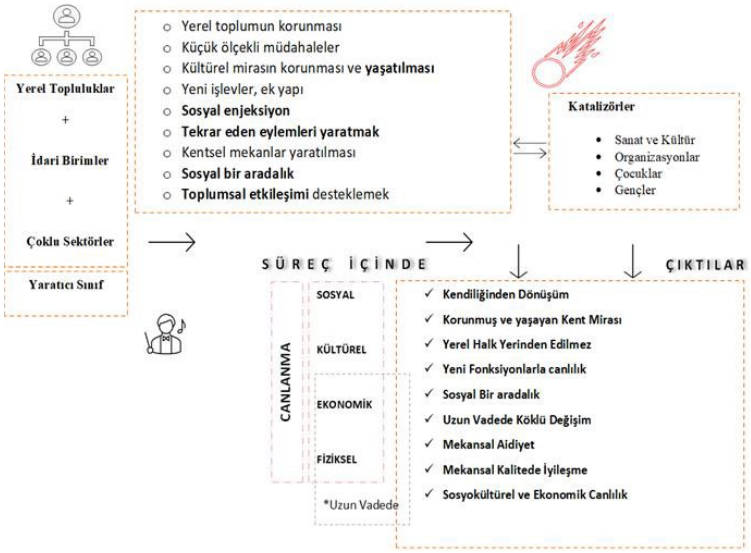
- Balbey Mahallesi Yeniden Canlandırma

Bu çalışmanın temel sorularından biri "Balbey Mahallesi'nde kültürel miras neden korunamadı?" şeklindedir. Alan yasal olarak koruma altındadır, ancak koruma planları bölgenin çöküntü alanına dönüşmesine engel olamamıştır. Kentsel sit alanı içerisinde belediye ve ilgili kurumların iş birliğiyle 1990 yılı öncesi gündeme gelen 18. Maddenin getirdiği mülkiyet ve uygulama sorunları çözülerek, hazırlanan güncel

veriler ışığında bütüncül müdahale yaklaşımları kullanılmalıdır. Hazırlanan I. Etap projesi bölgenin sorunlarının çözümünde yeterli olmayıp, sit alanı ve etkileme geçiş alanını kapsayan bütüncül ve katılımcı bir yaklaşımla alan ele alınmalıdır.

Tarihi sit alanı için en doğru yaklaşımın korunarak gelecek kuşaklara aktarılması, bunun içinde yeniden canlandırma ve sağlıklaştırma müdahalelerine önem verilmesi gerektiği görülmektedir. Tarihi kent merkezlerinin canlandırılması ve yeniden şekillendirilmesinde; kullanıcılar, ziyaretçiler, yatırımcılar ve kamu için farklı istek ve eğilimler dikkate alınarak alanın kullanım biçimini şekillendirecek fiziksel müdahalelerde bulunmak gerekmektedir.

Burcu Ateş'in 'Tarihi Kent Merkezlerinin Korunması ve Yeniden Canlandırılması Stratejileri: Balbey için Bütünleşik Bir Model Arayışı' adlı tezinde kentsel yenileme projesi yerine "sosyal enjeksiyonla desteklenmiş yeniden canlandırma" önerilmiştir. Yerel yönetim sorumluluğunda yürütülmekte olan kentsel yenileme projesine ilişkin bu araştırmada, alanın yeniden canlandırılması için alternatif yöntemler aramak ve sunmak hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında yapılan araştırmaların sonucu olarak, alan içinde planlanan kentsel yenileme projesi yerine "sosyal enjeksiyonla desteklenmiş ve yumuşak bir yöntem olan geçişli yeniden canlandırma" önerilmiştir. Bu modelin başlığını oluşturan sosyal enjeksiyon tanımı, çalışmanın bu bölümünde, alanın yeniden canlandırılmasındaki tetikleyici unsur olarak belirlenmiştir. Araştırma içinde belirtilen mülkiyet sorunları, kaynak yetersizliği, planlama süreçlerinin karmaşıklığı gibi maddesel sorunların yanı sıra, alanın kendi içinde ve kentin diğer bölümleri ile olan sosyal bağlantısızlığı da dikkate alınarak alternatif yöntemler geliştirmenin; bütüncül ve uygulanabilir projeksiyonlar üretmenin gerekliliği anlaşılmıştır. Bu hipotez dikkate alınarak hazırlanan öneri sisteminde; kısa vadede sosyal ve kültürel boyutlarda hareketliliğin başlaması, orta vadede kullanıcı alışkanlıklarının dönüşmesine yönelik göstergelerin oluşması, uzun vadede ise alanın ekonomik ve fiziksel olarak iyileşmesi beklenmektedir **(Ateş, 2023)**.

Şekil 5.2: Yeniden canlandırma sistemi **(Ateş, 2023).**

- Sokak Sağlıklaştırma

Ahunbay (2008), sokak sağlıklaştırmasını, bakımsız durumdaki, harap olmuş veya terk edilmiş olan tarihi yapıların ve çevrelerin; toplumun değişen ve dönüşen ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde onarılarak günümüz yaşam koşullarına adapte olmasının sağlanması, çeşitli donatılarının tamamlanması, yetersiz ve eksik durumda olanların daha iyi hale getirilmesi, tarihi yapıya sonradan yapılan ancak uyumsuz olan eklerin kaldırılması, gerekli durumlarda yapı içinde ve çevresinde yeni ve tarihi yapıyla uyumlu eklerle yaşam koşullarının tarihi ve mimari değerlerle uyumuna özen gösterilerek yenilenmesidir şeklinde ifade etmektedir.

2863 sayılı Koruma Kanunu kapsamında hazırlanan Teknik Şartname' de; "Korunması Gerekli Sokakları Sağlıklaştırma ve Kentsel Tasarım Projesinin amacı; "sınırları ilgili koruma bölge kurullarınca onaylanan alanda tescilli ve tescilsiz taşınmaz kültür varlıklarının sokağa ve sokağa bağlı açık alana/avluya bakı veren cepheleri ile birlikte avlu duvarları, müştemilat, çeşme vb. mimari elemanların özgün sokak dokusu ve kentsel mobilyaları ile birlikte korunması, sağlıklaştırılarak yaşatılması ve çağdaş yaşama katılmasının yanı sıra sokak dokusunu tanımlayan tüm öğelerin korunması ve belgelenmesine yönelik rölöve, restitüsyon, restorasyon, kentsel tasarım projeleri ile mühendislik dallarında yapılması gereken her türlü projenin elde edilmesidir" **(Web 3, 2023)** şeklinde tanımlanmıştır.

Şekil 5.3: 424 Sokak sağlıklaştırma çalışması.

Sokak dokusunun canlandırılması, güncel konfor koşullarının karşılanabilmesi için çevre ile uyumlu kent mobilyalarının tasarlanarak kullanımı önerilmektedir. Alan içerisinde tek tip aydınlatma elemanı, oturma alanları ile dokuya uyumlu kent mobilyaları kullanılmalıdır. Yol ve kaldırımların doğal malzeme ile uyumlu taş kaplama yapılması önerilmektedir.

Bu bağlamda, öncelikli olarak tescilli ve tescile önerilen yapıların korunması için, kamu ve belediyelerden gerekli bütçe desteği sağlanarak mal sahipleri ve kullanıcılarla onarım çalışmalarına başlanmalıdır. Bu kapsamda yapılan analizlerde yapıların hasar ve strüktürel durumuna uygun olarak, 2863 sayılı kanuna göre uygulanması gereken müdahaleler aşağıda sıralanmıştır;

- Bakım

Sadece yapının yaşamını sürdürmeyi amaçlayan, tasarımda, malzemede, strüktürde, mimari ögelerde değişiklik gerektirmeyen müdahalelerdir. (Çatı aktarımı, oluk onarımı, boya-badana vb.) Strüktürel durumu iyi olan tescilli ve tescile önerilen yapılar için Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü denetim ve izinlerine uygun olarak belgelenerek raporlanması ve alınacak kapsamında gerekli tadilatların yapılması önerilmektedir.

- Onarım

Yapının yaşamını sürdürmeyi amaçlayan, tasarımda, malzemede, strüktürde ve mimari ögelerde değişiklik gerektiren müdahalelerdir. Basit onarım ve esaslı onarımların yapının koruma durumuna uygun olarak rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri

hazırlanıp Koruma Kurulu Müdürlüğü, ilgili belediye ve resmi kurum onayları alınarak onarımlarının yapılması önerilmektedir.

- Yeniden Yapma (Rekonstrüksiyon)

Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarından ve bölgede bulunan yok olmuş 6 adet yapı ve güncel durumda birkaç parça duvar ve temeli kalan harabe durumundaki 6 adet yapı için rekonstrüksiyon yapılması önerilmektedir. Bu müdahalelerle, sivil mimarlık örnekleri ve tescile önerilen geleneksel ve dönem yapılarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılması amaçlanmaktadır.

- Kat Azaltma

Çalışma kapsamında sit alanında bulunan uyumsuz yapılar tespit edilmiştir. Alanın çeperinde 1980 'li imar planının etkisiyle inşa edilen yüksek katlı ticari yapılar varken, bölge içerisinde 3 ve 4 katlı karma yapılar bulunmaktadır. Alan içerisinde gabari belirlenirken, geleneksel organik dokuda bulunan yapılar referans alınmamış, mahalle dokusu ve topografya ile uyumlu olmayan yapılar yapılmıştır. Bu yapıların onarımına izin verilmemesi, ekonomik ömürleri tamamlanınca yıkılması ve yerine çalışma alanı dokusu ve mimarisi ile uyumlu 2 katlı yapıların yapılması önerilmiştir.

- Yapı Kaldırma

Alan içerinde bulunan kaçak ve uyumsuz yapılar kaldırılmalı ve yerine parselasyon ve emsal bilgilerine, çalışma alanının dokusuna uygun 2 katlı yapılar eklenmelidir.

- Cephe Düzenlemesi

Balbey mahallesi içerisinde bulunan ruhsatlı yapı cephelerinin sit alanı içerisinde bulunan tescilli ve tescile önerilen yapıların cepheleri ile uyumsuz olmaması ya da ön plana çıkmaması için cephe düzenlemesi yapılması önerilmiştir. Bunun için bu tür yapılarda aynı renk ve tip malzemelerin kullanılması olumlu olacaktır.

- Mevcut İç Bahçe Düzenlemesi

Balbey mahallesi kentsel sit dokusu en etkili ve verimli şekilde korunmalı ve uygun biçimde kullanılmalıdır. Tescilli ve tescile önerilen yapıların avluları özgün kullanımında olduğu gibi mahremiyetin korunduğu yüksek katlı hayatın büyük çoğunluğunun geçtiği meyve ve sebze ağaçlarının olduğu alanlar olarak kullanılmalı, bunlar restorasyon projeleri kapsamında değerlendirilerek dokuya kazandırılmalıdır.

- Peyzaj Öneri Alanları

Bölgedeki âtıl durumdaki bahçeler ve pasif yeşil alanlar kullanım için tekrar düzenlenmeli, herkesin ortak kullanımı için özgün organik park ve sebze, meyve bahçelerine dönüştürülmesi uygun olacaktır.

- Otopark

Merkezi konumda yer alması sebebiyle bugün otopark alanı olarak görülen ve kullanılan bölgede özgün kullanımda avlu olan tüm otopark alanlarının kullanımları kaldırılmalı ve Cengiz Toytunç Caddesi karşısında bulunan katlı otopark kullanımına yönlendirilmesi önerilmektedir. Ayrıca alan içerisinde bulunan 441 ve 452 sokakta bulunan alanlara Balbey mahallesi sakinlerinin kullanımına yönelik otopark alanları önerilmiştir.

- Ulaşım Aksları

Balbey Mahallesi için ele alınması gereken bir diğer konu ise ulaşımdır. Alanda araç trafiği bakımından da düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. Çalışma alanının dar sokaklardan oluşan organik yol dokusunun ve dar yaya yolu akslarının bozulmadan drenaj ve alt yapı sorunlarının çözülerek korunması hedeflenmiştir. Bu kapsamda ilk olarak alanın araç trafiğinin iyileştirilmesi gerekmektedir. Alana ulaşım, çeperlerde bulunan ana caddelerden sağlanmaktadır, cadde üzerinde çalışma alanına ulaşmayı kolaylaştıran toplu taşıma duraklarının arttırılması, sık aralıklarla cep yapılarak alan yaya ulaşımının kolaylaştırılması önerilmektedir.

- Düğüm Noktaları

Tarihi kent merkezinin canlandırılması ve etkileşimin arttırılması, turizme kazandırılması amacıyla tescilli yapıların ve tescile önerilen yapıların yoğun olduğu akslar belirlenmiş, kullanımı yoğun olan ve bölge için önemli olan Balbey Camii, Kesik Minare Camii ve Kavaklı Mescid düğüm noktaları olarak belirlenmiştir.

- Gezi ve Kültür Aksı

Sentez çalışmasında belirlenen ve önerilen Kültür ve Gezi aksının yaya yolu olarak kullanılması önerilmiştir **(Şekil 5.3)**. Bu yaya yolu; yarı zamanlı yayalaştırılarak, acil durumlarda araçların ulaşabildiği şekildedir.

- Tanımlı Girişler

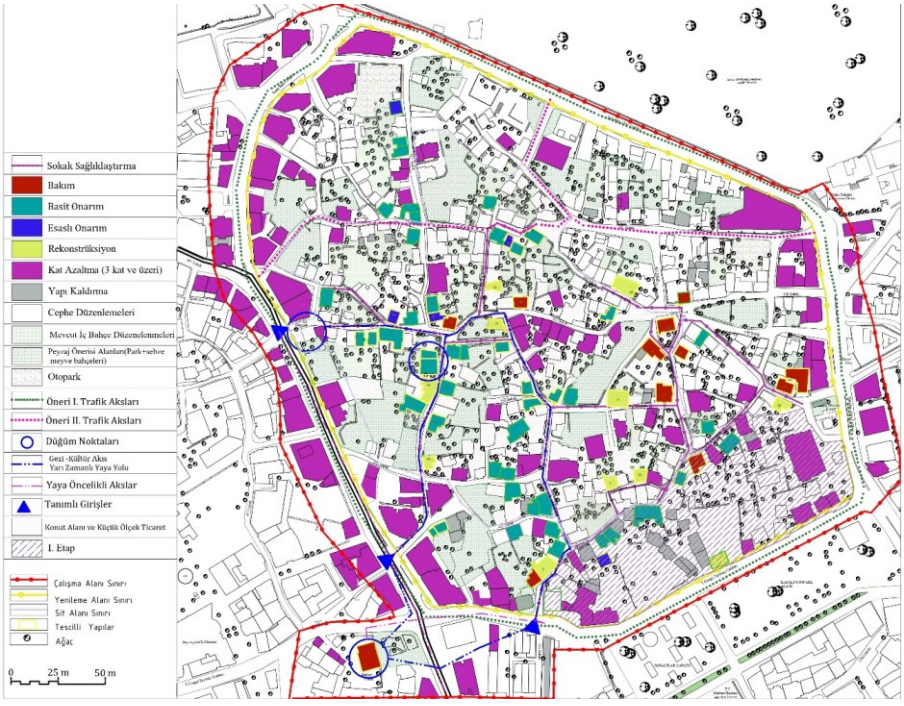
Balbey mahallesinin en önemli sorunlarından biri de çevresini saran yüksek yapılar sebebiyle diğer kentsel sit alanları ile etkileşiminin kesilmiş olması ve dokunun algılanamamasıdır. Bu sebeple bölgeye davet eden tanımlı girişlerin geliştirilmesi alanın canlandırılmasında etkili olacaktır.

- İşlev Önerisi

Yeniden canlandırma kapsamında, alanın büyük çoğunluğunun özgün durumda olduğu gibi konut alanı olarak kullanılması önerilmektedir. Bölgenin geleneksel dokusunu koruyarak, resmî kurumların, geleneksel sanatın, yerel üretimi destekleyen butik ticaretin alan içerisine entegre edilmesi önemli görülmektedir. Aynı zamanda alanda bulunan kamu ve belediyeye ait yapıların kamu hizmeti için kullanılması önerilmektedir. Müdahaleler kapsamında belirlenen gezi ve kültür aksında bu işlevlere yer verilmesi alan içerisinde canlılığı arttıracaktır. Asıl kullanıcı ve yerel kullanıcının bu işlevlerde yer alması, aynı zamanda kamu ve özel sektör ile desteklenmeleri alanın kalkınmasında önemli rol almaktadır.

- Hedeflenen Kullanıcı Profili

Öneri çalışmaları kapsamında hazırlanan müdahalelerdeki asıl amaç asıl kullanıcının alanda kalmasını sağlamak ve bölgeyi terk eden kullanıcının geri kazanılmasıdır.

Şekil 5.4: Müdahale paftası.

6. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTUN MEVCUT MİMARİ DURUMU

Balbey mahallesinin oluşturucu bir nüvesi olarak sergilenmesi, yaşatılarak gelecek kuşaklara aktarılması amacı ile 365 ada 10 parselde bulunan tarihi yapı seçilmiştir. Özgün mimari özellikleriyle yaşamını sürdürmeye çalışan bu yapı konut işlevi ile kullanılmaya devam etmektedir. Mal sahipleri yapıyı yaşatmak için kullanmaya ve onarımlara devam etmiş ve günümüze ulaşmasına katkı sağlamışlardır. Verdikleri mücadelenin tüm bölgeye aksettirilmesi önem taşımaktadır.

6.1. Yapının Konumu

Yapı Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Mahallesi 424. Sokak 365 ada 10 parselde bulunmaktadır. Yapının bulunduğu adayı, 424, 422 ve 459 sokaklar sınırlamaktadır. Ana giriş kapısının açıldığı 424 sokağa, İsmet Paşa Caddesi üzerinden direkt ulaşılabilmektedir. Yapı, çevresinde Kesik Minare Camisi, Arap Mescit Camisi, Balbey Camii gibi anıtsal yapılar bulunmaktadır **(Şekil 6.1).**

Yapı; kuzeydoğusunda bulunan, 11 numaralı parseldeki, betonarme 2 katlı yapı ile bitişik nizam durumundadır. Yapının güneybatısında avlusu bulunmakta olup, avlu duvarları komşu parseller ile sınırı sağlamaktadır. Yapıya komşu olan, 365 ada 9 parselde bulunan tarihi yapı ve çeşme geçirdiği yangın sebebiyle günümüze ulaşamamıştır.

Şekil 6.1: Yapının mahalle içi konumu **(Web 5, 2023)**.

6.2. Yapının Genel Özellikleri

Balbey Mahallesinde, AKTVKBK kararıyla tescillenen 38 adet sivil mimarlık örneği yapı içerisinde yer alan söz konusu yapı; zemin kat, ara kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Zemin kat ve ara kat moloz taş yığma, birinci katı ise ahşap karkas üzeri bağdadi çıta-sıva tekniğiyle inşa edilmiştir. 19. Yüzyılda inşa edildiği düşünülen yapı döneminin özgün mimari özelliklerini yansıtmaktadır.

Yapı çok büyük değişimlere uğramamış ve doku içerisinde özgünlüğünü koruyan yapılar arasında yer almaktadır. Edinilen sözlü bilgiler ve kaynak araştırmaları yapının daha önce restorasyon uygulaması geçirmediğini göstermektedir. Bölgede zaman içerisinde yapılaşmanın artması, nüfusun çoğalması ile mahalle yeni yapılaşma baskısı altındadır. Bu kapsamda yapının zemin katında muhdes olarak nitelendirebilecek, bir bölümü yapının içinde, bir bölümü ise avluya taşan betonarme ek bir yapı mevcuttur. Bu muhdes yapı tamamıyla tekil bir yapı olarak yapılmış olup, kapatılan zemin kat avlusuyla, sofa işlevine dönüşen mekâna açılan ana giriş kapısı bulunmaktadır. Ara katta herhangi bir eklenti görülmemektedir. Eskiden kışlık olarak kullanıldığı bilinen bu kısım bugün depo olarak kullanılmaktadır. Birinci kat mekânsal ve yapı elemanları anlamında incelendiğinde özgünlüğünü büyük ölçüde korumuştur. Yapının avlusunun tamamen özgünlüğünü yitirdiği görülmektedir. 424 sokak ve aynı adanın içerisinde bulunan 5, 6, 8, 9 ve 12 numaralı parseller ile ilişkiyi sınırlandıran, bahçe duvarlarının büyük bölümü günümüzde yok olmuştur. Avlu içerisinde 2-3 adet ağaç kaldığı görülmektedir. Bu alan günümüzde ücretli otopark olarak kullanılmaktadır.

Yapı hakkında yapılan arşiv taramasında herhangi bir ize rastlanılmamıştır. Bugün sahibi olan Mehmet Kocabıyık'ın babası evi 1970'lerde Kaleiçi esnaflarından satın almıştır ve miras yolu ile kendisine devredilmiştir. Yapının giriş katını halı dükkânı olarak kullanmıştır. Kendisi ile yapılan sözlü görüşmede evi satın aldıkları dönem ile günümüz arasında fark olmadığını, betonarme ek yapının kendileri tarafından yapıldığını iletmiştir.

6.3. Plan Özellikleri

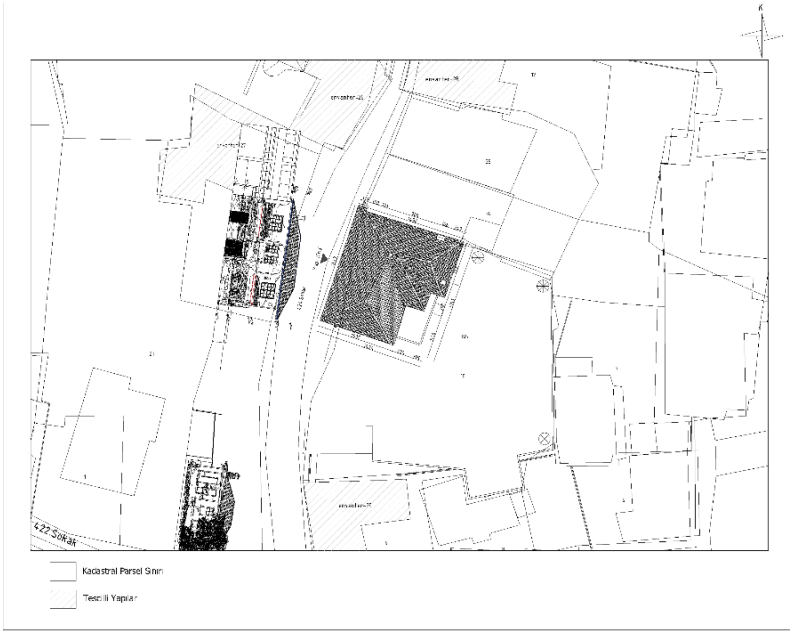
Sedat Hakkı Eldem'in Türk Evi sınıflandırmasına göre Geleneksel Türk Evi özelliklerini taşıyan yapı 'L Sofalı' olarak görülmektedir. Yapının ilk inşa edildiği

döneme ait herhangi bir görsel veriye ulaşılamamıştır. Yapı sahibi Mehmet Kocabıyık'ın sözlü anlatımları yapıda bulunan muhdes ek ve bazı yapı elemanlarının değiştirilmesi haricinde yapıda başka değişiklik yapılmamıştır.

Zemin katta sofa, 11 adet mahal ve ahşap merdiven bulunmaktadır. Bu mahallerden 6 tanesi özgün olup, 6 tanesi sofa bölümlenmesi ya da muhdes ekten dolayı oluşan mahallerdir **(Şekil 6.5)**. Eklenen muhdes yapı zemin kat plan şemasına büyük ölçüde zarar vermiştir. Ara katta 2 adet mahal bulunmaktadır ve girişler ana merdiven sahanlığından sağlanmaktadır **(Şekil 6.23)**. Birinci kat; 101 Sofa, 102 Oda, 103 Oda, 104 kiler, 105 mutfak, 106 banyo, 107 mutfak nişi, 108 wc, 109-110 oda mahallerinden oluşmaktadır **(Şekil 6.27)**. Özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan katta, sofa bölümlenmeleri ve ıslak hacimlerin sonradan eklendiği görülmektedir.

6.3.1. Vaziyet Planı

Yapı kuzeybatı-güneybatı yönünde 424 sokağa paralel olarak konumlanmıştır. Yapının zemin katı 172 metrekare, birinci katı 142 metrekaredir. Yapı 811 metrekarelik parsel içerisinde yer almaktadır, bugün bahçesi özgünlüğünü yitirmiş, bahçe duvar ve bitki örtüsünü kaybetmiştir. Sonradan çakıl döşemeli zemine sahip olan bahçe günümüzde otopark işletmesi olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.2)**.

Şekil 6.2: Vaziyet planı.

6.3.2. Avlu

Avlu; ana cephe hattı olan güneybatı cephesi boyunca, 424 sokağa paralel şekilde uzanmaktadır. Bugün bahçe özgünlüğünü büyük ölçüde yitirmiştir ve bahçe duvarları, geleneksel yapı elemanları ve bitki örtüsü görünmemektedir **(Şekil 6.3)**.

Bahçe duvarının bir kısmı kuzeybatı ve güneybatı cephelerinde kısmi olarak görülebilmektedir. Güneybatı cephesinde yaklaşık 30 cm genişliğinde ve 405 cm yüksekliğinde duvar parçası bulunmaktadır. Hemen devamında ise 115 cm genişliğinde ve 190 cm yüksekliğinde moloz yığma taş duvar olarak devam etmektedir. Bu duvarların üst kısmı betonarme sıva ile kapatılmıştır. Arşiv resimlerinde yol boyu komşu yapıya kadar uzandığı bilinen bahçe duvarı günümüzde görülmemektedir. Kuzeydoğu hattında ise bahçe duvarı büyük ölçüde korunmuştur, yaklaşık 170 cm yüksekliğe sahip duvar, komşu parsel sınırına kadar uzanmaktadır. Yığma moloz taş duvarın üzerinde 2 sıra alaturka kiremit görülmektedir. Güneydoğu ve güneybatı hatlarında ise bahçe duvarları yok olmuştur.

Bahçe içerisinde sadece 3 adet palmiye ağacı bulunmaktadır. Bitki örtüsü özgünlüğünü tamamen yitirmiş ve yok olmuştur. Bahçe zemini günümüzde çakıl taşı ile kaplıdır. Yapı etrafında bitkilenmeler görülmektedir. Günümüzde, özel bir eğitim kurumuna otopark olarak kiraya verilmiştir **(Şekil 6.4)**.

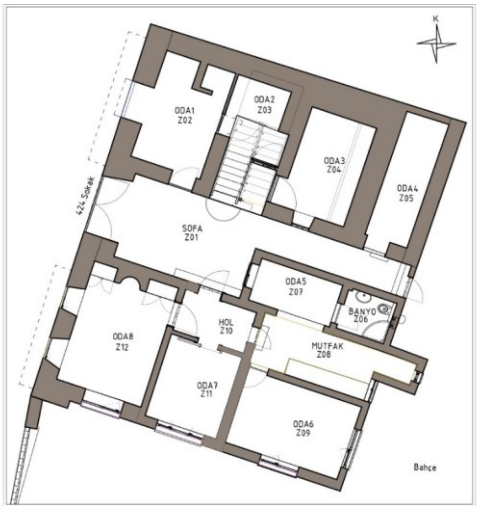
Şekil 6.3: 365 ada 10 parsel hava fotoğrafı görünüşü **(Tolunay, 2020)**.

Şekil 6.4: Yapı ve bahçe ilişkisi.

6.3.3. Zemin Kat

Yapının kuzeybatısında bulunan 424 Sokak'tan, iki kanatlı metal kapıdan giriş sağlanmaktadır. Zemin katta on iki mahal bulunmaktadır. Bunlar; sofa, sofaya açılan üç mahal, merdiven evi ve muhdes yapı şeklindedir. Bu muhdes ekte ise dört oda, bir mutfak, bir banyo ve hol bulunmaktadır. Bu odalardan Z12 numaralı mahal yapının özgün odasıdır ve muhdes ekin holünden giriş sağlanmaktadır. Yapılan muhdes ek özgün plan şemasını bozmuştur, sofa bölünmüş, mahal girişleri yer değiştirmiş ve taşlık gibi mahaller günümüze ulaşamamıştır. Zemin katta kullanılan malzemelerin birçoğu özgün olmayan malzemeler ile değiştirilmiştir. Geleneksel yapılarda kullanılan ahşap ve taş malzemenin yerini, şap, beton ve PVC esaslı malzemeler almıştır. Ana merdiven ile ara kat ve birinci kata çıkılmaktadır. Sofa içerisinde ana giriş kapısının tam karşısında, güneydoğu cephesinde bulunan ahşap kapı ile bahçe avlusuna geçiş sağlanmaktadır **(Şekil 6.5)**.

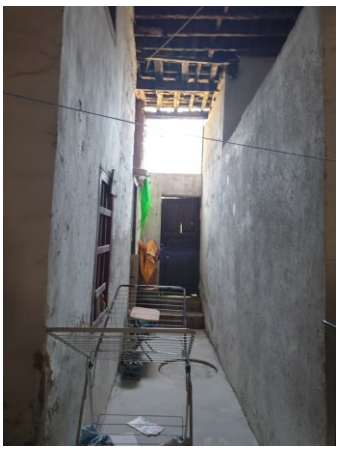
Şekil 6.5: Zemin kat planı.

6.3.3.1. Z01 Sofa

Sofa, 310 cm genişliğe, 1200 cm derinliğe ve 431 cm yüksekliğinde; 26,45 metrekare alana sahip olan yapının ana giriş kapısının açıldığı mahaldir. Sofaya iki giriş bulunmaktadır. Bunlardan biri yapının kuzeybatısında bulunan 424. Sokak'tan çift kanatlı metal kapıdan sağlanmaktadır. Yapının güneydoğu cephesinde bulunan özgün kullanımda avlu olan otopark alanına açılan ahşap tek kanatlı kapıyla da yapıya giriş yapılabilmektedir **(Şekil 6.6, 6.7)**.

Şekil 6.6: Sokak giriş kapısı.

Şekil 6.7: Avlu giriş kapısı.

Sofada bugün depo olarak kullanılan Z02, Z04, Z05 mahalleri ve yeni eklenen muhdes eke ait mahaller bulunmaktadır. Muhdes ek ile yapının özgün odası olan Z12 mahali iç içe geçmiştir ve bu mahale ulaşım muhdes yapının koridorundan sağlanmaktadır.

Sofa içerisinde ara kat ve birinci kata çıkışı sağlayan çift kollu ahşap merdiven bulunmaktadır. Kemerli bir açıklıktan geçilen ahşap ana merdivenin altından Z02-Z03 ve Z04 numaralı mahallere giriş sağlanabilmektedir.

Z01numaralı sofa içerisinde, bir adet zemin kat mahallerine açılan tek kanatlı ahşap pencere ve iki adette ara kat mahallerine açılan tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Pencerelerden A101 nolu mahalin penceresinde aynı zamanda ahşap kepenk görülmektedir.

Sofanın tavanı, ortalama 10 cm genişliğinde, 10 cm derinliğinde kirişlerden oluşan kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap kiriş sistemi olarak görülmektedir. Kirişlerin arasında ortalama 7 cm genişliğinde ikincil kirişler bulunmaktadır ve araları ahşap kaplıdır. Günümüzde kiriş ve ahşap kaplamada malzeme kayıpları, yıpranma ve sehim gözlenmektedir. Sofa duvarları beyaz kireç boyalıdır. Döşemesi ise şap kaplıdır **(Şekil 6.8)**.

Şekil 6.8: Zemin kat giriş ve sofa.

6.3.3.2. Z02 Oda

408 cm derinliğe, 266 cm genişliğe, 195 cm yüksekliğe sahip olan mahal 12.07 metrekaredir. Özgün durumda oda olarak kullanıldığı düşünülen, bir dönem bugünkü ev sahibi Mehmet Kocabıyık tarafından halı atölyesi olarak kullanılan mahal bugün depo olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.9)**.

Mekâna Z01 sofa kısmından giriş yapılır. Aynı zamanda mahale, 424 sokaktan kepenkli kapıdan ve merdiven altından tek kanatlı ahşap kapı ile giriş yapılabilmektedir. Metal kepenkli girişin, bu işlev için sonradan açıldığı bilinmektedir. Bu kepenk, 140 cm genişliğinde 240 cm yüksekliğinde olup metaldir.

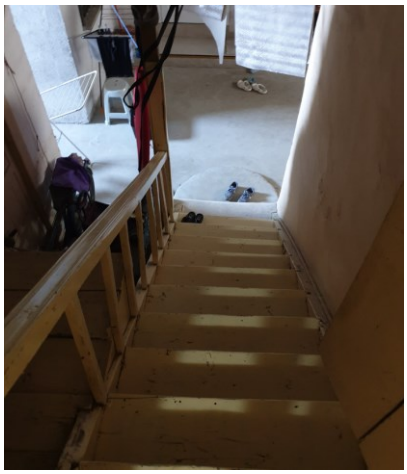
Duvarları kireç sıvalıdır. Tavanı özgün ahşap kiriştir ve günümüzde kontrplak ile kapatılmıştır. Tavanın ortasında kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda uzanan, yaklaşık 30 cm genişliğinde, yaklaşık 50 cm derinliğinde ahşap kiriş bulunmaktadır. Odanın merdiven altı ile birleştiği kısımda yaklaşık 76 cm genişliğinde duvar mevcuttur. Özgün durumda ahşap olduğu bilinen döşeme ise özgünlüğünü tamamen yitirmiş ve şap ile kaplanmıştır. Sofaya açılan, 90 cm genişliğinde 201 cm yüksekliğinde, özgün olmayan ancak özgün kapılar ile uyumlu olarak görülen ahşap kapı bulunmaktadır.

Şekil 6.9: Z02 nolu mahal.

6.3.3.3. Merdiven ve Z03 Merdiven Altı

Ara kat ve birinci kata bağlantıyı sağlayan ahşap ana merdiven 25 basamaklı olup, basamak genişliği 24-33 cm aralığındadır. Rıht yüksekliği ise 16-20 cm aralığında görülmektedir. Ahşap merdiven taşıyıcısı limon kiriştir ve yüksekliği ortalama 83 cm olan kare kesitli ahşap korkuluk bulunmaktadır, korkuluğun üzerinde en kesiti 5 cm olan ahşap küpeşte görülmektedir. Merdiven açık bej renkli boyalıdır. Merdivenin 14. basamağı yani sahanlığı ile ara kata ulaşım sağlamaktadır ve A101 ve A102 numaralı odalara açılan kapılar bu sahanlıkta bulunmaktadır. 25. Basamak ile birinci katın sofasına geçilmektedir **(Şekil 6.10)**.

Şekil 6.10: Ahşap yapı merdiveni.

Sofaya açılan ahşap çift kollu merdivenin altında Z03 numaralı mahal bulunmaktadır. Yine merdiven altından Z02 ve Z04 numaralı mahallere giriş sağlanmaktadır. Z03 numaralı merdiven altı günümüzde depolama alanı olarak kullanılmaktadır. 246 cm derinliğe, 273 cm genişliğe ve 196 cm yüksekliğe sahip mahal 6.71 metrekaredir. Zemini şap, duvarları kireç, tavanı ise ahşaptır. Merdiven sahanlığına kadar olan ilk 14 basamağın altı gözükmektedir, bu kısım ahşap kaplamadır. Mahale Z02 numaralı odadan ve sofadan giriş yapılabilmektedir **(Şekil 6.11)**.

Şekil 6.11: Merdiven altı, depo.

6.3.3.4. Z04 Oda

250 cm derinliğe, 381 cm genişliğe ve 195 cm yüksekliğe sahip olan mahal; 9,82 metrekare alana sahiptir. Zemini şap, duvarları kireç, tavanı ise ahşap kirişlidir.

Tavanında bulunan ahşap kirişler, periyodik bakımının yapılmaması sebebiyle yıpranmış ve parça kayıpları olmuştur **(Şekil 6.12)**. Mahale sofa kısmından merdiven altından 103 cm genişliğinde, 170 cm yüksekliğinde tek kanat ahşap kapı ile giriş sağlanmaktadır. Sofaya açılan 65 cm genişliğinde 108 cm yüksekliğinde ahşap giyotin penceresi vardır. Pencerenin sofaya bakan yönünde özgün olmadığı bilinen demir parmaklıklar bulunmaktadır. Günümüzde depolama alanı olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.13)**.

Şekil 6.12: Z04 oda, depolama alanı.

Şekil 6.13: Z04 oda, depolama alanı.

6.3.3.5. Z05 Oda

Z05 numaralı mahale Z01 numaralı sofadan giriş yapılmaktadır. Bu alanda kapı bulunmamaktadır ancak kapı kasası günümüzde görülebilmektedir. Bu kasaya ait olan kapı çıkarılmıştır ve mahal içerisinde duvara dayalı bırakılmıştır. 476 cm derinliğe, 161 cm genişliğe ve 391 cm yüksekliğe sahip olan mahal 8,07 metrekare alana sahiptir. Zemini şap olup, duvarları kireçtir, ancak kireç sıvanın büyük bölümü dökülmüştür.

Tavan ahşap kirişlidir, kirişler ve döşemelerde çok fazla deformasyon, sehim ve eksik malzeme görülmektedir. Mahal içerisinde iki adet döşeme görülmektedir. Bunlardan biri daha alt kottadır ve yaklaşık 200 cm'lik bir kısım görülmektedir, diğer kısımları yok olmuştur. Birinci katın döşemesi olduğu görülen tavan döşemesi ise okunabilmektedir ve yapı genelinde kullanılan ahşap kiriş sistemi güneydoğu, kuzeybatı doğrultusunda görünmektedir, bu kirişler yalındır ve üzerinde herhangi bir kaplama yoktur.

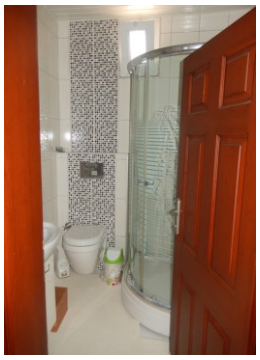
Döşemesinin günümüze ulaşamaması, yıkık olması sebebiyle izleri okunamamaktadır. Günümüzde şap olarak görülen döşeme üzerinde birçok tesisat borusu görülmektedir. Borularının geçirilmesi sebebiyle bugün bu mahal kullanılmamaktadır. Aynı zamanda birinci katta bulunan ıslak hacimlerin alt katı olması ve tesisat boruları sebebiyle mahalde nem ve rutubet sorunu görülmektedir **(Şekil 6.14)**.

Şekil 6.14: Z05 oda görünüşü.

6.3.3.6. Muhdes Ek Z06 Banyo

Tarihi tescilli yapının zemin kat sofa kısmında ve kuzeydoğu cephesine bitişik konumlandırmış muhdes ek bir yapı bulunmaktadır. Bu mahal muhdes ek sınırları içerisinde bulunmaktadır. 2,85 metrekare alana sahip olan bu mahalde, zemin ve duvarlar seramik kaplamadır. Tavanı ise PVC esaslı kaplamadır. Odaya Z07 numaralı mahalden ahşap kapı ile giriş yapılmaktadır **(Şekil 6.15)**.

Şekil 6.15: Muhdes yapı banyosu **(Tolunay, 2020)**.

6.3.3.7. Z07 Muhdes Ek Oda

Muhdes ek sınırları içerisinde bulunan ilgili mahale giriş Z08 mutfak bölümünden kemer açıklık ile giriş yapılmaktadır. Z06 banyo bölümüne bu kısımdan giriş yapılmaktadır. Mahalin kapısı bulunmamaktadır. Mahal içerisinde, banyo kapısı ve sofaya açılan ahşap kanatlı, demir parmaklıklı pencere bulunmaktadır. Zemini laminant parke, tavan alçıpan asma tavan, duvarları ise sıva boya şeklinde görülmektedir **(Şekil 6.16)**.

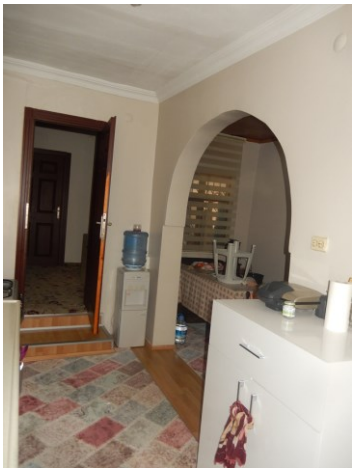

Şekil 6.16: Muhdes yapıya ait oda **(Tolunay, 2020)**.

6.3.3.8. Muhdes Ek Z08 Mutfak

191 cm derinliğe, 441 cm genişliğe ve ortalama 282 cm yüksekliğe sahip mahal, muhdes ek sınırları içerisinde bulunmakta olup, zemin laminant parke, tavan alçıpan asma tavan, duvarları ise sıva-boya olarak görülmektedir. Mutfağa Z10 hol kısmından bir basamak yüksekte bulunan ahşap kapı ile giriş sağlanmaktadır. Mahal içerisinde

mermer tezgâh ve ihtiyacın getirdiği ahşap mutfak dolapları bulunmaktadır. Odanın güneydoğu cephesinde bir adet PVC çift kanatlı, bir adet ahşap tek kanatlı olmak üzere iki adet pencere bulunmaktadır. PVC pencere denizliği mermerdir, ahşap pencere altında ise beton esaslı denizlik bulunmaktadır **(Şekil 6.17)**.

Şekil 6.17: Muhdes ek mutfak **(Tolunay, 2020)**.

6.3.3.9. Muhdes Ek Z09 Oda

280 cm derinliğe, 431 cm genişliğe ve 282 cm yüksekliğe sahip mahalde, zemin laminant parke, tavan alçıpan tavan ve duvarlar sıva-boya olarak görülmektedir. Muhdes ekin bir parçası olan bu mahalde, iki adet PVC pencere bulunmaktadır. Biri doğuya, biri güneye bakmaktadır. Pencereler mermer denizliğe sahiptir. Mahale geçiş Z08 mutfak kısmından ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Kullanıcılar tarafından yatak odası olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.18)**.

Şekil 6.18: Muhdes ek, yatak odası **(Tolunay, 2020)**.

6.3.3.10. Muhdes Ek Z10 Hol

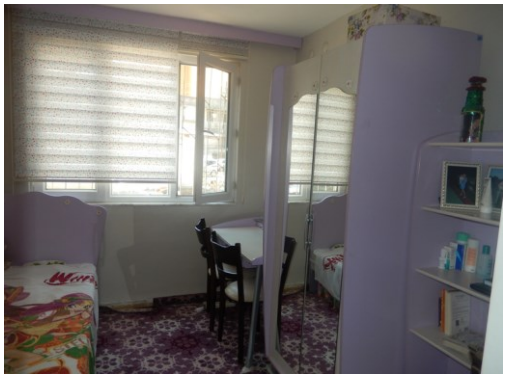
273 cm derinliğe, 156 cm genişliğe, ortalama 395 cm yüksekliğe sahip muhdes ek mahali 4.30 metrekaredir. Zemin laminant parke, tavan çıtalı sunta kaplama, duvarlar ise sıva boya olarak görülmektedir. Hol kısmı bağımsız bölüm olarak tasarlanmış olan bu ek muhdes yapının ana giriş kısmının sağlandığı alandır. Bu alandan Z12, Z11 ve Z08 mahallerinin giriş kapıları bulunmaktadır **(Şekil 6.19)**.

Şekil 6.19: Hol ve giriş kapısı.

6.3.3.11. Muhdes Ek Z11 Oda

273 cm derinliğe, 314 cm genişliğe, 267 cm yüksekliğe ve 8,57 metrekare alana sahip muhdes ek mahalinin zemini ahşaptır, duvarı sıva-boya, yavanı alçıpan asma tavandır. Mahale holden sürme kapı ile giriş yapılabilmektedir. Ayrıca odanın güneye bakan mermer denizlikle PVC penceresi bulunmaktadır. Mahal çocuk odası olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.20)**.

Şekil 6.20: Muhdes ek, çocuk odası.

6.3.3.12. Z12 Oda

325 cm derinliğe, 406 cm genişliğe ve 13,07 metrekare alana sahip mahal, yapının kuzeybatı ve güneybatı cephesinin birleşim köşesinde yer almaktadır. Mahale giriş muhdes ekte bulunan Z10 mahalinden sağlanmaktadır. Bu mahal tarihi tescilli yapının özgün mahalidir.

Zemin döşemesi ahşap geleneksel döşeme şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Duvarları alçı sıva ile sıvanmıştır ve beyaz boyalıdır. İki tanesi batıya, bir tanesi güneye bakan üç adet PVC pencere bulunmaktadır, pencere boşlukları geleneksel tipoloji ile uyumludur. Pencerelerin bulunduğu duvarlar yaklaşık 70 cm kalınlığındadır **(Şekil 6.21)**. Mekânın iç avlu duvarının kalınlığı yaklaşık 35 cm'dir ve bu duvar üzerinde üç adet kenar kısmında bir adette ortada üç adet niş bulunmaktadır. Bu nişlerden kenardaki ikisi oval ve yuvarlak bir kemer içindedir. Duvarda bulunan nişlerin üzerinde bugün ahşap gömme dolaplar ve orta nişe yerleştirilen ahşap panele asılı televizyon bulunmaktadır. Mekân oturma odası olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.22)**.

Yapı genelinde görülen geleneksel tipolojiye uygun olan bu oda da görülen tavan tipi üst katlar ile benzerdir. Taşıyıcı döşeme, ahşap çıtalar ile kapatılmıştır, bu çıtalama tekniği bazı odalarda çapraz şekilde dizilerek desen oluşturulmuştur. Tavanın etrafı ahşap çıtalar ile dönülerek çerçevelenmiştir. Çıtaların üstünde, kabartmalı şekilde çıtaların kullanıldığı yıldız motif bulunmaktadır.

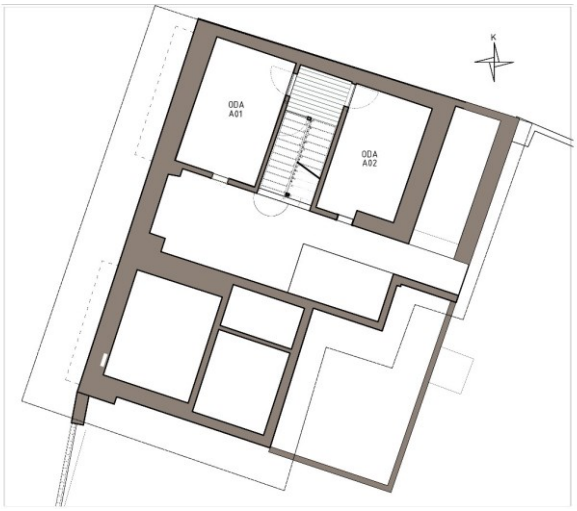
Şekil 6.21: Zemin kat özgün mahali.

Şekil 6.22: Zemin kat özgün mahali.

6.3.4. Ara kat

Ara katta merdiven sahanlığından ulaşılan iki oda bulunmaktadır. A01 ve A02 numaralı bu odalarda zemin kat taşlığa açılan birer pencere bulunmaktadır. Zemin döşemeleri ahşaptır ve tavanlarında taşıyıcı ahşap kiriş sistemi görülmektedir. Duvarları kireç ile boyanmıştır. Bu iki mahal depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Özgün kullanımın kışlık olduğu bilinmektedir **(Şekil 6.23)**.

Şekil 6.23: Ara kat planı.

6.3.4.1. A101 Oda

Mahal; 306 cm derinliğe, 475 cm genişliğe, 188 cm yüksekliğe ve 14,64 metrekare alana sahiptir. Mahalin döşemesi ahşap döşemedir, periyodik bakımlarının yapılmaması sebebiyle yıpranmıştır. Ancak özgünlüğünü ve sağlamlığını

korumaktadır. Tavan kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap kiriş sistemdir, kirişler açıkta bırakılmıştır. Bu kirişlerin ebatları yaklaşık 10x10 cm. kare kesitlidir. Ahşapta bakımsızlık ve nem sebebiyle, kararma, renk değişimi, böceklenme ve rutubet görülmektedir. Mahal içerisinde duvarlar kireç boyalıdır. Ancak duvarlarda sıva dökülmesi, çatlamalar ve renk değişimleri mevcuttur. Alan bugün depolama alanı olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.24)**.

A101 nolu odanın kapısı 85x170 cm ölçülerinde tek kanat ahşap kapıdır, sözlü anlatımlarda özgün olduğu bilinen kapı tipoloji ile uyumludur, ancak günümüzde bej rengi yağlı boya ile boyanmıştır. Mahal içerisinde 60x77 cm ebatlarında kanadı günümüze ulaşamamış, ahşap pencere kasası bulunmaktadır. Dışarı açılan ahşap kepenk görülmektedir.

Şekil 6.24: Ara kat, kışlık, depolama alanı.

6.3.4.2. A102 Oda

A02 odası, 288 cm derinliğe, 439 cm genişliğe, 188 cm yüksekliğe sahip olan mahal, 13,10 metrekare alana sahiptir. Tavan, döşeme ve duvar teknik ve malzemeleri A101 mahali ile aynıdır. Ana merdiven sahanlığından ulaşılan mahale 87x168 cm ebatlarında tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir. Sofaya açılan penceresinin ebatları 57x72 cm'dir. A101 mahaline benzer şekilde pencere kanadı yoktur, sadece kasası görülmektedir. Özgün kullanımda A101 penceresine benzer kepenk sistemi olduğu bilinmektedir, ancak günümüze ulaşamamıştır, bugün ise ahşap lata çakılmış ve bir kısmı kapatılmıştır **(Şekil 6.25, 6.26)**. Tavan A101 mahalinde olduğu gibi, kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap kiriş sistemdir, kirişler açıkta bırakılmıştır. Bu kirişlerin ebatları yaklaşık 10x10 cm. kare kesitlidir.

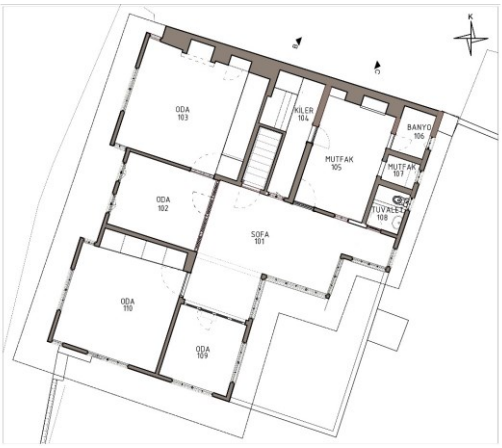
Şekil 6.25: Ara kat, kışlık, depolama alanı.

Şekil 6.26: Ara kat, kışlık, depolama alanı.

6.3.5. Birinci Kat

Birinci kat; 101 Sofa, 102 Oda, 103 Oda, 104 kiler, 105 mutfak, 106 banyo, 107 mutfak nişi, 108 wc, 109-110 oda mahallerinden oluşmaktadır **(Şekil 6.27)**.

Şekil 6.27: Birinci kat planı.

6.3.5.1. 101 Sofa

771 cm genişliğe, 531 cm derinliğe ortalama 332 cm yüksekliğe, 26,53 metrekare alanı olan mahale ana giriş merdiven holünden ulaşılmaktadır. Sofada içerisinden, ana merdiven holüne ve beş farklı mahale geçiş sağlanmaktadır. Bu mahaller ana merdiven holü, 102, 109, 110 numaralı odalar, 105 numaralı mutfak ve 108 numaralı tuvalet şeklindedir **(Şekil 6.28, 6.29)**.

Şekil 6.28: 105 ve 108 nolu mahallere bakış.

Şekil 6.29: 109 mahaline bakış.

Sofa bölümünün döşemesi ahşap döşeme olarak görülmektedir, günümüzde yapı sahipleri tarafından tüm döşeme halı ile kapatılmıştır. Halı kaldırıldığı zaman döşeme görülebilmektedir. Ahşap döşeme için son dönemde periyodik bakımların yapılmadığı, ahşabın koruyucu malzemelerinin olmadığı bilinmektedir.

Sofanın tavanı ortalama 15 cm genişliğinde çıtalı ahşap tavandır. Tavan yağlı boya ile bej rengine boyanmıştır. Özgün olmayan onarımlar geçiren tavanın, macun ile doldurularak onarıldığı, ahşabı ile ilgili eksik malzemeler ve boşlukları tespit etmenin zor olduğu görülmektedir. Yine tavan üzerinde tavanı tam ortalamayan, çıtadan yapılmış yıldız figürü görülmektedir **(Şekil 6.30)**. Bu figürün günümüzde mahali ortalamamasının sebebi 102 numaralı mahalin aslında sofanın devamı olması, ancak günümüzde bu kısmın ahşap konstrüksiyon cam bölme ile kapatılmış olmasıdır. Tavanın güneydoğu cephesi tarafında 43x45 cm ebatlarında çatı çıkış kapağı görülmektedir. Bu kapak tavan ile uyumlu, ahşap çıtaların devamı şeklindedir **(Şekil 6.28)**. L tipi sofaya sahip olan yapıda ana hatta ahşap çıtalar güneydoğu, kuzeybatı yönünde yerleştirilmiştir. Sofadan 109 numaralı mahale geçişte, ahşap kemer görülmektedir **(Şekil 6.31)**. Bu yapı elemanı çıta yerleşimini ayırmış olup bu kısımda kuzey-güney yönlü olarak çıtalar yerleştirilmiştir.

Şekil 6.30: Sofaya bakış ve kemer.

Şekil 6.31: Ahşap yıldız figürü.

Duvarlar sıva ile kaplanmış ve üzeri açık sarı renginde boyalıdır. Güneydoğu cephesine açılan üç adet, güneybatı cephesine açılan iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Sofaya; 104 numaralı kiler mahalinden açılan 70x110 cm ebatlarında, 105 numaralı mutfak bölümünden açılan 62x194 cm ebatlarında giyotin pencereler görülmektedir. Sofa içerisinden 102 ve 109 numaralı mahallere sonradan eklenmiş nitelikli dönem eki ahşap bölücü doğramalar ile sağlanmaktadır **(Şekil 6.30, 6.31)**. 110 numaralı oda ve 105 numaralı mutfağa ahşap tek kanatlı özgün kapılardan geçiş sağlanmaktadır. Tuvalet kapısı ise geleneksel yapı ile uyumlu olmayan PVC kapıdır.

6.3.5.2. 102 Oda

315 cm derinliğe, 381 cm genişliğe, 324 cm yüksekliğe sahip mahal 11,87 metrekaredir. Mahal sofadan 324 cm genişliğinde, yüksekliği tavana kadar devam eden, ahşap çıtalar ile bölümlendirilmiş cam malzemenin kullanıldığı ara bölücüyle ayrılmıştır **(Şekil 6.32)**. Bu mahal özgün kullanımda sofanın devamıdır, ancak günümüzde kullanıcılar tarafından bu şekilde bölümlendirilerek ayrı bir mahal haline getirilmiş olup, yatak odası olarak kullanılmaktadır **(Şekil 6.33)**.

Şekil 6.32: Ahşap bölücü, oda ilişkisi.

Şekil 6.33: Yatak odası.

Zemin kaplaması ahşaptır, üzerinde halı bulunmaktadır. Odanın duvarları sıvalı ve üzeri boyalıdır. Kuzeybatı cephesinde 85x152 cm ebatlarında yan yana iki adet çift sıra, çift kanat açılır ahşap pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerin cephe kısmında ise ahşap damlalık görülmektedir ve pencere önlerinde yaklaşık 30 cm yüksekliğinde ahşap korkuluk bulunmaktadır. Pencere kasaları ve korkuluklar yağlı boya ile bej rengine boyanmıştır. Mahalin kuzeydoğu önünde 101x208 cm ölçülerinde ahşap kapı bulunmaktadır, bu kapı 103 numaralı mahale açılmaktadır. Odanın tavanı yapı genelinde kullanılan ahşap çıtalı tavan tipidir, tavanda eksik parça bulunmamaktadır, ancak birleşim yerlerinde boşluklar görülmektedir, kullanıcılar tarafından onarımlar sırasında boyanmıştır.

6.3.5.3. 103 Oda

246 cm derinliğe, 273 cm genişliğe ve 324 cm yüksekliğe sahip mahal 19,83 metrekare olup, depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Geleneksel Türk Evi'nde oda yaşamla ilgili, oturma, dinlenme, yemek hazırlama, yemek yeme, ısınma, yatma gibi tüm eylemleri karşılayabilecek donatıya sahiptir. İncelenen tarihi tescilli yapıda, Türk evi odasına benzer özellikleri gösteren oda bu mahaldir. Kuzeydoğu duvarının orta aksında, kabartmalı, işlemeli ocaklık bulunmaktadır, ocaklığın hemen yanında gömme dolap görülmektedir **(Şekil 6.34, 6.35)**. Nişin bitiminde güneydoğu duvarı hattı boyunca 96 cm derinliğinde ahşap gömme dolap görülmektedir. Dolabın içerisinde tek kişinin yıkanabileceği gusülhane bulunmaktadır. Günümüzde bu dolap kullanılmamaktadır ve önü kapatılmıştır **(Şekil 6.35)**.

Şekil 6.34: Taş ocak.

Şekil 6.35: Baş oda ve gömme dolap.

Mahalin, kuzeydoğu cephesi kısmında çıkma bulunmaktadır, çıkmanın üzerinde 190x148 cm ölçülerinde ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Çıkmanın kuzeybatı cephesine açılan 56x150 cm ebatlarında iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerin yerleştirilmesi, iklim koşullarına uygun havalandırma ve ışık verimini arttırmak amacıyla Antalya evlerinde sıklıkla uygulanmıştır. Duvarlarda boya dökülmeleri ve sıva çatlakları görülmektedir, aynı zamanda duvarlarda nem kaynaklı kabarmalar ve dökülmeler mevcuttur **(Şekil 6.36)**.

Şekil 6.36: Odaya bakış.

Zemin kaplaması ahşaptır. Döşemede periyodik onarımların yapılmaması sebebiyle ahşaplar arası derzlerde boşalma ve ahşap yüzeyinde yıpranmalar görülmektedir **(Şekil 6.36)**.

Tavan ahşap çıtalı tavandır. Tavan üzerinde mahali ortalayan yine çıtalardan oluşturulmuş yıldız motifi görülmektedir. Tavan kenarlarında yaklaşık 30 cm derinliğinde ahşap şeritler tavanı çevrelemektedir ve bunların üzerinden ahşap kabartma süslemeler bulunmaktadır. Tavan genel olarak iyi durumdadır, bakım ve onarımının düzgün yapılmaması, özgün olmayan müdahale ve onaımlar sebebiyle renk değişimi ve sehimler meydana gelmiştir **(Şekil 6.37)**.

Şekil 6.37: Özgün çıtalı yıldız figürlü tavan tipi.

6.3.5.4. 104 Kiler

96 cm genişliğinde, 498 cm derinliğinde ve 195 cm yüksekliğe sahip mahal 7,63 metrekaredir. Mahale giriş 105 numaralı mutfak kısmından yapılmaktadır. Kilerin duvarları kireç sıvalıdır, duvarlarda renk değişimleri, sıva dökülmeleri ve çatlaklar görülmektedir. Merdiven holünün üstüne gelen duvarda gömme dolap ve raflar bulunmaktadır. Özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan dolapta malzeme kayıpları ve ahşapta yıpranmalar görülmektedir. Kilerin sofaya bakan kısmında ışık alması için sofaya açılan 70x110 cm ölçülerinde ahşap kanatlı pencere bulunmaktadır. Zemin döşemesi ahşaptır, tavan da ise giriş katta kullanılan ahşap kiriş sistemi kullanılmıştır **(Şekil 6.38, 6.39)**.

Şekil 6.38: Merdiven kenarı depolama alanı.

Şekil 6.39: Merdiven kenarı depolama alanı.

6.3.5.5. 105 Mutfak

297 cm genişliğe, 462 cm derinliğe ve ortalama 296 cm yüksekliğe sahip alan 13,52 metrekaredir. Bu mahalden 104 kiler, 106 banyo ve 107 mutfak nişi bölümlerine geçiş sağlanmaktadır **(Şekil 6.40)**. Özgün kullanımda 103 numaralı mahale benzer şekilde oturma, dinlenme, yemek hazırlama, yemek yeme, ısınma, yatma fonksiyonlarını karşılayan bir oda olduğu düşünülmektedir.

Şekil 6.40: Mutfak ve banyo, lavabo ilişkisi.

Mahale sofa kısmından 88x200 cm ölçülerinde tek kanatlı ahşap kapıdan giriş sağlanmaktadır. Bu kapının her iki yanında çift kanatlı ahşap pencereler bulunmaktadır. Bunlardan biri 70x110 cm ölçülerinde kilere ait penceredir, bu pencerenin önüne dolap yerleştirilmiştir ve günümüzde kullanılmamaktadır. Diğer pencere ise 62x194 cm ebatlarındadır ve mutfaktan sofaya açılmaktadır. Bu pencere yapı özgün pencereleri ile uyumludur, fakat daha sonra özgün mahal bölümlendirilerek oluşturulan banyo ve tuvalet kısımlarının cephe hattına yerleştirilmesi sebebiyle ışık alması için daha sonra eklendiğini düşündürmektedir. Duvarlar sıvalı boyalı olarak görülmektedir, mahalin kuzeydoğu kısmında duvar içine konumlandırılmış taş ocaklık görülmektedir. Ocaklık üzerinde süsleme görülmemektedir, üst kısmında ahşap raf ile bitiş sağlanmıştır. Ocaklığın hemen yanında ahşap kapaklı niş bulunmaktadır, bu kapak yapı geneliyle uyumlu olup özgünlüğünü korumaktadır **(Şekil 6.41)**. Odanın kuzeybatı cephesinde 72x180 cm ebatlarında ahşap tek kanatlı kapı ile kilere giriş sağlanmaktadır. Güneydoğu kısımda ise ahşap tek kanatlı kapılar ile mutfak ve banyo mahallerine geçiş sağlanmaktadır.

Zemin döşemesi ahşaptır, yapının genelinde olduğu gibi bu kısımda da ahşap döşeme bej rengine boyanmıştır. Döşeme üzerine zaman ve yaşlanmaya bağlı boşluklar, yıpranmalar ve derz kayıpları görülmektedir.

Mutfak mahalinin tavanı ise PVC kaplamadır. Özgün durumda ahşap olması beklenen tavan özgünlüğünü kaybetmiştir. Birinci kat mahallerinin genel kat yükseklik

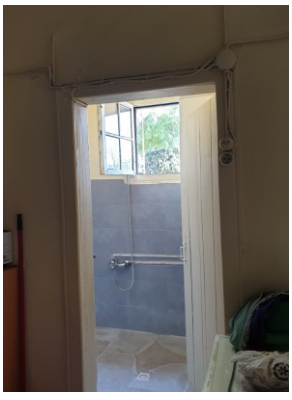
ortalaması göz önüne alındığında kat yüksekliğinin kat ortalamasından daha düşük olması, PVC tavanın üstünde özgün ahşap döşemenin korunduğu ihtimalini güçlendirmektedir. Mahale sofadan ahşap kapı ile giriş yapılmaktadır. Mutfak kısmından 3 farklı mahale giriş yapılmaktadır, Bunlar banyo, tuvalet ve bulaşık yıkama alanının olduğu mahallerdir.

Şekil 6.41: Mutfak.

6.3.5.6. 106 Banyo

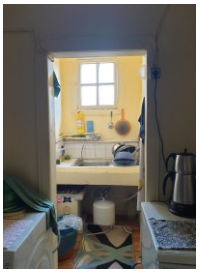
140 cm derinliğe, 186 cm genişliğe ve 297 cm yüksekliğe sahip mahal; 2,66 metrekare alana sahiptir. Mahalde zemin seramik, duvarlar yarım duvar şeklinde seramik kaplama üstü ise sıva boyalıdır. Tavanı sıva üzeri boyalıdır. Odanın güneydoğu cephesine açılan bir adet ahşap penceresi vardır. Mahale 105 numaralı mutfak kısmından geçiş yapılmaktadır. Bu mahalde bulunan yapı malzemeleri özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir **(Şekil 6.42)**.

Şekil 6.42: Banyo.

6.3.5.7. 107 Mutfak Nişi

140 cm derinliğe, 110 cm genişliğe ve 296 cm yüksekliğe sahip olan mahal 1,54 metrekaredir. Duvarlar sıva üzeri boyalıdır, duvar hattı boyunca yaklaşık 35 cm derinliğinde beton bulaşık tezgâhı ve çelik evye bulunmaktadır. Tezgâh ile duvar arası seramik ile kaplanmıştır. Tesisat boruları açıkta olup zemin katta bulunan Z05 mahaline indirilmektedir. Zemin kaplaması özgünlüğünü tamamen yitirmiştir ve laminant kaplama olarak görülmektedir. Ahşap kiriş veya ahşap kaplama olması beklenen tavan sıvalı ve boyalıdır. Güneydoğu cephesine bakan bir adet tek kanatlı ahşap penceresi bulunmaktadır. Mahale 105 numaralı mutfak kısmından kapısız olarak geçiş yapılmaktadır **(Şekil 6.43)**.

Şekil 6.43: Mutfak tezgâh alanı.

6.3.5.8. 108 Tuvalet

140 cm derinliğe, 110 cm genişliğe ve 296 cm yüksekliğe sahip mahal 2,45 metrekaredir. Mahale 101 sofa kısmından PVC kapı ile giriş yapılmaktadır. Zemin laminant parke, duvarlar sıvalı boyalı, tavan boyalı ahşap tavan şeklindedir. Odanın güneydoğu cephesinde tek kanatlı ahşap penceresi bulunmaktadır. Mahal içerisinde bir adet klozet ve bir adet lavabo bulunmaktadır **(Şekil 6.44)**.

Şekil 6.44: Yapı tuvaleti.

6.3.5.9. 109 Oda

310 cm derinliğe, 297 cm genişliğe, ortalama 332 cm yüksekliğe sahip mahal 9,07 metrekaredir. Mahal özgün durumda sofanın bir parçasıdır, ancak günümüzde ahşap bölücü panel ile sofadan ayrılmış ve oturma odası olarak kullanılmıştır. Ahşap doğramalı, dört bölmeden oluşan bu bölücü elemanın orta aksındaki iki kanat açılıp, kapanır sistemdedir **(Şekil 6.45)**. Bu akstan girilen mahalin güneydoğu ve güneybatı duvarlarında 175x150 cm ve 170 x171 cm ebatlarında çift bölmeli giyotin pencereler bulunmaktadır. Dış duvarlar ahşap karkas üzeri bağdadi çıtalıdır.

Şekil 6.45: 109 no'lu mahal ve sofadan ayıran doğrama ilişkisi.

Zemin kaplaması özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan ahşaptır. Yapı genelinde olduğu gibi bej yağlı boya ile boyanmıştır, zamana ve bakımsızlığa bağlı yıpranmalar ve yanlış onarımlar sebebiyle ahşapta ayrılmalar görülmektedir, döşeme üzeri halı kaplıdır.

Sofa tavanının devamı olduğu okunan mahalin tavanı, ortalama 15 cm genişliğinde çıtalı ahşap tavandır. Tavan yağlı boya ile bej rengine boyanmıştır. Sofada bulunan ahşap çıtalar kullanılarak yapılan yıldız motifinin daha küçük ebatlısı bu kısımda bulunmaktadır. L sofa tipine sahip olan yapının sofasında bulunan büyük yıldız süslemenin, bu parçada ise daha küçük modeli yer almaktadır **(Şekil 46)**.

Şekil 6.46: 109 no'lu mahal tavanı.

6.3.5.10. 110 Oda

451 cm derinliğe, 441 cm genişliğe ve ortalama 330 cm yüksekliğe sahip mahal 19,46 metrekaredir. Mahale 101 nolu sofa bölümünden geçilmektedir. Mahalin kuzeydoğu, kuzeybatı ve güneybatı yönlerine cephesi bulunmaktadır. Yapının kuzeydoğu cephesinde bulunan iki adet çıkmadan bir tanesi bu mahalde bulunmaktadır. Bu cephede 180x175 cm ebatlarında çift bölmeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Çıkma üzerinde kuzeydoğuya bakan 50x150 cm ebatlarında tek bölmeli ahşap giyotin pencereler bulunmaktadır, bu pencere yerleşimi iklim ile uyumludur. Güneybatı cephesinde tek bölmeli pencerenin yanında çift bölmeli 170x170 cm ebatlarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Kuzeydoğu tarafında ise mahal iç duvarı boyunca yaklaşık 83 cm derinliğinde gömme dolap bulunmaktadır. Yapı sahipleri ile yapılan konuşmada bu dolabın eskiden yıkanma alanı olarak kullanıldığı bilinmektedir **(Şekil 6.47)**. Mahal duvarları yapı genelinde olduğu gibi sıva ve boyalıdır.

Şekil 6.47: 110 no'lu oda ve gömme dolap.

Mahalin zemin döşemesi, yapı geneliyle uyumlu özgün ahşap döşemedir. Mahalin tavanı, 22 cm aralıklarla yerleştirilmiş ahşap çıtalarla oluşturulmuştur. Tavan ortasında sofada da görülen çıtalarla yıldız motifi yer almaktadır. Bu mahalin ortasında da ahşap çıtalardan yapılmış yıldız şeklinde motif bulunmaktadır **(Şekil 6.48)**. Tavan üzerinde yıpranmalar, parça kayıpları, kararmalar, derz dökülmeleri ve çatlamalar görülmektedir.

Şekil 6.48: 110 no'lu oda.

6.4. Cephe Özellikleri

Antalya evleri geleneksel olarak iki ya da üç katlı olarak görülmektedir. Geleneksel Türk evinde olduğu gibi Antalya evlerinde de cepheyi oluşturan önemli ögeler; cumbalar, çıkmalar, ahşap kapı ve pencereler, saçaklardır. Antalya'da kışların ılık ve yağışlı yaz aylarının ise kurak ve sıcak geçmesi sebebiyle plan şeması ve cephe oluşumunda iklim temel etken olmuştur. Doğal ışık, yapının havalandırılması, pencerelerin karşılıklı hava sirkülasyonu düşünülerek pencereler konumlandırılmıştır. Çıkma ve cumbalar ise, sokakla iç içe olması, sokağa bakması ve sosyal hayat ilişkisi de bu yapı elemanlarının yerleşiminde etkili olmuştur. Genellikle sokak cephesinde yer alan bu çıkmaların tipi ve boyutları da kendi içinde farklılıklara sahiptir. Geleneksel Türk evinde olduğu gibi Antalya evlerinde de kapı doğrudan sokağa açılır aynı zamanda avluya açılan kapılarda görülmektedir. Bu kapılar atlı arabaların geçebileceği genişlikte olup genellikle çift kanatlı ahşap kapılardır, yağmur ve sıcak hava koşulları göz önünde bulundurulduğunda birçoğunun üstünde saçak görülmektedir. Geleneksel yapılarda, giriş kat ve üst katlardaki pencere düzenleri

birbiri ile benzer değildir, alt kat pencereleri genellikle daha küçük olup daha az sayıdadır ve dökme lokma demir korkulukları vardır, üst kat pencereleri ise çok sayıda ve daha büyük ebattadır, bazı yapılarda ahşap kepenkler görülmektedir.

Geleneksel Antalya evleri özelliklerini taşıyan ve tez kapsamında incelenen tarihi tescilli yapının birinci katı yığma moloz taş duvardır. Taşlar arasında dayanıklılığı arttırmak, güçlendirmek, ağırlığı dağıtmak ve çatlamayı engellemek amacıyla ahşap hatıllar bulunmaktadır. Birinci kat ise bağdadi çıta tekniğiyle yapılmış olup sıvalıdır. Bağdadi, ahşap üzerine 1-2 cm aralıklarla yatay olarak çakılan çıtaların üstüne sıva vurulması şeklinde yapılır. Yola bakan cephede iki adet çıkma bulunmaktadır. Yapıda bazı pencereler özgünlüğünü yitirmiş ya da özgün olmayan değişimler yapılmıştır, kalan özgün pencereler geleneksel ahşap pencerelerdir. Ana giriş kapısı geleneksel yapı ile uyumlu olmayıp kullanıcılar tarafından demir kapı ile değiştirilmiştir. Yapı çatısı kırma çatıdır ve alaturka kiremit ile kaplıdır, ortalama 100 cm genişliğinde ahşap saçak bulunmaktadır.

6.4.1. Kuzeybatı Cephesi

Geleneksel tarihi tescilli yapının çıkmalarının olduğu ve sokağa açılan ana cephesidir. Yapının zemin katı taş duvar olarak görülmektedir. Taş duvarın üzeri kireçle sıvanmıştır. Taş duvarlar arasında yaklaşık bir buçuk metre arayla ahşap hatıl bulunmaktadır. Ahşap hatılda parça kayıpları ve boşluklar görülmektedir, bu sebeple hatılın sürekliliği cephe hattı boyunca okunamamaktadır. Cephede bulunan sıva ve boyalarda çatlamalar, kabarmalar ve dökülmeler görülmektedir. Sokak ile yapı bağlantısını sağlayan çift kanatlı demir giriş kapısı bulunmaktadır, kapının üzerinde demir parmaklıklar bulunmaktadır. Demir parmaklıkların üst kısmında ahşap söve görülmekte olup, büyük ölçüde parça kayıpları görülmektedir. Z02 mahaline bağlanan bir dönem halı dükkânı olarak kullanılan odanın sokağa bakan metal kepengi bulunmaktadır, bu kepenk ticaret işlevi amacıyla sonradan yapılmıştır, özgün durumda yerinde ahşap çift kanatlı pencere olduğu düşünülmektedir. Giriş kapısının diğer kısmında Z12 numaralı mahale ait, demir parmaklıklı iki adet PVC pencere bulunmakladır, özgün durumda ahşap pencere ve dökme demir korkuluk olması beklenen yapı elemanları sonradan yapılan müdahaleler nedeniyle özgünlüğünü yitirmiştir **(Şekil 6.49)**.

Şekil 6.49: Kuzeybatı cephesi.

Birinci kat ahşap karkas üzeri bağdadi çıta-sıva tekniği ile yapılmıştır. Bu cephede iki adet çıkma bulunmaktadır. Çıkmaların ortasına konumlandırılmış çift bölmeli ahşap ikili 50x150 cm ebatlarında ahşap giyotin pencereler bulunmaktadır. Geleneksel Türk evinin sokakla ve kent yaşamıyla doğrudan ilişki kurabilmesi çıkmalar sayesinde sağlanmıştır. Çıkmaların taşınması bombeli dolgulu çıtalar ile sağlanmıştır, arası doldurularak sıvanmıştır. Çıkmanın hemen altında ve köşelerinde ahşap silmeler bulunmaktadır. İki çıkma arasındaki bölümde ortalama 85x150 cm ebatlarında iki adet çift kanat ahşap pencere bulunmaktadır, pencerenin birinin önünde ahşap damlalık ve yaklaşık 35 cm yüksekliğinde oyma ahşap korkuluk bulunmaktadır.

Cephe hattı boyunca birçok yerde bağdadi sıvada dökülmeler görülmektedir, bu kısımda ahşap çıtalar yüzeye çıkmıştır. Cephede muhdes metal elektrik kutusu ve kablolar görülmektedir.

Çatı saçağı yaklaşık 100 cm genişliğinde olup, saçak ahşap elemanlar ile kaplanmıştır **(Şekil 6.50)**.

Şekil 6.50: Kuzeybatı cephesi.

6.4.2. Güneydoğu Cephesi

Yapının avluya bakan arka cephesidir. Bu cephede, zemin kat boyunca devam eden muhdes ek bulunmaktadır. Bu muhdes ek tarihi tescilli yapının cephe organizasyonunu bozmuş ve özgünlüğünü büyük ölçüde kaybetmiştir. Zemin kat düzleminde muhdes ek özgün yapı malzemeleri ile iç içe girmemiştir, bir bölümü muhdes ek diğer kısım ise özgün yapı cephesi olarak görülmektedir. Muhdes ek betonarmeden yapılmış olup sıvalı ve boyalı olan, teras çatılı modüler bir yapıdır, bu yapıda beton denizlik ve damlalıklar, PVC pencereler ve demir parmaklıklar görülmektedir. Ekin teras çatısı üzerinde muhdes ekler devam etmektedir, bunlar klima motorları, anten ve kablolardır. Muhdes yapı bitiminde, özgün yapı cephesi bahçeye geçişi sağlayan ahşap tek kanatlı kapı ile başlamaktadır. Kapının hemen üst kısmında ise pencere boşluğu görülmektedir ve üzerine demir parmaklık yapılmıştır. Bu özgün cephe ahşap hatılla desteklenmiş, moloz yığma taş duvar olarak görülmekte olup, üzerinde sıva yoktur ve yalındır. Zemin katta üç adet PVC, bir adet ahşap pencere ve bir adet ahşap kapı bulunmaktadır.

Birinci kat cephesinde, 3 adet cephe hareketi bulunmakta olup, sırayla öne doğru çıkma yapmaktadırlar. Cephe duvarları, ahşap karkas üzeri bağdadi çıta ve sıva tekniği ile inşa edilmiştir. İlk cephe hareketinde 150x175 ve 172x174 olmak üzere çift bölmeli ahşap giyotin pencerelerdir, bu pencerelerin alt kısmında membran kaplama bulunmaktadır, pencerelerin arasında ve kenarlarında ise bağdadi sıvada dökülmeler mevcuttur. Üstünde ise sıvada dökülme görülmemekte olup, boyada renk değişimi ve kararmalar görülmektedir. İkinci cephe hareketi tamamen pencereden oluşmakta olup 160x184 cm ebatlarında çift bölmeli ahşap giyotin pencere görülmektedir, pencere altında sunta kaplama görülmektedir, birinci kat ve zemin kat birleşiminde bir adet ahşap kiriş görülmektedir ve yatay hatıl okunabilmektedir. Üçüncü cephe hareketi ise sırayla 82x102 cm ebatlı bir adet giyotin ahşap pencere, 57x68 cm ebatlarında üç adet tek kanat ahşap pencere bulunmaktadır. Bu modülde bağdadi sıva büyük ölçüde dökülmüştür ve bağdadi çıtalar açığa çıkmıştır, bu çıtalarda parça kayıpları, renk değişimleri ve statik problemler görülmektedir. Zemin kat ile birinci kat birleşiminde iki adet ahşap kiriş görülmektedir **(Şekil 6.51)**.

Cephenin çatı saçağı ortalama 65 cm ebatlarındadır, ilk cephe hareketinde saçak ahşapları görülmekte olup az sayıda parça kayıpları görülmektedir. İkinci ve üçüncü hareketlere ait çatılarda ise saçaktaki ahşaplar tamamen kaybolmuştur.

Şekil 6.51: Güneydoğu cephesi.

6.4.3. Güneybatı Cephesi

Binanın yan cephesidir. Muhdes yapı ve muhdes onarım zemin kat özgün cephe kimliğinin kaybolmasına sebep olmuştur. Tüm cephe hattı beton esaslı malzeme ile sıvanmıştır ve boyasızdır. Cephede üç adet demir parmaklıklı, mermer denizlikli, PVC pencere bulunmaktadır. Cephenin sokağa bakan kısmında ortalama 375 cm yüksekliğinde 140 cm derinliğinde moloz taş duvar görülmektedir. Hemen devamında 155 cm yüksekliğinde moloz duvar devam etmektedir. Bu iki duvar parçası avlu duvarından kalan kısımlardır.

Birinci kat ahşap karkas üzeri bağdadi sıva boya tekniği ile yapılmıştır. Bağdadi sıvada dökülmeler olup, çıtalar görünmektedir. Bu kısımda üç adet cephe hareketi bulunmaktadır. Birinci harekette 50x150 cm ve 180x170 cm ebatlarında iki adet olmak üzere toplam üç adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencere altlarında ve aralarında bağdadi sıva tamamen dökülmüş olup sadece üst kısımlarda görülmektedir. İkinci cephe hareketinde 262x182 cm ebatlarında üç bölmeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır, bunun altı özgün olmayan onarım ile membran ve sunta kaplama yapılmıştır. Üçüncü cephe hareketinde ise 149x181 cm ebatlarında çift bölmeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır, duvarları özgün olmayan onarımlar ile kapatılmıştır **(Şekil 6.52)**.

Çatı saçağı ortalama 125 cm derinliğindedir. Cephenin saçak kısmında kırılan bazı parçalar görülmektedir. Birini ve ikinci cephe hareketinde saçakta bulunan ahşap

kaplamalar görülmekte olup üçüncü modülde tamamen kaybolmuştur, genel olarak parça kayıpları ve sehimler görülmektedir.

Bu cephede üç adet klima motoru, üç adet çanak anten ve birçok kablo görülmektedir.

Şekil 6.52: Güneybatı cephesi.

6.4.4. Kuzeydoğu Cephesi

Bu cephe komşu binaya bitişik olan sağır bir cephedir. Birinci katta bulunan 70 cm derinliğindeki çıkma bu kısımda okunabilmekte olup, cephe hattı boyunca devam eden ahşap silme kat bitimine kadar devam etmektedir. Bu cephe hareketinde 50x150 cm ebadında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerenin üstünde, çıkmanın çatı ile birleşen bağdadi duvarın üzerinde Osmanlıca bir adet kalem işi mevcuttur ve 'Maşallah' yazmaktadır **(Şekil 6.53)**.

Şekil 6.53: Doğu cephesi.

6.5. Yapı Elemanları

Balbey Mahallesi 19. Yüzyıl başında yapılaşmaya başlamıştır. Kaleiçi evleri ile aynı yüzyıl içinde inşa edilmiş ve benzer dönem özellikleri göstermektedir. Antalya evleri diye nitelendirebileceğimiz bu dönem yapılarında ana malzemeler, kesme taş, moloz taş, ahşap ve alaturka kiremittir. Yapılarda kullanılan elemanlarda bu malzemelerin farklı formlarda kullanılmasıyla yapılmıştır.

6.5.1. Pencereler

18. ve 19. Yüzyılda yapılan tarihi yapılarda ahşap giyotin pencereye sıkça rastlanmaktadır. 16-20 cm aralığında değişen hat içerisinde bir yayın aşağı yukarı hareket etmesi ile çalışır.

Yapıda bulunan pencereler incelendiğinde üç grup pencere karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan biri bozulmuşluk oranları benzer olan ve alanda birçok örneğine rastlanan, özgün olduğu bilinen ahşap giyotin pencereler ve çift kanat ahşap pencerelerdir **(Tablo 6.1).** Diğeri ise muhdes ek ve özgün olmayan onarımlar sonucu yapılmış PVC pencerelerdir.

Zemin katta bulunan pencereler büyük ölçüde özgünlüğünü yitirmiştir. Özgün olmayan müdahale ve onarımlar sebebiyle günümüze ulaşamamıştır ve yerine PVC pencereler eklenmiştir. Özgün mahal olan, Z12 mahalinde bulunan iki adet pencerenin yerine PVC pencere takıldığı görülmektedir. Dışarıdan düz dikdörtgen olan bu pencere boşlukları iç mekânda yuvarlak kemerli nişler içerisindedir **(Şekil 6.54)**. Bu pencereler; yapıdan gelen izler ve analojik araştırmalar ile değerlendirildiğinde ahşap olmalıdır. Muhdes ekin mahalleri olan; Z11 mahallinde bir adet, Z09 mahalinde iki adet, Z08 mutfak mahalinde bir adet, banyo mahalinde bir adet PVC pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerde mermer denizlik ve demir parmaklık kullanılmıştır Şekil 6.55).

Z07 mahalinde sofaya açılan demir parmaklıklı ahşap pencere görülmektedir. Z04 mahalinde de yine sofaya açılan ahşap giyotin, demir parmaklıklı pencere bulunmaktadır.

Şekil 6.54: Zemin kat pencereleri.

Şekil 6.55: Zemin kat pencereleri.

Ara katta sofaya açılan iki adet ahşap kasalı pencere boşlukları görülmektedir. Bu pencerelerin kanatları günümüzde yoktur, ancak izleri okunabilmektedir. Ebatları 57x72 ve 60x77 cm şeklindedir. Bunlardan A101 mahalinde bulunan boşluğun ahşap tek kanat kepengi bulunmaktadır, diğeri ise özgün olmayan ahşap çıtalar ile gelişigüzel kapatılmıştır **(Şekil 6.56, 6.57)**.

Şekil 6.56, 6.57: Ara kat pencereleri.

Birinci katta bulunan pencereler özgünlüğünü büyük ölçüde korumuştur. Pencerelerin zamana bağlı yıpranmaları incelendiğinde benzer dönemde yapılmış olan elemanlar olduğu anlaşılmaktadır. Tarihi yapıda karşımıza en çok çıkan pencere tipi, ahşap giyotin pencerelerdir ve önlerinde ahşap damlalık bulunmaktadır **(Şekil 6.58, 6.59)**. 101 numaralı sofa mahalinde 172x174, 262x182, 160x184, 149x181 ve 82x102 cm ebatlarında beş adet iki bölümlü ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Her bölümde 8

adet ahşap kayıt bulunmaktadır. Bunlardan üç tanesi güneydoğu, iki tanesi güneybatı cephesine bakmaktadır. 109 numaralı mahalde iki adet ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. 110 numaralı ve 103 numaralı mahallerde de benzer özellikli farklı ebatlarda ahşap giyotin pencereler bulunmaktadır. 110 ve 103 numaralı mahallerde ayrıca tek bölmeli ahşap giyotin pencere bulunmaktadır, ölçüleri 50x170, 50x150, 56x150 şeklindedir. 102 numaralı mahalde 85x152 cm ölçülerimde iki adet ahşap çift kanatlı pencere bulunmaktadır **(Şekil 6.59)**. Bu kısımda ahşap damlalık bulunup, oyma ahşap korkuluklar vardır. Tuvalet, mutfak ve banyo mahallerinde 57x68 cm ölçülerinde tek kanatlı ahşap pencereler bulunmaktadır. 105 numaralı mahalde sofaya açılan 62x194 cm ebatlarında ahşap pencere vardır. Aynı şekilde 104 numaralı kiler mahalinde 70x110 cm ölçülerinde sofaya açılan çift kanatlı ahşap pencere görülmektedir.

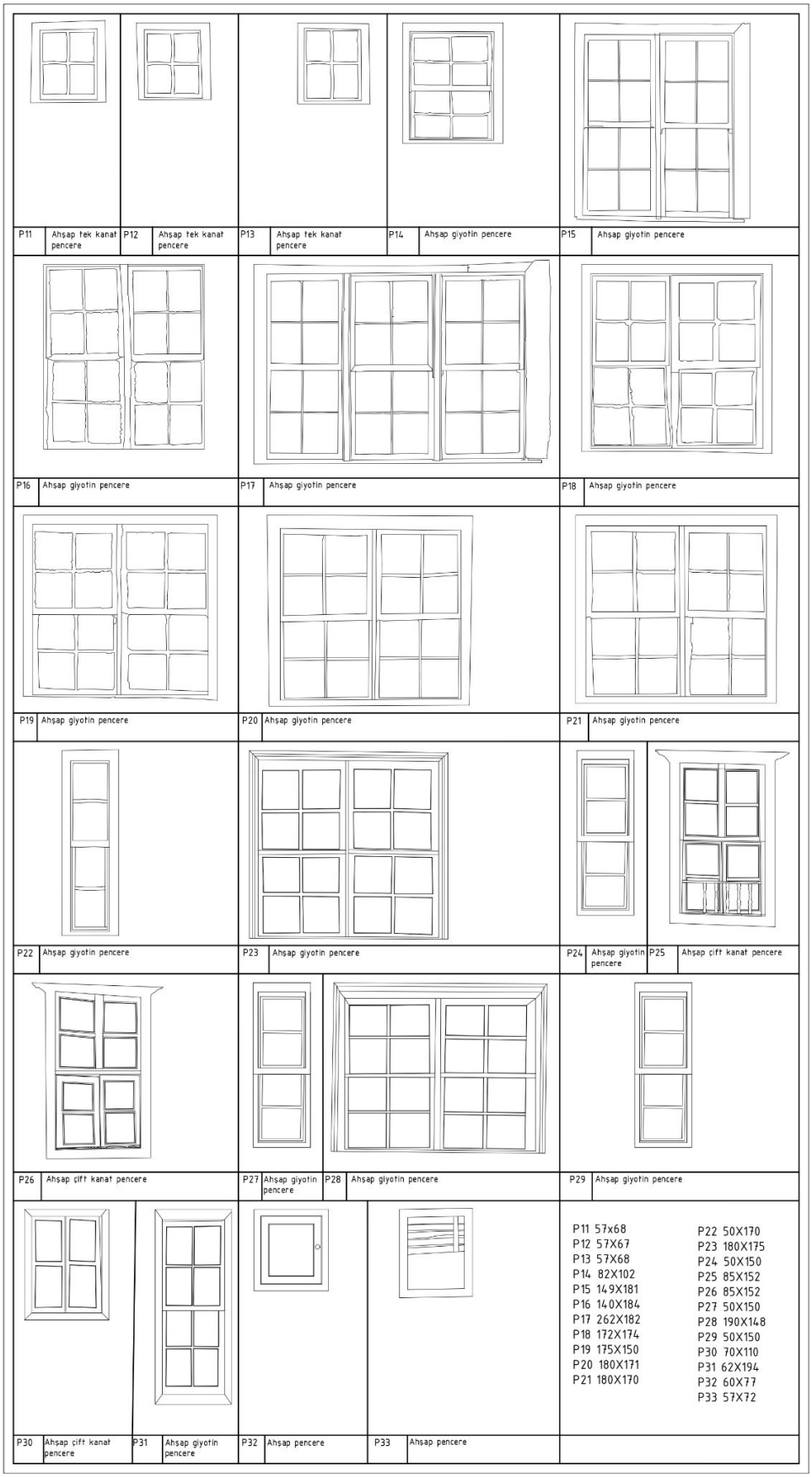

Şekil 6.58: Birinci kat pencereleri.

Şekil 6.59: Birinci kat pencereleri.

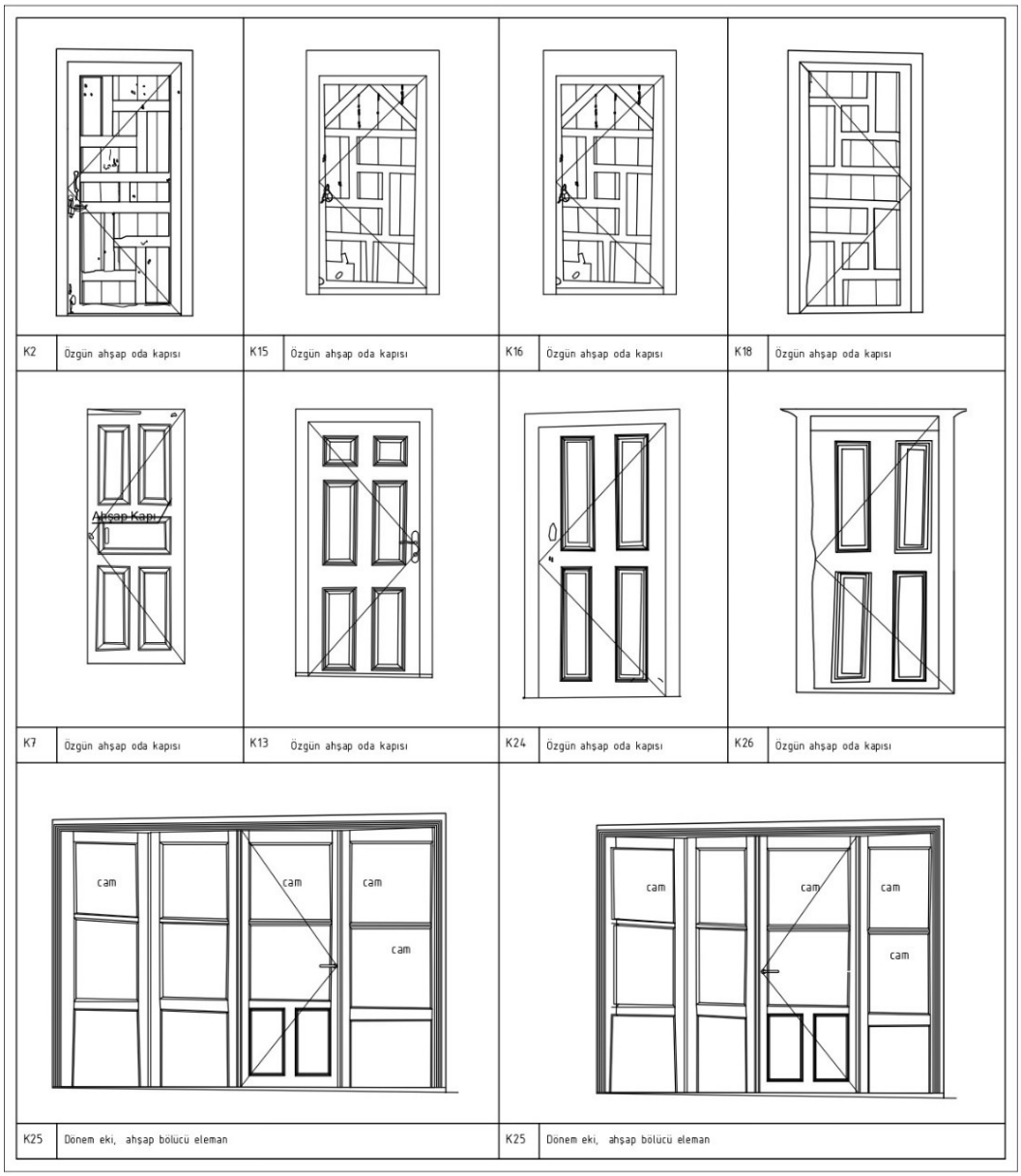
Tablo 6.1: Geleneksel yapıda özgün olduğu düşünülen pencereler.

6.5.2. Kapılar

Tarihi yapılarda ana malzemelerden bir tanesi ahşaptır, ahşap çeşitli formlarda birçok yapı elemanında kullanılmıştır, bu malzemenin en çok görüldüğü kısımlar pencere ve kapılardır. Yapı içerisinde bulunan kapılar incelendiğinde; özgünlüğünü koruyan kapılar olduğu gibi, bazı kapıların yanlış onarımlar sebebiyle özgünlüğünü kaybettiği de görülmektedir **(Tablo 6.2)**.

Tablo 6.2: Geleneksel yapıda özgün olduğu düşünülen kapılar.

Yapının ana giriş kapısı, çift kanatlı demir kapıdır. Kapı ölçüleri 215x265 cm şeklindedir. Özgün olmadığı bilinen kapının üst kısmında, özgün olduğu düşünülen üçgen ahşap gölgelik eleman bulunmaktadır **(Şekil 6.60).**

Şekil 6.60: Ana giriş kapısı.

Sofadan avluya açılan bir adet 80x210 cm ebatlarında tek kanatlı ahşap kapı görülmektedir, bu kapının dışa açılan kapı özelliği taşımadığı, farklı bir mahalden çıkarılıp bu kısma monte edilen bir kapı olduğu düşünülmektedir **(Şekil 6.61).**

Şekil 6.61: Avluya çıkış kapısı.

Z02 numaralı mahalde bulunan kapının, geleneksel yapı ile uyumlu olduğu görülmektedir. Yapı içerisinde aynı tip kapıların olması ve benzer bozulmalarının görülmesi kapının özgün olduğunu göstermektedir. 90x201 cm ölçülerine sahip kapı farklı boyutlarda ve doğrultularda ahşap kayıtlarla oluşturulmuştur ve kahverengiye boyanmıştır. Boyanın özgün olup olmadığıyla ilgili bilgiye ulaşılamamıştır **(Şekil**

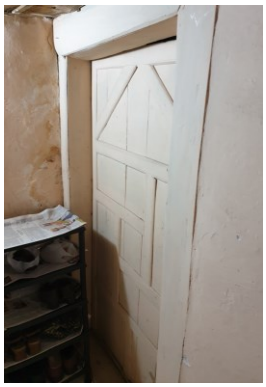
6.62). Ara kat kapıları tek kanatlı ahşap kapılardır. 60x77 cm ve 57x72 cm ebatlarındaki bu kapıların özgün olduğu düşünülmektedir. Farklı boyut ve doğrultulardaki kayıtlarla oluşturulan bu kapıların metal tutamakları bulunmaktadır. 8-10 cm aralığında ahşap pervazları görülmektedir **(Şekil 6.63, 6.64)**. Mutfak kısmında bulunan kapının zemin kat Z02 mahalinde bulunan kapı ile benzer olması ve eş bozulmaları göstermeleri özgün olduğunu düşündürmektedir. Ahşap çıtalar ile motifleri bulunmakta olan kapı bej yağlı boya ile boyanmıştır **(Şekil 6.65)**.

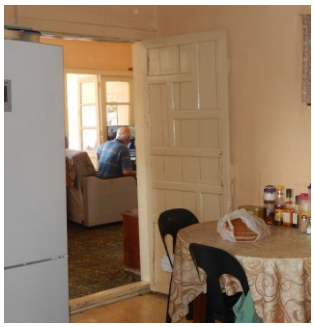
Şekil 6.62: Z02 oda kapısı.

Şekil 6.63: Ara kat kışlık oda kapıları.

Şekil 6.64: Ara kat kışlık oda kapıları.

Şekil 6.65: Mutfak kapısı.

Z04 ve Z03 mahallerinin kapıları tek kanatlı ahşap kapılardır. Günümüzde bej rengi yağlı boya ile boyalı olarak görülmektedir. Bu kapılar; 103x170 cm ve 86x157 cm ebatlarındadır **(Şekil 6.66)**.

Şekil 6.66: Z04 ve merdiven altı kapıları.

Birinci kat 110 numaralı mahalde 100x216 cm ölçülerinde ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının Antalya bölgesinde bulunan tarihi yapılarda yaygın olarak kullanılması ve yine yapı içerisinde 103 mahalinde101x208 cm ölçülerinde benzer tipin kullanılması bu kapıların özgün olduğu ihtimali güçlendirmektedir **(Şekil 6.67)**.

Şekil 6.67: 110 nolu oda kapısı.

106 ve 107 numaralı mahaller olan banyo ve mutfağın kapısı ahşaptır. Özgün yapı tipolojisine uygun olarak görülmektedir. Ancak yapının yapıldığı tarih olan 19. Yüzyıl dikkate alındığında ve sözlü anlatımlarda bu mahallerin olmadığı, sonraki dönemlerde eklendiği bilinmektedir. Bu nedenle bu kapılar nitelikli dönem eki olarak nitelendirilmektedir.

102 ve 109 numaralı mahallerde ahşap camlı kapı bulunmaktadır. Bu kapılar sofayı bölmek için daha sonraki dönemlerde eklenmiş nitelikli dönem ekleridir. Kapının sağ ve sol duvara yaslanan iki kanadı sabittir. Ortada bulunan iki kanat ise çift açılır kanatlıdır ve sabitlerde olduğu gibi yaklaşık 60 cm yüksekliğinde ahşap üzerine ise çift çıtalı üç bölmeli camdır. Bej rengi yağlı boya ile boyalı olarak görülmektedir **(Şekil 6.68, 6.69)**.

Şekil 6.68: Ahşap-cam bölmeli kapılar.

Şekil 6.69: Ahşap-cam bölmeli kapılar.

Merdivenden ara kattan birinci kata geçiş kotunda bir adet ahşap kapı bulunmaktadır. Bu kapının özgün olmadığı ve yeni eklendiği düşünülmektedir. Kapı yeni bir ahşap kapıdır. Sofa kısmından geçiş yapılan tuvaletin kapısı muhdes PVC kapıdır. Muhdes

ek yapıda ve Z12 numaralı mahalde bulunan tüm kapılar; yapı ile bütünlüğü olmayan kapılardır. Bunlar ahşap yeni tip muhdes kapılardır.

6.5.3. Nişler ve Dolaplar

Geleneksel Antalya evlerinde duvar içine gömülü niş ve dolaplar oldukça yaygın şekilde kullanılmıştır. İncelenen tarihi yapıda duvar içi nişler ve gömme dolaplar özgün olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapı içinde zemin kat Z12 numaralı mahalde nişler bulunmaktadır. İki adet kenar kısmında bir adette ortada üç adet niş bulunmaktadır. Bu nişlerden kenardaki ikisi oval ve yuvarlak bir kemer içindedir. Duvarda bulunan nişlerin üzerinde bugün ahşap gömme dolaplar ve orta nişe yerleştirilen ahşap panele asılı televizyon bulunmaktadır **(Şekil 6.70)**.

Şekil 6.70: Zemin kat nişleri.

Türk evinde, odaların oluşumunu etkileyen en önemli öğelerden birisi kapalı ve açık alanları olan eşyaların depolanması ve korunmasına yardımcı olan dolap ve yüklüklerdir **(Küçükerman, 1988)**. Bu dolaplar depolama alanı olarak kullanıldığı gibi gusülhane olarak da kullanılmaktadır. Yapı sahibi ile yapılan sözlü anlatımlarda bu dolapların gusülhane olarak kullanıldığı öğrenilmiştir.

Birinci katta 110 numaralı odada kapının arkasında 365x77 cm ölçülerinde ahşap dolap bulunmaktadır. Bej rengi ile boyalı olarak görülmektedir. İçi ile ilgili bilgi edinilememiştir **(Şekil 6.71)**.

Şekil 6.71: Gömme dolap.

110 nolu odada kapının arkasında 445x95 cm ölçülerinde ahşap dolap bulunmaktadır. Bej rengi ile boyalı olarak görülmektedir **(Şekil 6.72)**.

Şekil 6.72: Gömme dolap.

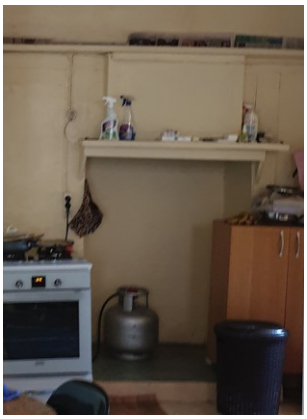
6.5.4. Ocaklıklar

Geleneksel Türk evlerinde ocaklar genellikle özel bir yerde konumlanmıştır. Geleneksel Türk evindeki odaların kuruluşunda, diğer yapı öğelerin tersine, mekân içinde tek çıkıntı yapan öğe ocak donatısıdır **(Küçükerman ve Güner, 1995; Arat, 2011)**. Yörelere göre farklılık gösteren ocaklar; külahlı, oymalı, çiçekli, bazen de duvarın içinde bir niş şeklinde olabilmektedir. Yangın tehlikesine karşı ocaklar genelde taştan örülmüş bir duvarın içine yapılırlar. İncelenen yapıda iki adet ocak bulunmaktadır, bunlardan bir tanesinin baş odada diğerinin de mutfakta olduğu görülmektedir. 103 numaralı baş odada bulunan ocak sıva dökülmelerinden anlaşıldığı üzere taştan yapılmıştır. Duvar içine gömülü olan ocağın duvardan çıkma yapan taş oyma motifleri bulunmaktadır **(Şekil 6.73)**. Üzerinde kabartma figürler

bulunmaktadır. Mutfakta bulunan ocaklık duvarın içine gömülüdür, üzerinde ahşap çıkma raf bulunmaktadır **(Şekil 6.74)**.

Şekil 6.73: Ocaklık.

Şekil 6.74: Ocaklık.

6.6. Yapım Tekniği ve Malzemeler

Kocabıyık evi yığma taş+ahşap karkas tekniğiyle inşa edilmiştir. Yapıda kullanılan temel malzemeler taş, ahşap, sıva, demir, harç ve alaturka kiremittir. Yapılan müdahaleler nedeniyle, yeni malzemelerin de tarihi yapıda kullanıldığı görülmektedir. Bu muhdes malzemeler metal, tuğla, laminant parke, PVC, seramik, mermer, beton esaslı malzemeler ve alçıdır.

Analitik rölöve çalışmaları kapsamında yapıda bulunan tüm malzemeler lejant ile listelenmiş olup, tüm yapı elemanlarına gerekli taramalar ile işlenmiştir.

Taş: Yapının ana malzemesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Binanın zemin kat iç ve dış duvarları Antalya'da görülen yöresel malzeme olan travertendir. Zemin katta ve bahçe duvarlarında kaba yonu moloz taş görülmektedir.

Sıva: Yapının sıvası ile ilgili detaylı laboratuvar çalışması yapılamamıştır. Taş duvarlar ve ahşap karkas duvarların üzerindeki sıvanın toprak, kil ve saman karışımlı olabileceği düşünülmektedir.

Harç: Geleneksel yapıda bağlayıcı olarak harç kullanılmıştır. Laboratuvar çalışması yapılmamış olup, kırmızı toprak, sönmüş kireç ve su karışımı ile elde edilen horasan harcı olabileceği düşünülmektedir. Çatı kiremitlerini birbirine bağlamak için kireç harç kullanılmıştır.

Ahşap: Taş duvarların aralarına 10x10 cm ebatlarında ahşap hatıllar yerleştirilmiştir. Yapının özgün birinci kat cephe duvarları ve iç duvarlarında, ahşap karkas duvarlar bulunmaktadır. Sıva dökülmesinin olduğu kısımlarda ahşap dikme ve çıtalar görülmektedir. Birinci kat ve ara kat döşemesi ortalama 15 cm derinliğinde, 20 cm yüksekliğinde ana ahşap kirişlerdir. Ana kirişlerin arasında ortalama 7 cm kesitinde ikincil ahşap kirişler bulunmaktadır. Döşeme kaplaması 7 cm genişliğinde ahşap kaplamadır. Birinci kat tavan malzemesi ortalama 14 cm genişliğinde ahşap çıtalar ile yapılmıştır. Birinci katta bulunan oda kapıları ahşap kasa ve kanatlı kapılardır. Birinci katta bulunan pencereler ahşap denizlikle giyotin penceredir. 110 ve 103 nolu mahallerde bulunan gömme dolaplarda ahşap kullanılmıştır. Yapının merdiveni ahşap limon kirişli ahşap merdivendir. Çatının ortalama 110 cm ahşap kaplama saçağı bulunmaktadır.

Demir: Pencereler üzerinde bulunan parmaklıklar demirdir.

Kiremit: Yapının çatısı ahşap kırma çatıdır. Çatı ve ve bahçe duvarının üst kısımlarında ortalama 20x50 cm ebatlarında alaturka kiremit görülmektedir.

Seramik, alçı, mermer, PVC esaslı malzeme ve yapı elemanları, metal, beton, membran ve çimento esaslı malzemeler muhdes ek ve özgün olmayan onarımlar sebebiyle yapıda bulunmaktadır. Bu malzemeler özgün yapıya ait olmayıp, yapıya zarar veren ve yapı bütünlüğünü bozan malzemelerdir.

6.6.1. Temeller

Yapının temelinde bir kazı veya sondaj çalışması yapılamadığından temellere ait bilgiye ulaşılamamıştır.

6.6.2. Duvarlar

Ahşap hatıllı taş duvarlar:

Tarihi yapının zemin katında ve ara katında bulunan cephe duvarlarının kalınlığı 70 ve 115 cm arasında değişen moloz yığma taş duvardır. Doğu cephesinde bulunan yalın taş duvar ve diğer cephelerde görülen sıva dökülmeleri gözlemlendiğinde bu kısımların tamamen taş duvar olduğu ve bir buçuk, iki metre aralıklarla ahşap hatıllar kullanıldığı görülmektedir **(Şekil 6.75).** Taş örgüsünde horasan harcı, kırık kiremit ve tuğla parçaları kullanılmıştır.

Yapının bahçe duvarları yığma moloz taştan yapılmış olup, çoğu yıkılmış durumdadır.

Ahşap karkas duvarlar:

Ahşap karkas duvarlar, üzeri bağdadi tekniği ile yapılmıştır. 1-2 cm aralıklarla yatay olarak çakılan çıtaların üstüne kıtıklı sıva yapılmıştır. Dış duvarların kalınlıkları sıva ile birlikte yaklaşık 20-25 cm, İç duvarlar ise ahşap 10-15 cm'dir **(Şekil 6.76)**.

Şekil 6.75: Taş duvar ve sıvası dökülmüş bağdadi duvar.

Şekil 6.76: Taş duvar ve sıvası dökülmüş bağdadi duvar.

6.6.3. Döşemeler

Zemin kat sofası, Z02, Z03, Z04, Z05 mahallerinde özgün olamayan onarımlar sebebiyle döşeme şapla kaplıdır **(Şekil 6.77)**. Muhdes ek yapıda bulunan döşeme laminant parkedir ve ıslak hacimlerinde seramik kullanılmıştır. Yapıldığı dönem yapım tekniği ile uyumlu olmayan bu malzeme ileriki dönemlerde onarım amaçlı yapılmıştır. Bu sebeple özgün döşeme ve kota ulaşılamamıştır.

Ara kat döşemeleri kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda 15-25 cm arasında değişen ahşap kaplama tahtalar ile kaplıdır.

Birinci kat döşemeleri kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda ahşap kaplama tahtaları ile kaplıdır. Mahallerin bir kısmında halı kaplama olsa da halı altındaki ahşap döşemelere ulaşılamamıştır **(Şekil 6.78)**. Mutfak kısmından geçiş yapılan tuvalet ve mutfak nişinin döşemeleri laminant parkedir, mevcut zemin kotundan yüksekte olmaları özgün ahşap döşeme üzerine yapılmış olabileceğini düşündürmektedir. Tuvalet döşemesi ise seramik kaplamadır.

Şekil 6.77: Özgün olmayan şap kaplı döşeme.

Şekil 6.78: Özgün ahşap döşeme.

6.6.4. Tavanlar

Ahşap kirişli tavan tipi:

Ortalama 10 cm genişliğinde, 10 cm derinliğinde kirişlerden oluşan kuzeydoğu, güneybatı doğrultusunda uzanan ahşap kiriş sistemi olarak görülmektedir. Kirişlerin arasında diğer doğrultuda ortalama 7 cm genişliğinde ikincil kirişler bulunmaktadır. Bu tip tavan zemin kat ve ara katta görülmektedir. Zemin kata eklenen muhdes yapının tavanı alçı tavandır **(Şekil 6.79)**.

Ahşap kaplamalı tavan tipi:

Birinci katta taşıyıcı döşeme ahşap çıtalar ile kapatılmıştır, bu çıtalama tekniği bazı odalarda çapraz doğrultudadır. Tavanın etrafı ahşap çıtalar ile dönülerek

çerçevelenmiştir. Odaların tavanlarında çıtaların üstünde kabartmalı şekilde çıtaların kullanıldığı yıldız motifler bulunmaktadır. Motifler genel olarak tavanın ortasına konumlandırılmışlardır ve günümüzde özgünlüklerini korumaktadır **(Şekil 6.80)**.

Şekil 6.79: Ahşap kirişli tavan tipi.

Şekil 6.80: Ahşap kaplamalı tavan tipi.

6.6.5. Çatı

Çatı hakkında detaylı inceleme yapılamamıştır. Çatı arasına yapıda bulunan statik problemler sebebiyle girilememiştir. Ancak yapılan dış ölçümler ve fotoğraflar çatı hakkında bilgi vermektedir. Ahşap kırma çatının üzeri alaturka kiremit kaplıdır **(Şekil 6.81)**. Çatı saçağı 60-130 cm arasında değişmektedir ve saçak ahşap ile kaplanmıştır. Çatı köşelerinde çıtalardan yapılmış yelpaze şeklinde ahşap motif bulunmaktadır. Çatıda bulunan kiremitlerde zamana bağlı yıpranmalar, renk değişimleri ve eksilmeler görülmektedir. Çatı saçağında sehim, kirişlerde kırılmalar ve ahşap kaplamada kırılma

ve eksikler görülmektedir **(Şekil 6.82)**. Çatıda biriken suyu aşağıya toplayan bir oluk sistemi yoktur.

Şekil 6.81: Kırma çatı **(Tolunay, 2020)**.

Şekil 6.82: Çatı saçağı.

6.7. Niteliksiz Müdahaleler ve Bozulmalar

Yapının ilk yapıldığı tarih ve kimler tarafından yapıldığı ile ilgili net bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak sözlü kaynak olan ve yapının bugünkü sahibi Mehmet Kocabıyık'tan edinilen bilgilere göre yapıyı babası 1970'lerde satın almış olup şu anki durumu ile benzer görünümdedir. Zemin katta bulunan yeni yapı ise muhdes olarak bugünkü yapı sahibi tarafından yaptırılmıştır. Tarihi tescilli yapıda özgün yapı elemanları, muhdes ek ve elemanlar tanımlanmış, özgün malzemelerdeki bozulmalar, parça kayıpları tespit edilmiştir. Bu hasar analizi analitik rölöve çalışmaları kapsamında malzeme deformasyonları, yapısal hasarlar, biyolojik hasarlar ve uyumsuz müdahaleler başlıkları altında toplanmıştır.

Malzeme ve yapı elemanı deformasyonları şu şekildedir; bu bozulmalar bozulma analizi kapsamında analitik rölöve çizimlerinde gösterilmiştir.

Eksik Malzeme: Özgün yapı elemanlarında kullanılan malzemelerde, periyodik onarımların yapılmaması, bakımsızlık, zamana bağlı yaşlanma, özgün olmayan onarımlar sebebiyle parça kayıpları, malzeme kayıpları ve eksik yapı elamanları görülmektedir. Taş duvarlarda derz boşalması, eksik taş, bağdadi çıtalarda eksikler, özgün pencere ve kapı kayıpları bulunmaktadır.

Ahşap Malzemede Yüzey Bozulması: Ahşap, tarihi yapının ana malzemelerinden bir tanesidir, çok yaygın kullanılan bu malzeme gerekli bakım ve onarımların yapılmaması sebebiyle bozulmaya uğramıştır, yüzeylerde kayıplar, renk değişimleri görülmektedir.

Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması: Bağdadi çıtaların üzerine uygulanan sıvalarda dökülmeler görülmektedir, bu dökülmeler zaman içinde periyodik şekilde onarılmadığı için cephe duvarları büyük ölçüde parça kayıplarına uğramıştır.

Sıva Çatlağı ve Dökülmesi: Cephe duvarları ve iç duvarlarda sıva çatlakları ve dökülmeleri görülmektedir, bunlar oldukça derin ve ciddi boyuttadır.

Renk Değişimi ve Kirlenme: Cephe duvarları, kapılar ve pencereler, alaturka kiremitler ve moloz taşlarda zamana bağlı gelişen kararmalar ve renk değişimleri görülmektedir.

Korozyon: Özgün yapı elemanları ve malzemeleri incelendiğinde demir ya da metal esaslı malzemeler yapıda çok yaygın olarak kullanılmamıştır. Ancak özgün olmayan onarımlar sırasında eklenen bu malzemeler korozyona uğramış ve bağlı olduğu yapı malzemesine zarar vermiştir.

Yapısal Hasarlar şu şekilde gruplandırmıştır;

Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon: Ahşap malzeme tarihi yapıda hem taşıyıcı hem de malzeme olarak kullanılmıştır. Taşıyıcı ahşaplar karşımıza duvarlar, döşemeler ve lentolarda çıkmaktadır. Cephe duvarlarında bulunan bağdadi çıtalar taşıyıcı özelliktedir, bu ahşaplarda oluşan kayıplar ve kesit azalmaları duvarın mukavemetini düşürmektedir, bu da duvarın statik dengesini bozmaktadır. İç duvarlar kâgir yapılarda taşıyıcı durumundadır, tarihi yapı incelendiğinde iç duvarların korunmuş olduğu görülmektedir ancak bu gözlem sıva raspası yapılmadan yürütülmüştür. Ahşap kiriş ve döşemeler yapının ana iskeletini oluştururlar, bu sebeple bu kısımda bulunan ahşap elemanlardaki deformasyonlar statik probleme sebep olmaktadır. Ayrıca yığma

sistemle yapılan moloz taş duvarların mukavemetini arttırmak için yatay ahşap hatıllar kullanılmıştır, yapıda bu hatıllarda kırılmalar ve eksilmeler olduğu görülmektedir.

Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı: Zemin katta bulunan kâgir duvar ana taşıyıcılardan biri olarak görülmektedir, bu duvarlarda yer yer taş eksilmeleri, taşlarda poroziteye bağlı boşalmalar görülmektedir. Bu da taş malzemenin mukavemetini yitirmesine ve yıkılmasına sebep olmaktadır. Zamana bağlı periyodik bakımın yapılmamasından kaynaklı kayıplar olduğu gibi kullanıcı müdahalesi ile yıkılan duvarlarda mevcuttur.

Sehim ve Düşeyden Sapma: Ara kat döşemesi, birinci kat döşemesi ve çatı döşemesinde sehimler görülmektedir. Bu sehimler yapı incelendiğinde gözle görüldüğü gibi analitik rölöve çalışmaları kapsamında da tespit edilmiştir

Biyolojik Hasarlar şu şekildedir;

Bitki Oluşumu: Cephe duvarlarında ve çatıda sıklıkla görülmektedir, bu durum taş ve alaturka kiremitte çatlamalara sebep olmaktadır.

Böcek ve Mantar Oluşumu: Ahşap malzemede periyodik bakım ve onarımın yapılmaması böcek ve mantar oluşumuna sebep olmaktadır. Bu da malzeme içinde boşluklara ve kesit kayıplarına sebep olmaktadır.

Uyumsuz Müdahaleler şu şekildedir;

Niteliksiz Boya-Sıva Kaplaması: Yapı duvarlarında özgün olmayan çimento esaslı sıvalar görülmektedir. Bu sıvalar yapıldığı dönem ile uyumlu olmayıp niteliksiz bir onarımdır. İç duvarlarda bulunan boyalar, merdiven boyası, kapı ve pencere boyaları, döşeme ve tavan boyaları tamamen niteliksiz onarım olup, yapı sahipleri tarafından düzenli aralıklarla tekrarlanmıştır.

Kullanıcı Müdahalesi: Yapı inşa edildiği 19. Yüzyıldan günümüze kadar birçok özgün olmayan onarım ve kullanıcı müdahalesine maruz kalmıştır. Bunlar zemin kat ve birinci katta plan şemasında bozulmalar, mahallerin bölünmesi, mahallere yeni kullanım işlevleri verilmesi ve buna uygun tadilatlar, modern yapı elemanları kullanımı şeklindedir.

Niteliksiz Onarım: Zemin katta bulunan muhdes ek ve özgün yapıda tüm döşemeler çimento esaslı şap malzeme ile değiştirilmiştir, ahşap olması beklenen giriş kapısı değiştirilmiştir. Birinci katta bulunan mutfak kısmında tavan PVC ile kaplanmıştır.

Çimento Esaslı Malzeme Kullanımı: Çimento esaslı sıva ve şap yapı özgün olmayan onarımlar sırasında kullanılmıştır, bu malzemeler geleneksel malzemeler ile uyumlu olmadığı gibi, çiçeklenme etkisiyle özgün yapı malzemelerine zarar vermektedir.

Muhdes Ekler: Zemin katta 2000' li yıllarda yapıldığı bilinen muhdes ek görülmektedir. Bu ek bugünkü yapı sahipleri tarafından ek barınma ihtiyacı sebebiyle eklenmiştir. Ayrıca tarihi yapı içerisinde geleneksel yapı ile uyumlu olmayan, anten, klima, bölücü doğramalar, vitrifiyeler görülmektedir.

Zemin katta bulunan mahal kapılarının özgün olduğu düşünülmektedir, Z12 numaralı mahalin kapısı yeni görünümdedir ve özgün değildir. Zemin katta bulunan pencereler tamamen değiştirilmiş ve PVC kullanılmıştır, sadece sofaya bakan pencereler ahşap malzemeden yapılmış olup özgündür ancak eleman kayıpları mevcuttur, aynı zamanda Z02 mahaline kepenk eklenmiştir. Bu kısmın konut işlevinden dolayı eskiden pencere olduğu, günümüzde ise değiştirilerek metal kepenk yapıldığı görülmektedir. Zemin kat pencerelerinde demir parmaklıklar görülmektedir. Antalya geleneksel evlerinde lokma demirler görülmekte olup, mevcut durumun özgün olmadığı anlaşılmaktadır.

Birinci kat mutfak kısmından geçiş yapılan tuvalet, banyo ve mutfak tezgahının var olan bir mahalde bölümlenme yapılarak sonraki yıllarda yapıldığı düşünülmektedir. 19. Yüzyılda yapı içerisinde ıslak hacim görülmemektedir. Bu sebeple bu mahallerin sonradan bölümlendirilerek yapıldığı düşünülmektedir. Bu kısımların döşemeleri de laminant ve seramik olarak özgün malzemelerden farklıdır. Yapının tavanı özgün ahşap çıtalı tavandır, ancak mutfak kısmında ve mutfaktan geçiş yapılan mahallerde PVC ve sıvalı olarak görülmektedir. Mutfak kapısı ve ıslak hacim kapıları özgün olmayan onarımlar ile yapılmış olup özgün değildir.

7. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTUN ÖZGÜN DURUM ARAŞTIRMASI

19. yüzyılda inşa edildiği düşünülen yapı, Balbey mahallesi sınırları içerisinde, özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan yapılar arasında yer almaktadır. Zemin kat, ara kat ve birinci kattan oluşan yapı konut işlevi ile yapılmış olup, işlev değişikliğine uğramamıştır. Zaman içerisinde gelişen gereksinimler ve kullanıcı talepleri sebebiyle özgün plan şeması ve cephede değişimler görülmektedir. Özellikle eklenen muhdes ek yapı özgün kimliğine zarar vermiştir. Bu nedenle yapıdan gelen izler, analojik araştırma, sözlü ve yazılı kaynaklar ile elde edilen bilgiler doğrultusunda restitüsyon önerisi geliştirilmiştir.

Zemin kat mekân kurgusu muhdes ek sebebiyle büyük ölçüde bozulmuştur. Muhdes ek kaldırıldığında avluya açılan bir taşlığın bu kısımda olabileceği düşünülmüş ve analojik araştırma yapılmıştır. Bu kısımdaki geleneksel yapı malzemeleri büyük ölçüde yok olmuştur.

Ara kat mahalleri özgünlüğünü büyük ölçüde korumaktadır. Periyodik bakım ve onarımların yapılmaması ve zamana bağlı olarak malzemelerde kayıp ve hasarlar gözlemlenmektedir.

Birinci kat özgün durumunu büyük ölçüde korumaktadır. Sofa bölümlendirilerek ek mahaller elde edilmiştir ve bu kısımlarda nitelikli dönem eki ahşap bölücüler kullanılmıştır. Pencere bozulmaları ve dönemleri göz önünde bulundurulduğunda eş zamanlı olarak yapıldığı düşünülmektedir ve özgündür. Kapılar mutfak, merdiven ve ıslak hacim mahalleri haricinde özgün olarak görülmektedir. Geleneksel yapılarda merdiven kapısı bulunmamaktadır ve sonradan eklendiği sözlü kaynaklardan da öğrenilmiştir. Mutfak kapısı ve ıslak hacim kapıları özgün olmayan onarımlar ile yapılmış olup özgün değildir. 105 nolu mahalde bulunan ıslak hacimlerin sonradan eklendiği bilinmektedir. Bu kısımda yapıdan gelen izler incelendiğinde açık bir çardak olabileceği, bu nedenle cephe duvarının ve pencerelerinin sonraki dönemlerde eklenen dönem eki olduğu düşünülmektedir.

Çatı kiremitleri ve ahşap saçağı özgünlüğünü korumaktadır. Ahşap ve kiremitlerde parça kayıpları, kirlenme ve taşıyıcılıkta sorunlar görülmektedir. Saçağın güneydoğu çeperindeki saçaklar büyük ölçüde eksilmiştir. Bu durum bu cephede ve çatı saçak döşemesinde bir müdahale yapıldığını göstermektedir.

Avlu tamamen özgünlüğünü yitirmiştir, bahçe duvarların birçoğu yıkılmıştır, sadece yol cephesinde ve arka cephede duvar parçaları görülmektedir. Avluda olması beklenen kuyu, taş kaplama, havuz, ağaç gibi elemanlar günümüzde görülmemektedir ve varlığı ile ilgili bir ize rastlanmamıştır.

Yapıda bulunan hasarların büyük çoğunluğu zamana bağlı eskime, bakım-onarım eksikliği ve nem kaynaklı olarak görülmektedir. Yapıda bulunan taşıyıcı taş duvarlarda eksilmeler görülmektedir. Birinci katta bulunan bağdadi sıvada dökülmeler, ahşap çatkıda ise kırılma ve parça kayıpları görülmektedir. Yapıda bulunan ahşap kirişleme ve kaplamalarda sehimler ve parça kayıpları görülmektedir. Aynı zamanda biyolojik bozulmalar bulunmaktadır.

7.1. Restitüsyon Önerileri İçin Yararlanılan Kaynaklar

Yapının özgün durumuna ulaşmak ve öneriler geliştirmek amacıyla restitüsyon çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan yapıda, mevcut izler büyük ölçüde yönlendirici olmuştur. Analojik araştırmalar yapılarak, Balbey mahallesinde ve Kaleiçi'nde bulunan yapılar incelenmiş ve özgün verilerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Yapı ile ilgili sözlü ve yazılı kaynaklar değerlendirilerek restitüsyon çalışması hazırlanmıştır.

7.1.1. Yapıdan Gelen Mevcut İzler

- Malzeme İzleri

Restitüsyon çalışmaları kapsamında; yapıdan gelen izlerin analizi, yapının özgün durumu hakkında ip uçları vermektedir. Geleneksel Antalya evlerinde kullanılan malzemeler moloz, kesme taş, ahşap, kerpiç ve alaturka kiremittir **(Tablo 7.1)**. Bu sebeple 19. Yüzyılda yapıldığı tahmin edilen geleneksel yapıda görülen geleneksel malzemeler ve sonraki dönemde eklendiği bilinen özgün olmayan malzemeler ayırt edilebilmektedir. Zamana bağlı olarak gelişen malzeme yıpranmaları ile ileriki dönemlerde eklenen malzemelerin yıpranma ve eskime oranları benzer değildir, bu sebeple geleneksel malzemeler yapıda kullanılmış olsa da yapıldığı döneme ait olmayıp sonradan eklendiği okunabilmektedir.

Tablo 7.1: Yapıda kullanılan özgün malzemeler.

 Taş	Yapının zemin kat ve ara kat cephe duvarları ve iç duvarlarında yığma moloz taş görülmektedir. Taş duvar kalınlığı 80-120 cm arasında değişmektedir, analitik rölöve çalışmalarında bulunan bu ortalama değer ileriki dönemlerde eklenen tuğla duvarların konumu hakkında bilgi vermektedir.
 Ahşap ve sıva	Ahşap, geleneksel yapıda hem malzeme hem de yapı elemanına dönüştürülmüş şekilde görülmektedir. Özgün pencereler, kapılar, birinci kat duvarları, tavanlar ve döşemeler ahşap malzeme ile yapılmıştır. Ahşap doğal bir malzeme olması sebebiyle zamana bağlı yıpranma ve eskimeler görülebilmektedir. Yapıdan gelen izler değerlendirilirken aynı dönem ahşap malzemeleri ayırt edilebilmektedir.
 Kiremit	Alaturka kiremit yapı kırma çatısında ve avlu duvarlarının üstünde görülmektedir. Bu malzemede bulunan yenilemeler ve kayıplar alaturka kiremidin yıpranma oranı ve ebat farklılıkları ile ayrıştırılabilmektedir.

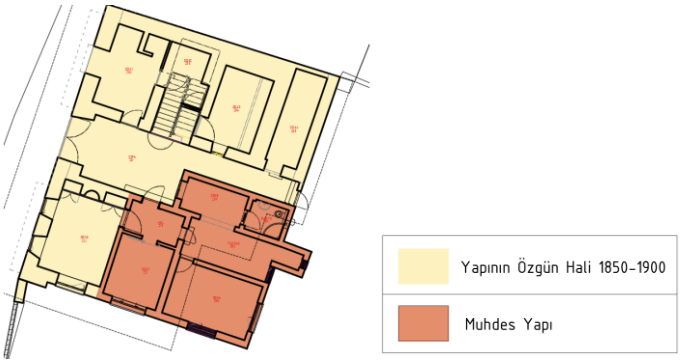

Şekil 7.1: Cephede görünen kiriş izleri.

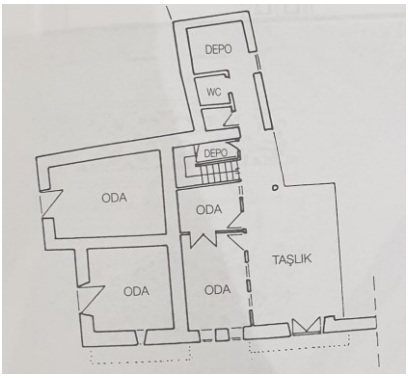
Yapı güneydoğu cephesinde iki adet ahşap kiriş görülmektedir. Bu kirişler bu kısımda konsol çalışan bir mahal olabileceğini düşündürmektedir. Bağdadi duvar üzerindeki sıva dökülmeleri, söz konusu mahalin kaldırıldığı ve bu duvarın sonraki dönemlerde eklenmiş olabileceğini düşündürmektedir.

- Plan Kurgusundan Gelen İzler

Mekân plan kurgusuna yapılan müdahaleler, analitik rölöve çalışmalarında görülebilmektedir. Zemin katta eklenen muhdes yapı zemin kat plan şemasını bozmuş olup, taşlık-oda ve taşlık-avlu ilişkisi günümüzde kullanıcı müdahalesi sonucu özgünlüğünü yitirmiştir **(Şekil 7.2)**. Geleneksel Antalya evlerinde sokak cephesinden, çift kanatlı kapı ile taşlık kısmına giriş yapılmaktadır, taşlıktan birinci kat ve avluya doğrudan geçiş yapılabilmektedir **(Şekil 7.3, 7.4)**. Ancak günümüzde taşlık tamamen yok olmuş ve zemin kat muhdes yapı ile tamamen kapalı bir mahal haline getirilmiştir. Müdahale sonucu avluya tek kanatlı ahşap kapı ile geçiş sağlanmıştır. Yapı sahipleri ile yapılan görüşme ve izler takip edildiğinde merdivenin özgün yerinde olduğu düşünülmektedir. Muhdes yapı tamamen kaldırıldığında yapı üst kat izdüşümü boyunca taşlık olduğu ve bu kısımdan avluya direkt geçiş yapıldığı düşünülmektedir.

Şekil 7.2: Zemin kat planında özgün ve özgün olmayan kısımlar.

Şekil 7.3: Kaleiçi 165 ada 3 parsel **(Urfalıoğlu, 2010)**.

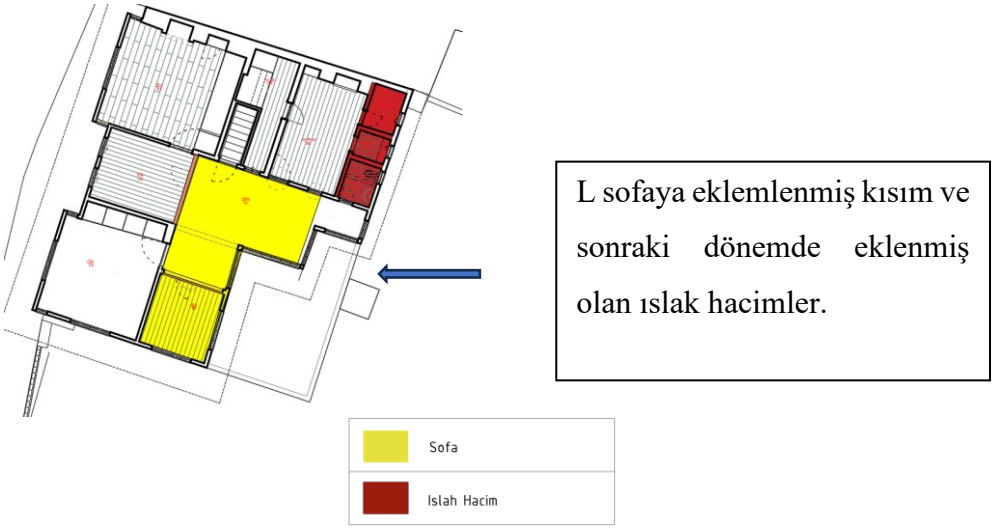
Şekil 7.4: Antalya evi taşlık örneği **(Bektaş, 1993).**

Birinci katta ise sofanın bölünmesi, ıslak hacimlerin ve modern ihtiyaçların eklenmesiyle birlikte plan kurgusunda özgün olmayan müdahaleler görülmüştür. Sedat Hakkı Eldem'in Geleneksel Türk Evi sofa tipolojisine bakıldığında L sofalı olarak görülen yapının sofa plan şeması özgünlüğünü yitirmiştir, sofa ve eyvanlar bölücü doğramalar ile mahallere ayrılmıştır.

Çağdaş yaşam koşullarına uygun ıslak hacimler yapıya daha sonraki dönemlerde odanın bölünmesi ile eklenmiştir. Mutfak kısmından, banyo ve tuvalete ulaşılıyor

olması ve alt yapısının olmaması, tesisat borularının zemin katta bulunan mahalde açıkta görünmesi bu ihtimali güçlendirmektedir. Islak hacimlerin bulunduğu mahallerin ve sofa ucunda bulunan mahalin özgün durumda olmadığı, açık konsol bir çardağın bu kısımda olabileceği, sonraki dönemlerde bu kısmın kapatılarak duvar eklendiği düşünülmektedir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda camlı bölmelerin özgün olmadığı ve ıslak hacimlerin sonraki dönemlerde eklendiği görülebilmektedir **(Şekil 7.5)**.

Şekil 7.5: Birinci kat planında özgün ve özgün olmayan kısımlar.

- Yapı Elemanı İzleri

Yapı elemanları incelendiğinde, özgün olmayan malzeme değişimi ve onarımları, muhdes yapı, pencere ve kapı değişimleri, döşeme kaplamalarında yapılan değişiklikler okunabilmektedir.

Duvar Tipleri, yapının zemin katı moloz taş duvardır, zemin katta yapılan plan kurgusunun bozulduğu kısımlar, taşıyıcı taş duvar kalınlığına uymayan kısımlar analitik rölöve çalışmaları ile tespit edilmiştir. Muhdes eke ait duvarlar tuğla olup, yapı özgün duvarlarından ayrılabilmektedir. Birinci katta bulunan ahşap bağdadi duvarın kalınlığı yapı genelinde benzerdir, bu durum analitik rölöve ile tespit edilmiştir.

Döşeme Kaplamaları; yapıda döşeme kaplaması olarak özgün ahşap kaplama tahtaları görülmektedir. Özgün durumda boyasız yalın ahşap döşeme olması beklenen döşeme muhdes onarım ile boyanmıştır. Günümüzde özgün mahallerde şap, laminant ve seramik kaplamalar görülmektedir. Bu izler yapı ile uyumsuz özgün olmayan

onarımlar kapsamındadır. Restitüsyon çalışmaları kapsamında yapı özgün döşemeleri ile uyumlu olmayan tipler tespit edilmiş ve bu döşemelerin özgün döşemelere benzer şekilde yapılmış olabileceği düşünülmüştür **(Şekil 7.6, 7.7)**.

Şekil 7.6: Özgün ahşap çıtalı döşeme tipi.

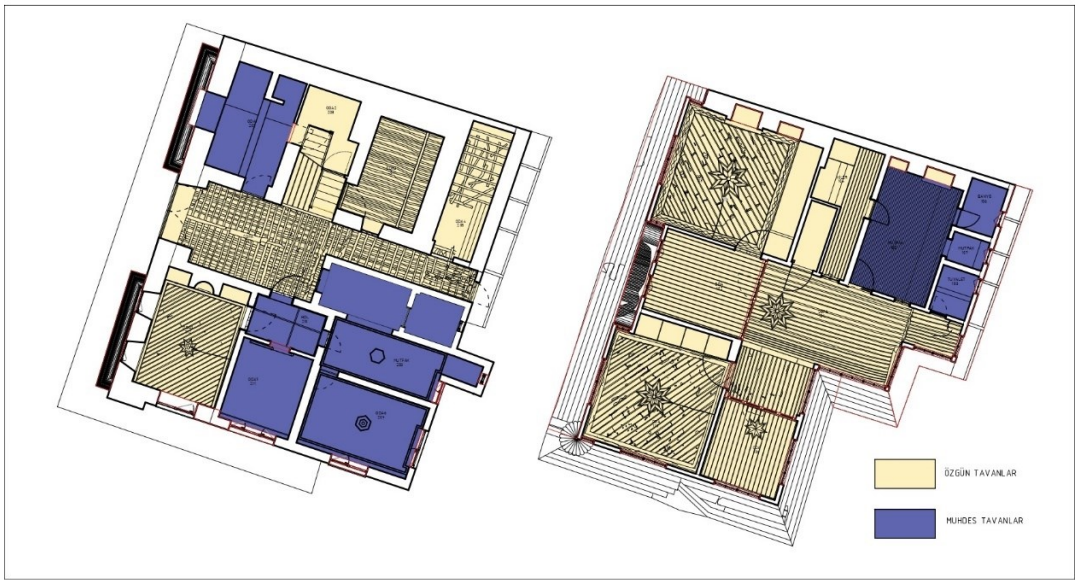

Şekil 7.7: Merdiven sahanlık özgün döşemesi.

Tavan Tipleri; yapının ahşap çıtalı tavan kaplaması yapının genelinde karşımıza çıkmaktadır. Zemin katta ahşap kiriş sistemi ve aralarında çıta kaplama bulunan taşıyıcı döşeme açık olarak bırakılarak kullanılmıştır. Birinci katta ise ahşap çıtalı ortası yıldız motifli tavan tipi görülmektedir. Bu tipoloji dışında kalan modern malzemeler ile yapılan özgün olmayan onarımlar bu ize uymadığı görülerek ayırt edilebilmektedir **(Şekil 7.8, 7.9)**.

Şekil 7.8: Özgün ahşap çıtalı tavan tipi.

Şekil 7.9: Özgün ve muhdes tavan tipi.

Pencereler; yapı genelinde kullanılan pencere tipi ahşap doğramalı ve çıtalı çift açılır ya da giyotin pencere düzenindedir. Yapı genelinde kullanılan tüm pencerelerin buna uygun olması beklenmektedir. Cephe düzenine bakıldığında da eklenen ve kapatılan pencereler görülebilmektedir. Yapı özgün durumuna uygun olmayan bu pencerelerin, muhdes onarımlar sonucu eklendiği anlaşılmaktadır **(Şekil 7.10)**.

Şekil 7.10: Birinci kat özgün pencereler ve zemin kat muhdes pencere örnekleri.

Güneydoğu cephesinde bulunan, ıslak hacim ve mutfağa açılan pencereler, geleneksel yapı ile uyumludur. Ancak bu pencerelerin ebatları ve yerleşimlerine bakıldığında

cephe organizasyonu ile uyumlu olmadıkları görülebilmektedir. Bu pencereler sonraki dönemde eklenen nitelikli dönem ekleridir **(Şekil 7.11)**.

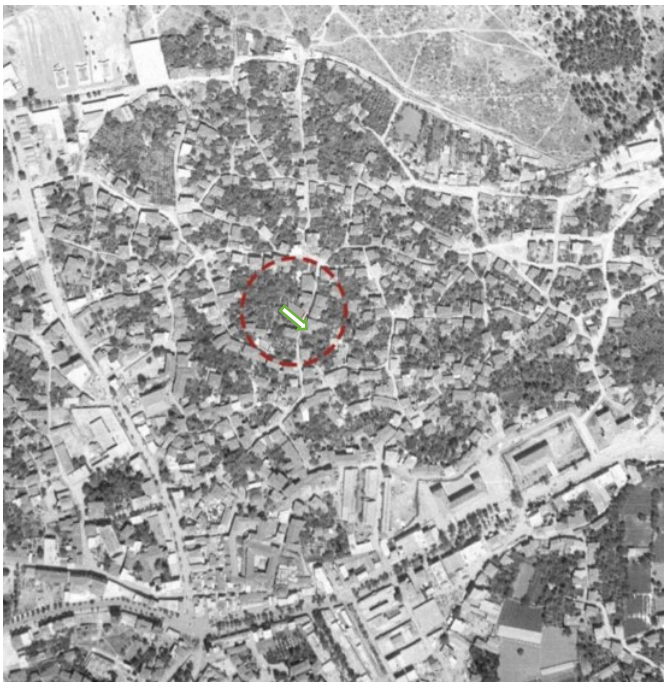

Şekil 7.11: Güneydoğu cephesi pencereleri.

Kapılar; iç mekân kapılarında iki tip kapı görülmektedir, bu kapılar ahşap olup sadece kayıt kurgusu anlamında farklılık göstermektedir. Bu iki tipin benzer bozulmalar göstermesi aynı dönemde yapıldığını göstermektedir. Bunların dışında kullanılan kapıların yapı özgün durumuna uygun olmayıp, PVC, laminant gibi modern malzemelerin kullanılması bu durumu kanıtlar niteliktedir.

7.1.2. Sözlü ve Yazılı Kaynaklar

Yapı 27.06.1990 tarih ve 851 sayılı yasa kararı ile tescillenmiştir. Yapıya ait yapıldığı dönemden günümüze kadar yazılı kaynak bulunamamıştır. Yapının kim tarafından yaptırıldığı ile ilgili bilgiye ulaşılamamıştır, bugün bilinen sahibi Mehmet Kocabıyık'ın babası tarafından 1970'li yıllarda satın alındığıdır.

Şekil 7.12: 1953 yılına ait hava fotoğrafı **(ABB, 1953).**

Arşiv taramalarında Balbey Mahallesine ait az sayıda harita ve fotoğraf bulunmaktadır. ABB Harita Genel Müdürlüğü'nden elde edilen 1953 yılına ait hava fotoğrafında bölgenin ve tarihi konutun, bahçe içinde olan bir yapı olduğu görülmektedir **(Şekil 7.12)**.

Yapı sahibi Mehmet Kocabıyık ile yapılan röportajda, yapıya eklenen ek yapının 2000'lı yıllarda kendileri tarafından eklendiği bilinmektedir. Yapı zemin katında taşlık olduğu, çamaşır ve günlük işlerin bu kısımda yapıldığı bilgisi alınmıştır. Yapı avlu duvarlarının bazı kısımları zamana bağlı yıpranma sonucu bir kısmı da yapı sahipleri tarafından 2008 yılında ticari otopark kullanımı amacıyla yıkılmıştır. Zemin kat ve avluda özgün olmayan onarımların yapıldığı, ara kat ve birinci katta bulunan odaların özgünlüğünü yüksek oranda koruduğu bilgileri alınmıştır. Güneydoğu cephesinde balkon gibi kullanılan açık çardağın olduğu, kendileri tarafından yıkılarak duvar eklendiği ve ıslak hacim mahalleri haline getirildiği öğrenilmiştir.

Şekil 7.13: Kavaklı Mescid sokak (424 Sokak) (**Anonim).**

Şekil 7.14: 424 Sokağa bakış ve avlu duvarları **(Bektaş, 1993)**.

Yapıya ait iki adet arşiv fotoğrafı bulunmuştur. Yapı genel itibariyle arşiv fotoğraflarında göründüğü şekliyle benzerdir. Bu fotoğraflarda, günümüzde olmayan, sokağa bakan avlu duvarları görünmektedir. Ayrıca Z02 mahalinde bugün alüminyum kepenk olan kısımda bulunan özgün pencere görülmektedir **(Şekil 7.13, 7.14)**.

7.1.3. Analojik Araştırma

Yapının bulunduğu Balbey mahallesi, geleneksel Türk evi tipolojisine sahip yapılardan oluşmaktadır. Çalışma alanı içerisinde bulunan 38 adet tescilli yapı; yapım teknikleri ve yapı malzemeleri bakımından benzer özellikler taşımaktadır.

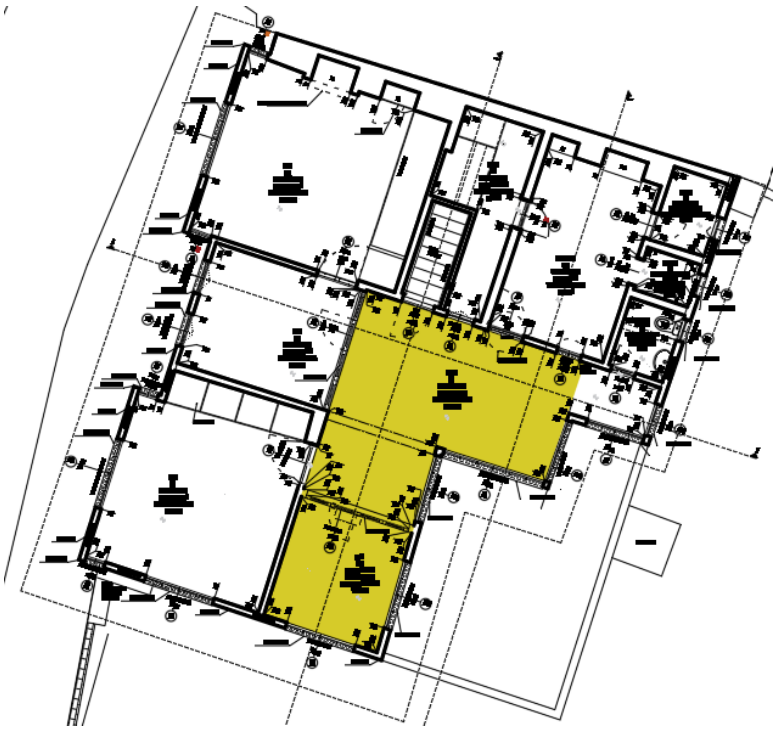
Kaleiçi ve Haşim İşcan mahallelerinde bulunan geleneksel yapıların birçoğu, Balbey ’de olduğu gibi 19. Yüzyılda yapılmaya başlamıştır. Bu sebeple benzer yapım tekniği,

malzeme ve yapı tipolojisine sahiptirler. Bu kapsamda analojik çalışma yapılırken, Balbey ve Kaleiçi Mahallelerinde bulunan geleneksel tescilli yapılar incelenmiştir.

- Sofa Tiplerine Göre Sınıflandırma

Sofa tipine göre yapılan araştırmanın ana sebebi, yapının inşa edildiği dönemin kesin olarak bilinememesi ve birinci kat özgün plan tipi hakkında fikir edinebilmektedir. Türk Evi'nde sofa, evin tasarımını etkileyen ve odaları birbirine bağlayan en önemli unsurdur. Sofanın görevi sadece odalar arasındaki geçişi sağlamak değil aynı zamanda odaları bir araya toplamaktır.

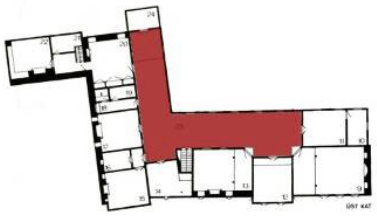
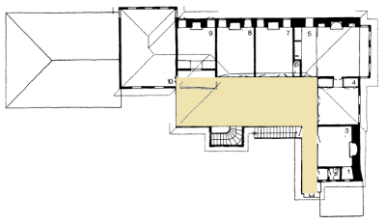
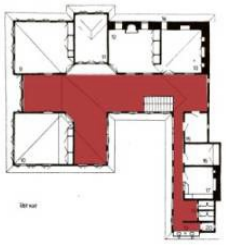
Dış sofalı plan tipi; Türk evinin ikinci aşamasıdır. Sıra odalı, köşe sofalı, üç tarafı odalı plan tipleri dış sofalı plan tiplerindendir. Tez kapsamında incelenen tescilli yapı dış sofalı 'L' plan tipi olarak görülmektedir **(Şekil 7.15)**.

Şekil 7.15: İncelenen yapı, 365 ada 10 parsel.

Bu plan tipinde simetri fazla görülmez, plan serbesttir. Bu plan tipindeki ilk değişiklik sofanın ucuna bir köşk eklenmesiyle başlamıştır. Sofanın iki dar ucu yan duvarların uzatılmasıyla kapatılmıştır. İki oda arası açılarak sofanın bir uzantısı şeklinde korunmuş bir mekân elde edilmiş ve bu mekâna da ''eyvan'' denilmiştir **(Bozkurt, 2013)**.

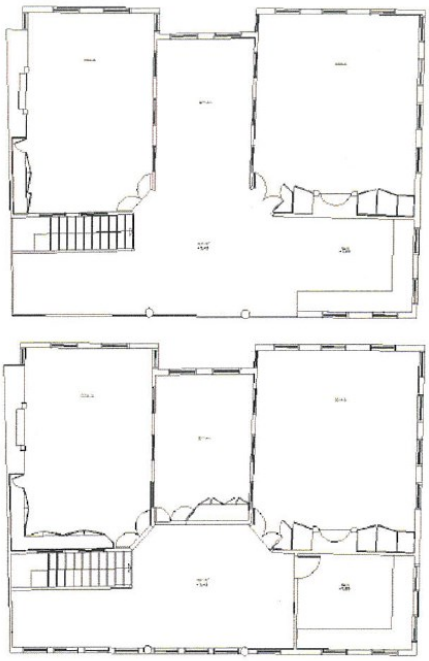
Tablo 7.2: L sofalı yapı örnekleri.

	Kaleiçi L Sofalı, Mesut Bey Evi **(Benli, 2019).**
	Kaleiçi L Sofalı, Mustafa Güvenç Evi **(Benli, 2019).**
	Kaleiçi L Sofalı, Tekelioğlu evi planı **(Bektaş, 1980).**
	Kaleiçi L Sofalı, İki Eyvanlı (U Sofalıya Geçiş) Hakkı Misistreli Evi.

Gelişen toplumsal eğilimler, yaşam kültürü, teknoloji vb. etkenlerin geleneksel tarzda veya geleneklere bağlı inşa edilmiş yapılarda mekânsal kurgusunun değişiminde etkisini gösterdiği açıkça gözlemlenebilmektedir. Yapıların plan şemalarında, zamana ve toplumsal değişime bağlı dönüşümü; eyvanının odaya ve dış sofanın bir bölümünün tuvalet, banyo ve mutfak gibi mekanların oluşturulmasında gözlenebilmektedir. Mahallede, çevrede yaşanan toplumsal gelişmelere paralel olarak mal sahiplerinin de güncel yaşam koşullarına bağlı talepleri doğrultusunda; iç sofanın küçültüldüğü, eyvanın hareketli bir elemanla, esnek bir kullanım kolaylığıyla odaya

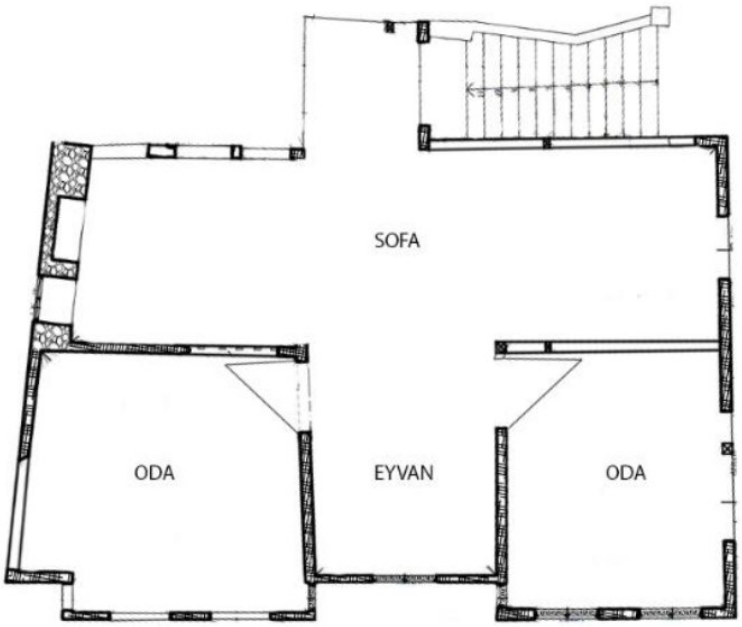
dönüştürülebilmesi veya ihtiyaca göre iç sofaya dahil edilebildiği gözlenmektedir. Buna karşın, mutfak ve tuvalet/ banyo kısmının geleneksel çözüm içeriğinde yapılması dikkati çekmektedir **(Tablo 7.2)**.

Kilitler Evi plan şemasında eyvan doğrama ile kapatılmıştır, kullanıcıların yaptığı özgün olmayan bu müdahaleler Balbey mahallesinde görülebilmektedir **(Şekil 7.16)**. Aynı şekilde çalışılan yapı olan 365 Ada 10 parselde bulunan Kocabıyık Evi'nde de sofanın doğramalar ile bölündüğü, eyvanın kapatılarak ayrı bir mahal yapıldığı düşünülmektedir.

Şekil 7.16: Kilitler Evi plan Şeması **(ABB Raporu, 2013).**

Özgün durumda çift cumba arasında kalan eyvan 365 Ada 9 parselde olduğu gibi özgün durumda sofa ile ilişkili olarak açık bırakılmış olmalıdır **(Şekil 7.17)**. Günümüzde ahşap, cam doğrama ile bölünmüş olan kısımda bulunan doğrama sonraki dönemlerde kapatılarak ek mahal oluşturulmuştur.

Şekil 7.17: Balbey mahallesi 365 ada 9 parsel **(ABB Raporu, 2013)**.

- Pencere Biçimlenişine Göre

Tez kapsamında çalışılan tescilli yapı incelendiğinde, yapıda ahşap giyotin ve ahşap kanatlı pencere kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda tüm pencerelerin özgünlüğünün tespiti için alan içerisinde bulunan yapıların pencere tipleri incelenerek, özgün pencereler tespit edilmiştir **(Tablo 7.3)**.

Tablo 7.3: Pencere tipolojileri.

	352 Ada 22 Parsel
	371 Ada 48 Parsel
	373 Ada 17 Parsel
	366 Ada 17 Parsel
	366 Ada 20 Parsel
	365 Ada 12 Parsel

Alanda bulunan tescilli yapılar incelendiğinde benzer ahşap giyotin pencere kullanıldığı görülmüştür. Yapının birinci katında bulunan pencerelerin özgün olduğu anlaşılmıştır. Yapıdan gelen izler ve analojik araştırmaya bakıldığından yol cephesinde ahşap korkuluk olduğu düşünülmektedir. Günümüzde bir pencerede bu korkuluklar görülmekte olup, alan genelinde olan ahşap korkulukların bu kısımda olduğu düşünülmektedir.

Zemin katta bulunan pencereler PVC olarak görülmektedir ve özgün olmayan onarımlar sonucu yapıldığı bilinmektedir. Bu durumda pencerelerin de özgün tipe uygun olarak ahşap giyotin pencere olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda zemin kat pencerelerinde lokma demir korkuluk görülmektedir. İncelenen yapıda günümüzde demir parmaklık görülmekte ancak özgün olmadığı bilinmektedir. Bu tipoloji araştırması kapsamında giriş kat pencerelerin ahşap giyotin olduğu ve ahşap pervazlı olduğu bilinmektedir. Ahşap pervaz bugün yapı üzerinde de görülmektedir. Bu kapsamda ahşap pervaza içten geçmeli lokma demir parmaklık olduğu düşünülmektedir.

- Ana Giriş Kapısı

İncelenen yapının giriş kapısı çift kanatlı metal kapı olarak görülmektedir. Bu kapının yanlış onarım olduğu, özgün olmadığı tipolojik araştırma ve sözlü anlatımlar ile tespit edilmiştir. Bu sebeple Balbey mahallesinde bulunan tescilli yapıların kapıları incelenmiş ve özgün kapı ile ilgili tespit çalışması yapılmıştır **(Tablo 7.4)**.

Tablo 7.4: Kapı tipolojileri.

Tablo 7.4: Devam.

Alan içerisinde bulunan giriş kapıların incelendiğinde kapıların çift kanatlı ahşap olduğu görülmüştür. Kapının üst kısmında cam bölmeli kısım bulunmaktadır, bu genel olarak üç parça halinde olduğu iki kayıt ile ayrıldığı görülmektedir. Bu kapsamda incelenen yapının giriş kapısının çift kanatlı ahşap kapı olduğu, üst kısmında ise cam üç bölmeli kısım olduğu düşünülmektedir.

- Çatı

Balbey mahallesinde hâkim çatı tipi kırma çatı tipidir. Geleneksel tescilli yapıların hepsi kırma çatı olup, alaturka kiremit kullanılmıştır. Bu özellik aynı zamanda Antalya evleri diye adlandırabileceğimiz Kaleiçi ve Haşim İşcan tarihi yapıları içinde geçerlidir.

- Taşlık

Balbey Mahallesinde ve Kaleiçi'nde bulunan tescilli yapılarda taşlık kullanımı yaygın olarak görülmektedir. Zemin kat mekân kurgusu ve plan yerleşiminde muhdes ekler ve özgün olmayan onarımlardan dolayı özgünlüğünü kaybetmiştir. Bu sebeple yapıdan gelen izler doğrultusunda ek yapı kaldırıldığında avluya açılan taşlık olabileceği düşünülmüştür. Bu kapsamda benzer yapılar incelenmiş ve tipoloji çalışması geliştirilmiştir **(Tablo 7.5)**.

Tablo 7.5: Taşlık tipolojisi.

	Balbey Mahallesi 366 Ada 20 Parsel.
	Balbey Mahallesi 373 Ada 7 Parsel.
	Kaleiçi Ömer Lütfü Lülü Konağı (**Kara, 2015).**
	Kaleiçi'nde bir ev (**Web 6, 2023).**

Hem yapıdan gelen izler hem de tipoloji araştırması incelendiğinde yapının avluya bakan kısmında taşlık olabileceği düşünülmektedir. Bugün ek muhdes yapıdan dolayı herhangi bir dikme ya da ahşap alın izine rastlanmamaktadır. Ancak Balbey mahallesi ve Kaleiçi'nde bulunan tarihi geleneksel yapıların taşlık kısmının olması bu savı

desteklemektedir. Yapı sahibi Mehmet Kocabıyık ile yapılan sözlü anlatımlarda bu kısımda taşlık olduğunu onaylamaktadır.

Şekil 7.18: Avlu ve taşlık kaplaması örneği, taş mozaik, Paşa Konağı.

Balbey ve Kaleiçi mahallerinde taşlık kısmı çakıl taşı ile döşenmektedir **(Şekil 7.18)**. Yazın serinlemek için kullanılan bu döşemeler Antalya geleneksel evlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Akdeniz ikliminde yazları sıcak geçmesi sebebiyle, bu aylarda bu taşlar sulanarak serinletme elemanı olarak kullanılmaktadır. İncelenen yapının geleneksel Antalya Evleri ile uyumlu olması ve plan şemasının avlu ile olan ilişkisi düşünüldüğünde taşlık kısmının taş mozaik ile desenli olarak kaplı olduğu düşünülmektedir.

- Çardak

Yapıdan gelen izler, analojik araştırma ve sözlü anlatımlar dikkate alındığında yapının güneydoğu cephesinde konsol taşıtılan bir çardak olabileceği düşünülmüştür. Cephe hattında görülen iki adet kiriş bu ihtimali güçlendirmektedir. Cephe hareketinin üçüncü çıkmasının kapalı bir mekân olmadığı açık olduğu ve bu kısımda çardak olacağı düşünülmektedir.

Tablo 7.6: Geleneksel evlerde, çardak örnekleri.

	Kaleiçi Hadrian Gate Otel.
	Kaleiçi Cicerone Lodge Otel.
	Akseki Evleri, (**Web 3, 2023**).
	Akseki Evleri, (**Web 3, 2023**).
	Akseki Evleri. (Elif Özlem Oral Aydın Arşiv).

7.2. Restitüsyon Önerisi

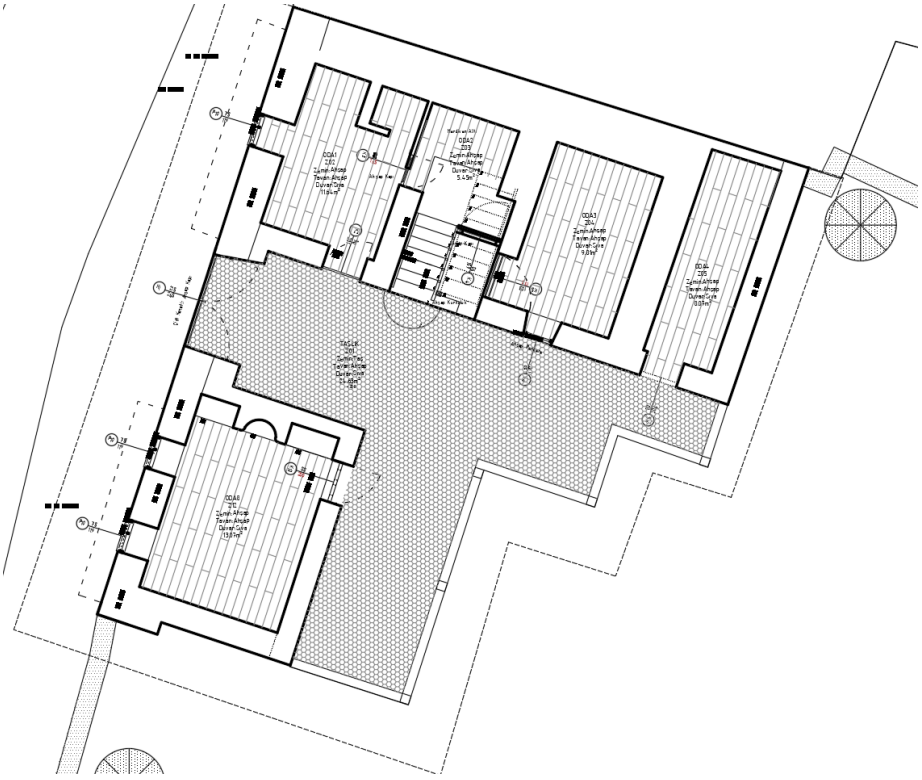
Yapı inşa edildiği günden günümüze kadar malzeme yaşlanması, kullanıcı müdahaleleri, bakım ve onarımların düzenli yapılmaması, mevsim ve iklim şartları, bayındırlık faaliyetleri gibi sebepler ile hasar görmüştür. Yapıda oluşan bozulmaların tespiti için hasar analizi yapılmıştır. Bu kapsamda yapıda uygulanan hatalı onarımlar, yanlış malzeme kullanımları, muhdes ekler ve malzeme bozulmaları incelenmiştir. Benzer dönemde benzer bozulmalara sahip malzemeler ve yapı elemanları tespit edilerek, özgün teknik ve malzemeler tespit edilmiştir.

Yapının yapım tarihi ile ilgili yazılı bir belgeye ulaşılamamıştır, ancak mahallenin oluşmaya başladığı zamanlar ve sözlü anlatımlar dikkate alındığında 19. Yüzyılda konut işlevi ile yapıldığı düşünülmektedir. Geleneksel Türk evi tipolojisine göre yapılmış olan bu yapı, çevresinde bulunan diğer yapılar ile benzer özellikler göstermektedir.

Restitüsyon çalışmaları ile analitik rölöve, analojik araştırma, yapıdan gelen izler, sözlü anlatımlar ile edinilen bilgiler toplanarak restitüsyon önerisi oluşturulmuştur. Yapının ilk yapıldığı günden günümüze kadar olan süreçte uğradığı değişiklikler tespit edilmeye çalışılmıştır. Dönemi ile uyumlu olarak geleneksel yapım tekniği ve malzemeleri göz önünde bulundurularak çalışma tamamlanmıştır.

7.2.1. Zemin Kat Plan Restitüsyonu

Yapının zemin katının plan şeması oluşturulurken öncelikle rölövede tespit edilen özgün duvarlar referans alınmıştır. Zemin katta bulunan muhdes yapı tamamen kaldırıldığında geriye kalan duvarlar yapının özgün taş duvar kalınlığı ile uyumludur. Tek katlı olan muhdes yapı zemin kat plan kurgusunu tamamen bozmuştur. Zemin katta daha önce taşlık olduğu ve avluya açıldığı yapı sahipleri tarafından edinilen sözlü bilgiler arasındadır. Bu kapsamda zemin kat plan kurgusu ile ilgili bölgede yapılan araştırma, bu sözlü anlatımları destekler niteliktedir. Balbey Mahallesi ve Kaleiçi mahallelerinde yer alan yapıların büyük kısmında avluya açılan ahşap ya da taş dikmeler ile desteklenen taşlıklar bulunmaktadır. Bu taşlığın hemen yanında çamaşır için kullanılan odalar vardır. Taşlık kısmı mozaik taş döşemeye sahiptir, bu taş döşeme ile ilgili yapıda herhangi bir ize rastlanamamıştır **(Şekil 7.19).**

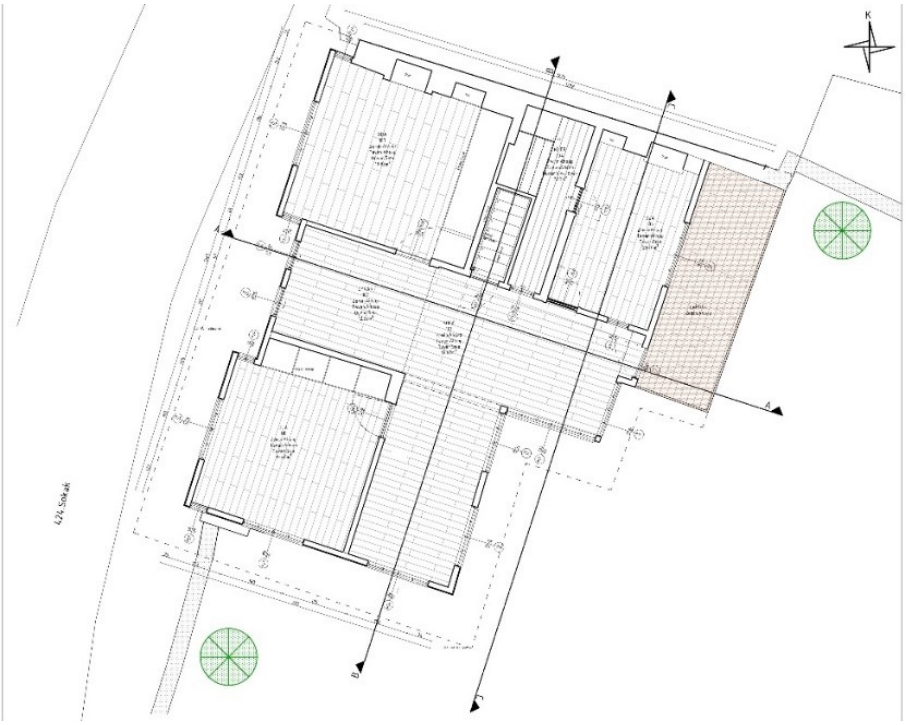
Şekil 7.19: Zemin kat restitüsyon çizimi.

7.2.2. Birinci Kat Plan Restitüsyonu

Yapılan araştırmalar, mevcut izler ve sözlü anlatımlar dikkate alındığında birinci katın özgünlüğünü büyük oranda koruduğu görülmektedir. Sofanın büyük olması ve ısıtma, soğutma sorunları sebebiyle sofa geç dönemlerde yapı sahipleri tarafından ahşap ve cam doğramalar ile bölünmüştür. Kuzeybatı ve güneybatı yönlerine doğru sofanın iki ucunda eyvan olduğu düşünülmektedir. Bugün kuzeybatı cephesindeki eyvan ahşap bölücü kullanılarak bölünmüş olup oda olarak kullanılmaktadır. Diğer kısım ise koridor sonu olarak görülmekte olup tuvalete geçi sağlamaktadır.

Özgün durumda baş odalardan biri olduğu düşünülen 105 numaralı mahal bölümlendirilerek mutfak, banyo ve tuvalet işlevleri için kullanılmıştır. Banyo ve tuvaletin sonradan eklendiği edinilen sözlü anlatımlar, yapıda rastlanan bir iz olmaması ve analojik çalışmalar ile tespit edilmiştir. Bu kapsamda tuvaletin avluda olabileceği sonucuna varılmıştır. Özgün ocağın bulunduğu bu mahal, 103 nolu mahale benzer şekilde yeme, içme, yıkanma işlevlerini barındıran odalardan biri olabileceğini düşündürmüştür. PVC tavana sahip mahalin diğer odalarda olduğu gibi ahşap çıtalı,

yıldız figürlü tavan tipine sahip olabileceği söylenebilir. Cephe hareketinin üçüncü çıkmasının kapalı bir mekân olmadığı açık olduğu ve bu kısımda çardak olacağı düşünülmektedir **(Şekil 7.20).**

Şekil 7.20: Birinci kat restitüsyon çizimi.

7.2.3. Bahçe Duvarı ve Avlu Restitüsyonu

Avlu duvarı günümüzde büyük ölçüde yok olmuştur, sokağa bakan kısımda sadece ortalama 1 metre genişliğinde bir duvar görülmektedir. Komşu parselle ilişkili olan duvar ise özgünlüğünü büyük ölçüde korumaktadır **(Şekil 7.12)**.

Bu kapsamda yapıdan gelen izler incelendiğinde ve arşiv fotoğraflarında görüldüğü şekilde yaklaşık 2 metre yüksekliğinde taş duvar olduğu bilinmektedir **(Şekil 7.13, 7.14)**. Taş duvarın üzerinde her iki tarafa eğimli şekilde yerleştirilmiş alaturka kiremit görülmektedir. Bu fotoğraflarda sokağa bakan avluya geçişi sağlayan kapı görülmemiştir. Avluda geleneksel evlerde olduğu gibi kuyu, havuz, tuvalet ve meyve ağaçlarının olduğu düşünülmektedir. Ancak bu elemanların yeri ile ilgili bilgi ve ize rastlanamamıştır.

7.2.4. Cephe Restitüsyonu

Özgün çatı formu ve cephe düzenini büyük ölçüde koruyan yapıda muhdes ek, cephe bütünlüğünü bozmaktadır. Muhdes ek kaldırıldığında zemin katta taşlık eklenmesi ile özgün cephe düzenine ulaşılacağı düşünülmektedir. Taşlık kısmına yapı birinci kat ve çatı izini takip eden ve avluya açılan bir taşlık olduğu ve iz boyunca ahşap sütunlar ile birinci katın taşındığı düşünülmektedir. Yapı üzerinde taşlık izine rastlanılamamıştır, ancak analojik çalışmalar ve sözlü anlatımlar taşlığın olduğunu düşündürmektedir. Zemin kat pencerelerinde özgün olmayan PVC pencereler yerine yapı genelinde bulunan ahşap giyotin pencereler olduğu düşünülmektedir, aynı zamanda yapılan analoji çalışmalarında, bu pencerelerde içten geçmeli lokma demir parmaklıkların olduğu bilinmektedir. Günümüzde metal olan giriş kapısı özgün yapılan tipoloji çalışmaları ve özgün malzemeler göz önüne alındığında çift kanatlı ahşap bir kapıdır.

Birinci kat cepheleri özgünlüğünü büyük ölçüde korumaktadır. Islak hacimlerin sonradan eklenmesi, güneydoğu cephe duvarının sonraki dönemlerde eklendiğini göstermektedir. Duvar ve pencereler nitelikli dönem eki olup özgün değildir. Bu kısımda konsol taşınan açık bir çardağın olduğu düşünülmektedir.

İki cumba arasında kalan tek kanat ahşap pencerelerin önünde ahşap korkuluk bulunduğu yapıdan gelen izler ile anlaşılmaktadır.

8. 365 ADA 10 PARSELDEKİ TARİHİ KONUTU KORUMA ve YAŞATMA ÖNERİSİ

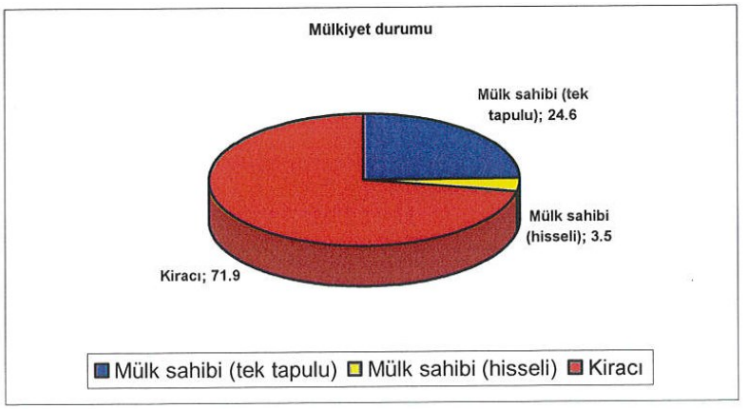
Balbey Mahallesi'nde, Antalya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 27.06.1990 tarih ve 851 sayılı kararı ile dönemin özgün ve organik yerleşme karakterine sahip olan sokak dokusu, sivil mimarlık örneği yapılar, çeşme, camii, avlu, ağaç ve avlu duvarı gibi korunması gerekli kültür varlıkları tescil edilmiştir. Bu yapılar arasında 365 Ada 10 Parselde yer alan Kocabıyık Evi de yer almaktadır. Yapının tarihi ve kültürel değeri sebebiyle yaşatılarak, gelecek kuşaklara aktarılması önem taşımaktadır. Yapının özgünlüğüne zarar veren muhdes malzeme ve ekler kaldırılarak, günümüz konfor koşullarına uyum sağlayabilmesi için gerekli müdahaleler bu bölümde önerilmiştir. Yapının hazırlanan restorasyon projesi kapsamında, kullanım önerileri geliştirilerek, yapının bulunduğu geleneksel kent dokusu içerisinde kullanılarak, varlığını sürdürülebilmesi hedeflenmiştir.

8.1. Yapının İşlevine İlişkin Araştırma ve Öneriler

Balbey Mahallesi, 19. Yüzyılda Kaleiçi yerleşiminin artan nüfusu karşılayamaması sebebiyle 16. Yüzyılda Osmanlı valilerinden Bali Bey tarafından yaptırılan Balbey camii etrafında organik olarak oluşan bir mahalledir. Kaleiçi, Müslüman, Hristiyan ve Yahudilerin bir arada yaşadığı bir dokuya sahipken, Balbey mahallesi, Müslüman Türklerin yaşadığı mahalle olarak tanımlanmaktadır. Tamamen konut işlevi ile oluşan bölgede ticari faaliyet mahalle dışında Balbey Cami ve Pazar hamamı etrafında gerçekleşmiştir. Ancak günümüze sit alanı olarak tanımlanan Balbey Mahallesinin etrafı yüksek katlı ticari yapılar ile çevrilmiş, mahallenin okuna birliği ve dokusu zarar görmüştür.

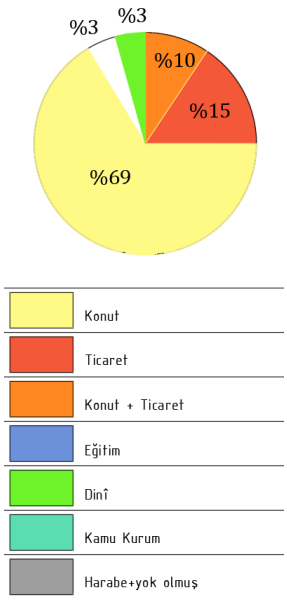
Balbey mahallesinin avantajları: Organik sokak dokusunun korunması, şehir merkezinde yer alması, turizm merkezleri ile ilişkili olması, anıtsal yapılara yakın olmasıdır. Çalışma alanının dezavantajları ise, rant kaygısı ve kaçak yapılaşma, yapıların günümüz ihtiyaçlarına cevap vermemesi, sahipleri tarafından gerektiği kadar sahiplenilmemesi, yapıların bakım ve onarımsız eksikliği sebebiyle harabe haline gelmesi, mahallenin çöküntü alanı olması şeklinde özetlenebilir **(Şekil 8.1)**. Tüm bunlar göz önüne alındığında, Osmanlı dönem dokusunu taşıyan mahallenin ve

geleneksel tarihi yapıların, asıl kullanıcılarının mahallede kalması sağlanarak, gelecek kuşaklara aktarılması ve korunması gerekmektedir.

Şekil 8.1: Mülkiyet durumu **(ABB Raporu, 2013)**.

Balbey mahallesinde bulunan yapılar incelendiğinde, bu yapıların konut işlevini kaybetmek üzere olduğu görülmektedir. Alanda bulunan tescilli yapılar, harabe ya da yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Ticari ve rant kaygısı mahalle çeperini sardığı gibi iç kısımlara doğru yayılmaktadır. Plansız gerçekleşen bu durum mahalle dokusu ve yapıların özgünlüğüne zarar vermektedir. Tüm bu sebeple göz önüne alındığında Balbey mahallesi tarihi yapıları özgün işlev ve kimlikleri ile korunmalıdır **(Şekil 8.2).**

Şekil 8.2: İşlev analiz grafiği.

Asıl kullanıcının alandan uzaklaştırmaması ve yapının özgün işlevi olan "konut" olarak kullanılması önerilmektedir. Günümüzde konut işlevi ile yapıyı kullanan Kocabıyık ailesi, asıl kullanıcı olarak tarihi yapıyı kullanmaya ve yaşatmaya devam etmesi aidiyet açısından oldukça önemlidir. Yapının ömrünü azaltan ve bozulmalara neden olan muhdes eklerin yapıdan uzaklaştırılarak, özgün mimari niteliklerine uygun onarılması önerilmektedir. Yapının kentsel doku içinde varlığını sürdürebilmesi, korunarak yaşatılması hedeflenmiştir.

Zemin katta bulunan Z05 mahali banyo ve tuvalet, Z04 mahali mutfak olarak önerilmiştir. Z02 ve Z12 mahalleri oda olarak kullanılacaktır. Z03 mahali ısıtma ve soğutma sistemlerinin bulduğu teknik oda olarak kullanılacaktır. Ara kat kışlık ve depolama alanları olarak kullanılmaya devam edilecektir. Birinci katta mahallerin özgün işlevleri ile kullanılması önerilmektedir.

8.2. Yapının Onarımına İlişkin Müdahaleler

Restorasyon önerisi hazırlanırken; ICOMOS'un Venedik Tüzüğü (1964), Geleneksel Mimarı Miras Tüzüğü (1999) ve Amsterdam Bildirgesi (1975) belge ve metinlerinden yararlanılmıştır. Bu tüzük ve bildirgeler ışığında tescilli geleneksel yapının özgünlüğünün bozmayacak ve onun gelecek nesillere aktarımını sağlayacak onarım çalışmaları önerilmiştir. Bu konudaki ana karar, yapının korunması, özgünlüğünün bozulmaması ve gelecek nesillere aktarılmasıdır.

Çalışma kapsamında yapının mevcut durumu belgelenerek, analitik rölöve çalışmaları hazırlanmıştır. Müdahale önerilerine altlık oluşturan malzeme, hasar ve dönem analizleri yapılmıştır. Bu analitik çalışmalar ışığında yapıda bulunan bozulma, hasarlar, muhdes ekler, yanlış onarımlar ve özgün olmayan malzemeler tespit edilmiştir. Edinilen sözlü ve yazılı anlatımlar, yapıdan gelen izler ve analojik araştırma ile yapının restitüsyon çalışmaları tamamlanmıştır. Bu kapsamda yapının ömrünün devam etmesi ve gelecek nesillere aktarılması amacı ile müdahale önerileri hazırlanmıştır.

Önerilen bu müdahaleler Kültür Bakanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yüksek Kurulu Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları İlke Kararı uyarınca belirlenen Ayıklama-Temizleme, Sağlamlaştırma, Bütünleme

başlıkları altında toplanmıştır. Bu temel başlıklar alt başlıklara ayrılarak yapı müdahale kararları oluşturulmuştur.

8.2.1. Ayıklama ve Temizleme

Yapı yapıldığı dönemden günümüze kadar, özgün olmayan onarımlar, yapı elemanları, muhdes yapı ve konfor şartlarının getirdiği ihtiyaçlar sebebiyle değişikliklere uğramıştır. Restorasyon uygulaması görmeyen yapı tamamen bilinçsiz onarım ve özgün olmayan müdahalelere maruz kalmıştır. Bu kapsamda yapı özgün durumuna uygun olmayan malzeme ve onarımlar analitik rölöve çalışmaları ile tespit edilmiş olup buna uygun müdahale kararları oluşturulmuştur. Bu şekilde yapının özgün durum ve karakterinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Bu müdahale kararları, bitki temizliği, niteliksiz boya- sıva raspası, özgün olmayan yapı elemanlarının kaldırılması, ahşap malzemede yüzey temizliği, çimento esaslı malzeme temizliği, kiremitlerde yüzey temizliği ve muhdes eklerin kaldırılması şeklindedir.

Bitki temizliği; yapı zemin kat taş duvarlarında ve özgün olduğu belirlenen avlu duvarlarında bitki oluşumları görülmektedir. Bu bitkiler odunsu kök ve gövdeleri ile derzlerde çatlamaya, yapı taşlarında bozulma ve ayrışmaya sebep olmaktadır. Yapı eleman ve malzemelerine zarar veren bu oluşumun temizlenmesi önerilmektedir.

Niteliksiz sıva ve boya raspası ile yapının özgününe uygun olmayan kısımların ayıklanması hedeflenmektedir. Yapının güneybatı cephesinde bulunan zemin kat duvarlarında bulunan çimento esaslı sıva uygulamasının özgün olmadığı görülmektedir. Bu sebeple zemin kat cephe duvarlarında bulunan sıva uygulamasının raspa yöntemi ile taş duvara zarar vermeden kaldırılması gerekmektedir. Sokağa bakan kuzeybatı cephesinde bulunan desenli sıvanın özgün olduğu tahmin edilmektedir. Benzer sıva uygulaması Balbey mahallesi ve Kaleiçi'nde görülebilmektedir. Ancak sıva üzerindeki boya özgün olmayıp belirli periyotlarda yapılmış olan bir boyadır ve temizlenerek özgün boya ile boyanması önerilmektedir. Yapı iç duvarlarının hepsinde yeni olduğu anlaşılan boya uygulaması görülmektedir. Bu boya yapıda belirli periyotlarda bakım amacıyla yapılmıştır. Bu sebeple bu boyanın kaldırılarak altında kalem işi bezemeler olup olmadığı kontrol edilerek onarılmalıdır.

Yapı genelinde iç mekânda bulunan ve ahşap malzeme ile yapılmış olan özgün yapı elemanlarının; bunlar pencere, kapı, tavan, döşeme ve merdivenler; yağlı boya ile boyandığı görülmektedir. Yapı ilk yapıldığı süreçte olmadığı bilinen bu boyaların ahşap malzemeye zarar vermeden temizlenmesi gerekmektedir. Antalya ve çevresinde kapı ve pencereler özgün vernikli ahşap olarak kullanılmıştır, bu sebeple bu boyaların raspa yöntemi ile kaldırılması ve özgün ahşap malzemenin ortaya çıkarılması gerekmektedir. Benzer şekilde tavan bezemeleri de ahşap malzemenin kullanıldığı ve özgünlüğün büyük ölçüde korunduğu yapı elemanlarıdır. Bu kısımların boyadan arındırılarak özgünlüğüne kavuşturulması sağlanmalıdır. Böceklenme mantarlama gibi sorunların yapıya zarar vereceği düşünülürse bu yöntemden sonra ilaçlama yapılarak zararlı canlılar yapıdan uzaklaştırılmalıdır. Ardından ahşap malzemeye sodyum bikarbonat ile püskürtme yöntemi kullanılarak temizlenmelidir. Bu şekilde boya, yapıştırma harcı gibi özgün olmayan tüm müdahalelerin yapı elemanlarından uzaklaştırılması hedeflenmektedir.

Taş elemanlarda zaman bağlı olarak kirlenme, renk değişimi, nem etkisi ile kararma görülmektedir. Mekanik temizlik yapılarak kum ve su püskürme yöntemi ile 20-30 cm mesafe ile uçtan uca püskürtme yöntemi kullanılarak temizlemelidir.

Yapı zemin kat taşlık kısmında bulunan ve yapı dışına taşan muhdes yapının kaldırılması gerekmektedir. Mekân kurgusunu bozan ve yapıya zarar veren bu ek kaldırılarak yapı bütünlüğünün tekrar sağlanması hedeflenmektedir. Bu ek kaldırılırken yapının statik bütünlüğüne zarar vermeden özenli şekilde yıkılması önem taşımaktadır. Yine benzer şekilde avlu duvarının devamında kullanılan tuğla duvarında kaldırılması gerekmektedir. Bu ek kaldırılırken yapı strüktürüne zarar vermeden askıya alınmalıdır. Taşlık bölümüne eklenecek sütunlar ile taşıtılacaktır. Birinci katta bulunan 105 numaralı mahale eklenen mutfak, banyo ve tuvalet yapıya sonradan eklenmiş olup özgün olmayan muhdes elemanlardır, bu elemanların kaldırılarak eklenen ara duvarların yıkılması, özgün zeminin ortaya çıkarılması ve onarılması gerekmektedir, yine aynı mahalde bulunan PVC tavan kaldırılarak üst kotunda özgün tavanın olup olmadığı kontrol edilmeli varsa döşeme onarılmalıdır, yoksa restorasyon çalışması kapsamında önerilen tavan tipi kullanılmalıdır. Bu mahallerin ışık alması için yapılmış olan cephe ile uyumsuz pencereler kaldırılarak özgün mahale uygun pencere eklenmesi önerilmektedir. Birinci kat plan kurgusunda bozulmalar görülmektedir, sofa ve eyvanlar ileri dönemde eklenen doğramalar ile

bölünmüştür, bu doğramaların kaldırılarak sofanın bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

Yapı da zaman içerisinde kullanıcı müdahaleleri sebebiyle bazı yapı elemanları değiştirilmiştir. Bunlar metal çift kanatlı giriş kapısı, metal kepenk, giriş kat PVC pencerelerdir. Ayrıca birinci kat cephelerinde dökülen bağdadi sıva yerine uygulanan kontrplak cephe kaplamaları, tavanlarda kısmi olarak kullanılan PVC tavan, laminant ve seramik döşemelerin kaldırılması gerekmektedir.

Yapının zemin katında taşlık kısmında ve özgün odaların zeminlerinde çimento esaslı şap uygulandığı görülmektedir. Taşlık kısmının Antalya genelinde görülen geleneksel yapılarda olduğu gibi mozaik taş döşeme olması beklenmektedir. Bu şap kaldırılarak, altından taş döşemenin çıkıp çıkmayacağı kontrol edilmelidir. Zemin katta bulunan odaların da zeminlerinin ahşap olması beklenirken, şap ile kaplandığı görülmektedir, bu özgün olmayan onarımın yapıdan uzaklaştırılması gerekmektedir.

Çatıda alaturka kiremit kullanılmıştır, bu kiremit tipi bozulmaları ve ebatları dikkate alındığında özgün oldukları görülmektedir. Bu kapsamda onarılamayacak durumda olan kiremitlerin yapıdan uzaklaştırılması, iyi durumda olanlarında aşındırıcı kum ile düşük basınçla püskürtülmesiyle yüzeydeki kirlerin uzaklaştırılması sağlanmalıdır.

8.2.2. Sağlamlaştırma

Yapı geneli incelendiğinde ahşap ve taş taşıyıcılarda strüktürel açıdan problemler görülmektedir. Bu durumlar yapı ömrünü kısaltacak problemlere sebep olmaktadır. Bu sebeple yapıda sağlamlaştırma yapılması ve bütünlüğünün sağlanması önem taşımaktadır.

Zemin kat duvarları moloz taş olarak görülmektedir. Taş duvar taşıyıcıda genel olarak problem görülmemektedir. Ancak yapının doğu cephesinde su ve nemden dolayı taşıyıcıda strüktürel sorunlar bulunmaktadır. Bunlar parça kayıpları, ufalanma, derz boşlukları, ahşap hatılda kayıplar ve elemanlarda kararmalar şeklindedir. Bu cephede bu sorunun görülmesinin en büyük sebebi eklenen ıslak hacimlerin bu kısımda olmaları ve borularının bu cepheden geçmesidir. Bu sebeple buradaki ıslak hacimler kaldırılarak taş elemanlarda kullanılamaz durumda olanların alandan uzaklaştırılarak yerine özgün yapı ile uyumlu yeni taşlar eklenmesidir.

Yapı cephesinde bulunan ahşap çıtalar eksilmiş, kırılmış durumda görünmektedir. Bunun sebebi zamana bağlı bakım ve onarımların düzenli yapılmamış olması, su ve nem etkisi olarak gösterilebilir. Bu sebeple öncelikle su ve nem yapıdan uzaklaştırılarak elemanlar kurutulmalıdır. Daha sonra doğal reçine kullanılarak, iyi durumdaki ahşap malzemeler delik ve boşluklar kapatılacaktır. Sağlamlaştırma işlemi tamamlandığında zaman ile tekrar bozulmaların önüne geçmek için balmumu ile yüzey korunumu gerçekleştirilecektir.

Ahşap kirişler ve döşemelerde, sehimler ve parça kayıpları görülmektedir. Bunun için ahşaba emprenye işlemi yapılacaktır ve eksik malzemeler giderilecektir. Ahşap döşeme ve tavanlara zımpara uygulaması yapılacak, ardından boşluklar reçine ile doldurulacaktır. Eksik kiriş ve döşeme elemanlarının doldurulması için yapının özgün durumuna uygun ve diğer elemanlar ile benzer ebatta, aynı ahşap türünün kullanılması gerekmektedir.

Pencere ve kapılar temizleme işlemi tamamlandıktan sonra emprenye yapılacak, zımpara ile pürüzleri giderilerek boşlukları doldurularak aşınmış yüzeyler sağlamlaştırılacaktır. Ardından koruyucu vernik uygulaması yapılacaktır.

Ahşap merdiven için boya temizlendikten sonra limon kiriş güçlendirilecek ve ahşapta olan boşluklar doldurulacaktır. Yine emprenye yöntemi kullanılacak aşınmış kısımlar ve diğer boşluklar doldurulacaktır.

8.2.3. Bütünleme

Yapı üzerinde yapılan analojik rölöve çalışmaları incelendiğine yapı elemanlarında kayıplar olduğu görülebilmektedir. Bu kapsamda yapı restorasyonu için bütünleme çalışmaları önerilmektedir.

Zemin kat taş duvarında bulunan ve günümüzde eksik olan taş duvarların eksik kısımları tespit edilerek, benzer yapı taşı temin edilerek bütünleme işlemi yapılacaktır. Benzer şekilde taşlar arasında bulunan derzler ve dolgu elemanları da özgün durum göz önünde bulunarak, harçtan alınan numune ile laboratuvar ortamında incelendikten sonra benzer sıva birleşimi ile doldurulması gerekmektedir.

Avlu duvarlarının büyük bir kısmı günümüzde yıkılmış durumdadır. Bu sebeple tüm duvarların bütünlenmesi ve avlunun duvarlarının, günümüzde kalan parçalara benzer yapın tekniği ve malzeme kullanılarak bütünleme işlemi yapılacaktır. Yapı eski

fotoğrafında ve tipoloji araştırmalarında, duvar üzerinde alaturka kiremit görünmektedir, bu kısımlar duvara eklenecektir.

Ahşap çıta ve bağdadi sıva kayıpları ile ilgili, çıtalar tamamlanacaktır. Bu kapsamda çıtaların yapıdan gelen izler değerlendirilerek bütünlenmesi gerekmektedir. Eksilen bağdadi sıvanın raspa yöntemi ile gerekli kısımlar temizlendikten sonra bütünleme yapılması önerilmektedir. Bunun için sıvadan alınan numunenin laboratuvar ortamında incelenerek, katkı maddesi ve oranları belirlendikten sonra yapılması gerekmektedir. Yapı özgünlüğü ve bütünlüğü için sıvanın özgün şekli ile korunarak bütünlenmesi önem taşımaktadır.

Plan düzeyinde yapılacak olan bütünleme çalışmalarında, zemin katta bulunan taşlık mahali, muhdes yapıdan arındırıldıktan sonra özgün olmayan şap malzeme kaldırılacaktır. Döşeme altında taş olup olmadığının tespitinden sonra bütünleme yöntemine karar verilecektir. Taşlık kısmında bulunan ek yapı sebebiyle özgün durumda olduğu düşünülen ahşap sütunlar günümüzde yoktur. Muhdes yapı kaldırıldıktan sonra döşemeden gelen izler incelenerek ahşap dikmelerin eklenmesi gerekmektedir. Bir iz bulunamaz ise tipolojik araştırma sonucu ortaya çıkan çalışamaya uyulacaktır.

Zemin katta bulunan PVC pencereler kaldırıldıktan sonra özgün ahşap ve yapım yöntemine uygun olarak yeni pencereler eklenecektir. Bu kısımda bulunan metal kepenkin, daha önce pencere olduğu büyütülerek kepenk takıldığı bilinmektedir. Bu sebeple özgün doğramalar ile benzer olan ahşap giyotin pencereler eklenmeli, montaj yüksekliği cephe bütünlüğüne uygun olarak projede verilen ölçülere sadık kalınarak yapılmalıdır. Zemin kat pencerelerine analojik çalışmalar sonucu ulaşılan içten geçmeli lokma demir parmaklıklar eklenecektir.

Birinci katta ıslak hacim ve mutfak için eklenen pencereler kaldırılarak yerine 103 nolu mahalde bulunan pencere tipine uygun, P19 175x185 cm ebatlarında ahşap giyotin pencere eklenecektir.

Birinci katta iki cumba arasında bulunan tek kanatlı açılır pencerede bulunan ahşap korkuluğun eksik parçası tamamlanacak, diğer pencereye de benzer korkuluk eklenecektir.

Avluda bulunan mevcut ağaçlar korunacaktır, ek ağaçlandırma ve peyzaj çalışması önerilmektedir. Peyzaj çalışmasına başlamadan önce, kazı çalışması yapılarak kuyu ve havuza dair izler araştırılmalıdır.

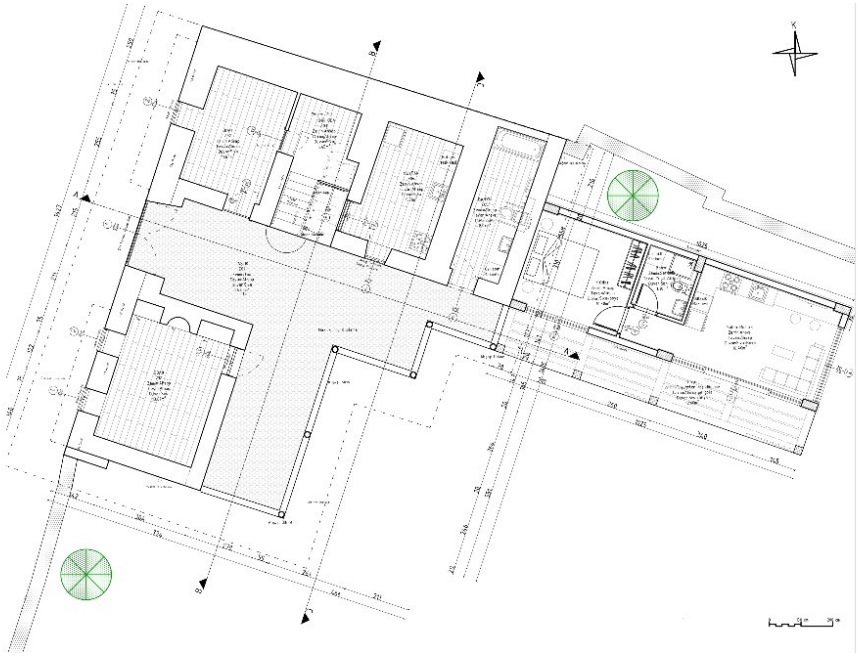
8.2.4. Çağdaş Ekler ve Onarımları

Ek Yapı: Geleneksel tarihi yapı, uzun yıllardır Kocabıyık ailesi tarafından korunmuş, yaşatılmış ve günümüze ulaşabilmiştir. Ancak büyüyen aile yapısı ve ekonomik sebepler ailenin bahçe içerisinde ek bir yapıya ihtiyaç duymasına sebep olmuştur. Bahçenin büyüklüğü ve ailenin ek yapı isteği sebebiyle yeni bir yapının tarihi yapıya eklemlenmesi önerilmektedir. Bu kapsamda tarihi yapının güneydoğu cephesine bitişik bir adet yatak odası, bir adet yaşam alanı ve ıslak hacimden oluşan 36 metrekarelik yapı eklenmiştir. Bu ek yapının büyüyen aile için kullanılması ya da pansiyon olarak kiraya verilmesi önerilmektedir.

Taşıyıcı Sistem: Bu yapının betonarme taşıyıcı sistem ile inşa edilmesi önerilmiştir. Betonarme temel üzeri 25x50 cm ebatlarında betonarme kolon yapılmıştır. Tek katlı tasarlanan yapıya 20 cm plak döşeme önerilmiş ve 25x50 cm ebatlarında kiriş sistemi kullanılmıştır.

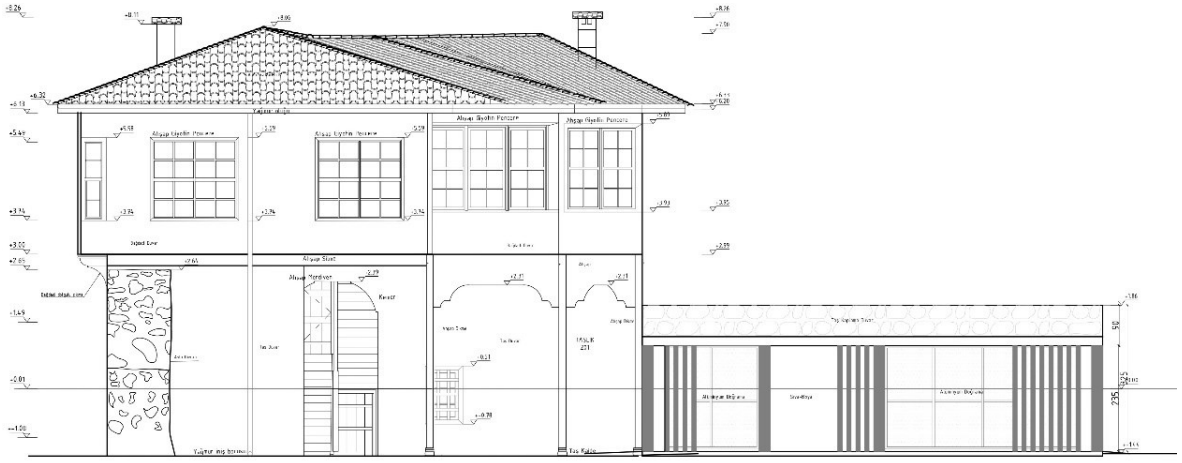
Plan Özellikleri: Ek yapı yatak odası, banyo ve salon mutfak bölümlerinden oluşmaktadır. Toplam 36 metrekare brüt alana sahip yapı, tarihi yapı ile bitişik nizam tasarlanmıştır. Tarihi yapının sağır taş cephesine eklemlenen yapı, taşlık ve bahçe ile ilişki kurmaktadır. Ek yapının önüne yapılan teras ile taşlığa doğrudan geçiş yapılabilmektedir.

Yatak odası, duvarları sıva ve boyadan, döşemesi ve tavanı ahşap malzeme olacak şekilde önerilmektedir. Banyo duvarları seramik, döşemesi seramik, tavanı yeşil alçıpandır. Salon ve mutfak iç içe olup, duvarları sıva boya, döşemesi ahşap, tavanı alçıpan asma tavan olarak tasarlanmıştır **(Şekil 8.3)**.

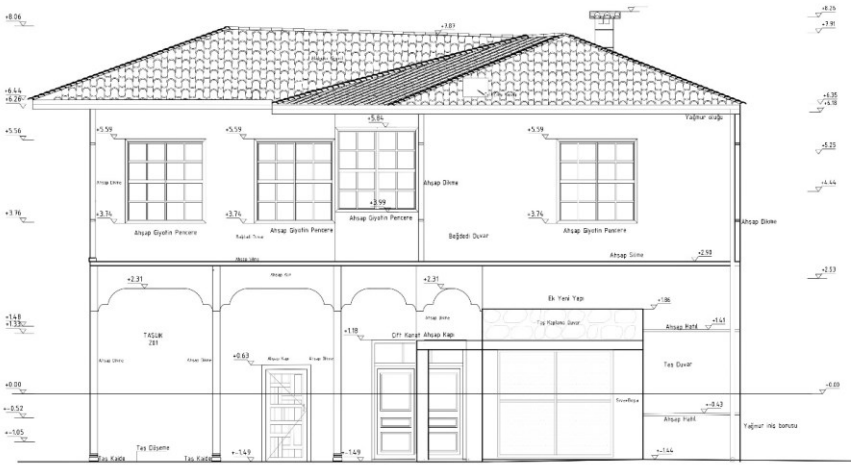

Şekil 8.3: Zemin kat planı.

Cephe Özellikleri: Yeni ek yapı yüksekliği taşlık kotunu geçmeyecek ve tarihi yapı ile yarışmayacak şekilde belirlenmiştir. Toplam yükseklik 330 cm'dir. Cephe alın kısmında derzli taş kaplama kullanılmıştır. Duvarlar ise beyaz boyalı sıva ve boyadır. Pencereler ve kapılar ahşap görünümlü alüminyumdur. Pergola ahşap iskelet sistemine sahiptir. Strüktürü 20x20 dikme ve kirişlerden oluşmaktadır. Ara kirişlerin arasına kumaş geçirilerek gölge elde edilecektir. Pergola iskeletine monte edilmiş 10x10 cm ebatlarında ahşap güneş kırıcılar kullanılması önerilmektedir **(Şekil 8.4, 8.5)**.

Şekil 8.4: Güneybatı cephesi.

Şekil 8.5: Güneydoğu cephesi.

Çağdaş Ek ve Onarımlar: Yapılan rölöve çalışmaları, restitüsyon çalışmaları sonucunda yapının özgün durumunda tuvalet ve banyo olmadığı görülmüştür. Birinci katta bulunan 105 numaralı mahale bölümlendirmeler yapılarak ıslak hacim mahalleri oluşturulmuştur. Bu durum su ve nem etkisinden dolayı yapıya zarar vermiş, aynı zamanda mekân kurgusunu da bozmuştur. Ancak yaşanılan zaman ve çevre koşulları düşünüldüğünde konfor şartlarının sağlanması için ıslak hacim mahalleri eklenecektir. Bunun için birinci katta bulunan ıslak hacimler kaldırılarak, bölme duvarları kaldırılacaktır. Zemin katta bulunan Z05 numaralı mahalin 512x160 cm ebatlarındaki odanın ıslak hacim fonksiyonlarına uygun olarak yapılması, drenaj ve mekanik sistemin döşeme altından şehir drenaj hattına bağlanması gerekmektedir.

Birinci katta bulunan mutfak mahalinin kaldırılarak, özgün durumuna çevrilmesi, mutfak olarak Z05 numaralı mahalin yanında bulunan Z04 numaralı mahale konumlandırılması önerilmektedir. Tesisat hatlarının yan yana mahaller olması sebebiyle birlikte çözülmesi, konumlandırılacağı kotun, şap kaldırıldıktan sonra döşeme ve temelden alınan örnekler değerlendirilerek karar verilmesi önerilmektedir.

Tesisat kararları: Yapıya elektrik, telefon bağlantı kutuları ve saatleri kutu dolap içine yerleştirilecektir. Bütün tesisat malzemeleri yangına dayanıklı malzemelerden seçilecektir.

Sıhhi tesisat kararları: Yapı zemin kat mahallerine eklenen mutfak ve banyo tesisatı tesisat planında verilmiştir ve buna uygun yapılacaktır.

Elektrik tesisat karaları: Tüm kablolamalar sıva altından yapılacaktır. Anahtarlar temiz kottan 110 cm yükseklikte yapılacaktır. Prizler temiz kottan 50 cm yükseklikte yapılacaktır. Mutfak tezgâh üstü prizlerin tezgâhtan 30 cm yükseklikte olacaktır. Aydınlatmaların tümü sıva üstü modeller olup özgün tavan kaplamasına zarar verilmeden monte edilecektir.

Isıtma, soğutma karaları: Soğutma klima ile sağlanacaktır. Planlanan 1 adet klima motoru cepheye değil, dış mekân avlu zeminine monte edilecektir. Kablolar onarım sırasında duvar içinden geçirilecektir. Isıtma elektrikli yoğuşmalı kombi ile sağlanacaktır. Kombi zemin katta belirtilen teknik oda içerisinde yer alacaktır. Borular döşeme ve duvarlara zarar vermeden kısmi müdahaleler ile yerleştirilecektir.

Yapı çatısında özgün durumda yağmur oluğu bulunmamaktadır. Yapıdan nem ve suyu uzaklaştırmak, yapı elemanlarını korumak amacıyla çatıya yağmur oluğu eklenecektir. Yağmur iniş boruları cepheye zarar vermeden projede belirtilen kısımlara eklenecektir.

Yapının bahçesi içerisinde kuyu ve havuz araştırma kazısının yapılması, bir ize rastlanması durumunda projenin tekrar değerlendirilmesi önerilmektedir. Bir ize rastlanmadığı durumda, restorasyon projesine uygun olarak düzenlenmesi ve peyzaj çalışmasının yapılması önerilmektedir.

9. SONUÇ ve YORUMLAR

Tez çalışmaları kapsamında öncelikle kentsel sit alanı olan Balbey mahallesi incelenmiştir. Mahalle merkezi konumu, barındırdığı tarihi miras sebebiyle 1957 yılından günümüze kadar birçok planlama kapsamında değerlendirilmiştir. Tüm bu planlamalara rağmen, günümüzde çöküntü alanı haline gelmiştir. Gerçekleştirilen yerleşim dokusu analiz çalışmalarında, özgün bahçelerin kaçak ve muhdes yapılar ile gittikçe özgün değerlerinden uzaklaşmaya başladığı, yeşil alanların azaldığı ücretli otopark ya da kaçak yapı alanlarına dönüştüğü tespit edilmiştir. Bu metruk yapılaşma sebebiyle asıl kullanıcının alanı terk ettiği ve bölgenin güvenlik sorunları olan bir alana dönüştüğü görülmüştür. Günümüze ulaşabilen sivil mimarlık örnekleri, Osmanlı mahalle dokusunun izlerini sürdürmektedir, ancak birçoğu yok olma tehlikesi altındadır. Tüm bu tehdit ve değişim baskıları sentez edildiğinde, çalışma alanının özgünlüğünü koruyarak gelecek kuşaklara aktarılması önem taşımaktadır. Bölge içerisinde terk edilen, bakım ve onarım eksikliği sebebiyle yıkılmış, harabe haline gelmiş ya da yok olmuş yapıların bakım, onarım ve rekonstrüksiyonu önerilmektedir. Balbey mahallesi tarihi dokusunun en etkili ve verimli şekilde kullanılması için ulaşımın düzenlenmesi, avluların özgün şekilde kullanılması ve trafik akslarının düzenlenmesi gerekmektedir. Bölgenin asıl kullanıcı ile yaya öncelikli gezi akslarının bulunduğu, Osmanlı mahalle dokusunun sergilenebildiği bir mahalle olarak yaşatılması önerilmektedir.

Çalışma kapsamında, tescilli ve tescile önerilen yapıların korunarak yaşatılması ana amaç olmuştur. Bu sebeple yöntem geliştirmek için, 365 ada 10 parsel de bulunan tescilli Kocabıyık Evi incelenmiştir. Çalışılan bu yapı mahalle dokusu içerisinde özgünlüğünü büyük ölçüde koruyan sivil mimarlık örneklerinden biri olarak görülmektedir. Yapı, analitik rölöve çalışmalarıyla belgelenmiş, malzeme, hasar ve dönem analizleri yapılmıştır. Bu kapsamda yapının özgün geleneksel malzemeleri ve daha sonraki dönemlerde eklenen muhdes malzemeleri birbirinden ayrıştırılarak analiz edilmiştir. Özgün olmayan müdahaleler, niteliksiz onarımlar ve zamana bağlı yaşlanma sebebiyle oluşan hasarlar, tarihi tescilli yapının özgünlüğüne büyük ölçüde zarar vermiştir. Yapının periyodik bakım ve onarımlarının düzenli olarak yapılmaması; biyolojik sorunlar, kesit kayıpları ve strüktürel problemlere neden olmuştur. Restitüsyon çalışması; mevcut yapıdan gelen izler, dönem analizi, yapıya ait

tarihi fotoğraflar ve analojik çalışmalar ışığında oluşturulmuştur. Restorasyon önerisi hazırlanırken; ICOMOS'un Venedik Tüzüğü (1964), Geleneksel Mimarı Miras Tüzüğü (1999) ve Amsterdam Bildirgesi (1975) belge ve metinlerinden yararlanılmıştır. Bu tüzük ve bildirgeler ışığında tescilli geleneksel yapının özgünlüğünün bozmayacak ve onun gelecek nesillere aktarımını sağlayacak onarım çalışmaları ile yapının özgün olan "konut" işlevinin korunması önerilmektedir. Yapının kentsel doku ile varlığını sürdürebilmesi, korunarak yaşatılması hedeflenmiştir.

KAYNAKLAR

ABB., (2013), Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı Raporu.

ABB., (2015), Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Mahallesi Kentsel Sit Alanı ve Çevresi Yenileme Alanı İlanı Gerekçe Raporu.

ABB., (2016), Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Yenileme Projesi İmar Planı Revizyonu ve Kentsel Tasarım Projesine Yönelik Analiz Çalışması Raporu.

ABB., (2017), Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Mahallesi Kentsel Sit ve Etkilenme Geçiş Alanı Koruma Eksenli Yenileme Projesi Açıklama Raporu.

ABB., (2018), Antalya İli Muratpaşa İlçesi Balbey Kentsel Sit ve Etkileme Geçiş Alanı 1/5000 Ölçekli 1.Etap Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli 1.Etap Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Revizyonu Plan Açıklama Raporu.

Ahunbay, Z., (2018), Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, YEM Yayınları, İstanbul.

Anakök, T., (1939), Antalya Tarihinin Anahatları, Türk Akdeniz, Sayı 14, Antalya.

Aktüre, S., (1975), 17. Yüzyıl Başından 19. Yüzyıl Ortasına Kadarki Dönemde Anadolu Osmanlı Şehrinde Şehirsel Yapının Değişme Süreci.

Aru A., (1998), Antalya'da İki Konut Örneği. Türk Kenti, Yem Yayınları.

Ateş, B., (2023), Tarihi Kent Merkezlerinin Korunması ve Yeniden Canlandırılması Stratejileri: Balbey İçin Bütünleşik Bir Model Arayışı, Antalya Bilim Üniversitesi.

Aydın, E.Ö., (2010), "Cumhuriyetin Kentteki Etkileri", Dünden Bugüne Antalya, Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya.

Aydın, E.Ö., (2010), "Osmanlı Döneminde Antalya'da Vakıf ve İmar Çalışmaları", Dünden Bugüne Antalya; İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya.

Aydın, E.Ö., Topçubaşı, M., Yaman D., (2023), The Historical Importance of Balbey Neighborhood and Suggestions For Its Rehabilitation Under The Pressure of Change, X.378, 401, 6. International Antalya Scientific Research and Innovative Studies Congress, Antalya.

Ayvalı, H. M., (2022), Tarihi Kent Merkezlerinde Mekansal Dönüşüm ile Yeniden Canlandırma: Malatya Battalgazi Sur İçi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Konya Teknik Üniversitesi.

Azıtepe, S. M., (2020), Geleneksel Konut Yapılarındaki Farklılıkların Mekân Dizimi Yöntemi ile Analizi: Antalya Balbey ve Haşim İşcan Mahalleleri. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Baykara, T., (1989), Selçuklu Devrinde Antalya'nın İdari Durumu, İstanbul.

Baykara, T., (2010), Türkiye Selçukluları Devrinde Antalya, Antalya.

Bektaş, C., (1980), "Antalya", İstanbul.

Benli Güngör, G., (2019), Antalya Balbey Mahallesi 366 Ada 20 Parselde Bulunan Sivil Mimarlık Örneğinin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

Bozkurt, S. Gülçün (2013). "19. yy.da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekan Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi". Journal of the Faculty of Forestry, Istanbul University.

Çetinkaya, H., (2020), Balbey Kentsel Sit Alanındaki Mekânsal Değişimlerin Planlama Çalışmaları Üzerinden Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi.

Çolak, M., (2019), Kentsel Yenileme Alanı İlan Edilen Kentsel Sit Alanlarının Planlanmasında Bir Yöntem Arayışı: Balbey Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

Çimrin, H., (2002), "Bir Zamanlar Antalya Tarih, Gözlem ve Anılar", Antalya Ticaret Sanayi Odası, Antalya.

Çimrin, H., (2012), Antalya Kent Kronolojisi (İö 158-İs 2005), Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Kültür Yayınları, Antalya.

Dinç, G., Bakırcılar, N. A., (2012), Geçmişten Günümüze ATSO, ATSO Yayınları, Antalya.

Dinç, G., (2017), Osmanlı Döneminde Antalya Ermenilerinin Sosyal ve Ekonomik Durumları (Xıx. Ve Xx. Yüzyıllar), Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi, Samsun.

Eldem, S. H., (1954), Türk Evi Plan Tipleri. İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları.

Eldem, S. H., (1984), "Türk Evi Osmanlı Dönemi I", İstanbul Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul.

Gulli, L., Talo, F. (2012), Cinquant'anni di Esperienze Nella Gestione Dei Centri Storici İn Un Caso Esemplare. Journal of The Department of Cultural Herıtage. University of Macerata.

Güçlü, M., (2004), Kuruluşundan Günümüze Balıbey Mahallesi (Balıbey, Bali Bey, Balbey Mahallesi)- Antalya Kentinde Bir Mahallenin Tarihi Gelişimi.

Günay R., (1989), Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Kara O., (2015), Antalya Kaleiçi Akmed Oteli Kazı Çalışmaları, Antalya.

Kuban, D., (1968), "Anadolu- Türk Şehri: Tarihî Gelişmesi, Sosyal ve Fizikî Özellikler Üzerinde Bazı Gelişmeler." Vakıflar Dergisi.

Kuban, D., (1995), Türk "Hayat"lı Evi, Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti., İstanbul.

Kuban, D., (2010), Türkiye'de Kentsel Koruma- Kent Tarihleri ve Koruma Yöntemleri (2. Baskı). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kıvrak, N., (2010). 'Eski Kent Mekanlarının Canlandırılması' Bağlamında İstanbul Eminönü Hanlar Bölgesi'nde Mimari Tasarım İlkelerinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi. İstanbul.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, (2011), Karain Mağarası Kazı Raporu.

Lees, L., Slater, T., Wyly E., (2008), The Birth of Gentrification, Gentrification içinde, Routledge: NewYork.

Longa, R. (2011). Urban Models And Public - Private Partnership. Springer.

Lynch, K. (2017), Kent İmgesi (9. Baskı). İş Bankası Kültür Yayınları.

Oral, Ö., (1996), Yüksek Lisans Tezi, Antalya Kaleiçinde Hakkı Missistreli Evi ve Tekelioğlu Evi Restorasyon Projeleri.

Oruç, G. D., (2005), Şehir Eski Merkezlerinde Mekansal Değişim ve Yeniden Canlandırma Stratejileri: İstanbul Tarihi Yarımada Eminönü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Öztekin, D., (2010), Sosyal ve Fiziksel Çevre Bağlamında Koruma Planları Antalya Kaleiçi Örneği, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.

ResGas1, (2019), 7 Mart 2019 tarih ve 30708 sayılı Resmi Gazete.

Sönmez, C.C., (2009), "Antalya Kenti Kalesi'nin Tarihi", Mimarlar Odası Antalya Şubesi Yayınları, Antalya.

Sözen M., Eruzun E., (1992), Anadolu'da Ev ve İnsan, Emlak Bankası.

Süer, A., (2006), The Analysis of Historical / Cultural Pattern Development And Conservation Plans of Antalya Kaleiçi, Master Thesis, İzmir.

Tanyeli, U., (1987), Anadolu Türk Kentinde Fiziksel Yapının Evrim Süreci, İTÜ.

Tiesdell, S., Taner, O., Heath, T. (1996). Revitalising Historic Urban Quarters. Architectural Press.

Tolunay C, (2020), Balbey Mahallesi Rölöve ve Fotoğraf Arşivi.

Uçar, A. ve Gültekin, R., (2010), Toplumsal Değişime Bağlı Mekânsal Değişim.

Urfalıoğlu, N., (2010), Antalya, Isparta ve Burdur Evlerinde Cephe Biçimlenişi. Paragraf Basım.

Ünal Tak, Ü., (2021), Kentsel Yenileme Bölgelerinde Sürdürülebilirlik İçin Bir Yaklaşım – Antalya Balbey Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi.

Web 1, (2022), Antalya Valiliği, http://www.antalya.gov.tr, (Erişim Tarihi: 05.06.2022).

Web 2, (2022), Meteoroloji Genel Müdürlüğü, https://www.mgm.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 03.06.2022).

Web 3, (2023), Kültür ve Turizm Bakanlığı, https://www.ktb.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 06.06.2023).

Web 4, (2023), Google Haritalar, https://www.google.com.tr/maps, (Erişim Tarihi: 05.06.2023).

Web 5, (2023), Yandex Haritalar, https://www.yandex.com.tr/harita, (Erişim Tarihi: 05.06.2023).

Web 6, (2023), Cengiz Bektaş Arşiv, https://archives.saltresearch.org, (Erişim Tarihi: 05.12.2023).

Web 7, (2023), AKMED, https://akmed.ku.edu.tr, (Erişim Tarihi: 10.12.2023).

Web 8, (2024), https://www.antalyatabip.org.tr/), (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

Web 9, (2022), https://www.nufusu.com/il/antalya-nufusu**,** (Erişim Tarihi: 05.04.2022).

Yağcı, Ö., (2009), Antalya Tarihi Kent Merkezi Gelişim Süreci. Planlama, (2), 31-49.

Yılmaz, L., (2002), Antalya (16. Yüzyılın Sonuna Kadar), Türk Tarih Kurumu.

ÖZGEÇMİŞ

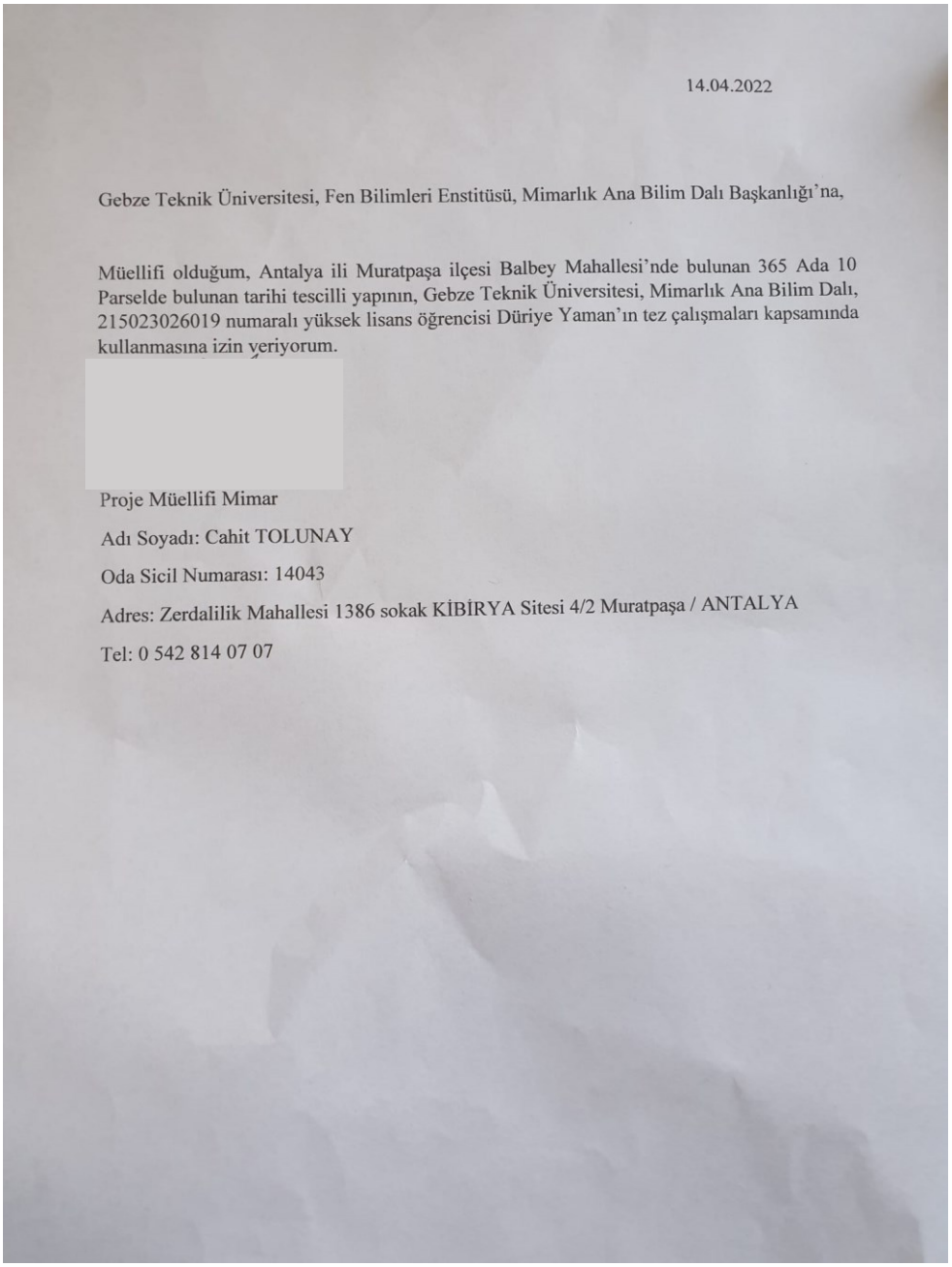
Düriye YAMAN KARAGÖZ, 2016 yılında Gebze Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinden mezun olmuştur. 2021 yılı itibariyle Gebze Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı yüksek lisans eğitimini sürdürmektedir.

TEZ METNİNDEN TÜRETİLEN YAYINLAR

Aydın, E.Ö., Topçubaşı, M., Yaman D., (2023), The Historical Importance of Balbey Neighborhood and Suggestions For Its Rehabilitation Under The Pressure of Change, X.378, 401, 6. International Antalya Scientific Research and Innovative Studies Congress, Antalya, Türkiye.

EKLER

Ek A: 365 Ada 10 Parsel Müellif İzin Belgesi

14.04.2022

Gebze Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı Başkanlığı'na,

Müellifi olduğum, Antalya ili Muratpaşa ilçesi Balbey Mahallesi'nde bulunan 365 Ada 10 Parselde bulunan tarihi tescilli yapının, Gebze Teknik Üniversitesi, Mimarlık Ana Bilim Dalı, 215023026019 numaralı yüksek lisans öğrencisi Düriye Yaman'ın tez çalışmaları kapsamında kullanmasına izin veriyorum.

Proje Müellifi Mimar

Adı Soyadı: Cahit TOLUNAY

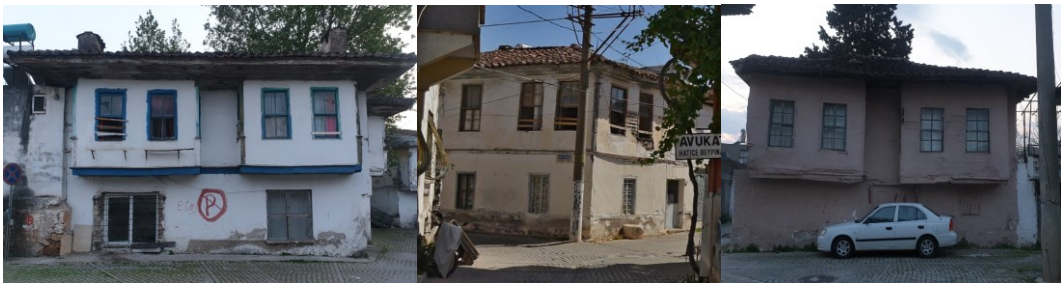
Oda Sicil Numarası: 14043

Adres: Zerdalilik Mahallesi 1386 sokak KİBİRYA Sitesi 4/2 Muratpaşa / ANTALYA

Tel: 0 542 814 07 07

Ek B: Balbey Mahallesi Fotoğraf Albümü

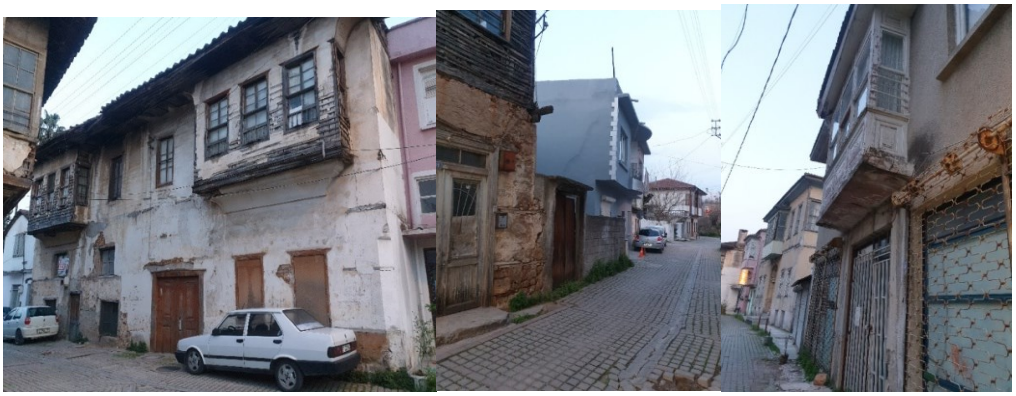

& YIKAMA RENT A CAR

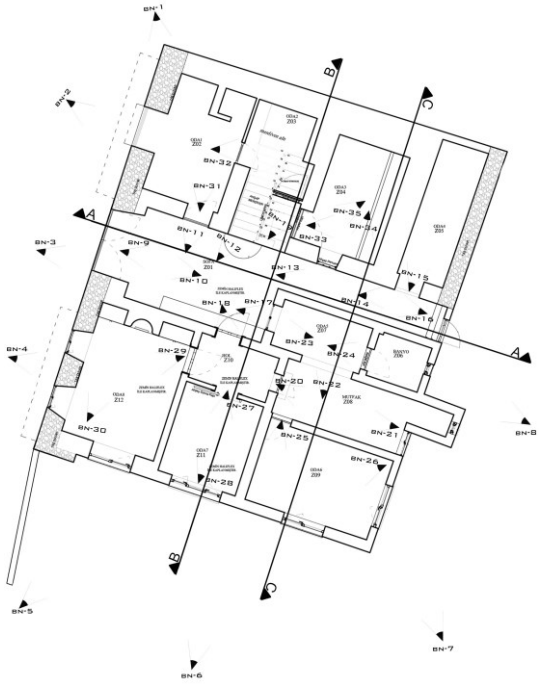

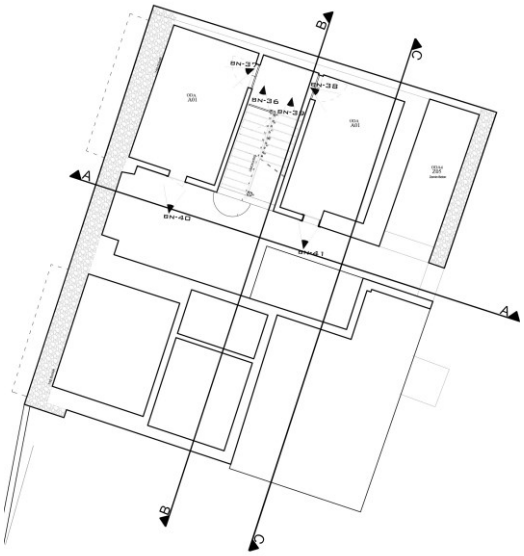

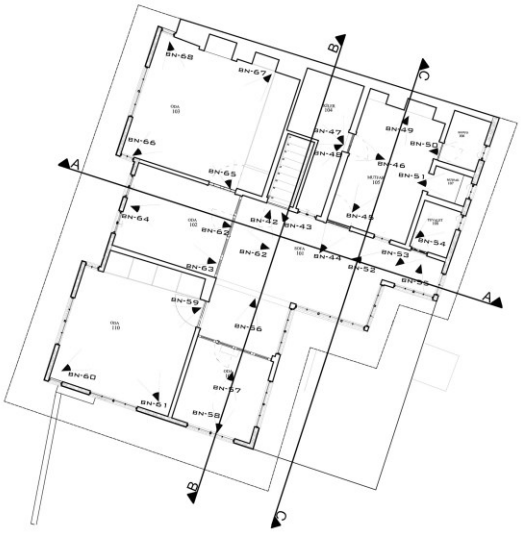
Ek C: 365 Ada 10 Parsel Fotoğraf Albümü

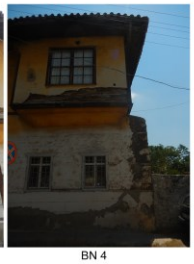

BN 1

BN 3

BN 4

BN1

BN2

BN5

BN 6

BN 8

BN 7

BN 8

BN 9

BN 11

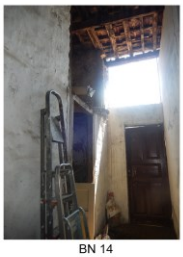
BN 12

BN 10

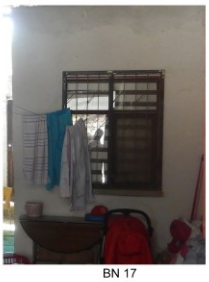
BN 13

BN 14

BN 15

BN 15

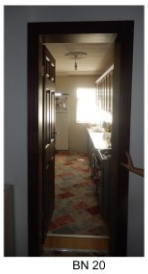

BN 17

BN 18

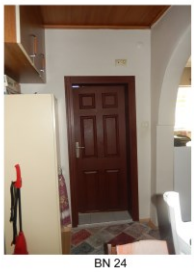

BN 16

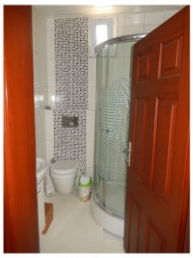

BN 19

BN 19

BN 20

BN 21

BN 24

BN 24

BN 22

BN 23

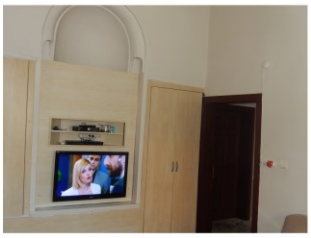

BN 25

BN 26

BN 29

BN 30

BN 29

BN 30

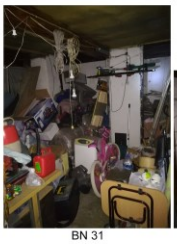
BN 31

BN 32

BN 32

BN 31

BN 31

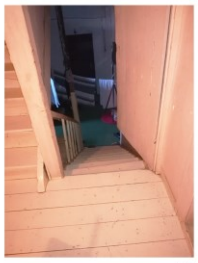
BN 32

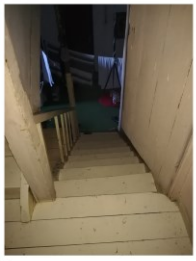

BN 33

BN 34

BN 36

BN 35

BN 37

BN 37

BN 38

BN 37

BN 38

BN 38

BN 39

BN 39

BN 42

BN 40

BN 41

BN 43

BN 44

BN 45

BN 45

BN 46

BN 47

BN 47

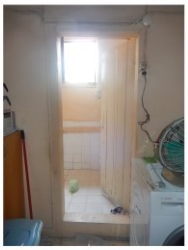
BN 49

BN 47

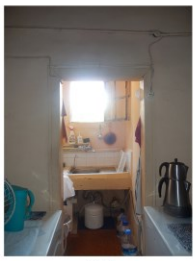
BN 48

BN 50

BN 50

BN 51

BN 51

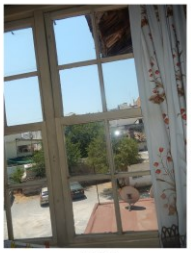
BN 54

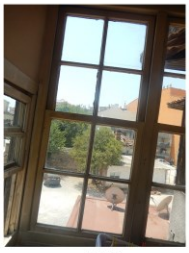
BN 52

BN 53

BN 55

BN 55

BN 56

BN 57

BN 57

BN 58

BN 59

BN 60

BN 59

BN 61

BN 62

BN 63

BN 62

BN 63

BN 63

BN 64

BN 65

BN 64

BN 65

BN 65

BN 66

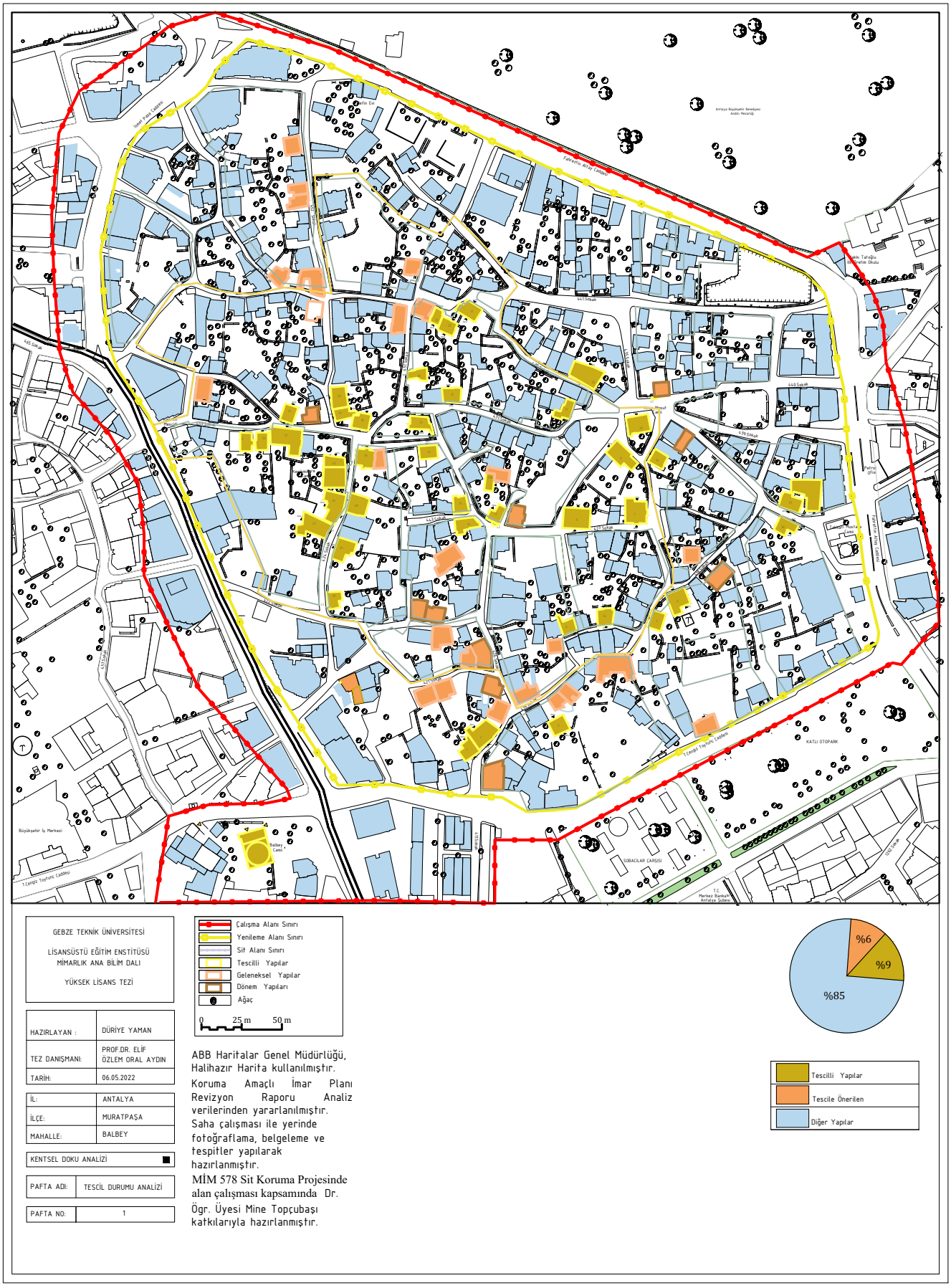

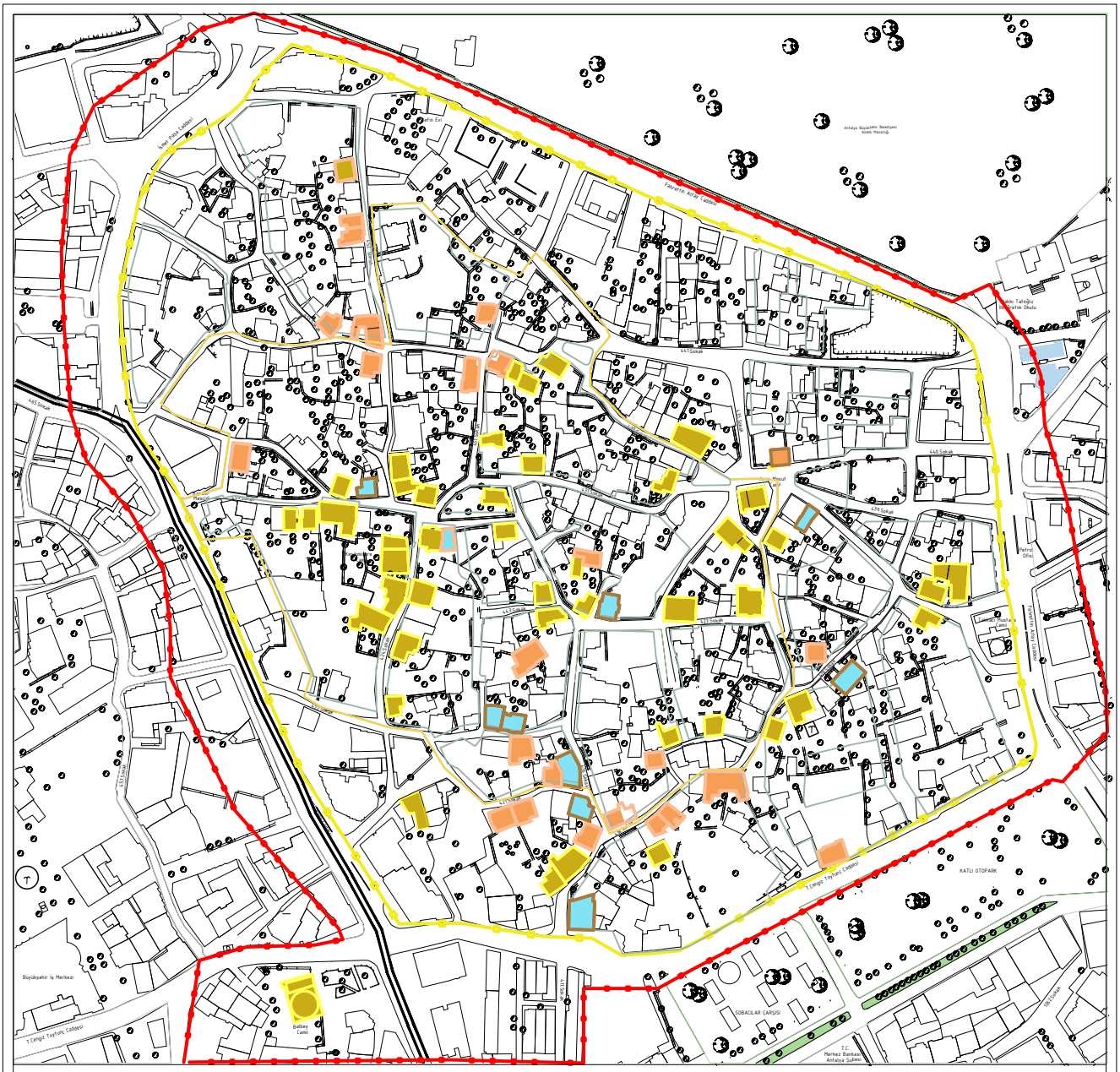
BN 65

BN 66

Ek D: Kentsel Doku Analizleri

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

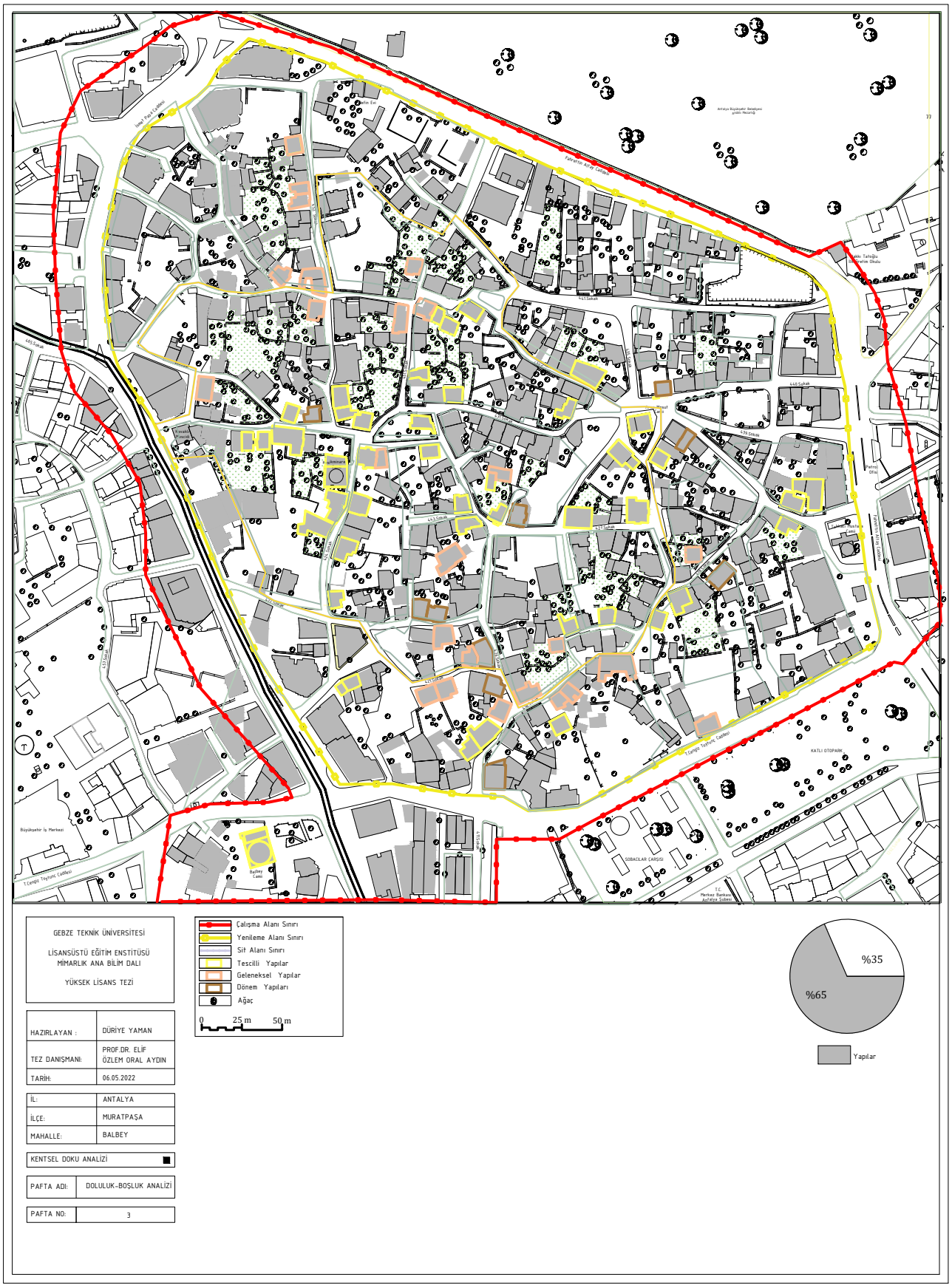
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	TARİHİ DÖNEM ANALİZİ
PAFTA NO:	2

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

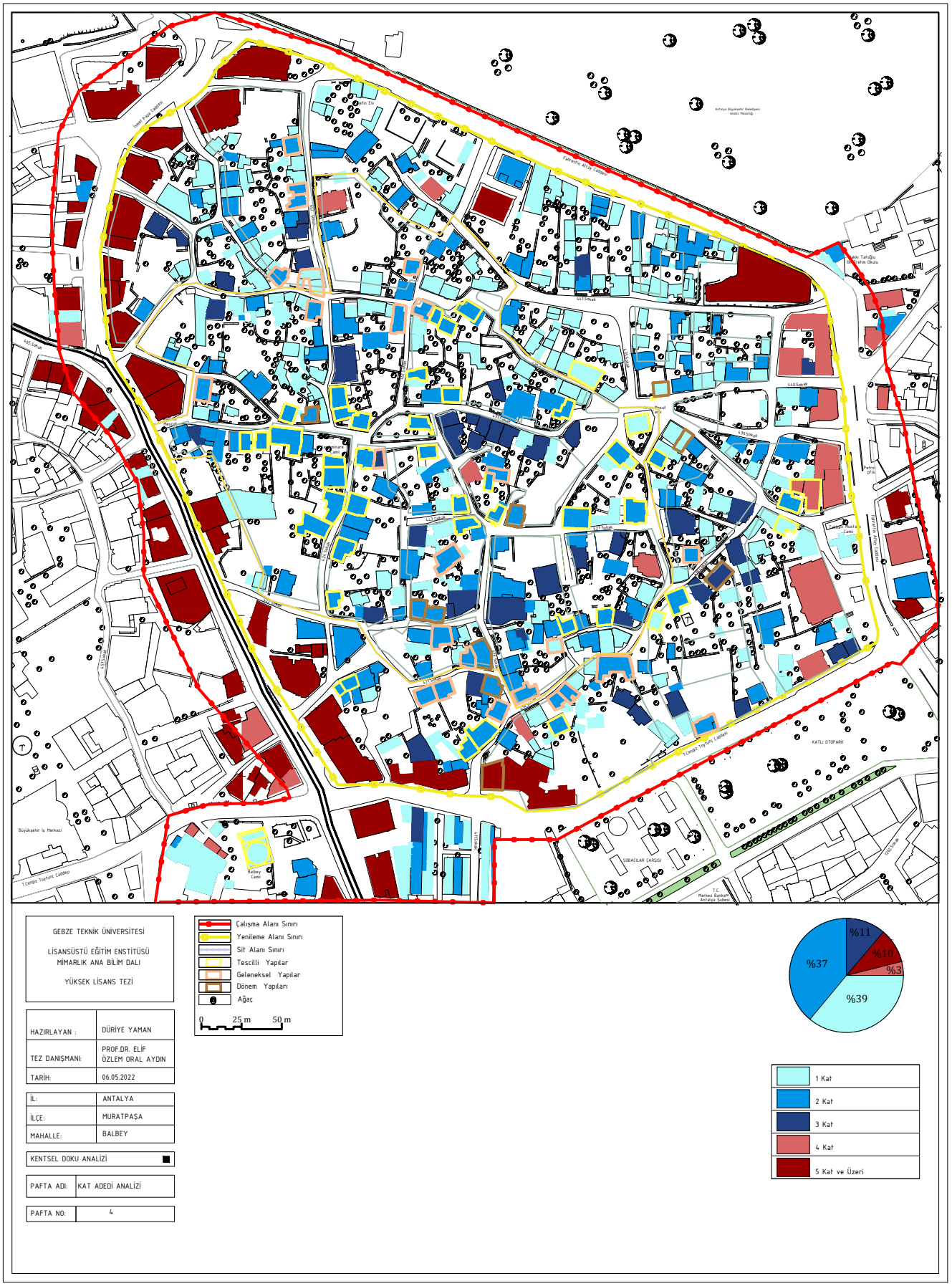
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	DOLULUK-BOŞLUK ANALİZİ
PAFTA NO:	3

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

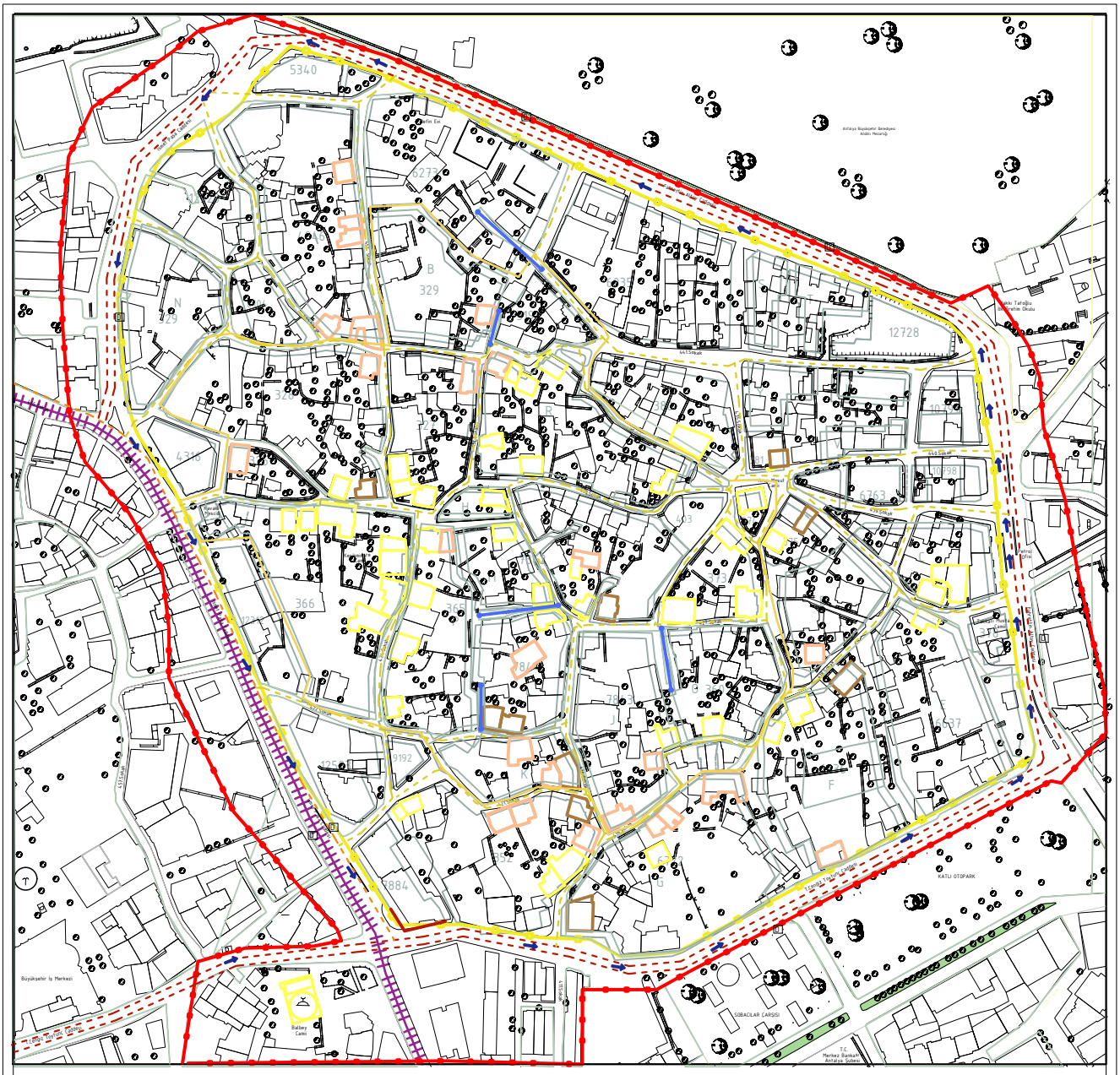
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ

PAFTA ADI:	KAT ADEDİ ANALİZİ
PAFTA NO:	4

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

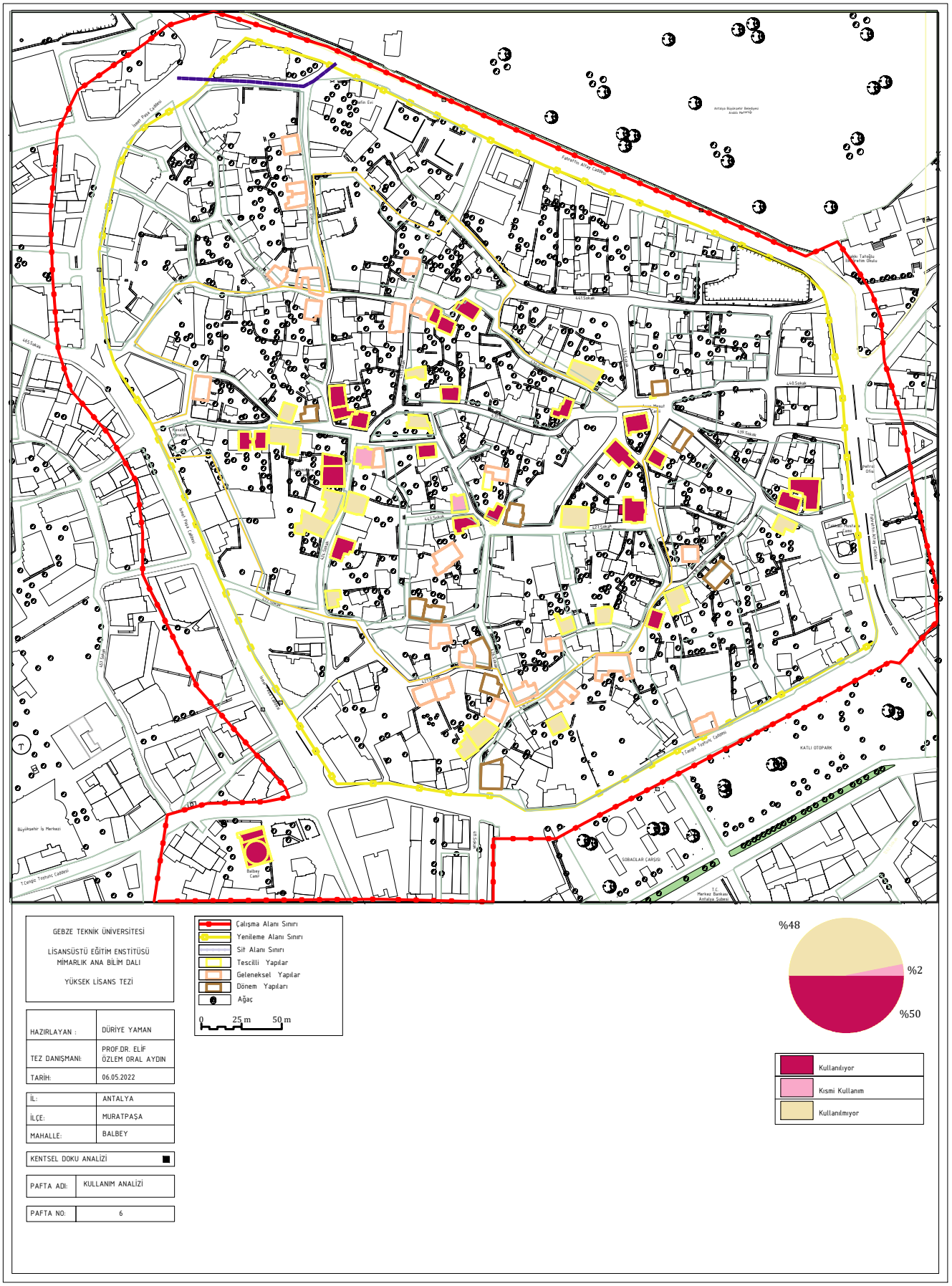
KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	ULAŞIM-TRAFİK ANALİZİ
PAFTA NO:	5

- Çalışma Alanı Sınırı
- Yenileme Alanı Sınırı
- Sit Alanı Sınırı
- Tescilli Yapılar
- Geleneksel Yapılar
- Dönem Yapıları
- Ağaç

0 25 m 50 m

- Tramvay
- Yoğun Yol
- Orta Yoğunluklu Yol
- Az Yoğunluklu Yol
- Çıkmaz Sokak
- D Durak
- Trafik Yönü

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

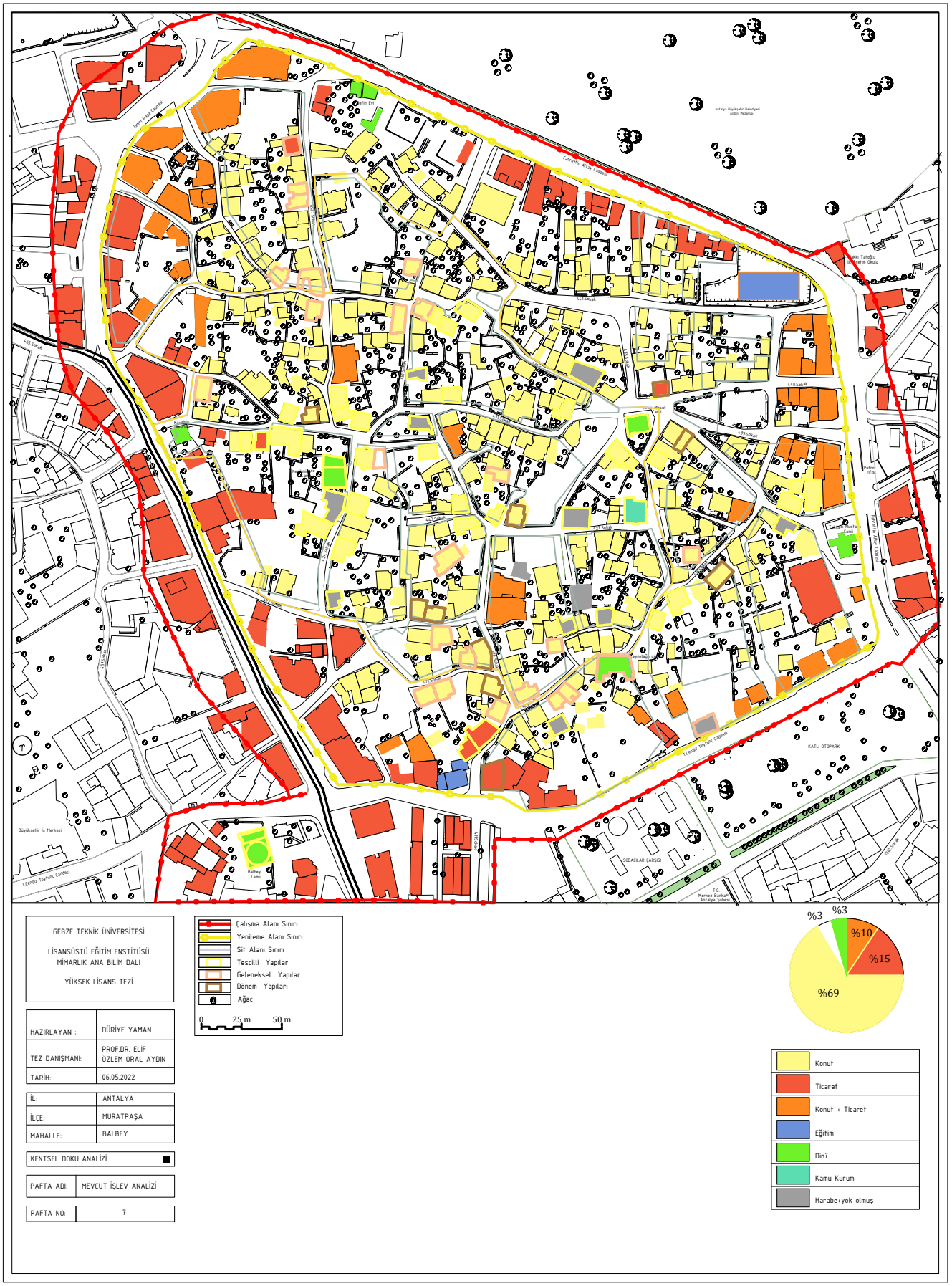
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ

PAFTA ADI:	KULLANIM ANALİZİ
PAFTA NO:	6

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

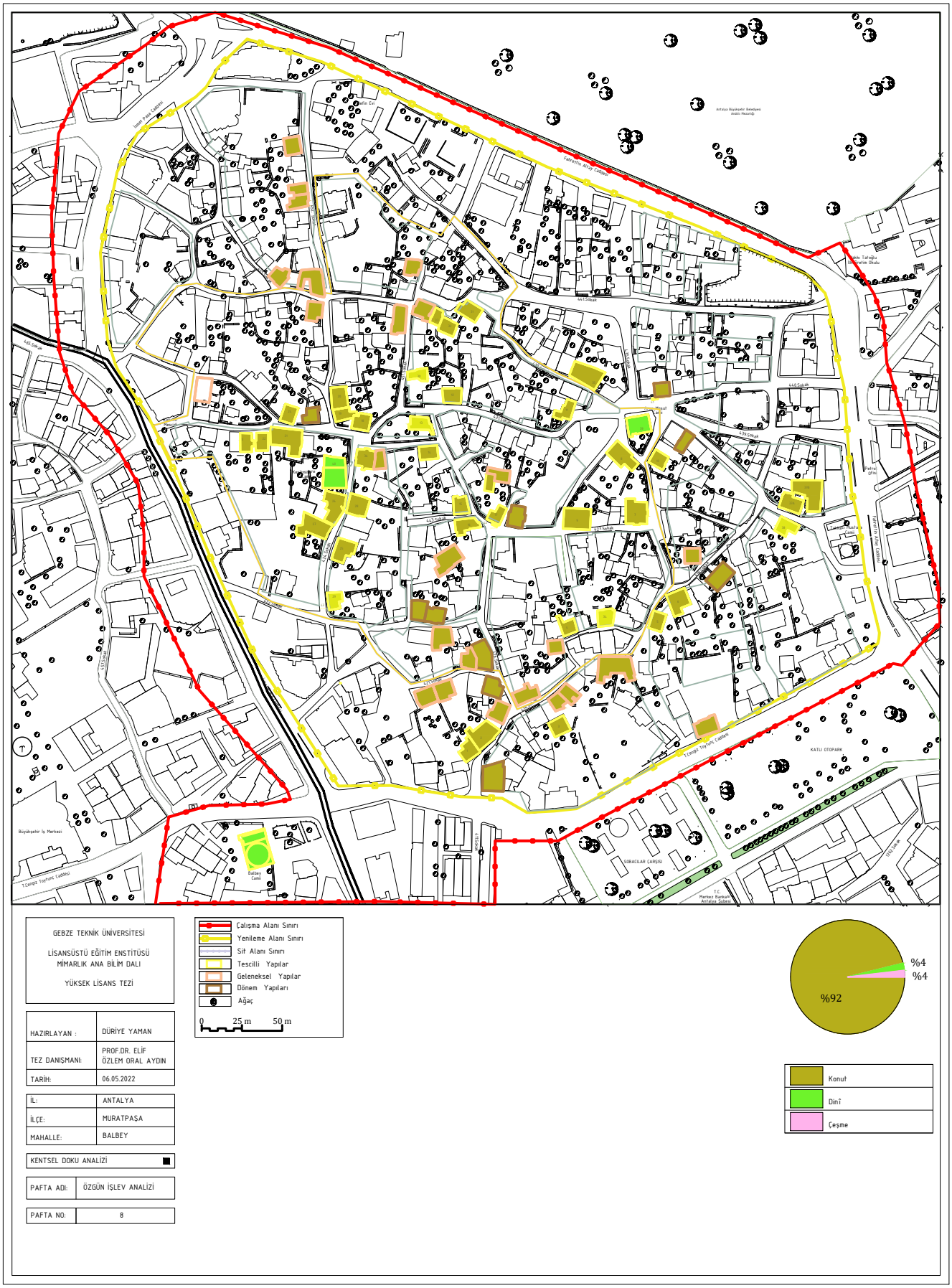
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	MEVCUT İŞLEV ANALİZİ
PAFTA NO:	7

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

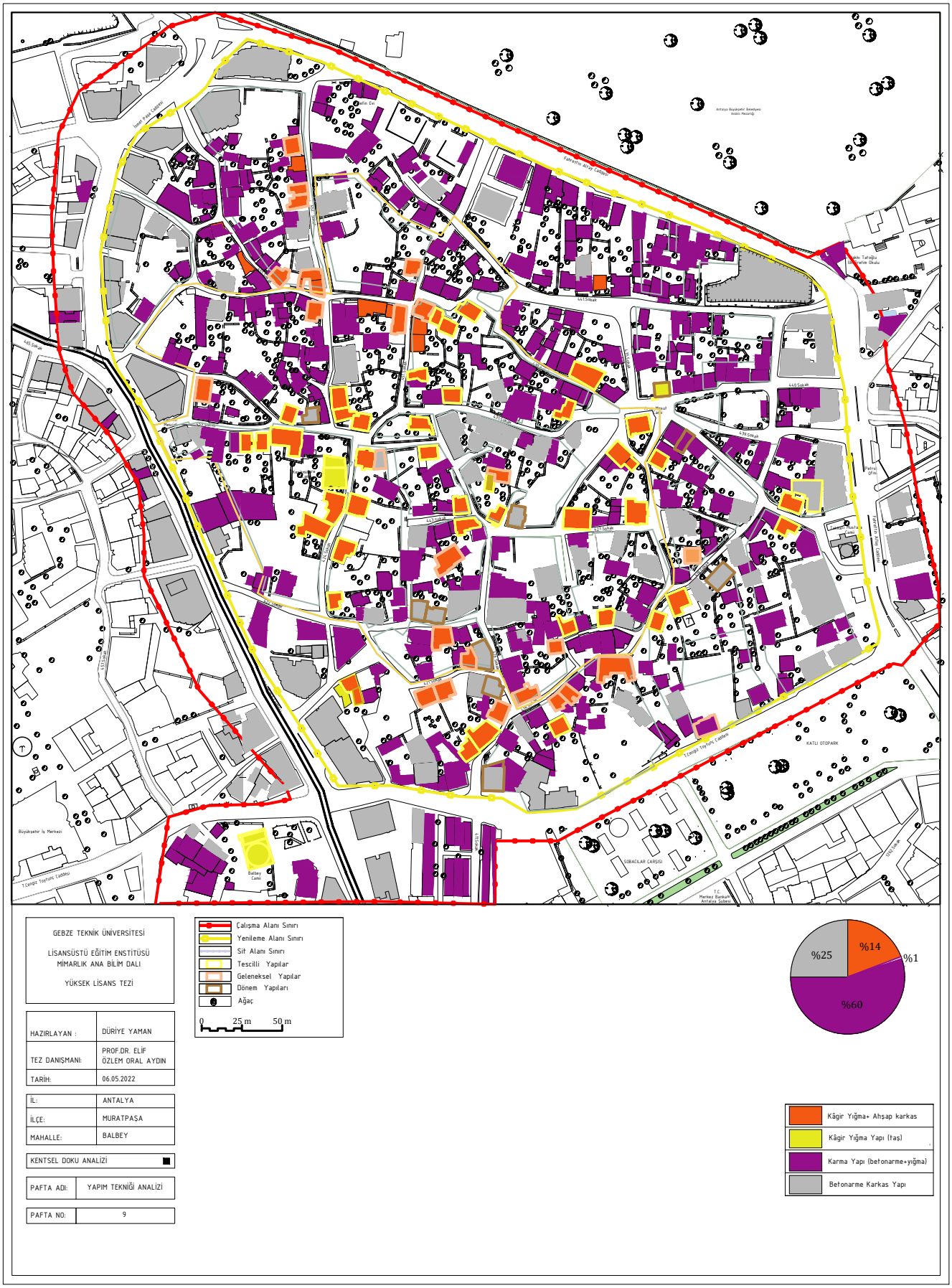
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ

PAFTA ADI:	ÖZGÜN İŞLEV ANALİZİ
PAFTA NO:	8

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

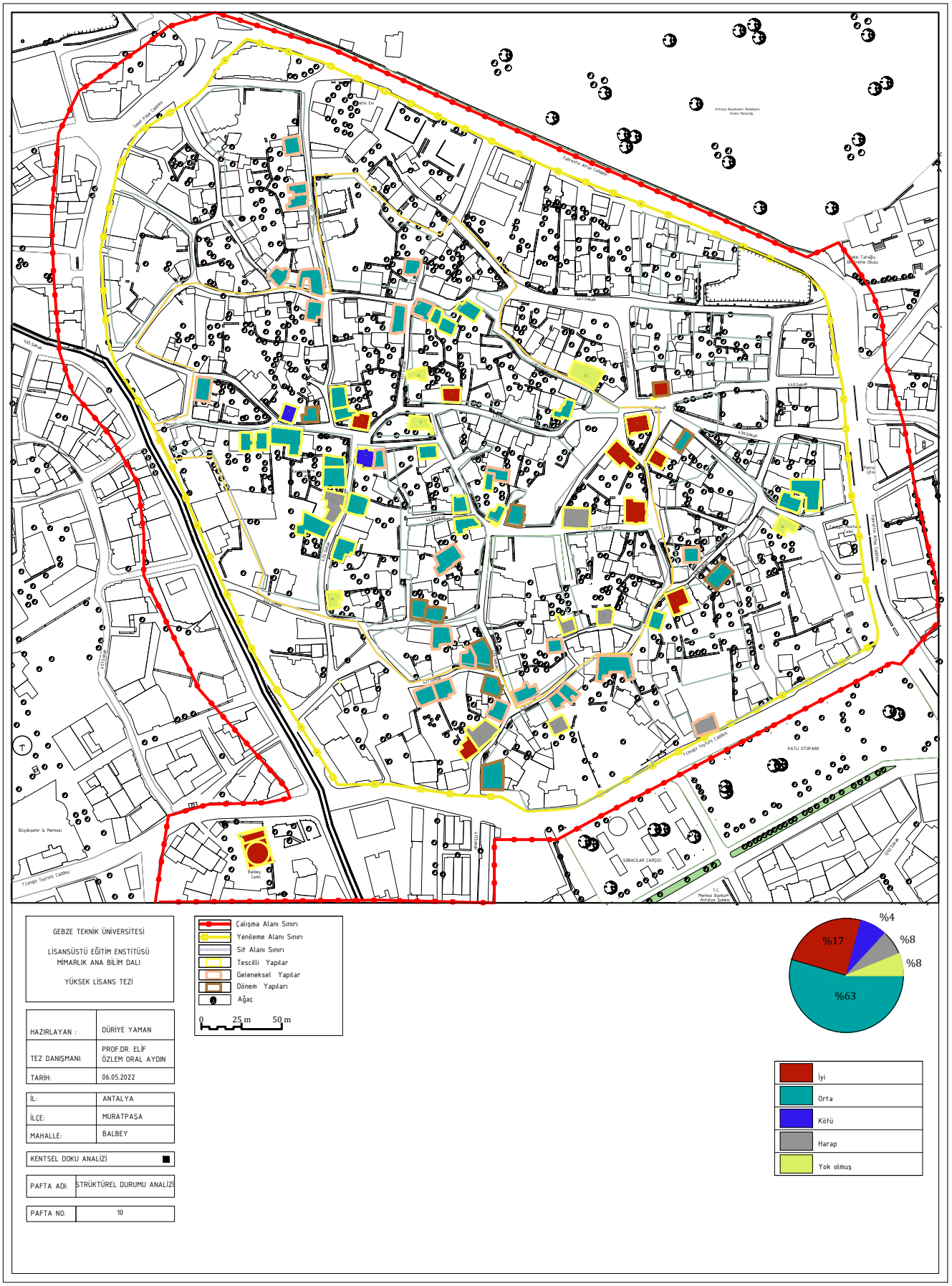
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	YAPIM TEKNİĞİ ANALİZİ
PAFTA NO:	9

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

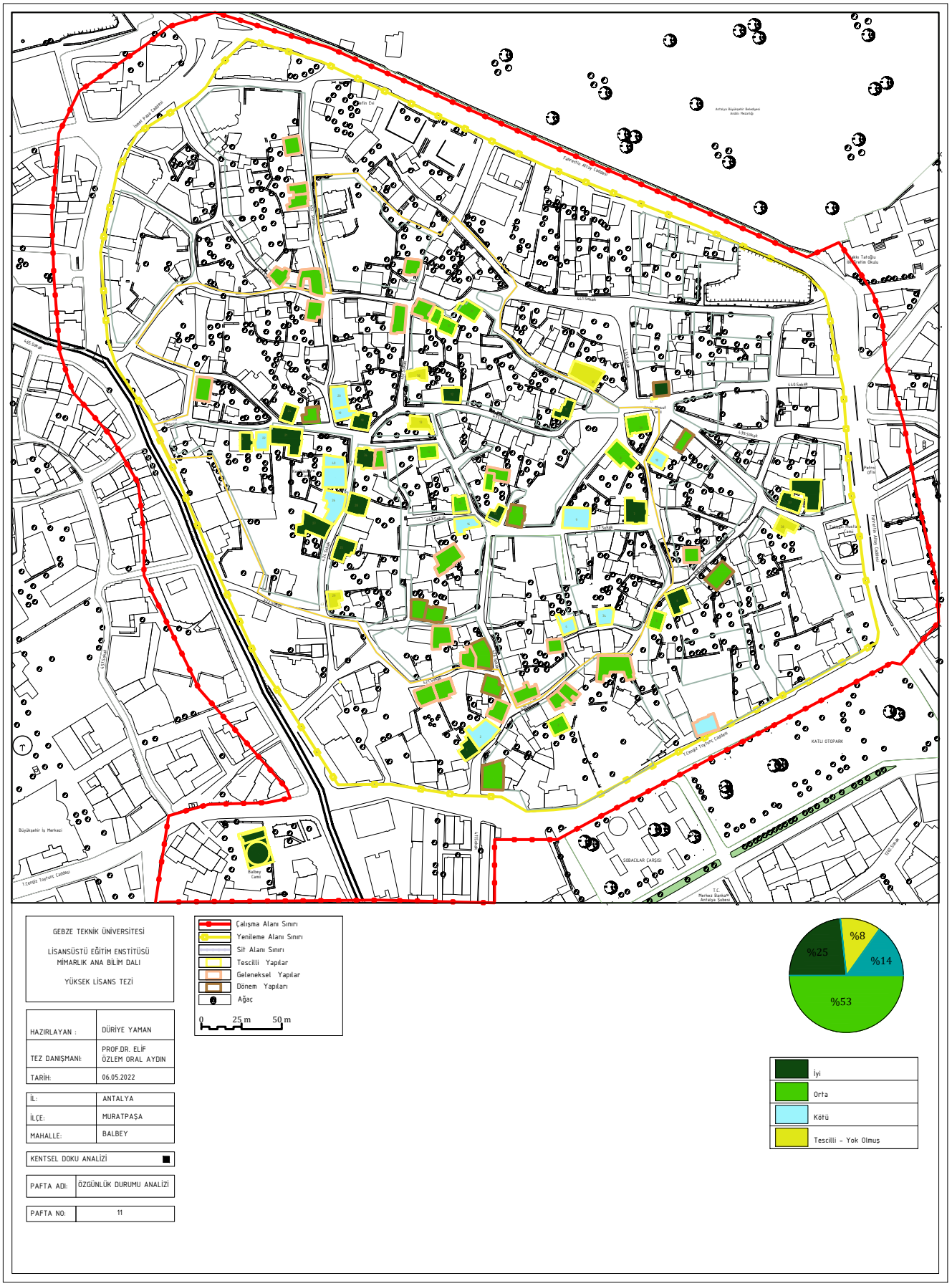
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ

PAFTA ADI:	STRÜKTÜREL DURUMU ANALİZİ
PAFTA NO:	10

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

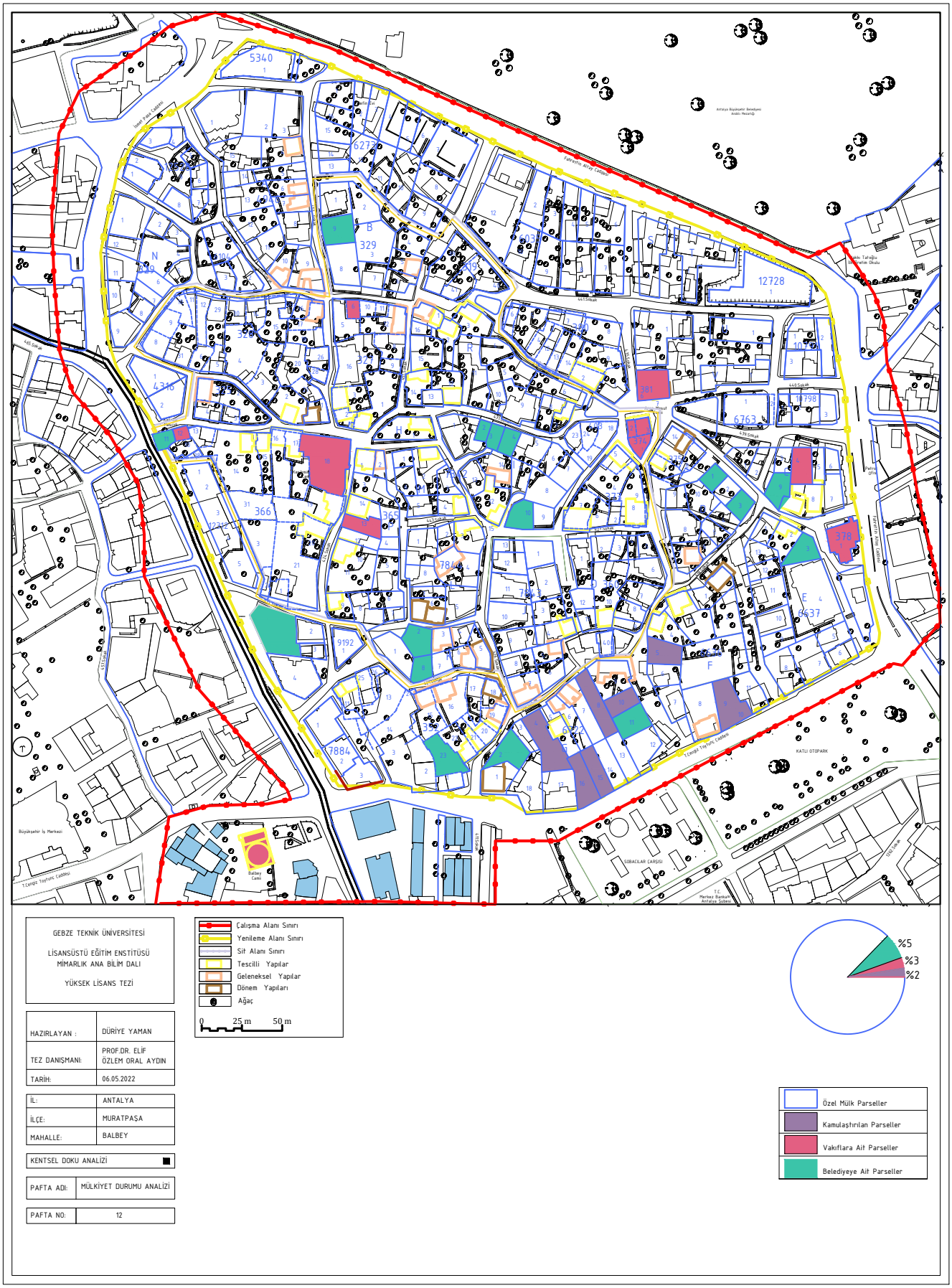
YÜKSEK LİSANS TEZİ

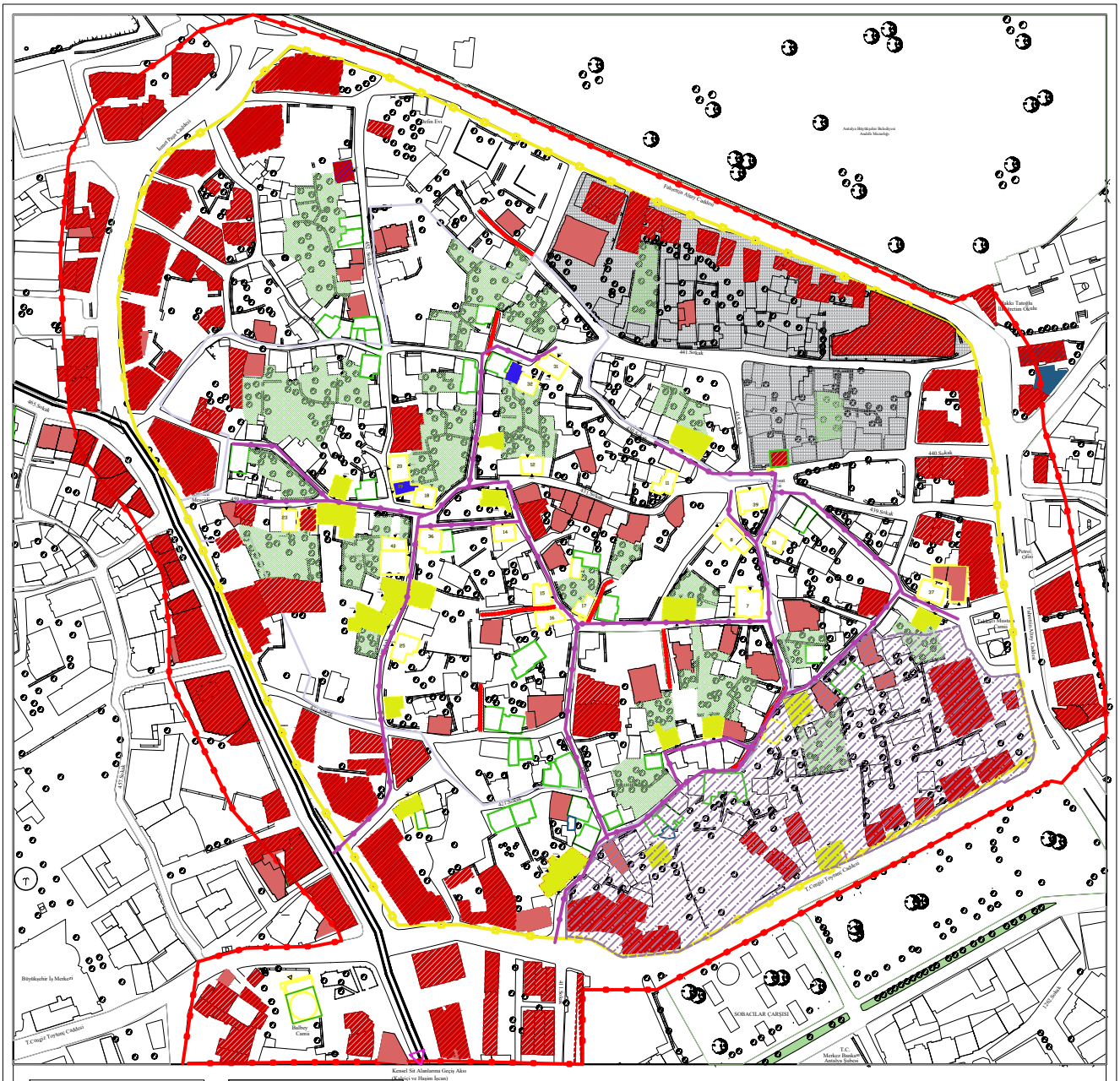
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ

PAFTA ADI:	ÖZGÜNLÜK DURUMU ANALİZİ
PAFTA NO:	11

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
HAZIRLAYAN : DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI: PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH: 06.05.2022
İL: ANTALYA
İLÇE: MURATPAŞA
MAHALLE: BALBEY
KENTSEL DOKU ANALİZİ
PAFTA ADI: MÜLKİYET DURUMU ANALİZİ
PAFTA NO: 12
Çalışma Alanı Sınırı
Yenileme Alanı Sınırı
Sit Alanı Sınırı
Tescilli Yapılar
Geleneksel Yapılar
Dönem Yapıları
Ağaç
0 25 m 50 m
%5
%3
%2
Özel Mülk Parseller
Kamulaştırılan Parseller
Vakıflara Ait Parseller
Belediyeye Ait Parseller

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

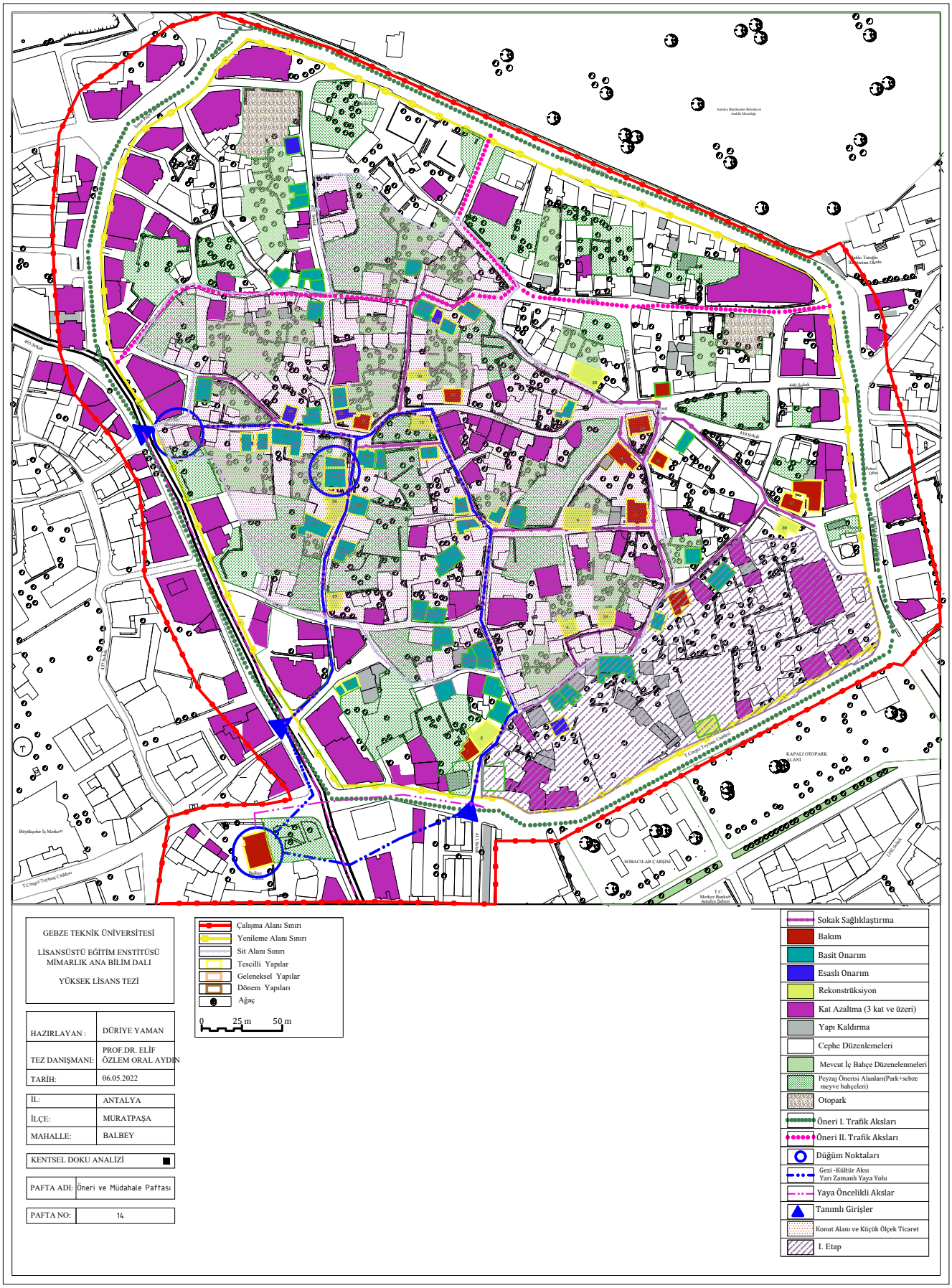
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	Sentez Paftası
PAFTA NO:	13

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY

KENTSEL DOKU ANALİZİ ■

PAFTA ADI:	Öneri ve Müdahale Paftası

PAFTA NO:	14

Ek E: 365 Ada 10 Parsel Rölöve Paftaları

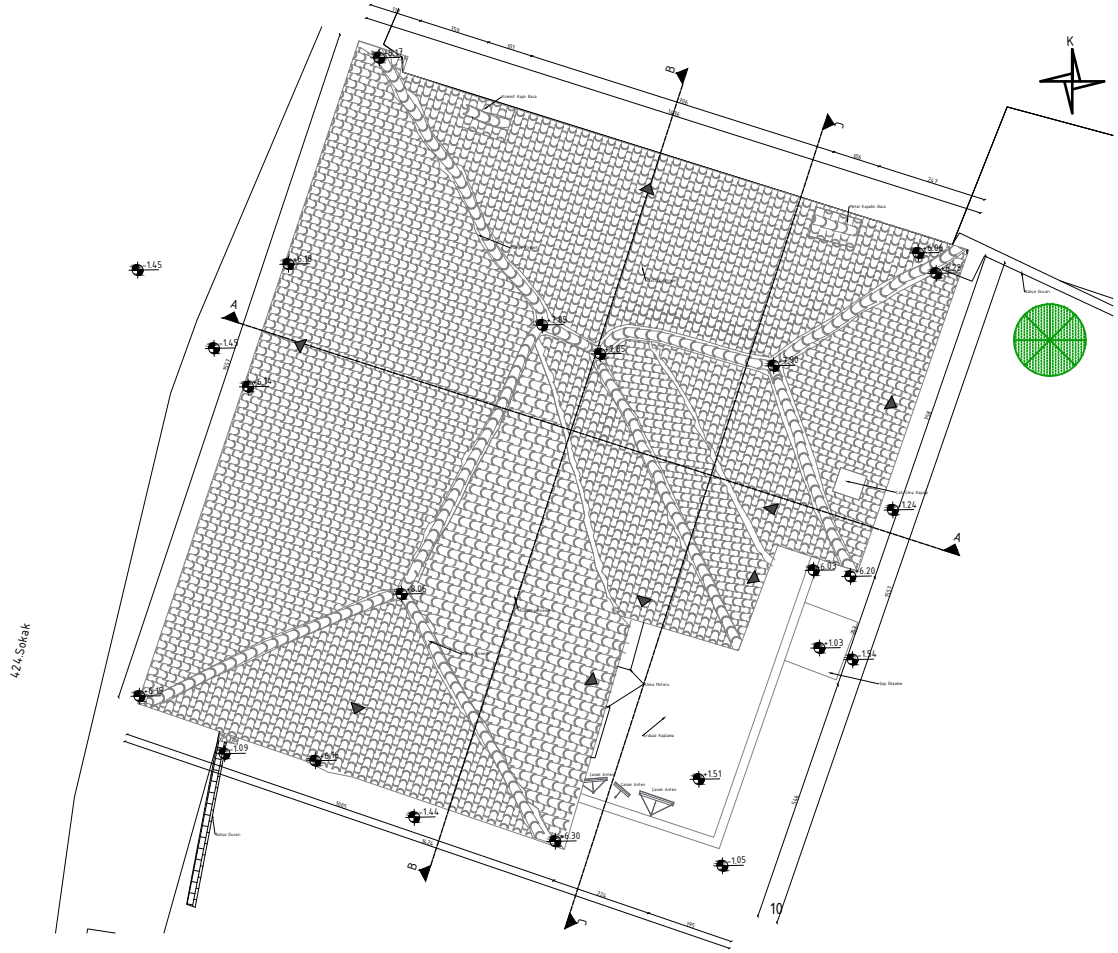

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ	
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI
PAFTA NO:	1

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

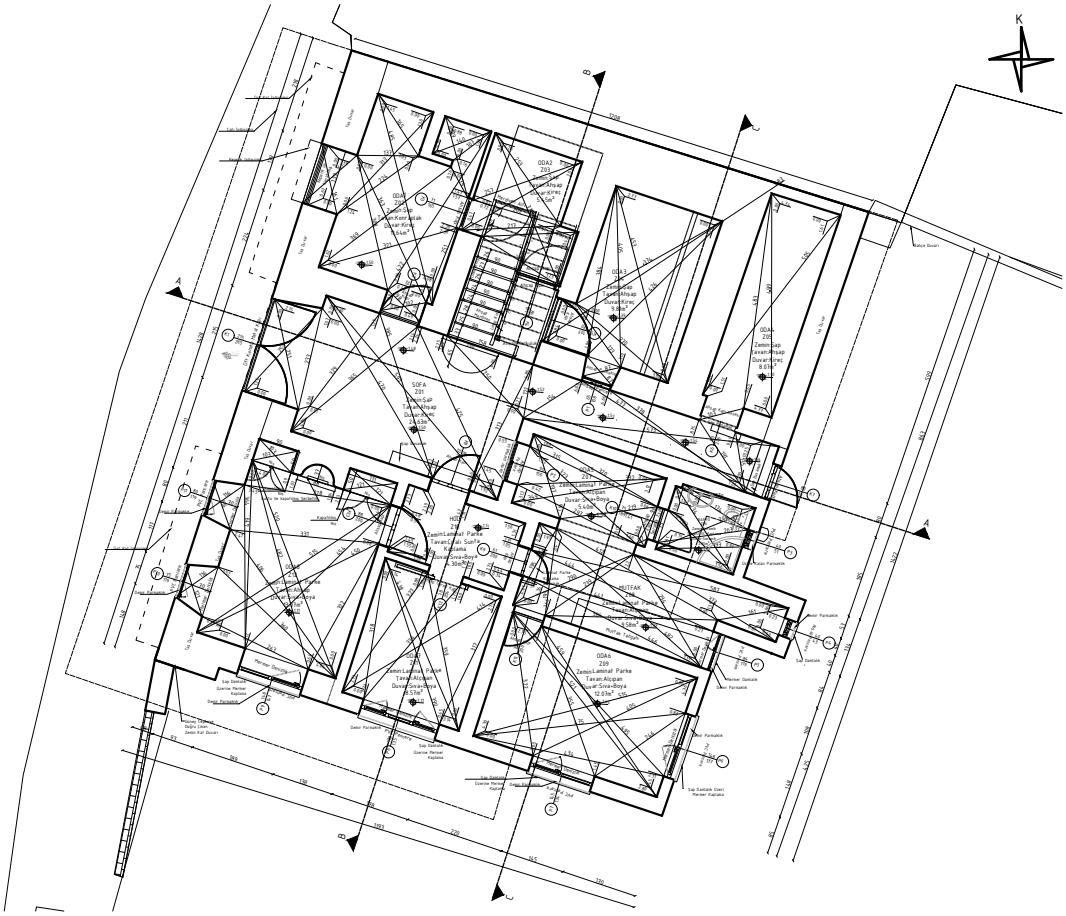
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI

PAFTA NO:	2

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

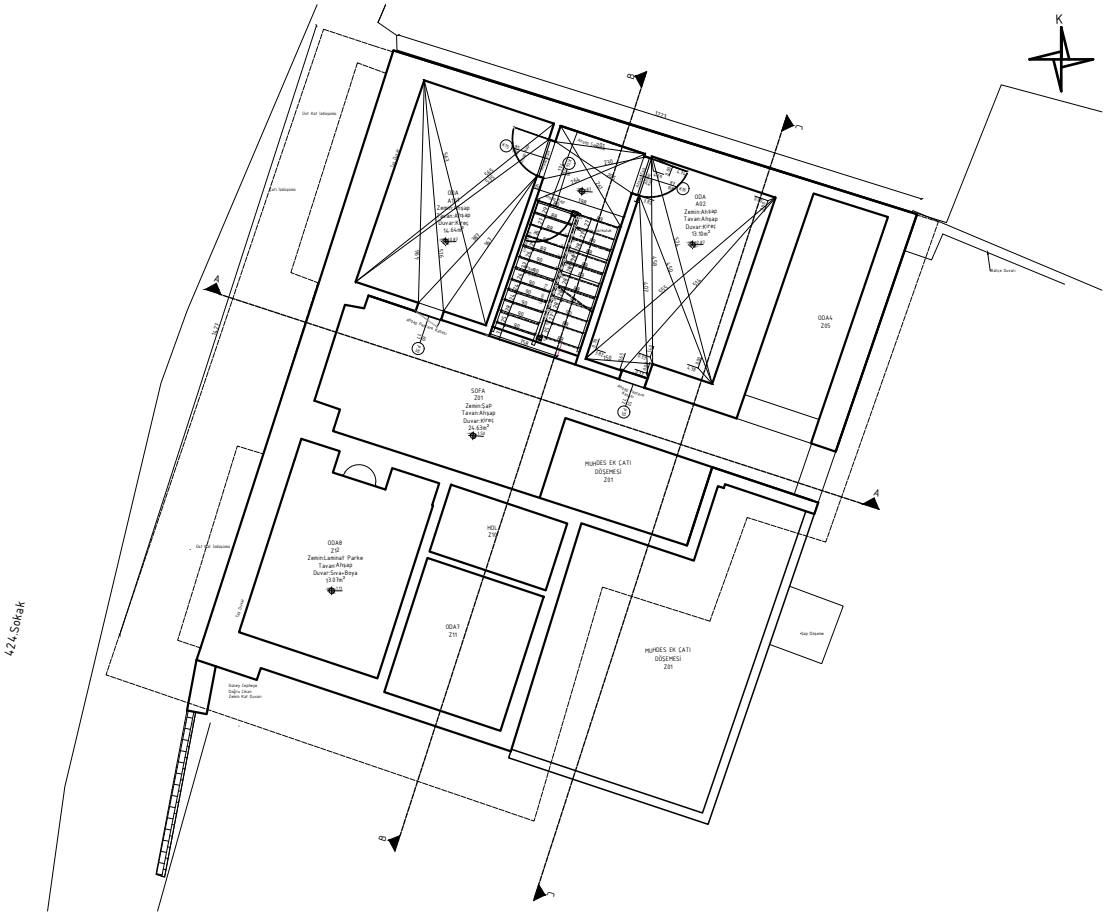
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:	3	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

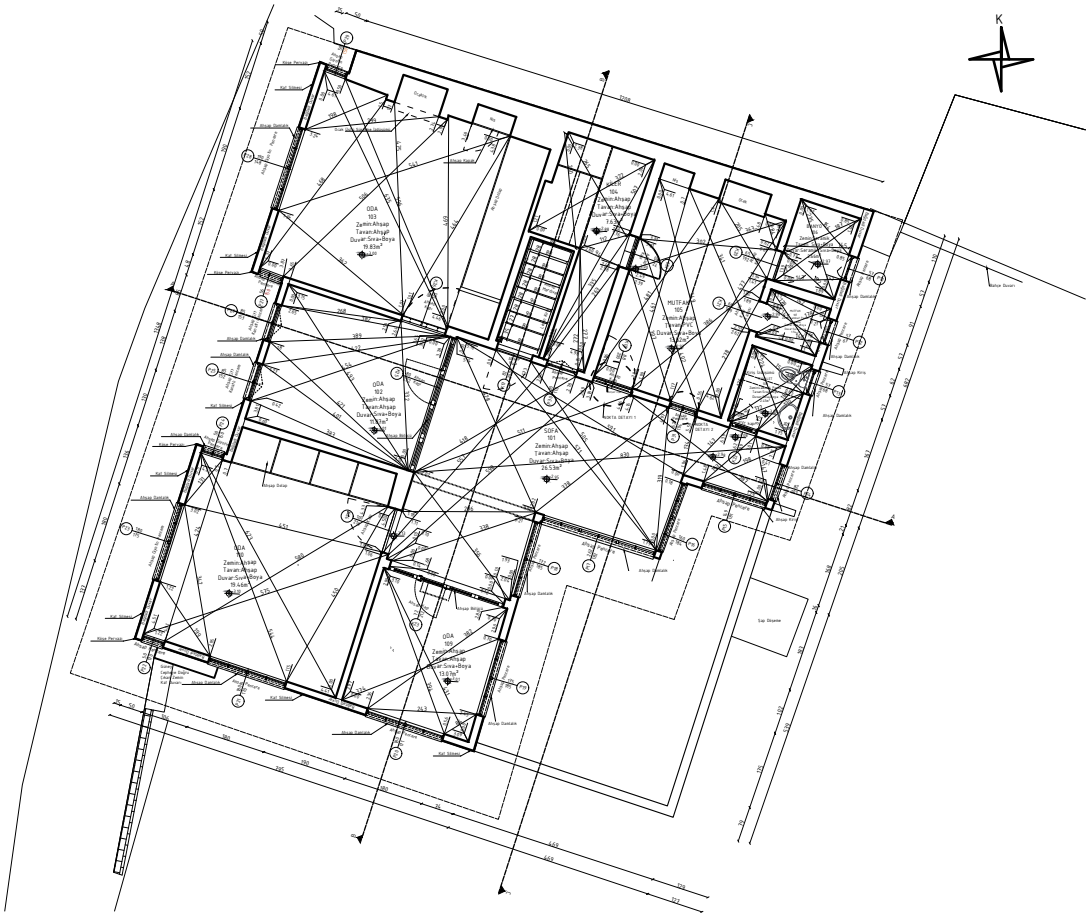
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI

PAFTA NO:	4

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

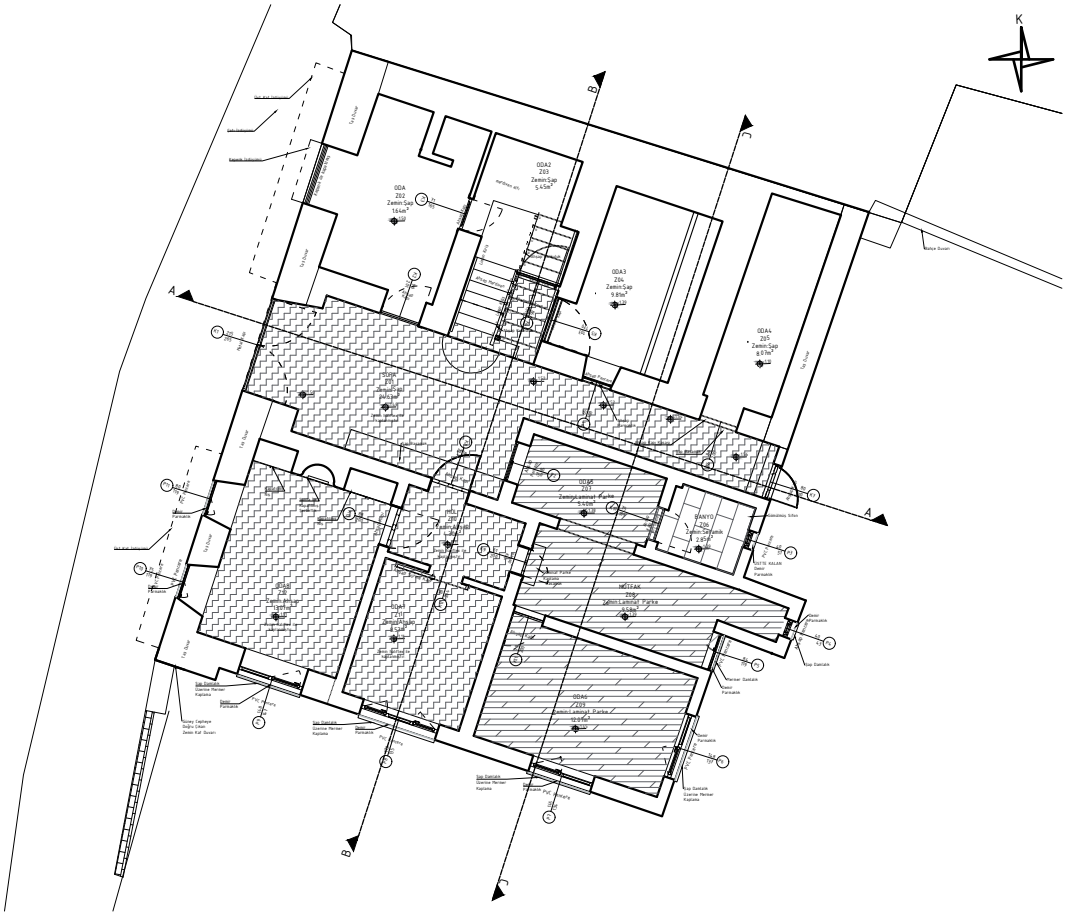
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI

PAFTA NO:	5

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

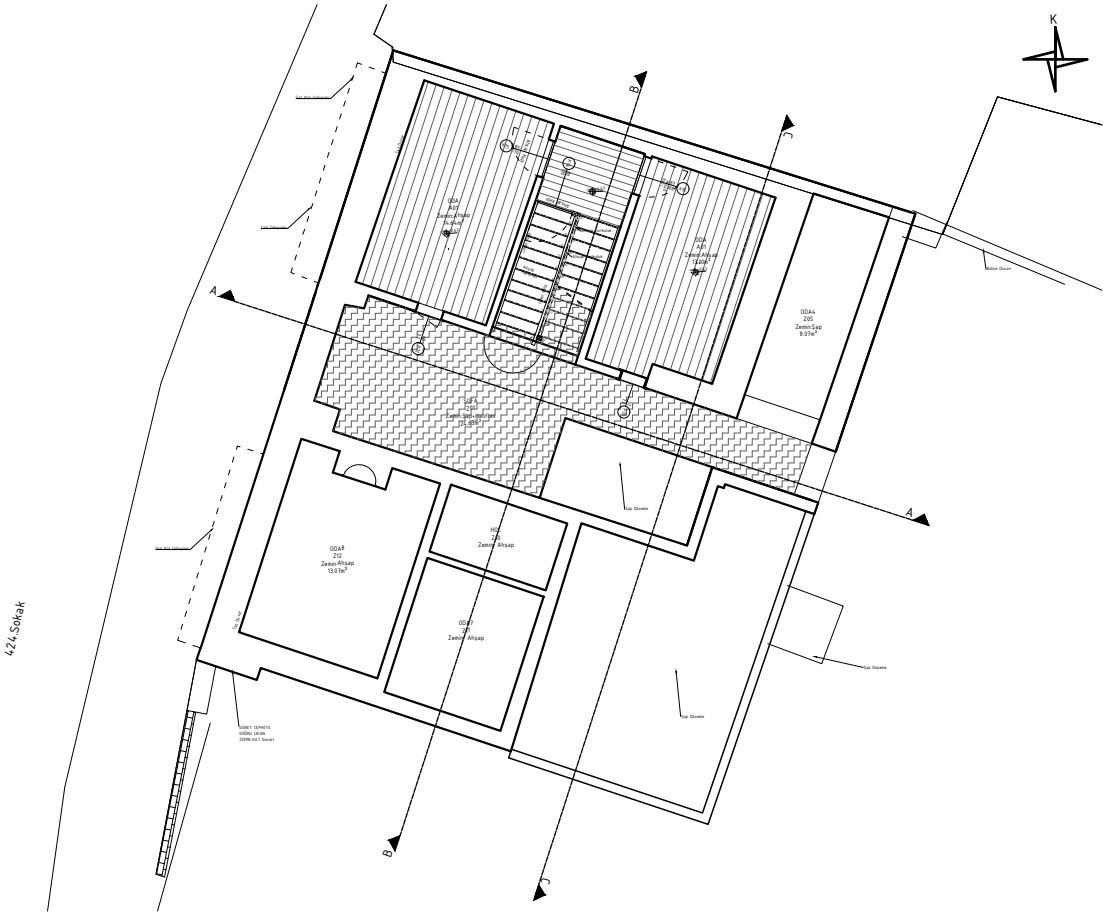
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO:	6

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

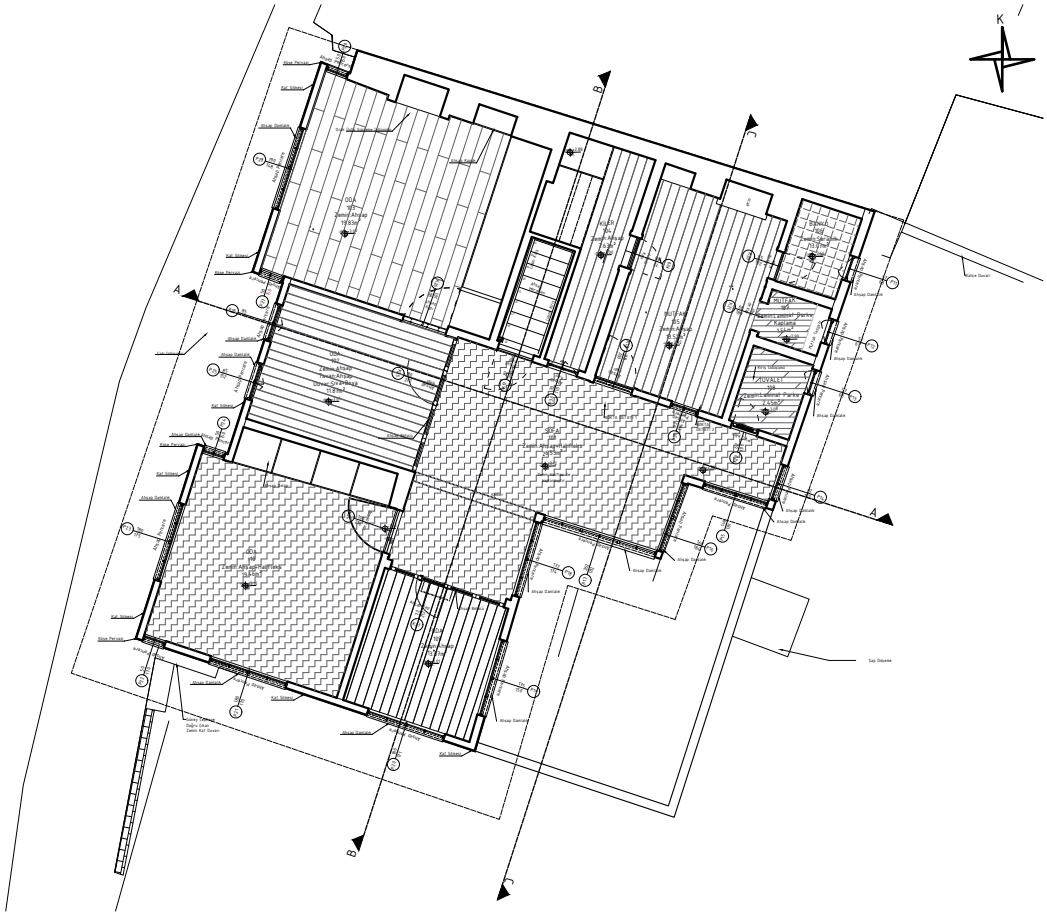
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ARA KAT DÖŞEME PLANI
PAFTA NO:	7

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

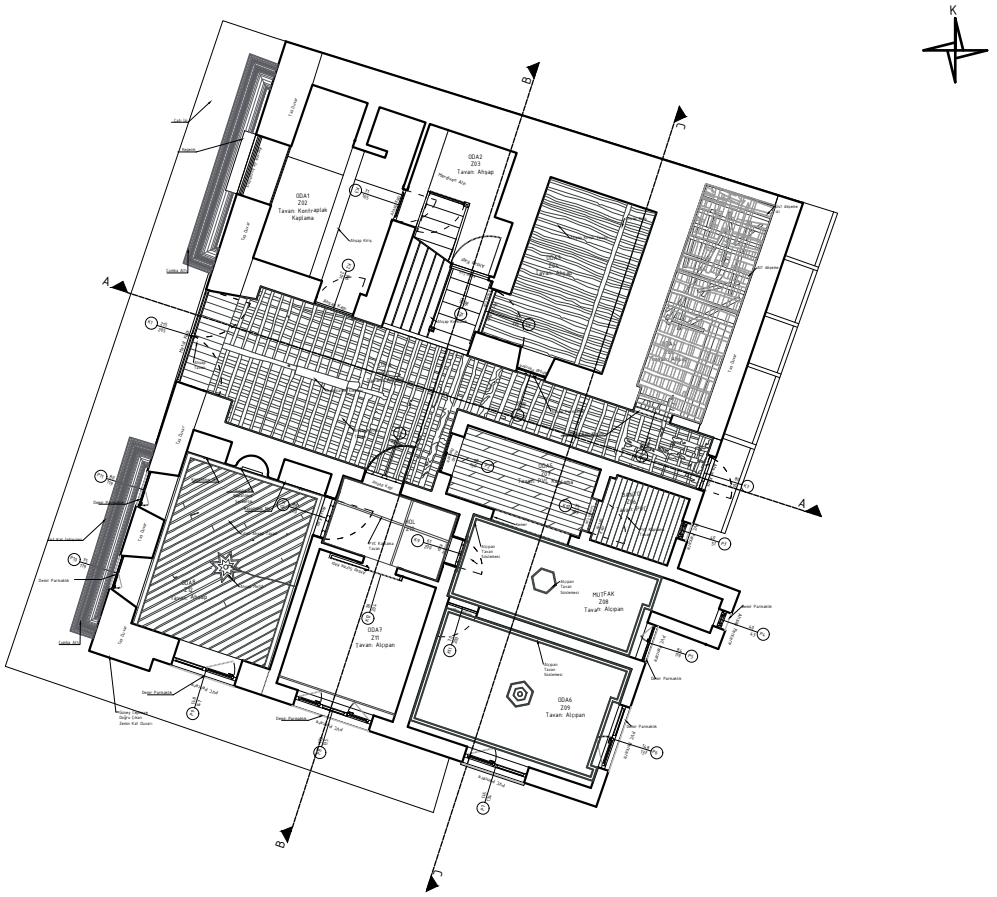
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT DÖŞEME PLANI

PAFTA NO:	8

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

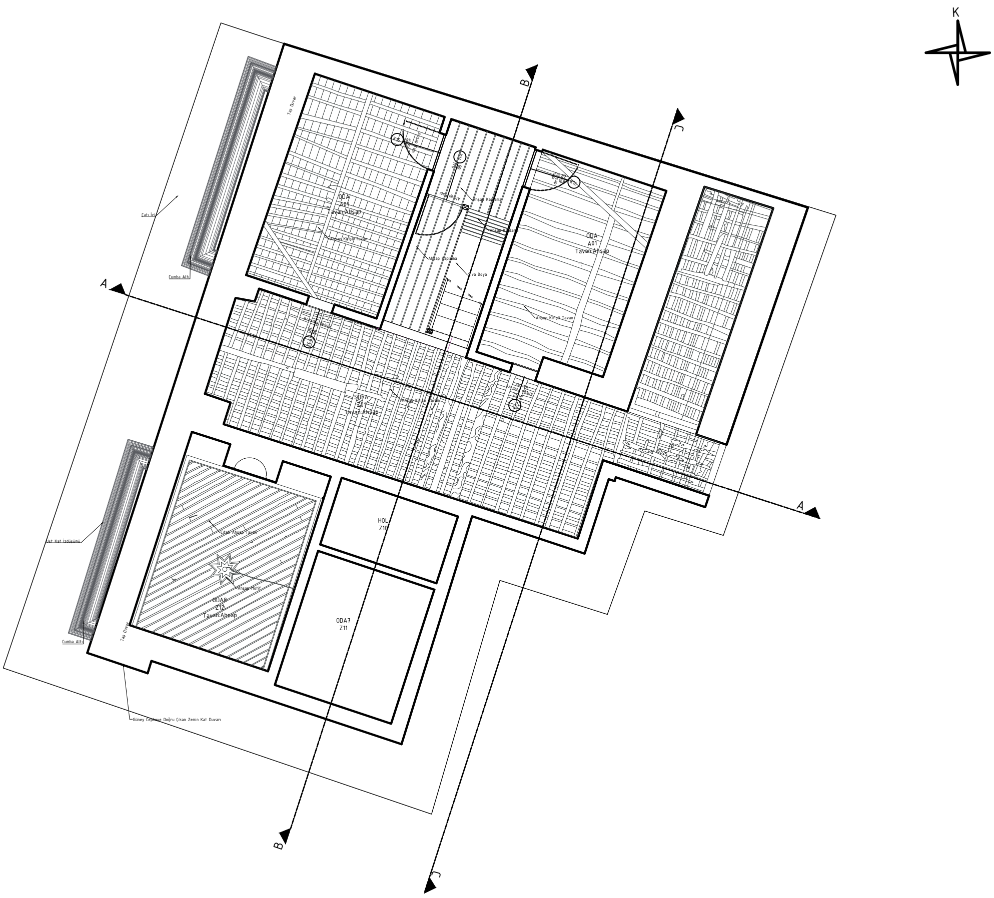
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	9

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	10

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

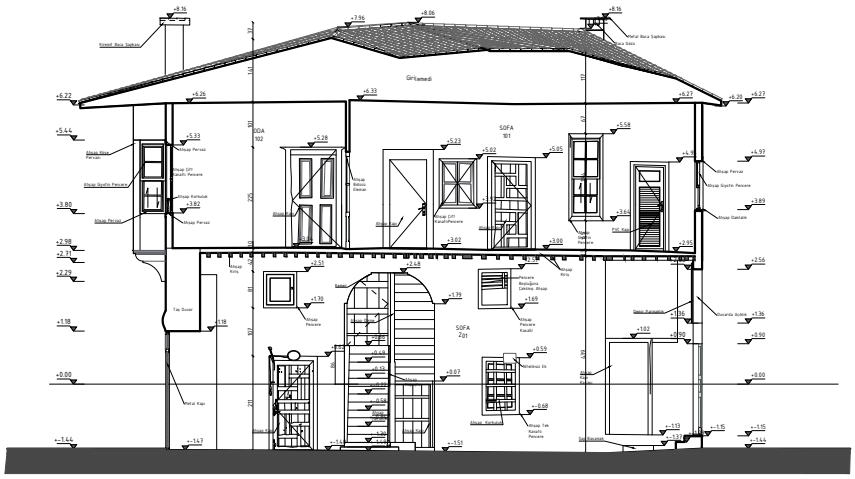
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	11	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	A-A KESİTİ

PAFTA NO:	12	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

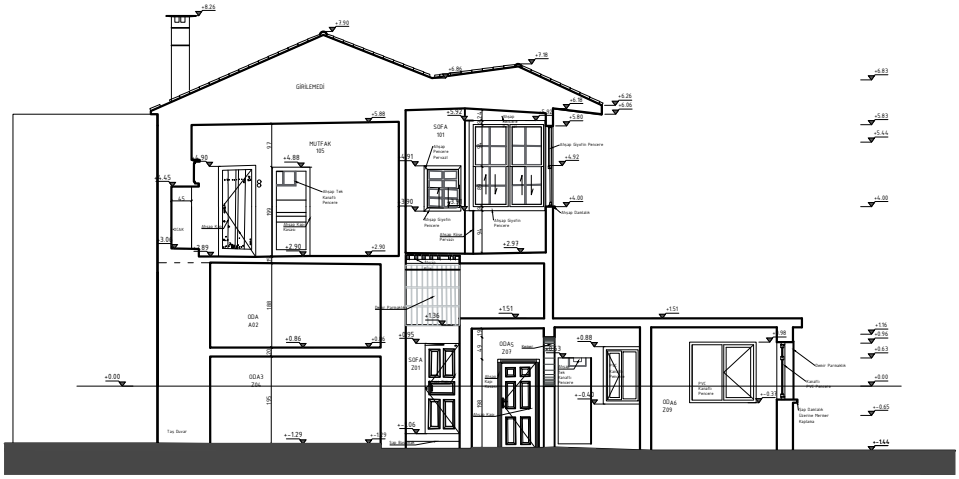
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	B-B KESİTİ

PAFTA NO:	13

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	C-C KESİTİ

PAFTA NO:	14

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	15	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

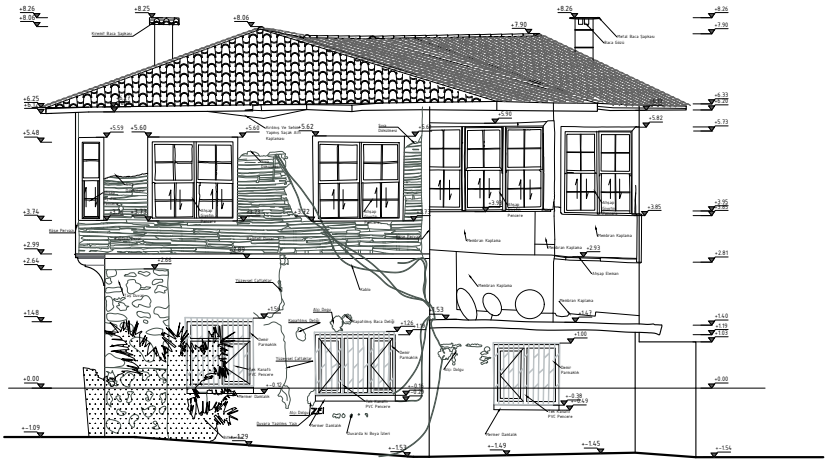
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	GÜNEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO:	16

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

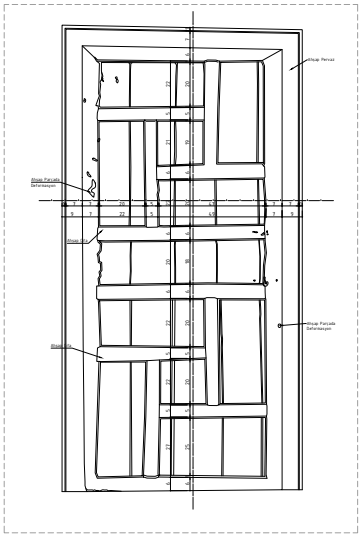
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

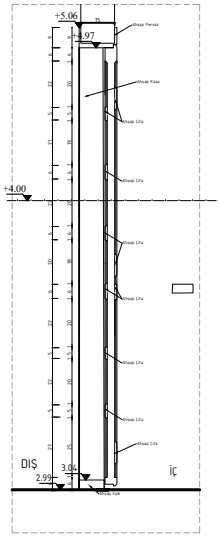
PAFTA ADI:	GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	17

0 100 cm 200 cm
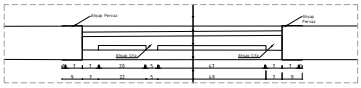
Nokta Detayı 1: Ahşap Kapı

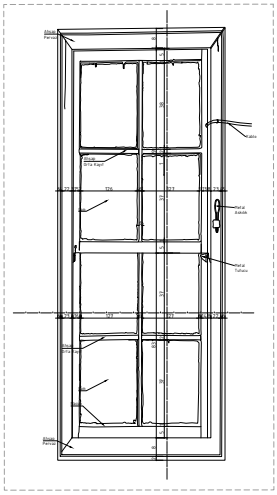
KISMİ GÖRÜNÜŞ

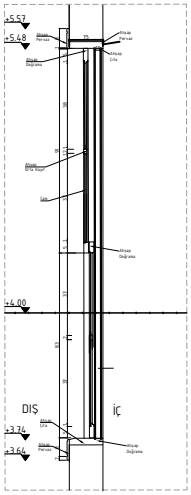
KISMİ KESİT

KISMİ PLAN

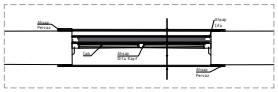
Nokta Detayı 2: Ahşap Giyotin Pencere

KISMİ GÖRÜNÜŞ

KISMİ KESİT

KISMİ PLAN

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	DETAYLAR
PAFTA NO:	18

Ek F: 365 Ada 10 Parsel Malzeme Kullanım Analizi Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

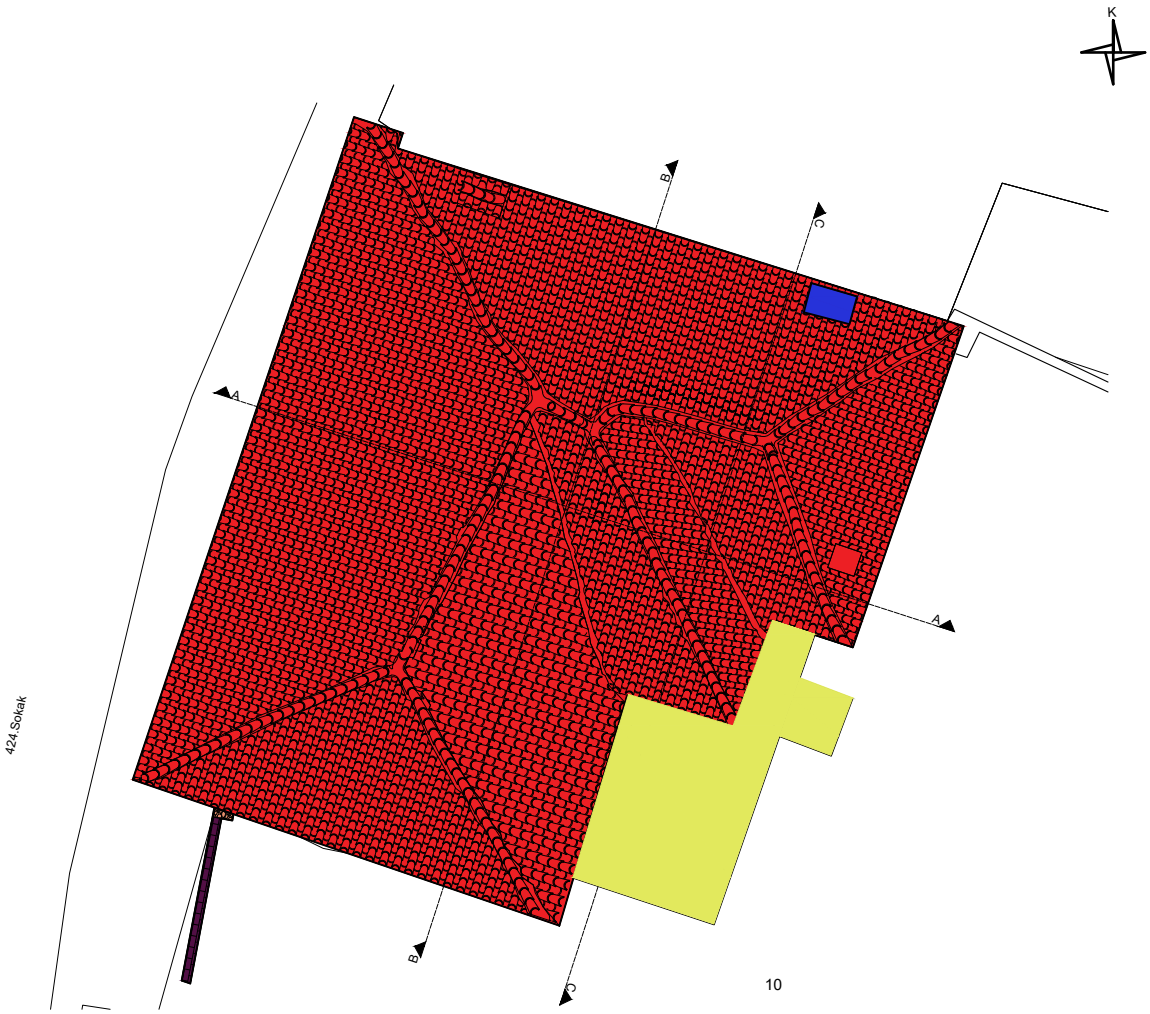
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI
PAFTA NO:	1

Malzeme Kullanım Analizi

- Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
- Ahşap
- Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
- Mermer
- Biriket
- Tuğla
- Seramik
- Alaturka Kiremit
- Sıva - Sıva+Boya
- Alçı - Alçıpan
- Laminat Parke
- Pvc Esaslı Malzeme
- Metal
- Çimento Esaslı Malzeme
- Sap
- Cam
- Membran Kaplama
- Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

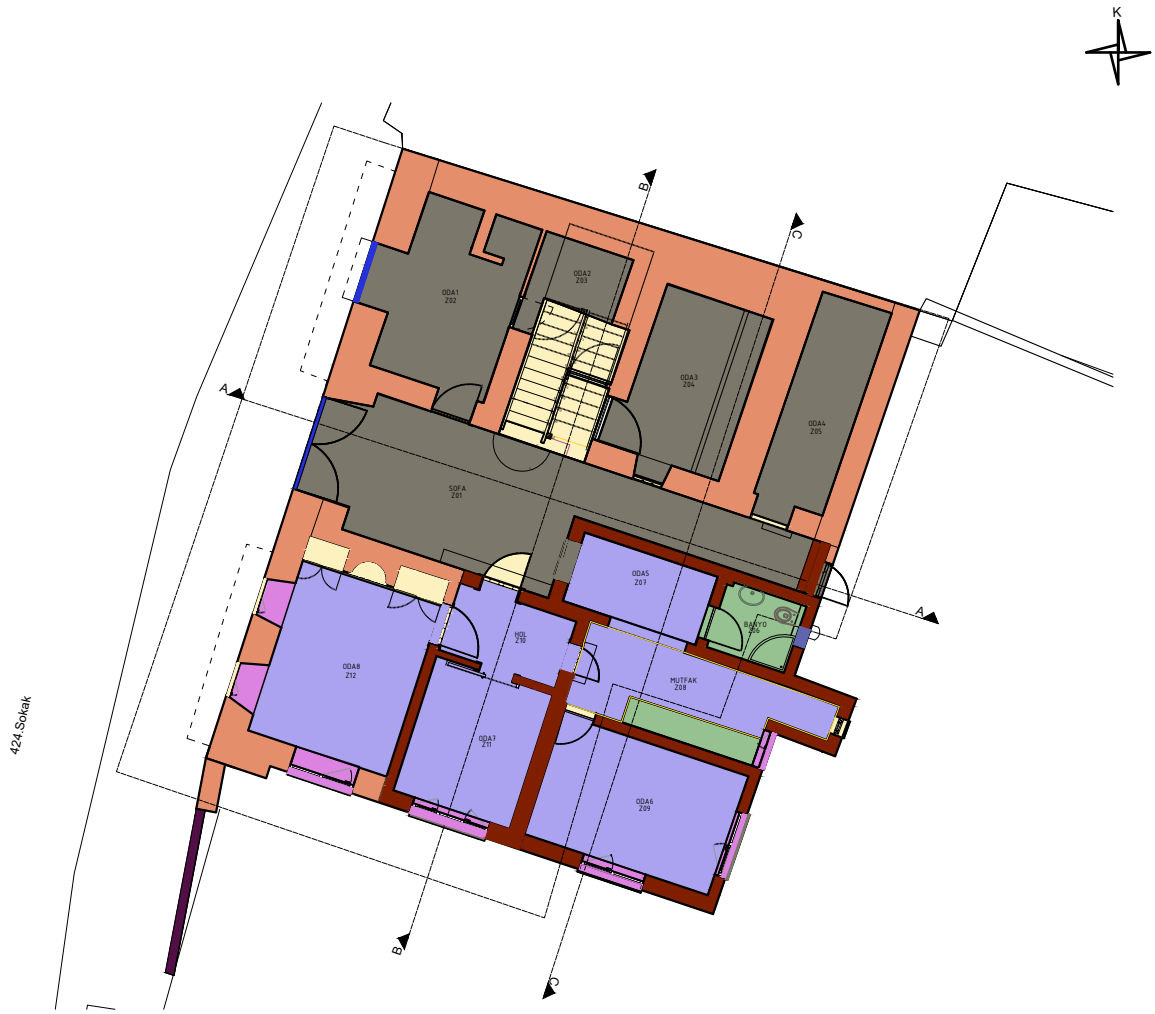
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

Malzeme Kullanım Analizi

	Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
	Ahşap
	Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
	Mermer
	Biriket
	Tuğla
	Seramik
	Alaturka Kiremit
	Sıva - Sıva+Boya
	Alçı - Alçıpan
	Laminat Parke
	Pvc Esaslı Malzeme
	Metal
	Çimento Esaslı Malzeme
	Sap
	Cam
	Membran Kaplama
	Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

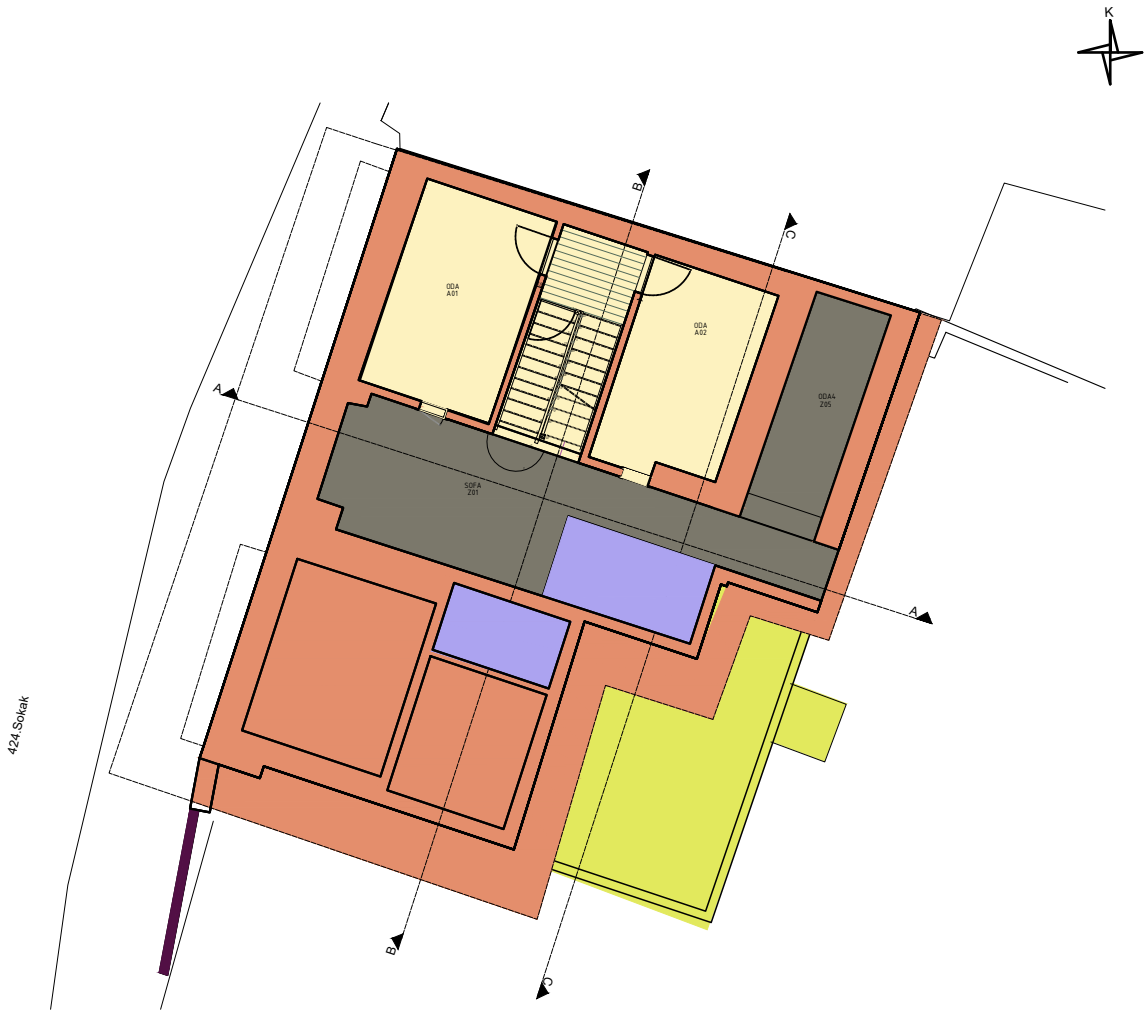
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI
PAFTA NO:	3

Malzeme Kullanım Analizi

	Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
	Ahşap
	Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
	Mermer
	Biriket
	Tuğla
	Seramik
	Alaturka Kiremit
	Sıva - Sıva+Boya
	Alçı - Alçıpan
	Laminat Parke
	Pvc Esaslı Malzeme
	Metal
	Çimento Esaslı Malzeme
	Sap
	Cam
	Membran Kaplama
	Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

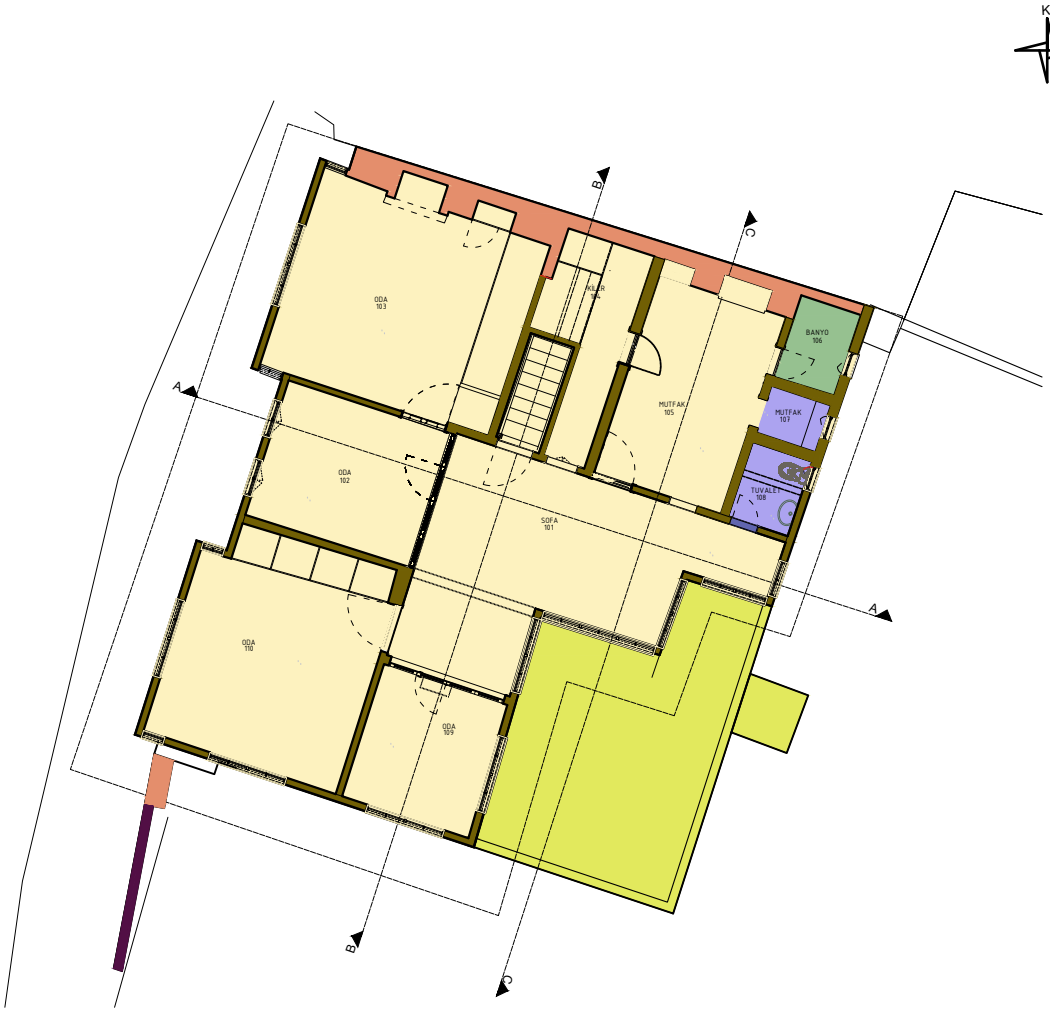
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI
PAFTA NO:	4

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Briket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI
PAFTA NO:	5

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Biriket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

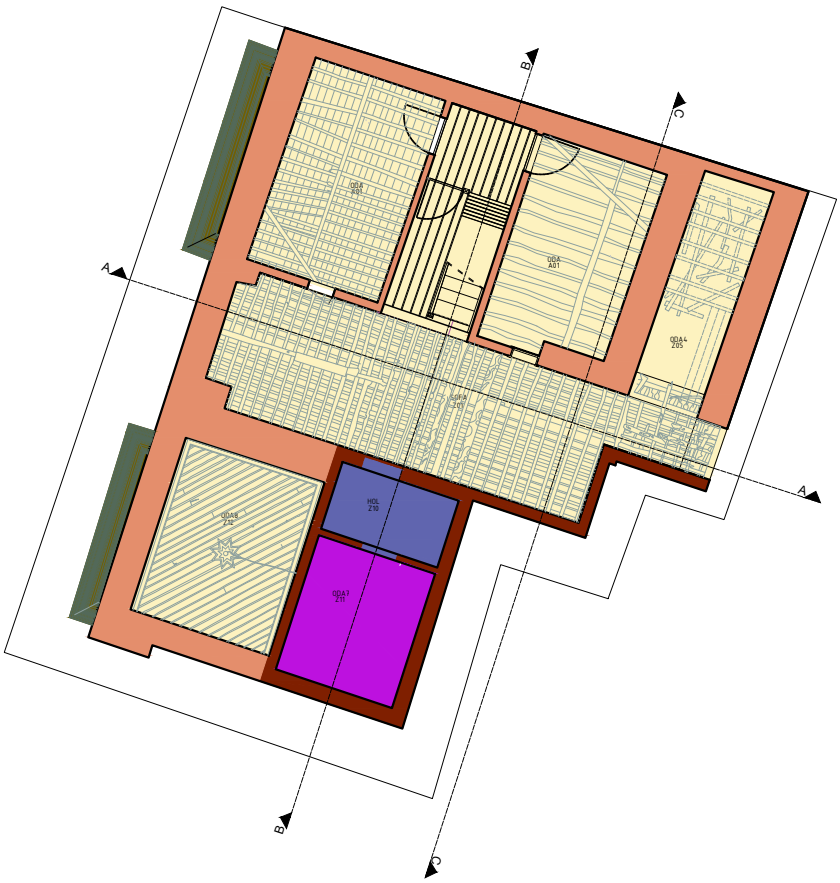
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	6

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Biriket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

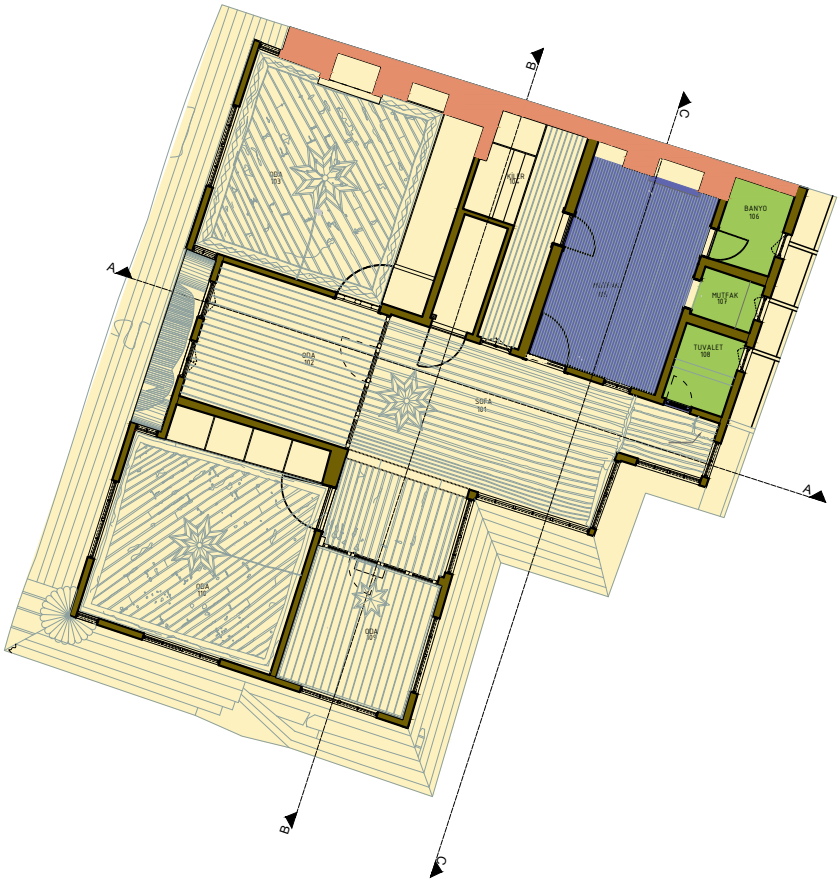
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	7

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Briket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

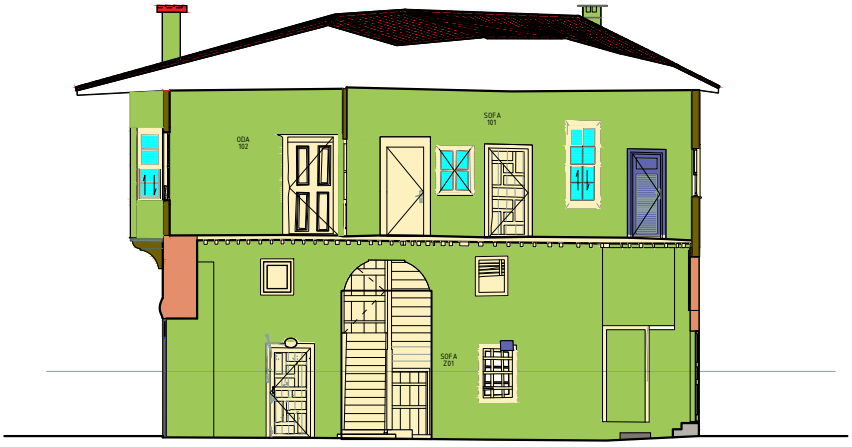
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	8

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Briket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

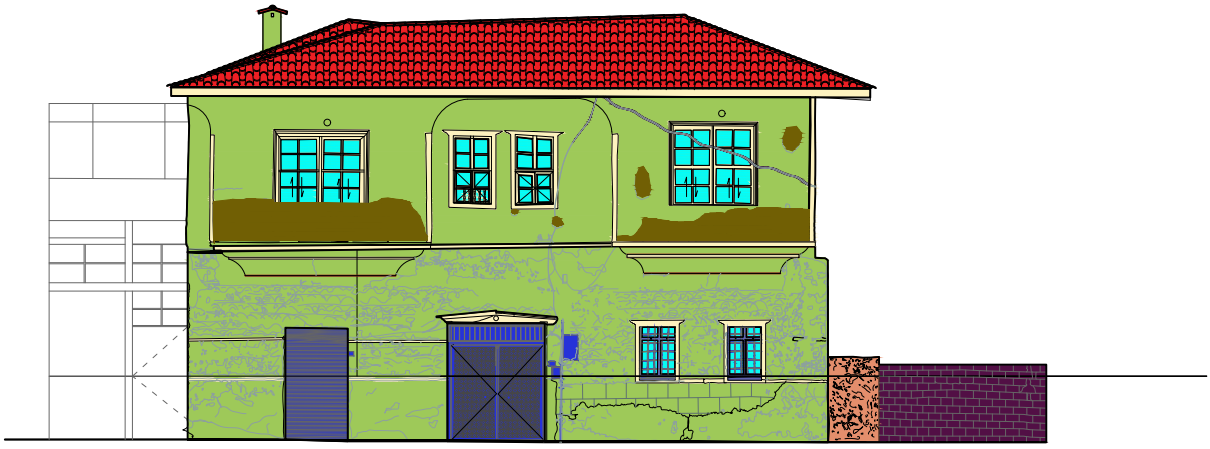
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	9

Malzeme Kullanım Analizi	
	Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
	Ahşap
	Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
	Mermer
	Biriket
	Tuğla
	Seramik
	Alaturka Kiremit
	Sıva - Sıva+Boya
	Alçı - Alçıpan
	Laminat Parke
	Pvc Esaslı Malzeme
	Metal
	Çimento Esaslı Malzeme
	Sap
	Cam
	Membran Kaplama
	Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

C-C KESİTİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	10

Malzeme Kullanım Analizi	
	Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
	Ahşap
	Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
	Mermer
	Biriket
	Tuğla
	Seramik
	Alaturka Kiremit
	Sıva - Sıva+Boya
	Alçı - Alçıpan
	Laminat Parke
	Pvc Esaslı Malzeme
	Metal
	Çimento Esaslı Malzeme
	Sap
	Cam
	Membran Kaplama
	Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

GÜNEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

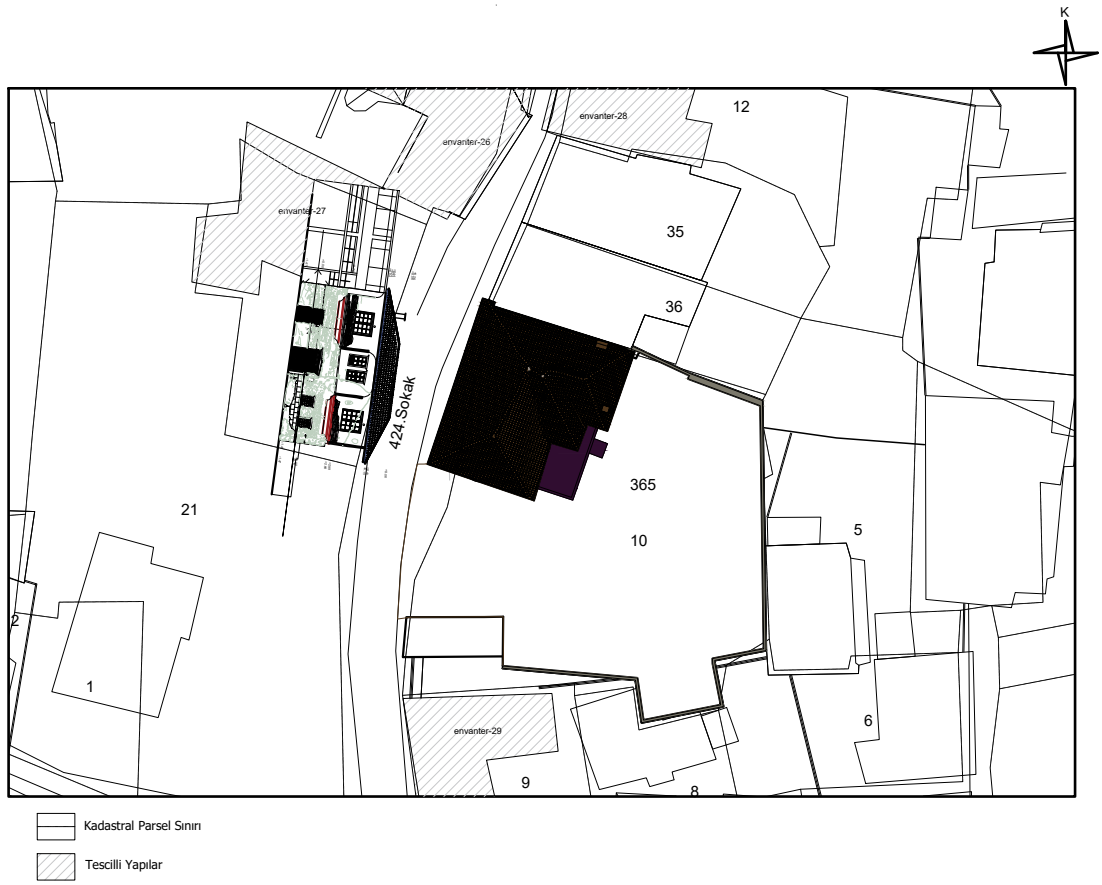
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	11

Malzeme Kullanım Analizi
Ahşap (Bağdadi Çıta, Bağdadi Ç.+sıva)
Ahşap
Taş (Moloz-Kesme-Traverten)
Mermer
Biriket
Tuğla
Seramik
Alaturka Kiremit
Sıva - Sıva+Boya
Alçı - Alçıpan
Laminat Parke
Pvc Esaslı Malzeme
Metal
Çimento Esaslı Malzeme
Sap
Cam
Membran Kaplama
Toprak+Çakıl Taşı

0 100 cm 200 cm

Ek G: 365 Ada 10 Parsel Hasar Durumu Analizi Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

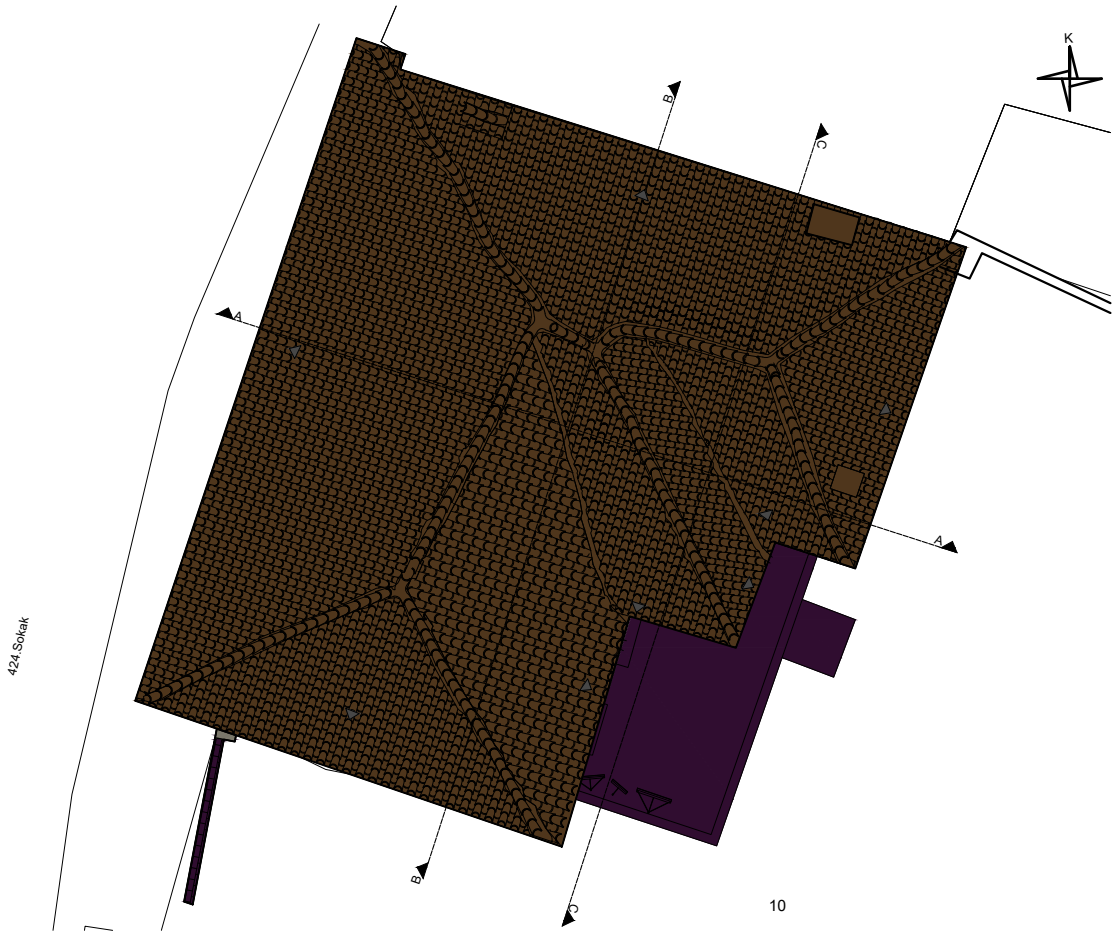
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI
PAFTA NO:	1

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kritesel)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey eksilmeleri)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kap, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi

Malzeme Deformasyonları

- Eksik Malzeme
- Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırkanma)
- Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
- Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
- Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
- Renk Değişimi ve Kirlenme
- Korozyon

Yapısal Hasarlar

- Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
- Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
- Şehim ve Düşeyden Sapma

Biyolojik Hasarlar

- Bitki Oluşumu
- Böcek ve Mantar Oluşumu

Uyumsuz Müdahaleler

- Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
- Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
- Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
- Çimento Esaslı Malzeme Kullanımı
- Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI
PAFTA NO:	3

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi

Malzeme Deformasyonları

- Eksik Malzeme
- Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
- Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
- Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
- Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
- Renk Değişimi ve Kirlenme
- Korozyon

Yapısal Hasarlar

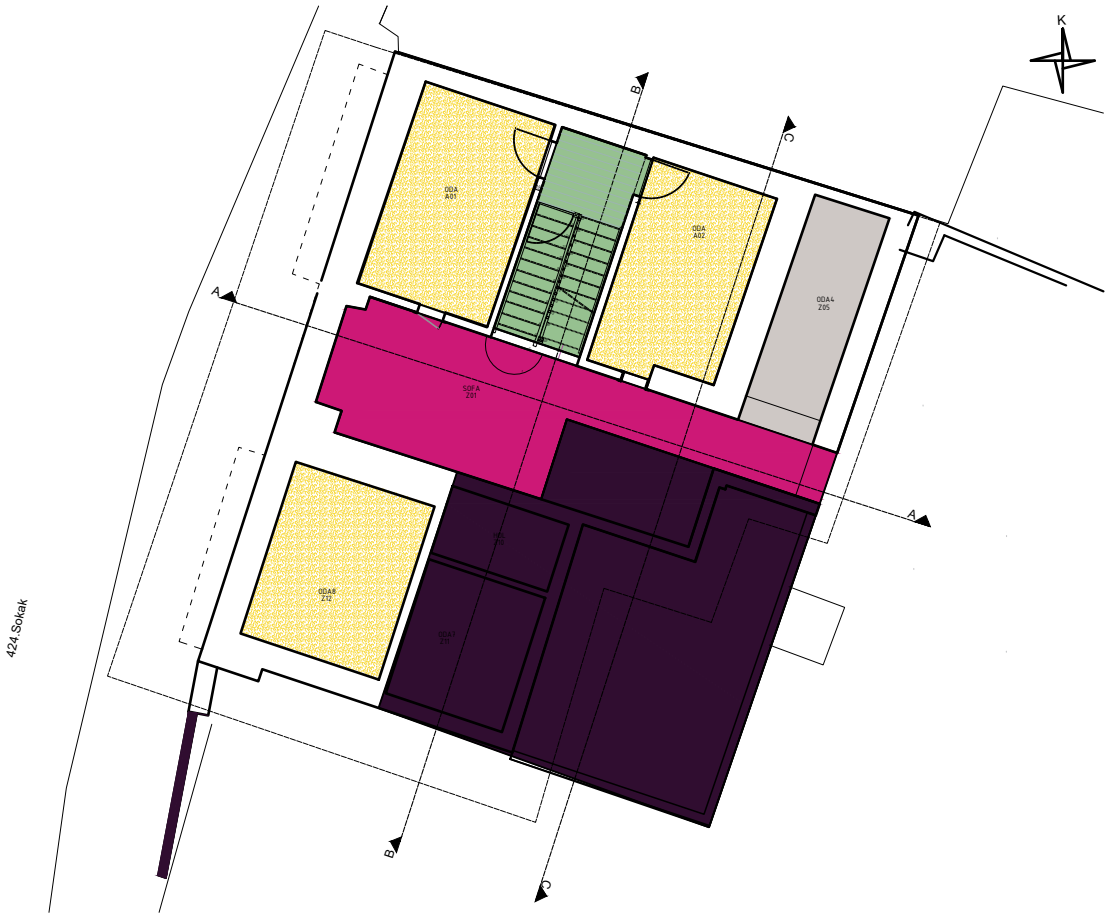
- Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
- Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
- Şehim ve Düşeyden Sapma

Biyolojik Hasarlar

- Bitki Oluşumu
- Böcek ve Mantar Oluşumu

Uyumsuz Müdahaleler

- Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
- Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
- Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
- Çimento Esaslı Malzeme Kullanımı
- Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

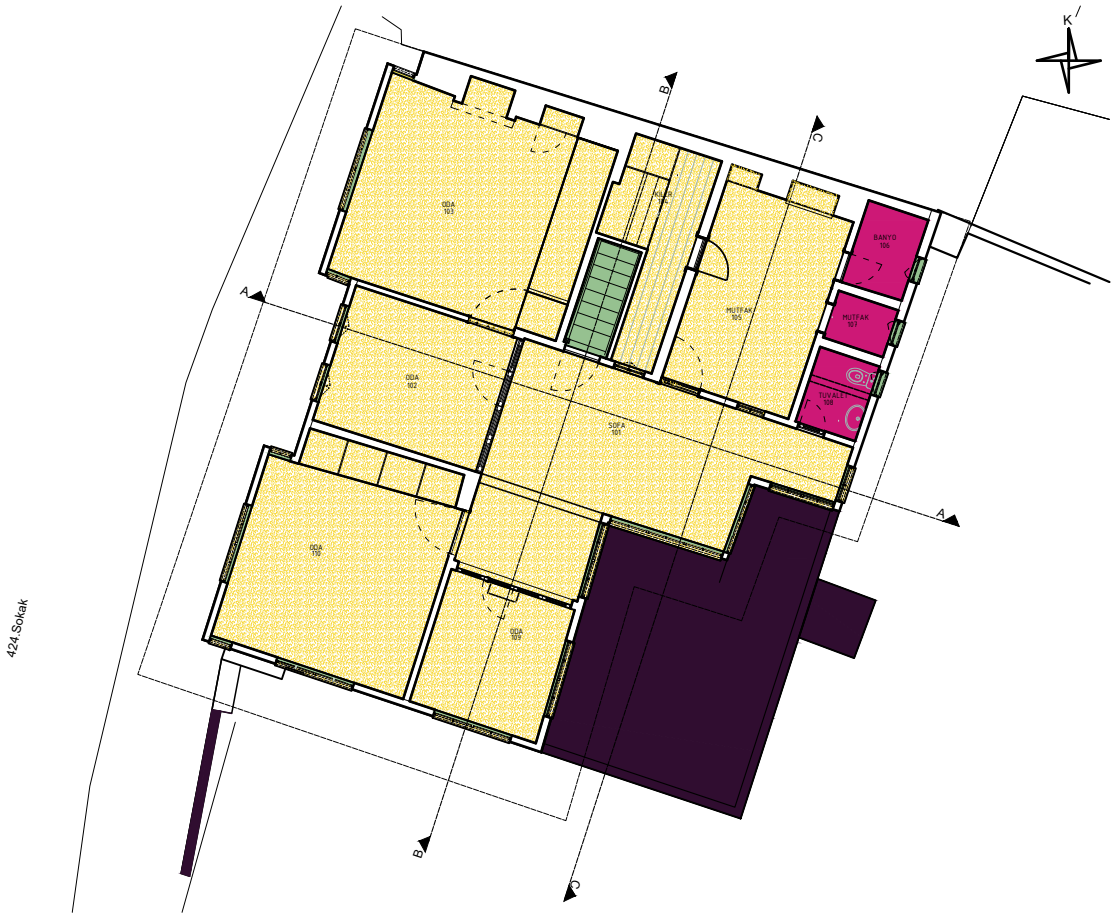
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI
PAFTA NO:	4

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI
PAFTA NO:	5

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kap, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

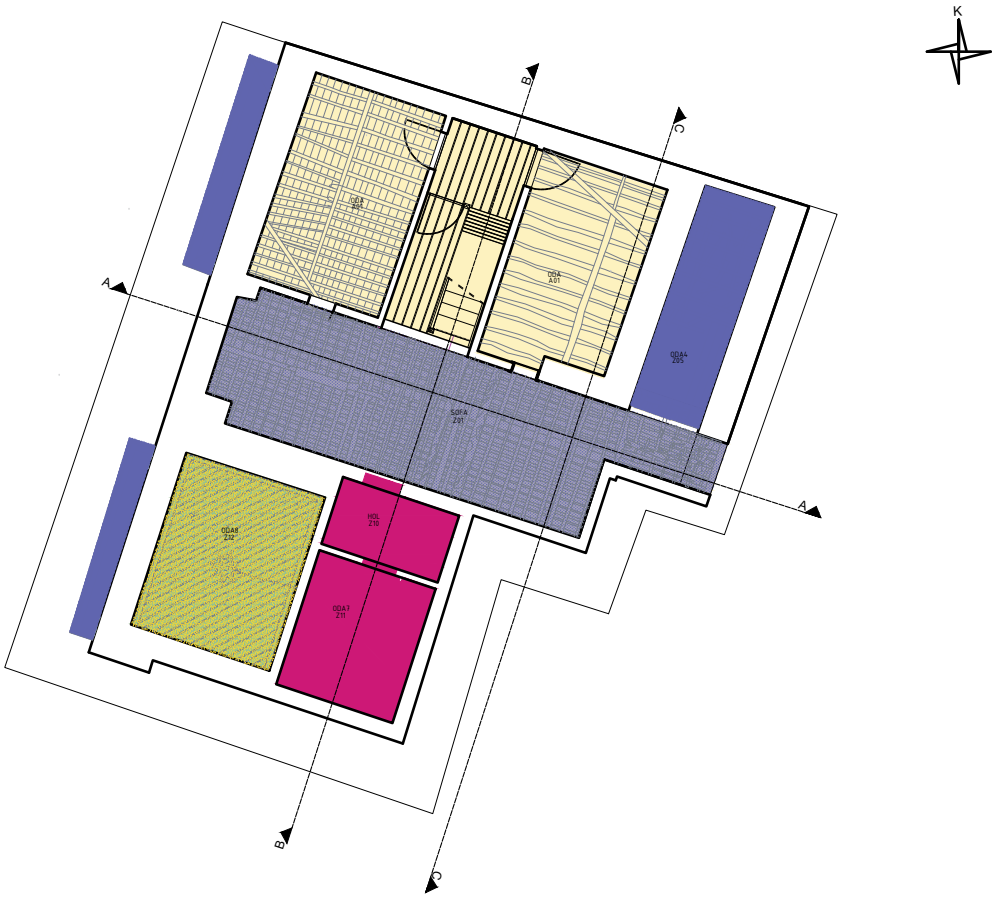
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	6

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırkanma)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	7

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi

Malzeme Deformasyonları

- Eksik Malzeme
- Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
- Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ezilmeleri)
- Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
- Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
- Renk Değişimi ve Kirlenme
- Korozyon

Yapısal Hasarlar

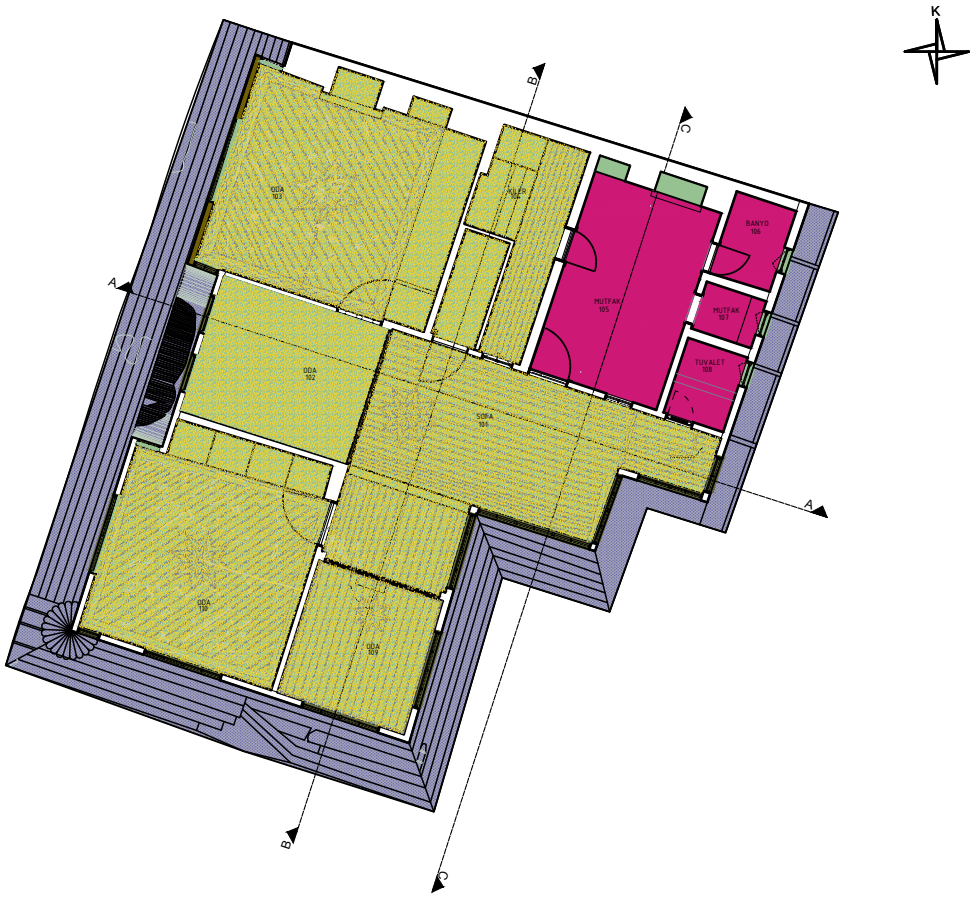
- Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
- Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
- Şehim ve Düşeyden Sapma

Biyolojik Hasarlar

- Bitki Oluşumu
- Böcek ve Mantar Oluşumu

Uyumsuz Müdahaleler

- Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
- Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
- Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
- Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
- Muhdes Ekler

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

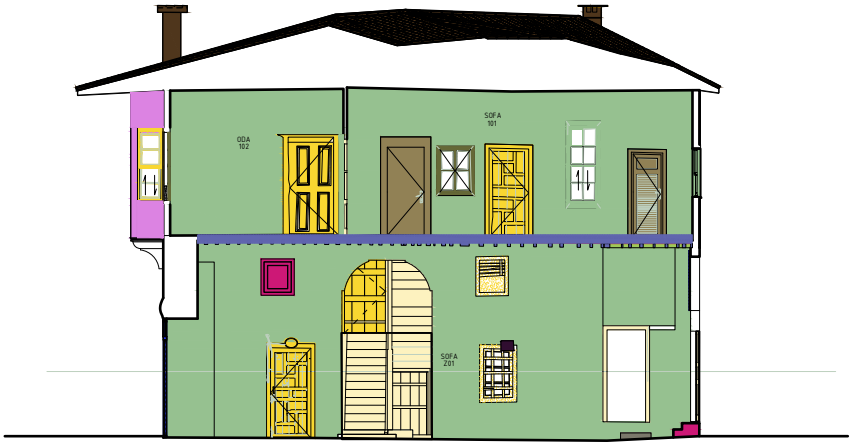
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	8

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey ekslemeler)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

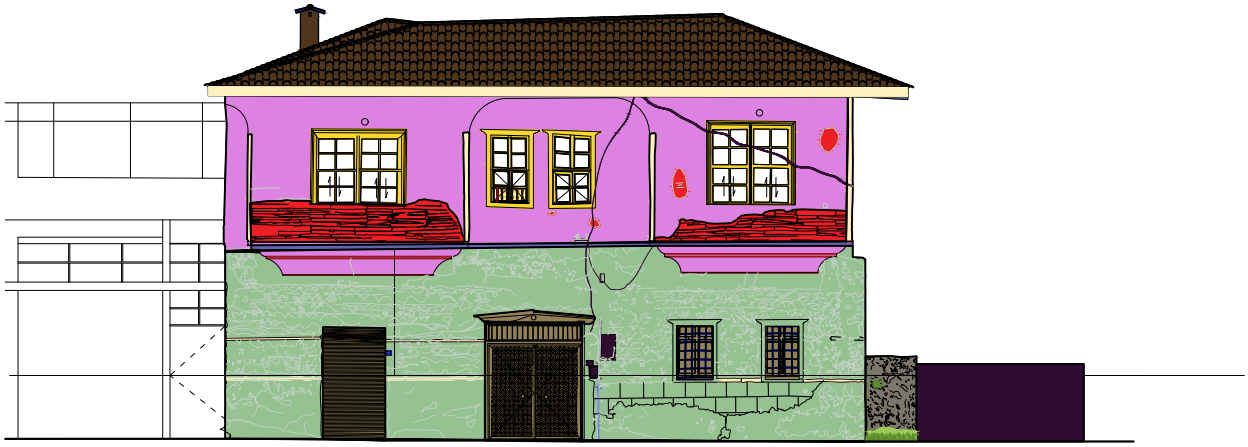
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	9

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey eksilmeleri)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

C-C KESİTİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ	
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	10

Hasar Durumu Analizi
Malzeme Deformasyonları
Eksik Malzeme
Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırkısmi)
Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey oluşmaları)
Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
Renk Değişimi ve Kirlenme
Korozyon
Yapısal Hasarlar
Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
Şehim ve Düşeyden Sapma
Biyolojik Hasarlar
Bitki Oluşumu
Böcek ve Mantar Oluşumu
Uyumsuz Müdahaleler
Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
Muhdes Ekler

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	11

0 100 cm 200 cm

Hasar Durumu Analizi

Malzeme Deformasyonları

- Eksik Malzeme
- Ahşap Doğramada Yüzey Bozulması (Kısmi-Kırılmalı)
- Ahşap Döşemede Yüzey Bozulması (Kısmi-Yüzey eksilmeleri)
- Bağdadi Sıva Yüzey Bozulması
- Sıva Çatlağı ve Dökülmesi
- Renk Değişimi ve Kirlenme
- Korozyon

Yapısal Hasarlar

- Ahşapta Taşıyıcıda Deformasyon
- Taş Duvarda Yıkılma ve Parça Kaybı
- Şehim ve Düşeyden Sapma

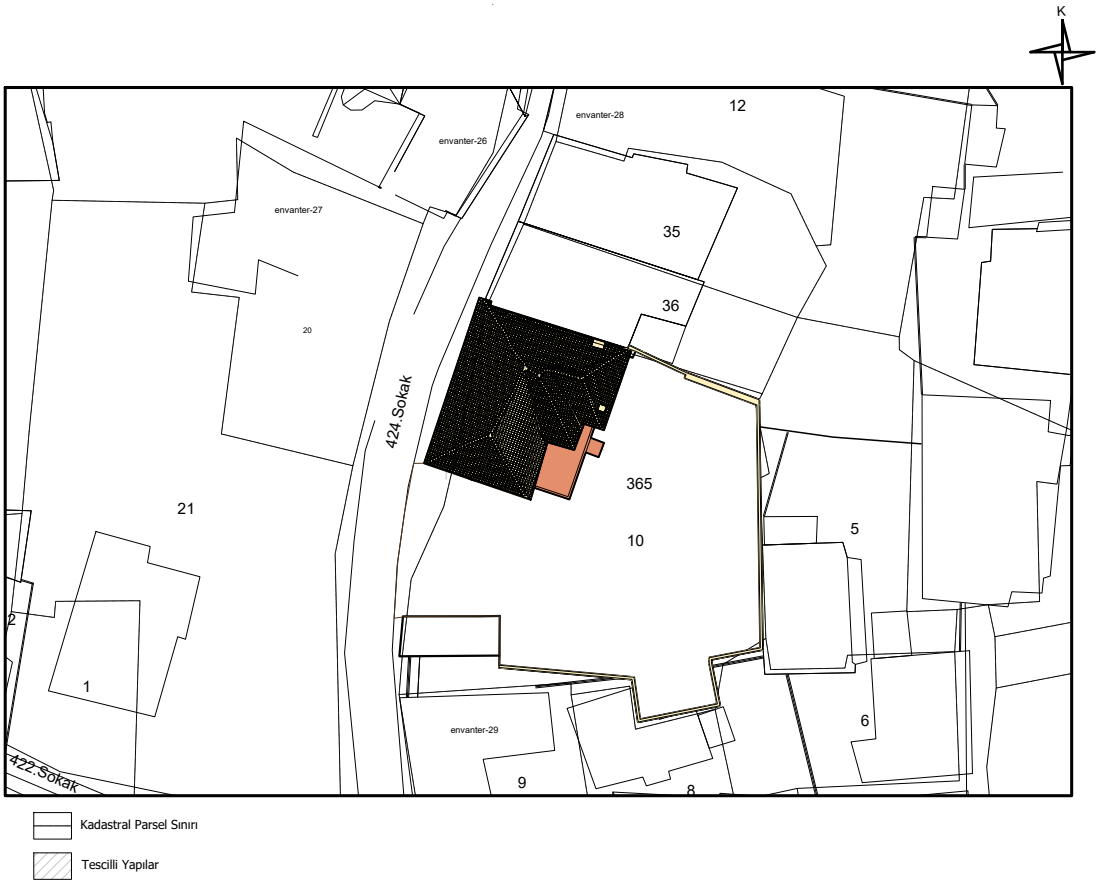
Biyolojik Hasarlar

- Bitki Oluşumu
- Böcek ve Mantar Oluşumu

Uyumsuz Müdahaleler

- Niteliksiz Boya/Sıva Kaplaması
- Kullanıcı Müdahalesi (Kapı, pencere, duvarlar değişimi)
- Niteliksiz Onarım (Malzeme Değişimi)
- Cimento Esaslı Malzeme Kullanımı
- Muhdes Ekler

Ek H: 365 Ada 10 Parsel Dönem Analizi Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dönem Analizi
I. Dönem
Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
II. Dönem
1970-
Muhdes Ek

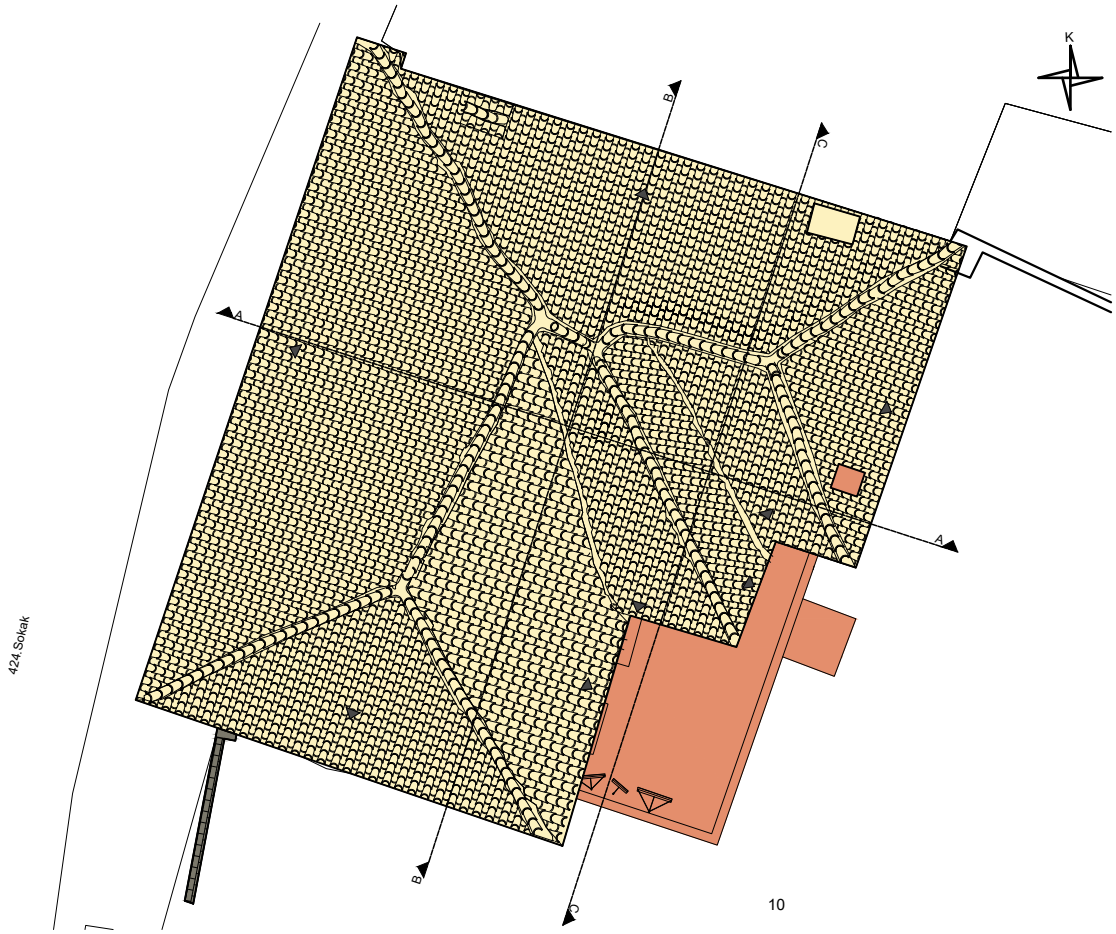
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI

PAFTA NO:	1

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

Dönem Analizi

- I. Dönem — Yapının Özgün Hali 19.-20. yy.
- II. Dönem — 1970.-
- Muhdes Ek

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

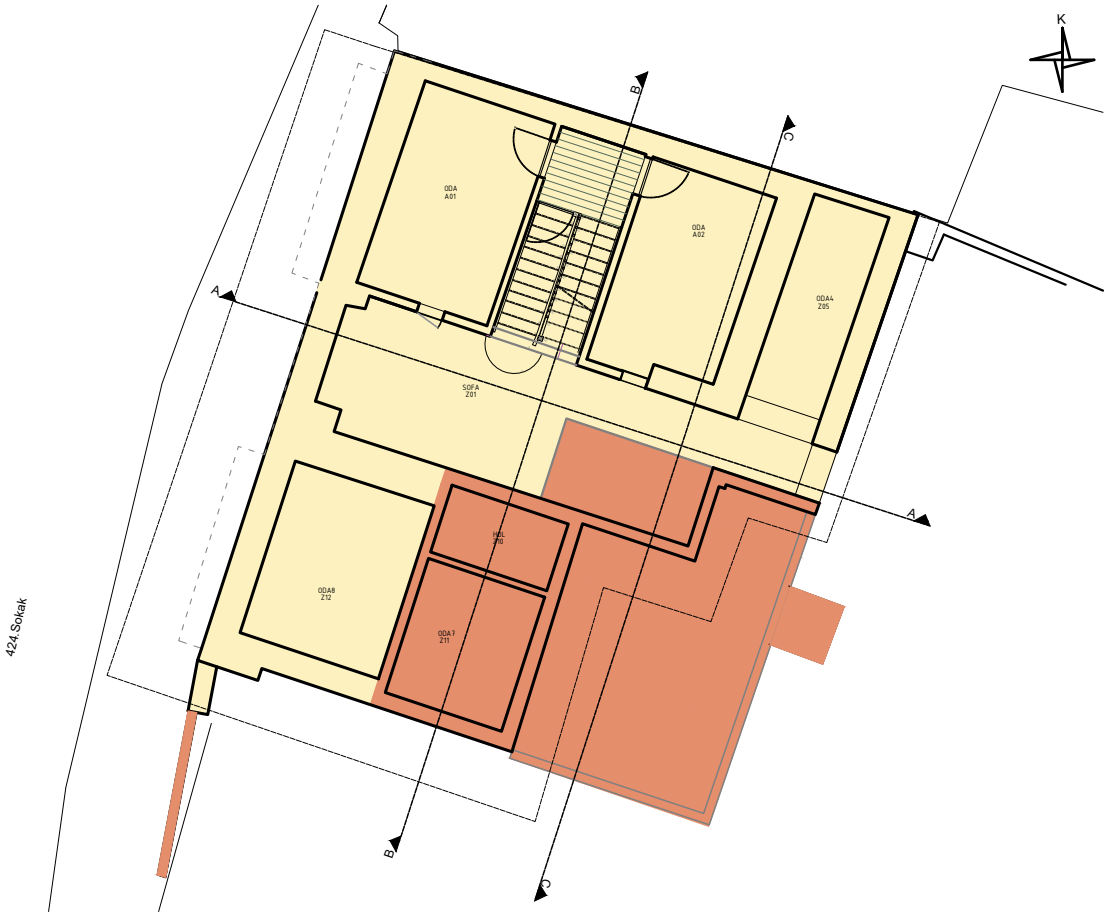
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:	3

Dönem Analizi

- I. Dönem
  Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
- II. Dönem
  1970-
- Muhdes Ek

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dönem Analizi
I. Dönem Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
II. Dönem 1970.-
Muhdes Ek

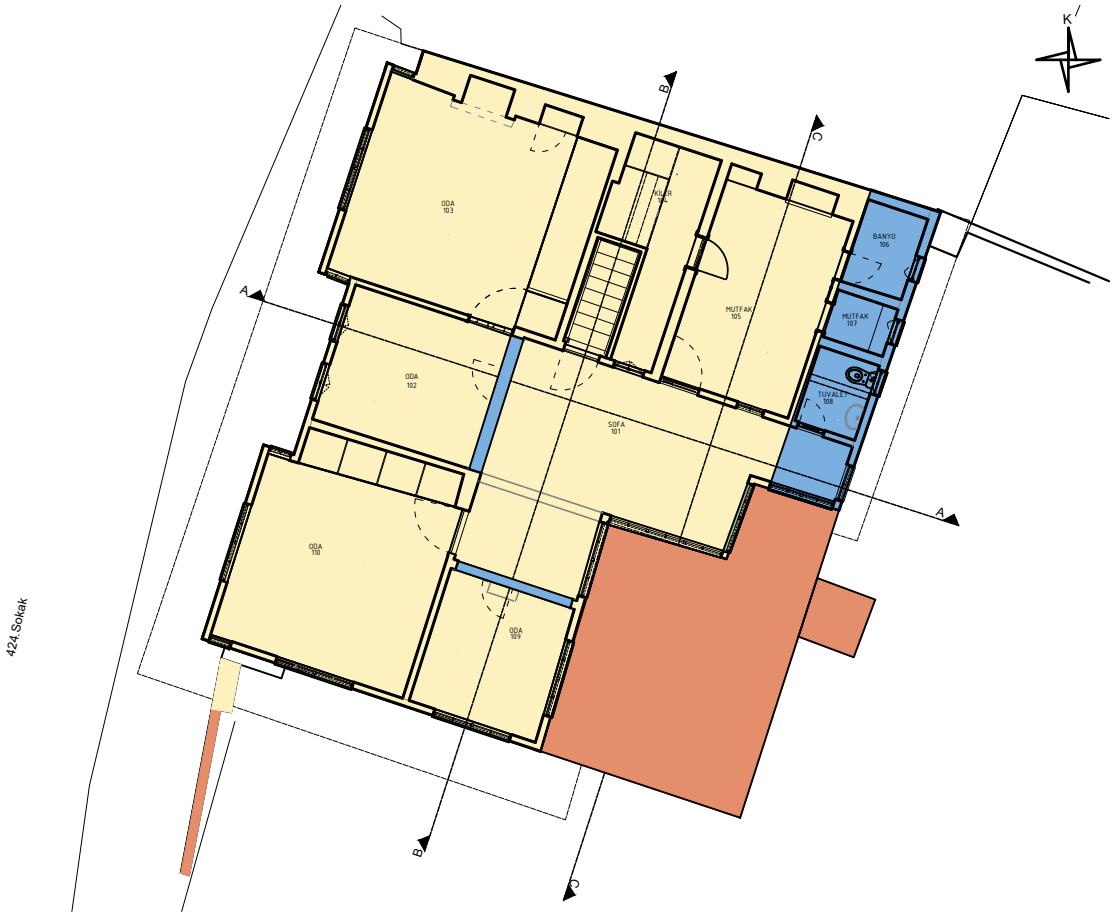
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI

PAFTA NO:	4.

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

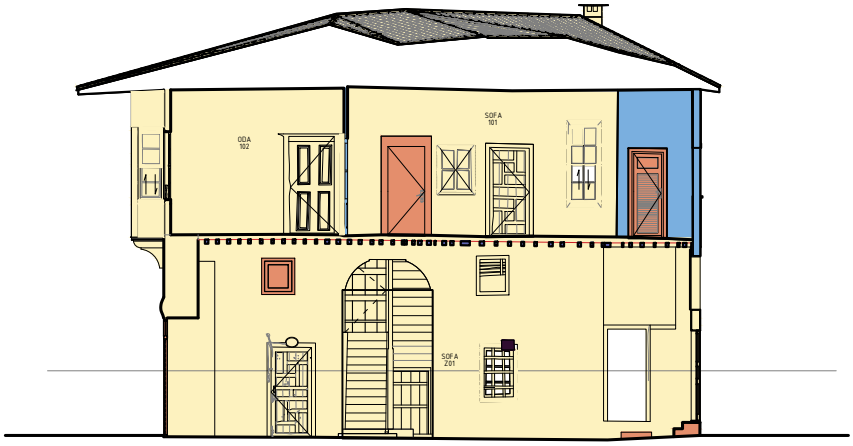
RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI

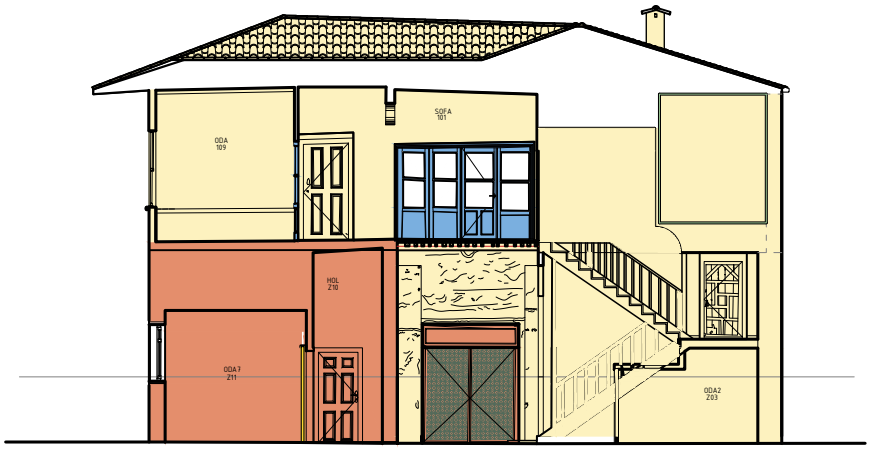
PAFTA NO:	5

Dönem Analizi

- I. Dönem — Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
- II. Dönem — 1970-
- Muhdes Ek

A–A KESİTİ

B–B KESİTİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dönem Analizi
I. Dönem Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
II. Dönem 1970-
Muhdes Ek

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

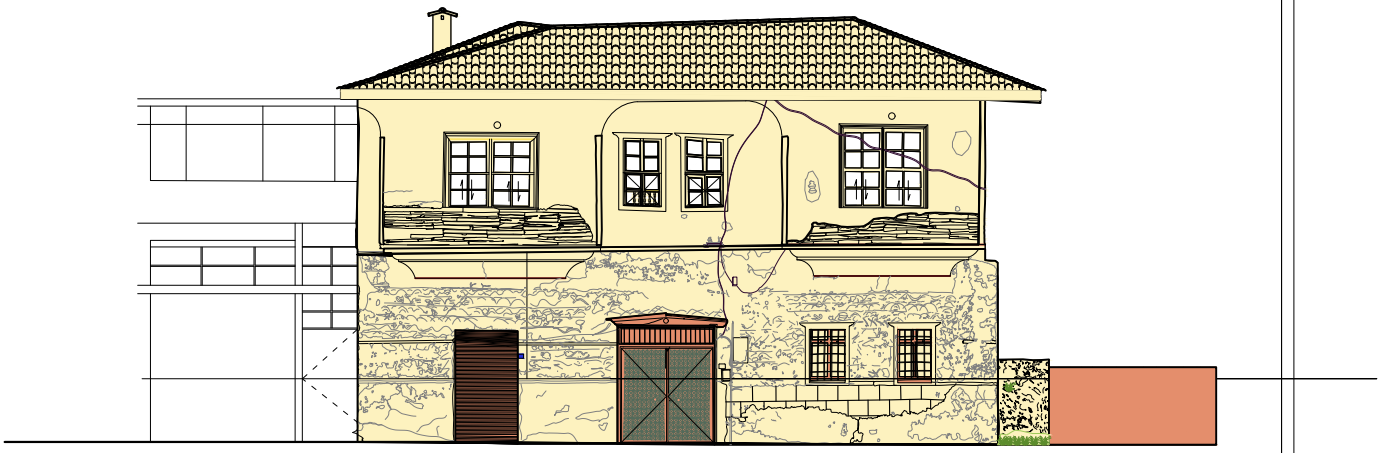
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER

PAFTA NO:	6	

0 100 cm 200 cm

C-C KESİTİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dönem Analizi
I. Dönem Yapının Özgün Hali 19-20 yy.
II. Dönem 1970-
Muhdes Ek

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

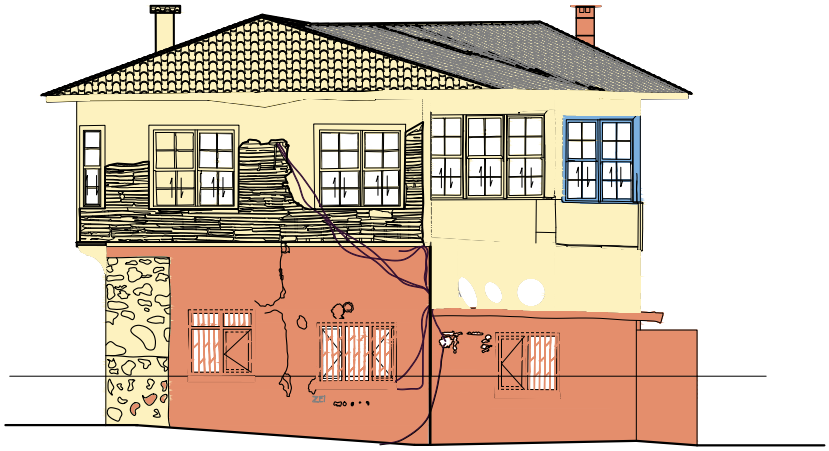
PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER

PAFTA NO:	7	

0 100 cm 200 cm

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dönem Analizi
I. Dönem Yapının Özgün Hali 19.-20. yy.
II. Dönem 1970.-
Muhdes Ek

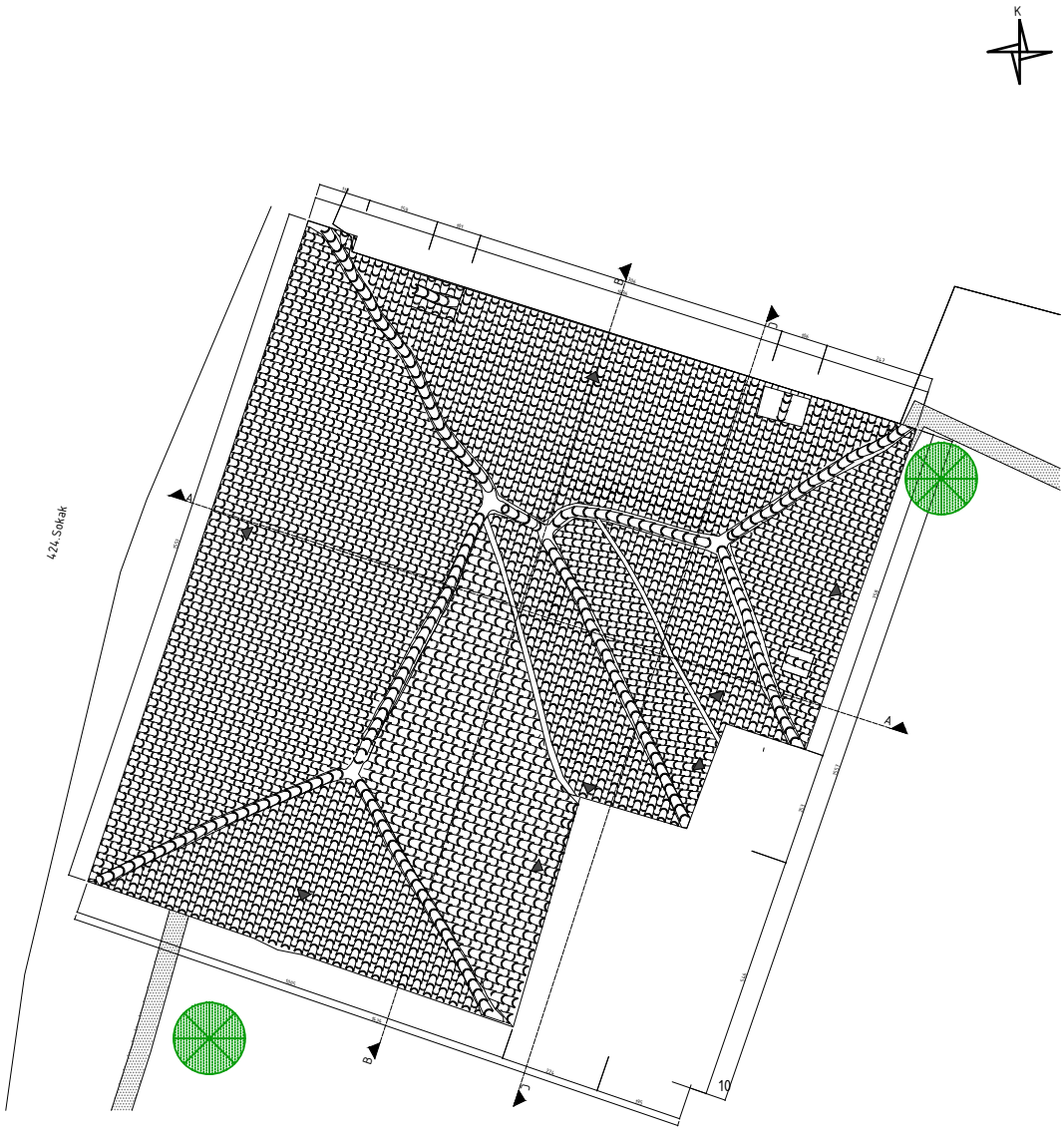
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	■
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	□

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	8

Ek I: 365 Ada 10 Parsel Restitüsyon Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

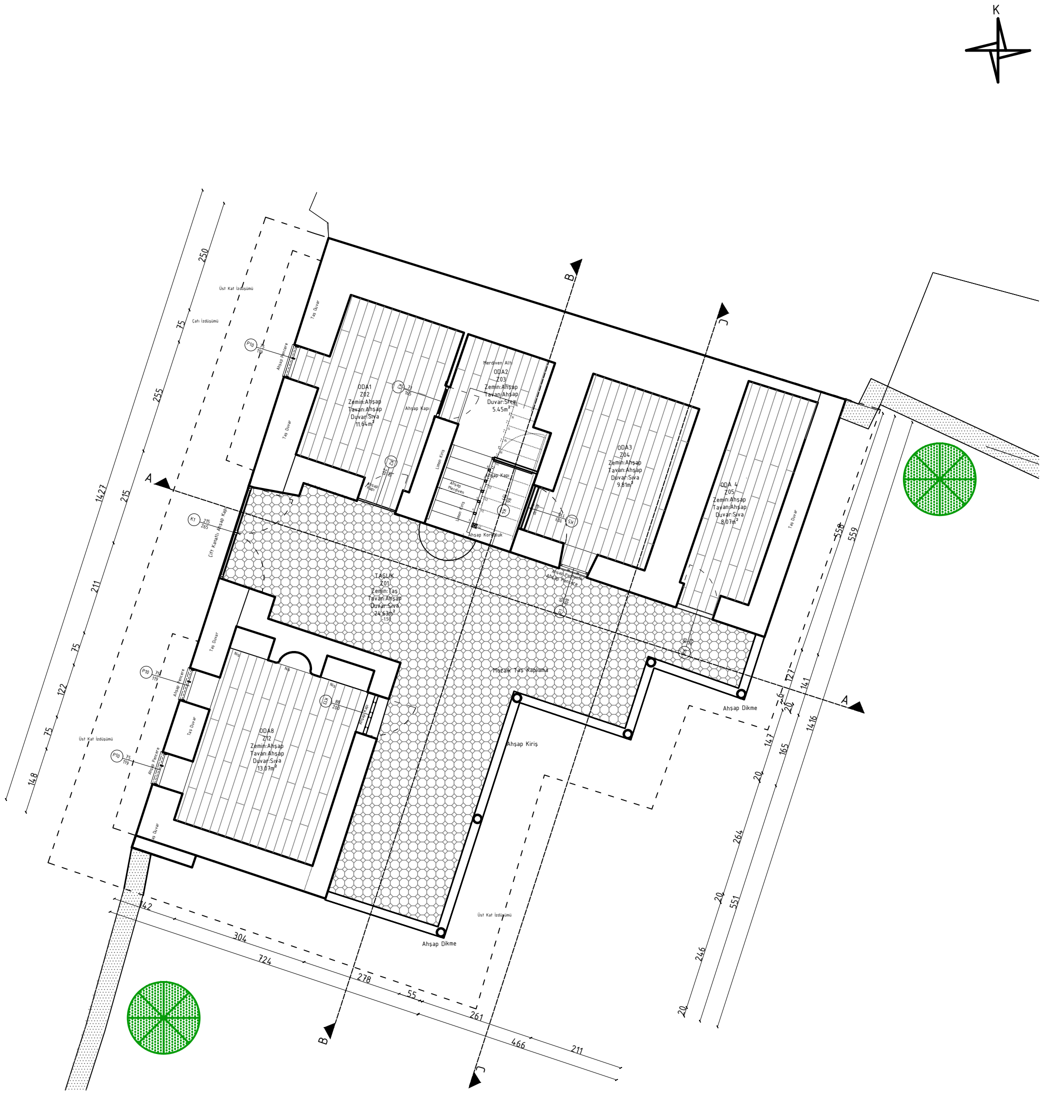
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

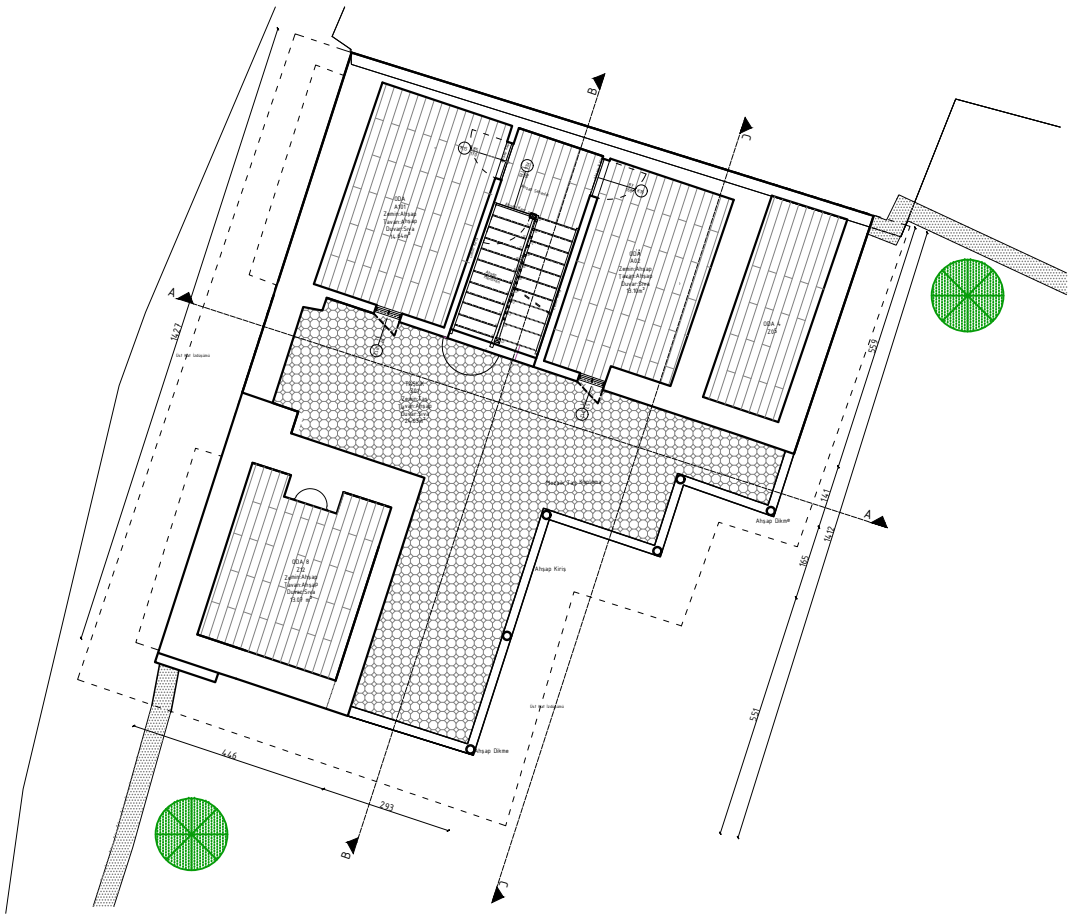
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:	3

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

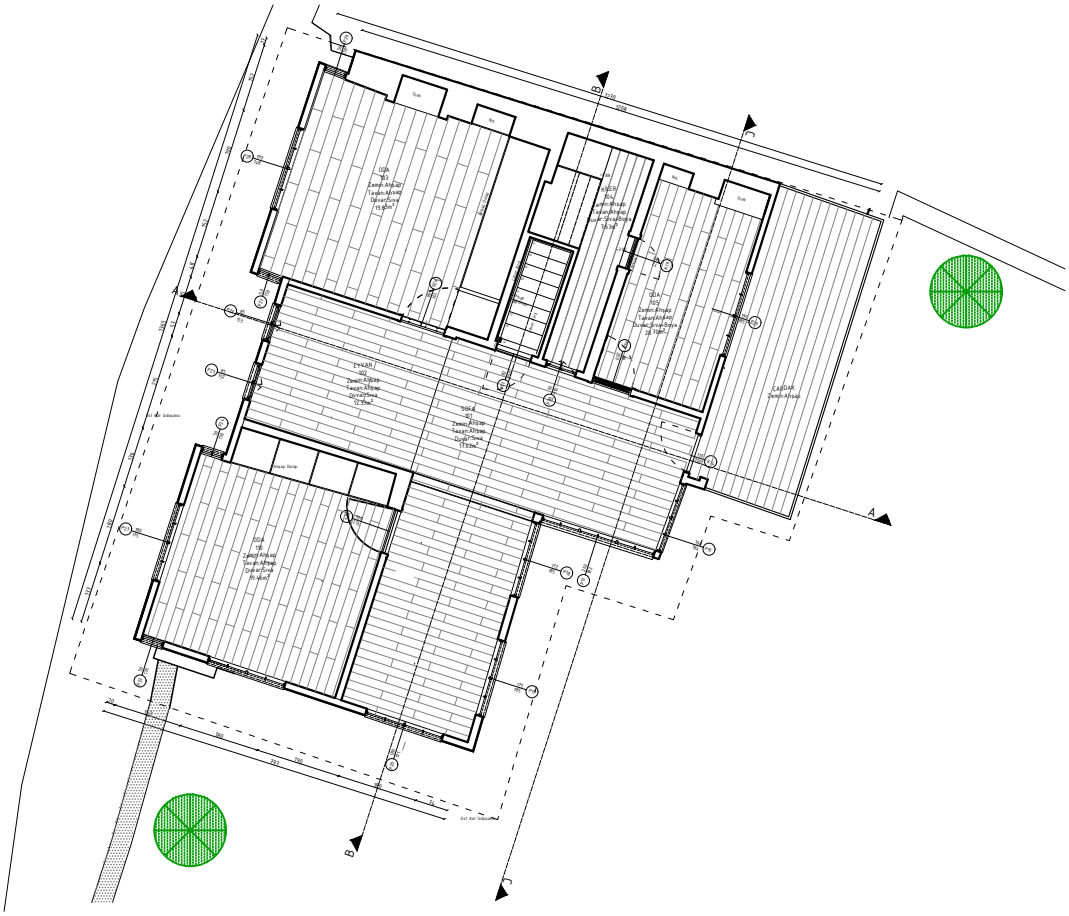
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI

PAFTA NO:	4.

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

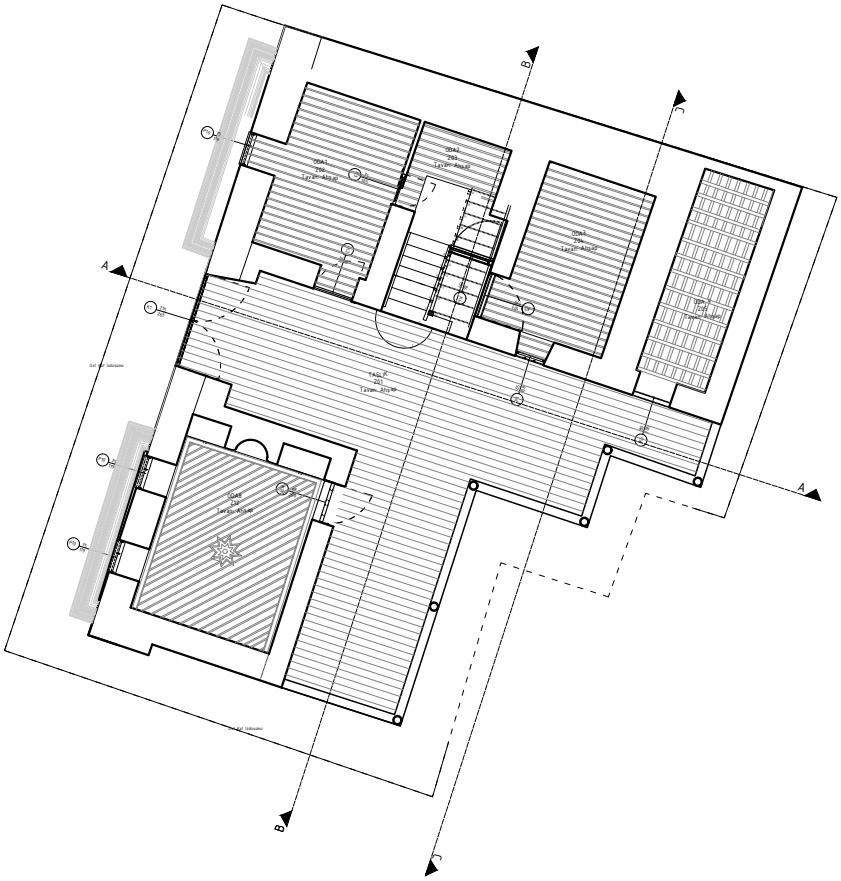
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI
PAFTA NO:	5

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

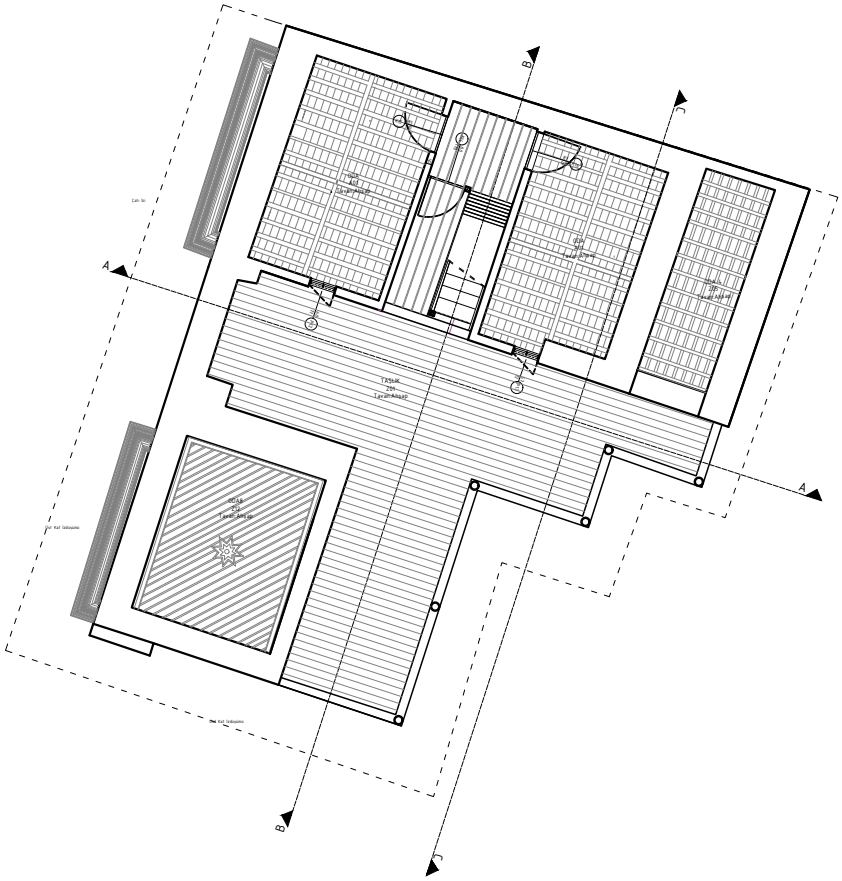
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	6

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

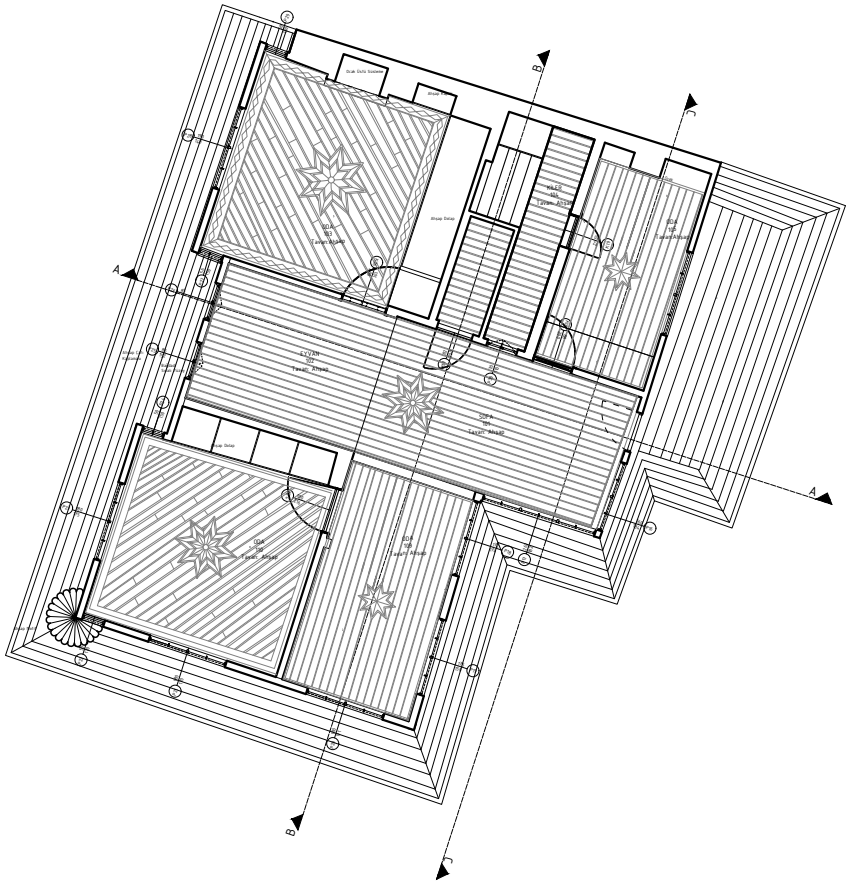
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	7

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

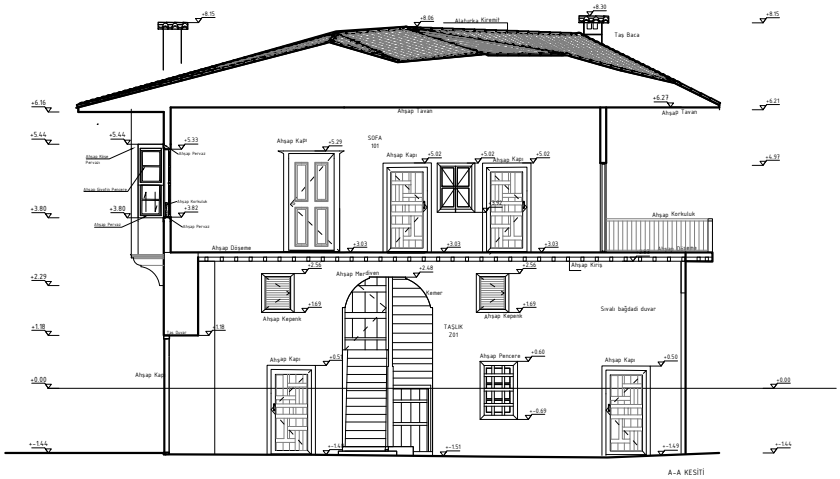
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	8

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER

PAFTA NO:	9

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

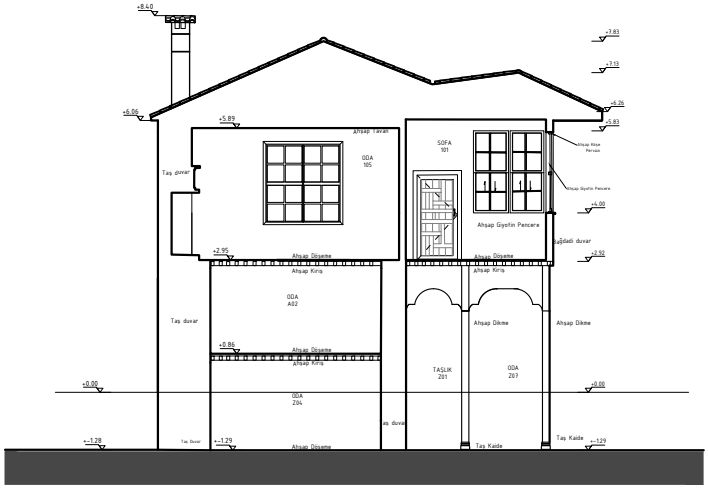
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	B-B KESİTİ

PAFTA NO:	10

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

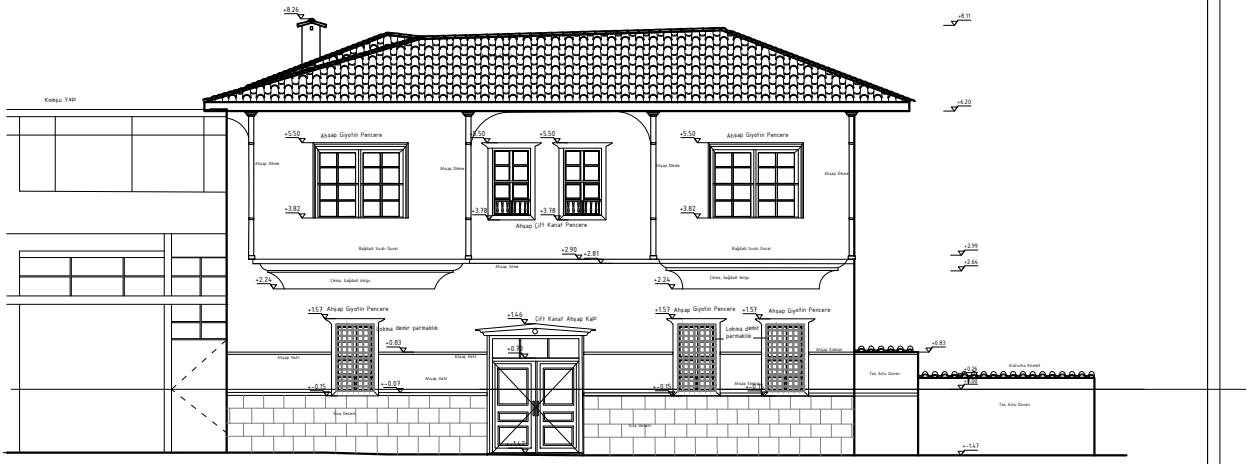
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	C-C KESİTİ

PAFTA NO:	11	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

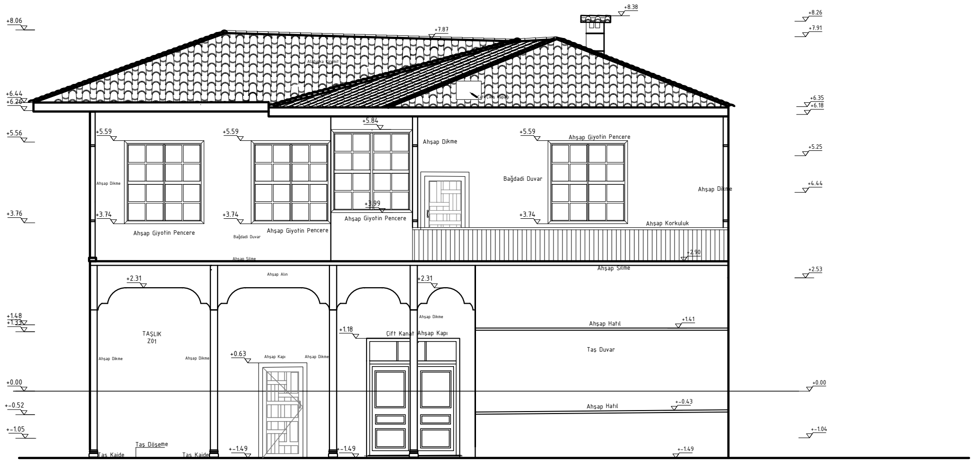
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	12

0 100 cm 200 cm

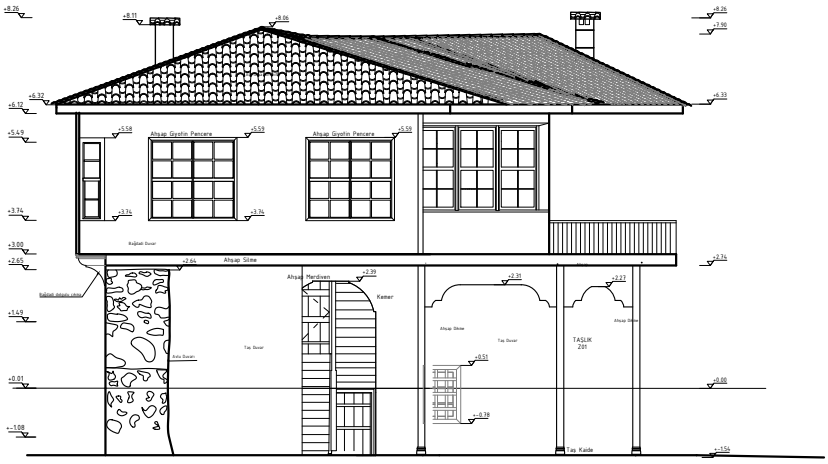
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐
PAFTA ADI:	GÜNEYDOĞU CEPHESİ
PAFTA NO:	13

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

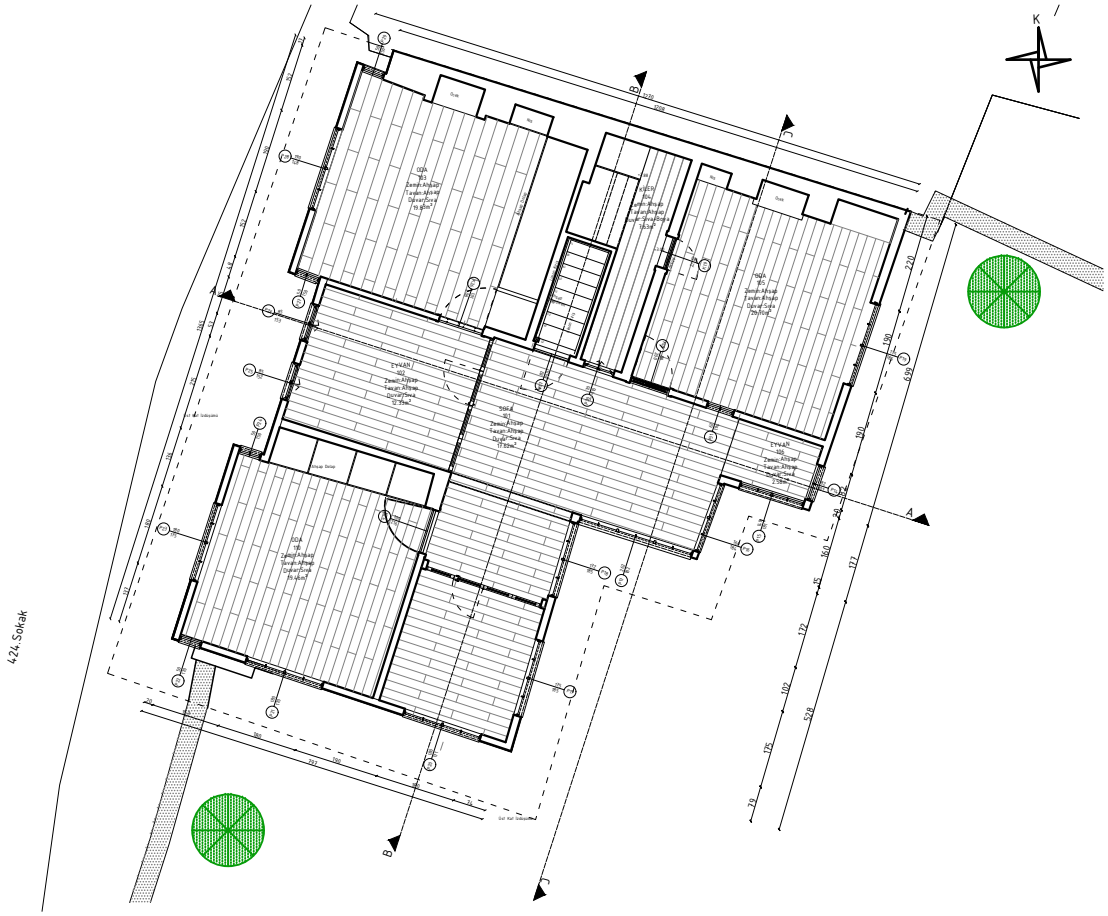
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	14.

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

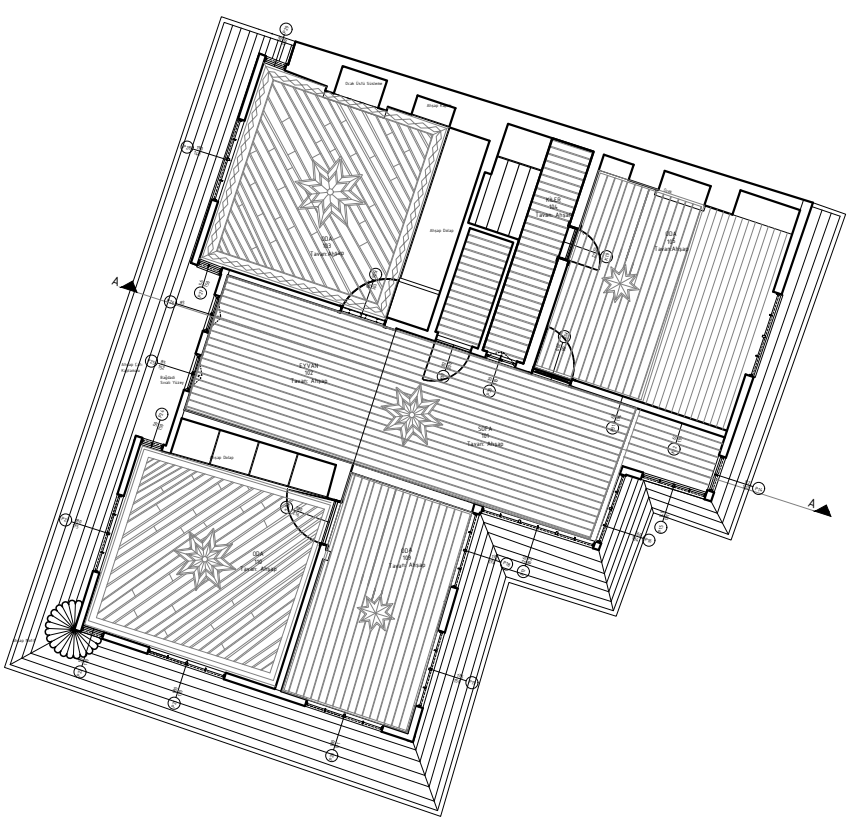
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI

PAFTA NO:	15	II. DÖNEM

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

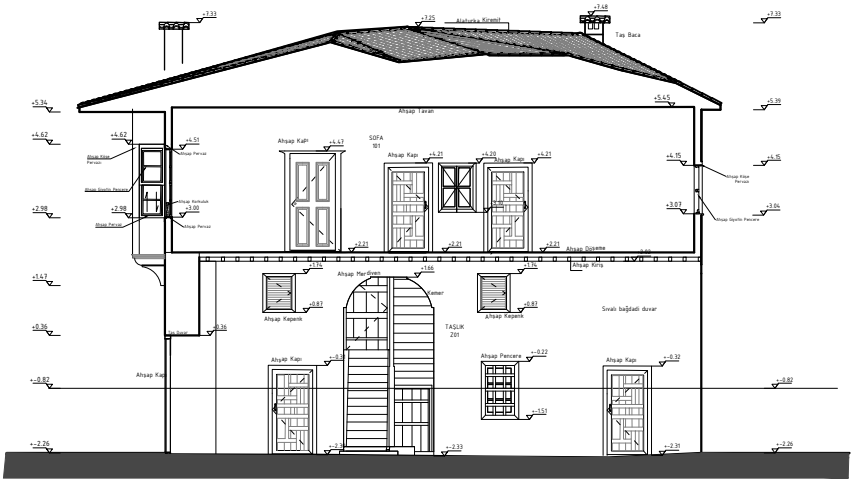
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	16	II. DÖNEM

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

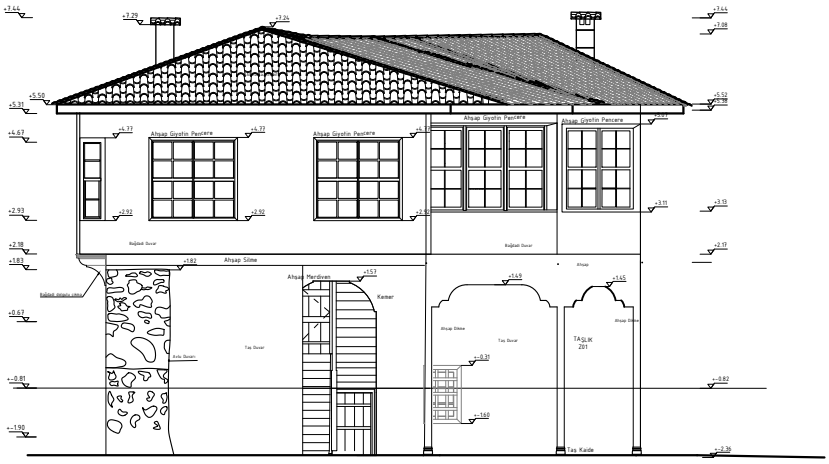
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	A-A KESİTİ

PAFTA NO:	17	II. DÖNEM

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

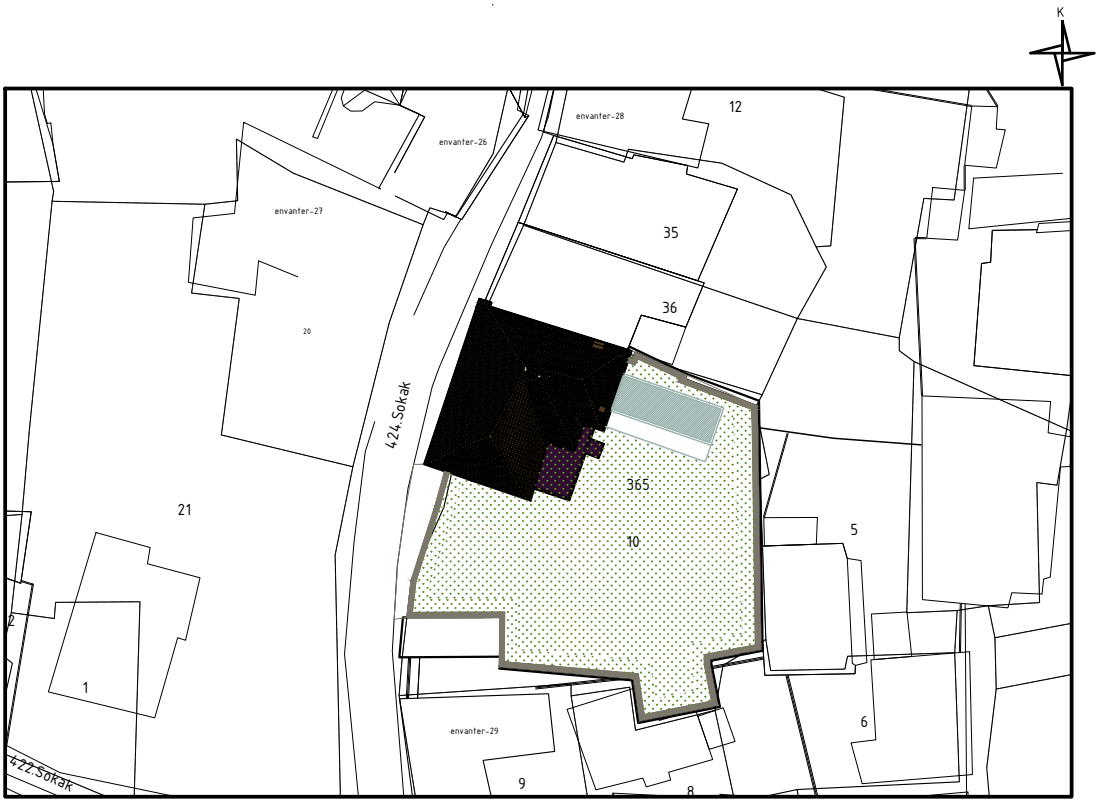
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	■
RESTORASYON	☐

PAFTA ADI:	GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	18 II. DÖNEM

Ek J: 365 Ada 10 Parsel Müdahale Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ

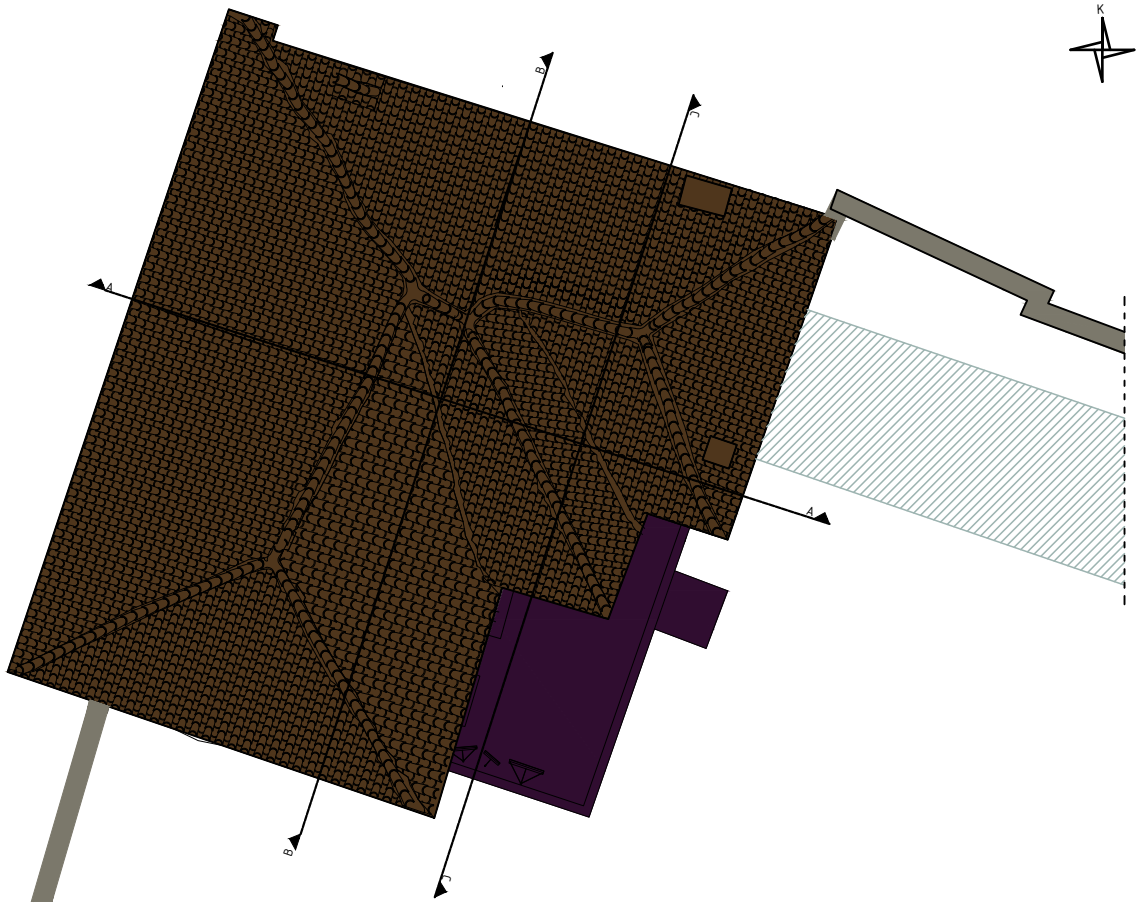
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI
PAFTA NO:	1

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

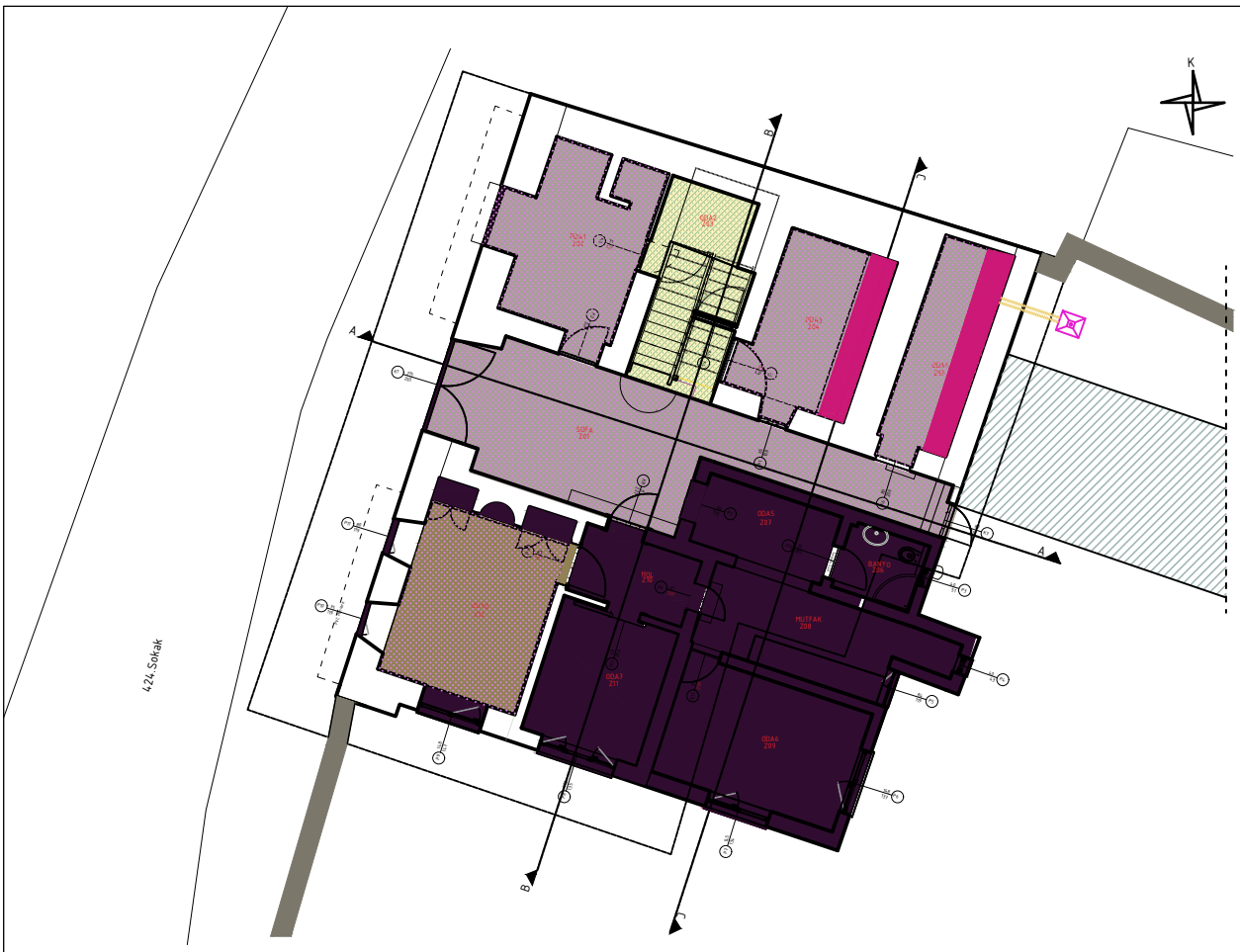
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

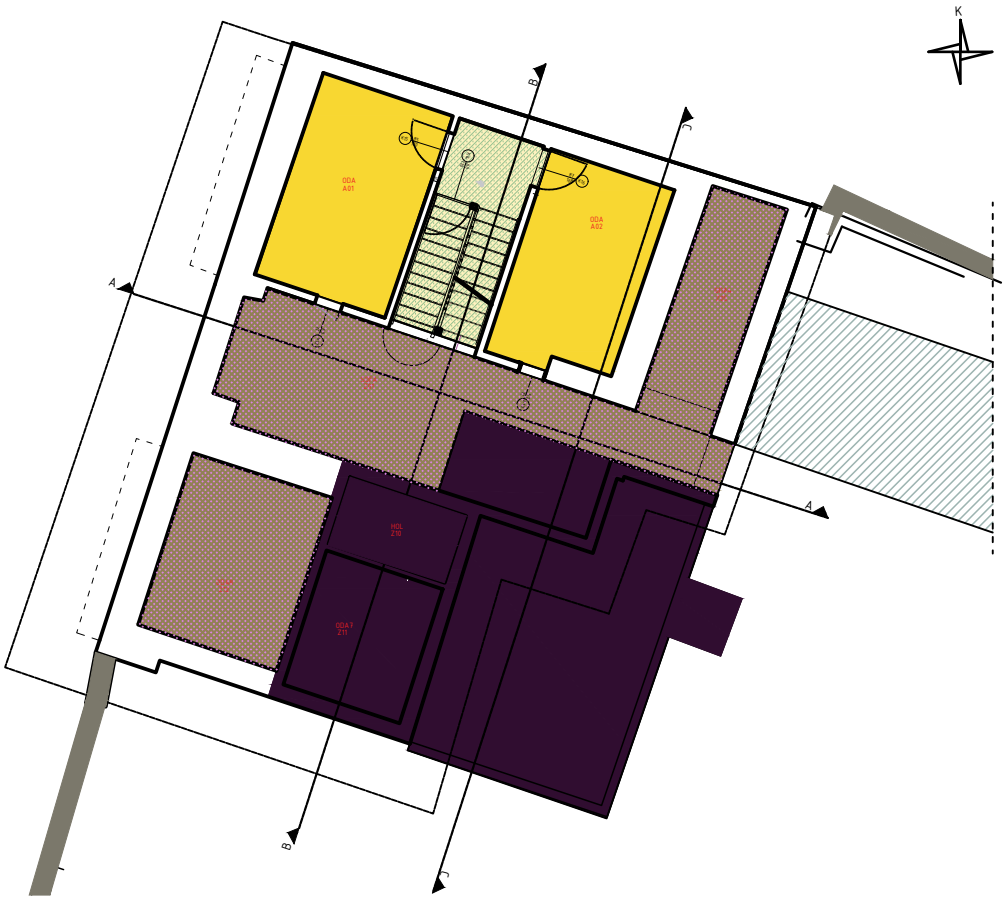
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI
PAFTA NO:	3

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

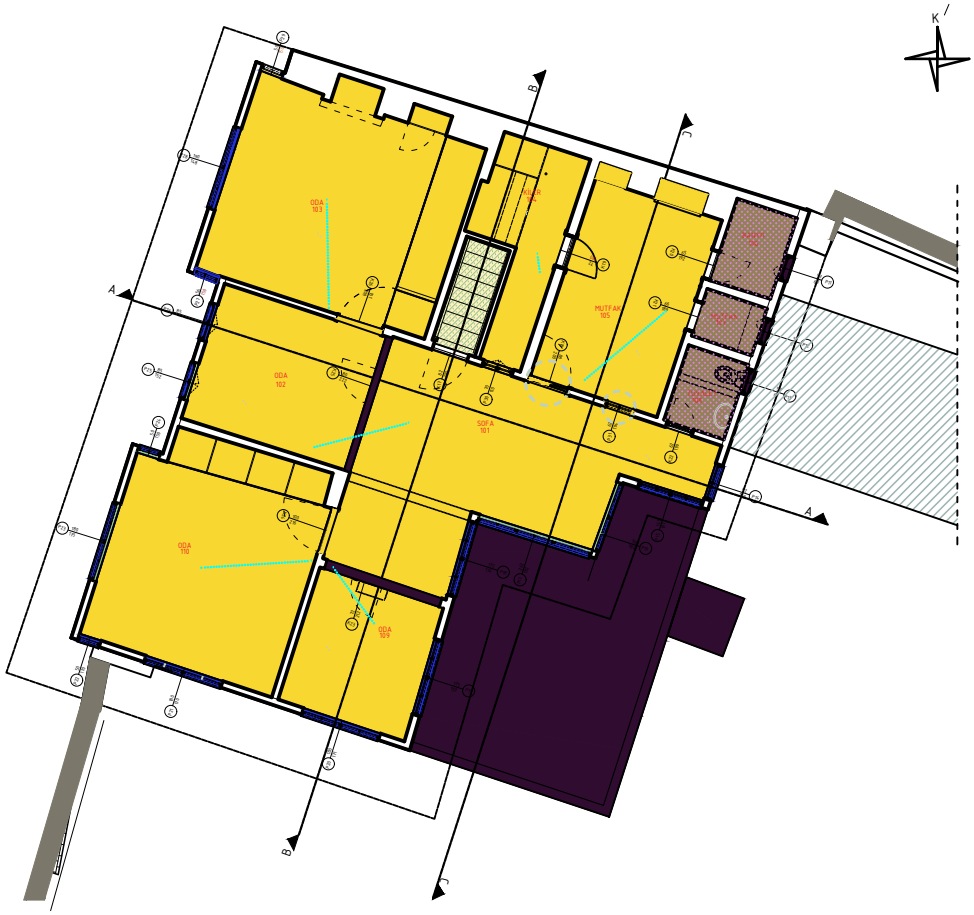
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI
PAFTA NO:	4

0 100 cm 200 cm

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI
PAFTA NO:	5

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

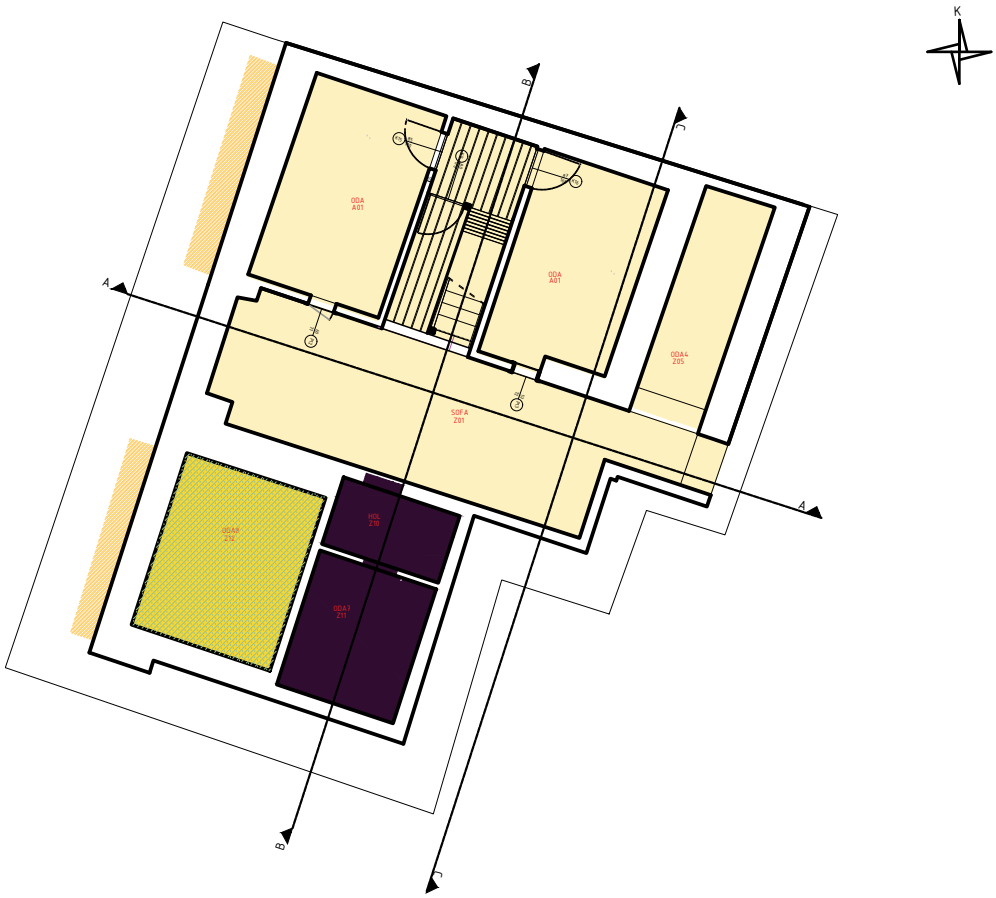
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	6

Müdahale Lejantı	
Ayıklama/ Temizleme	
	Bitki Temizliği
	Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
	Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
	Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
	Taş Malzemede Yüzey Temizliği
	Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
	Kiremitlerde Yüzey Temizliği
	Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma	
	Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
	Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
	Mevcut Doğrama Onarımı
	Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme	
	Taş Duvarda Bütünleme
	Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
	Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler	
	Yeni Ek Yapı Yapılması
	Çağdaş Ek (Vitrifiye)
	Drenaj Sistemi Yapılması
	Aydınlatma Sistemi Yapılması
	Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
	Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

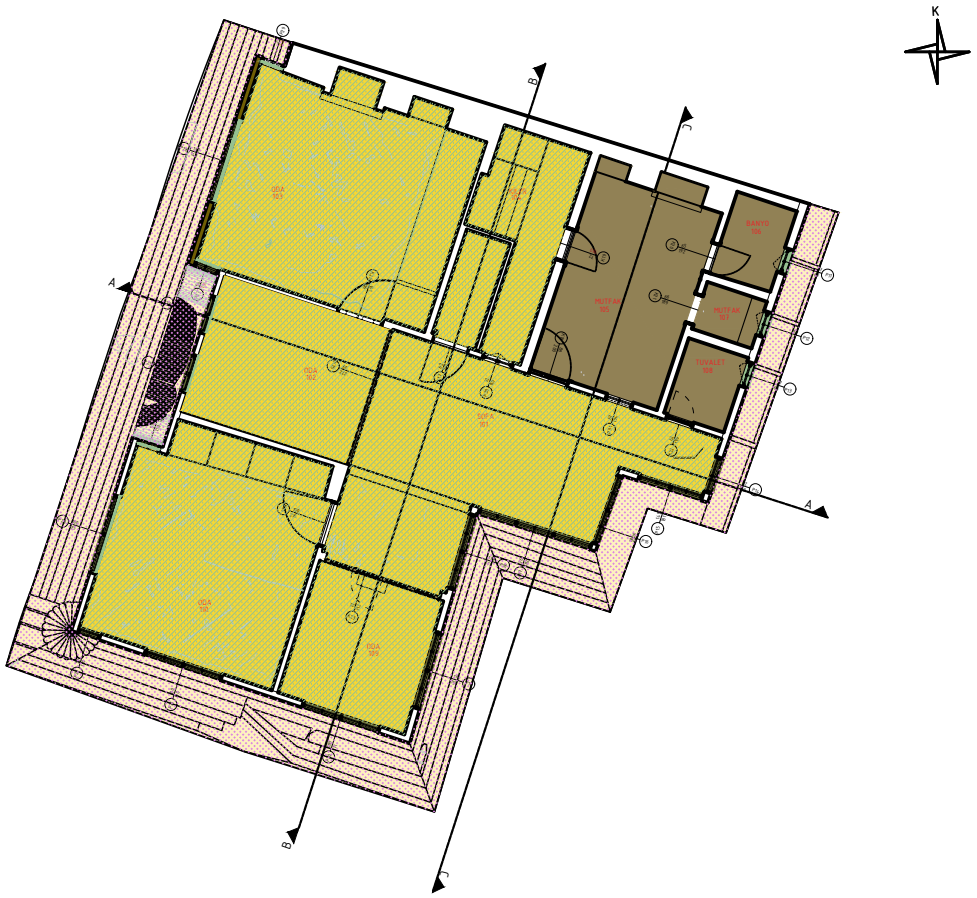
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	7

0 100 cm 200 cm

Müdahale Lejantı	
Ayıklama/ Temizleme	
	Bitki Temizliği
	Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
	Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
	Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
	Taş Malzemede Yüzey Temizliği
	Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
	Kiremitlerde Yüzey Temizliği
	Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma	
	Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
	Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
	Mevcut Doğrama Onarımı
	Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme	
	Taş Duvarda Bütünleme
	Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
	Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler	
	Yeni Ek Yapı Yapılması
	Çağdaş Ek (Vitrifiye)
	Drenaj Sistemi Yapılması
	Aydınlatma Sistemi Yapılması
	Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
	Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI
PAFTA NO:	8

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

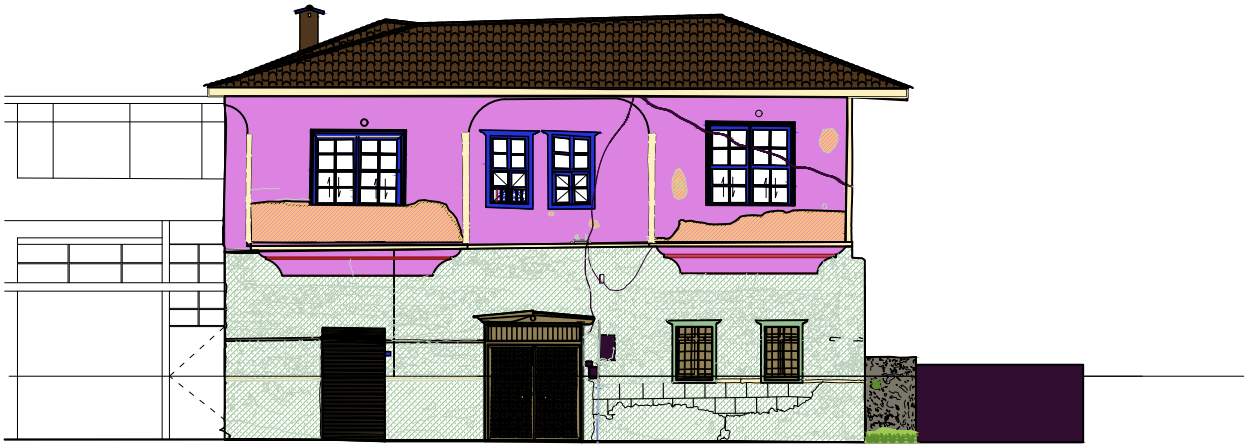
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	9

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sisteni Yapılması
Aydınlatma Sisteni Yapılması
Isıtma Soğutma Sisteni Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

C-C KESİTİ

KUZEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	10

0 100 cm 200 cm

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sistemi Yapılması
Aydınlatma Sistemi Yapılması
Isıtma Soğutma Sistemi Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

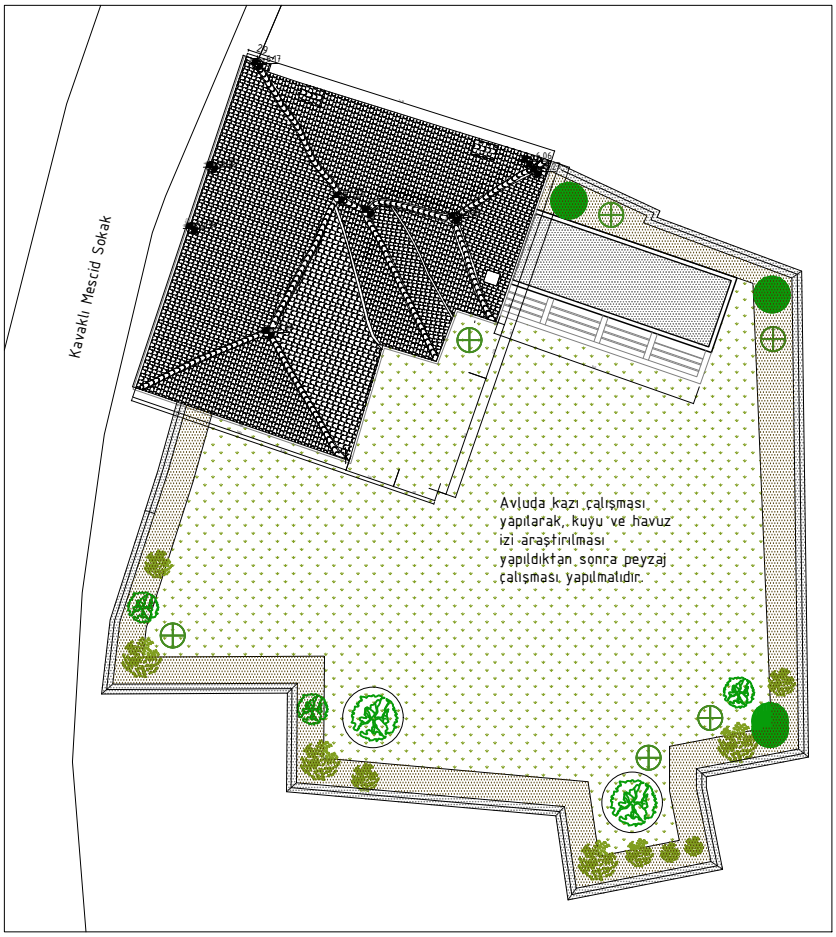
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	KESİT VE GÖRÜNÜŞLER
PAFTA NO:	11

0 100 cm 200 cm

Müdahale Lejantı
Ayıklama/ Temizleme
Bitki Temizliği
Niteliksiz Boya/Sıva Raspası
Özgün Olmayan Yapı Elemanlarının Kaldırılması
Ahşap Malzemede Yüzey Temizliği
Taş Malzemede Yüzey Temizliği
Çimento Esaslı Malzemenin Temizliği
Kiremitlerde Yüzey Temizliği
Muhdes Eklerin Kaldırılması
Sağlamlaştırma
Ahşapta Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Taş Taşıyıcıda Sağlamlaştırma
Mevcut Doğrama Onarımı
Bağdadi Duvar Onarımı
Bütünleme
Taş Duvarda Bütünleme
Bağdadi Sıvanın Bütünlenmesi
Eksik Yapı Elemanının Eklenmesi
Ekler
Yeni Ek Yapı Yapılması
Çağdaş Ek (Vitrifiye)
Drenaj Sisteni Yapılması
Aydınlatma Sisteni Yapılması
Isıtma Soğutma Sisteni Yapılması
Bahçe düzenlemesi yapılması

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

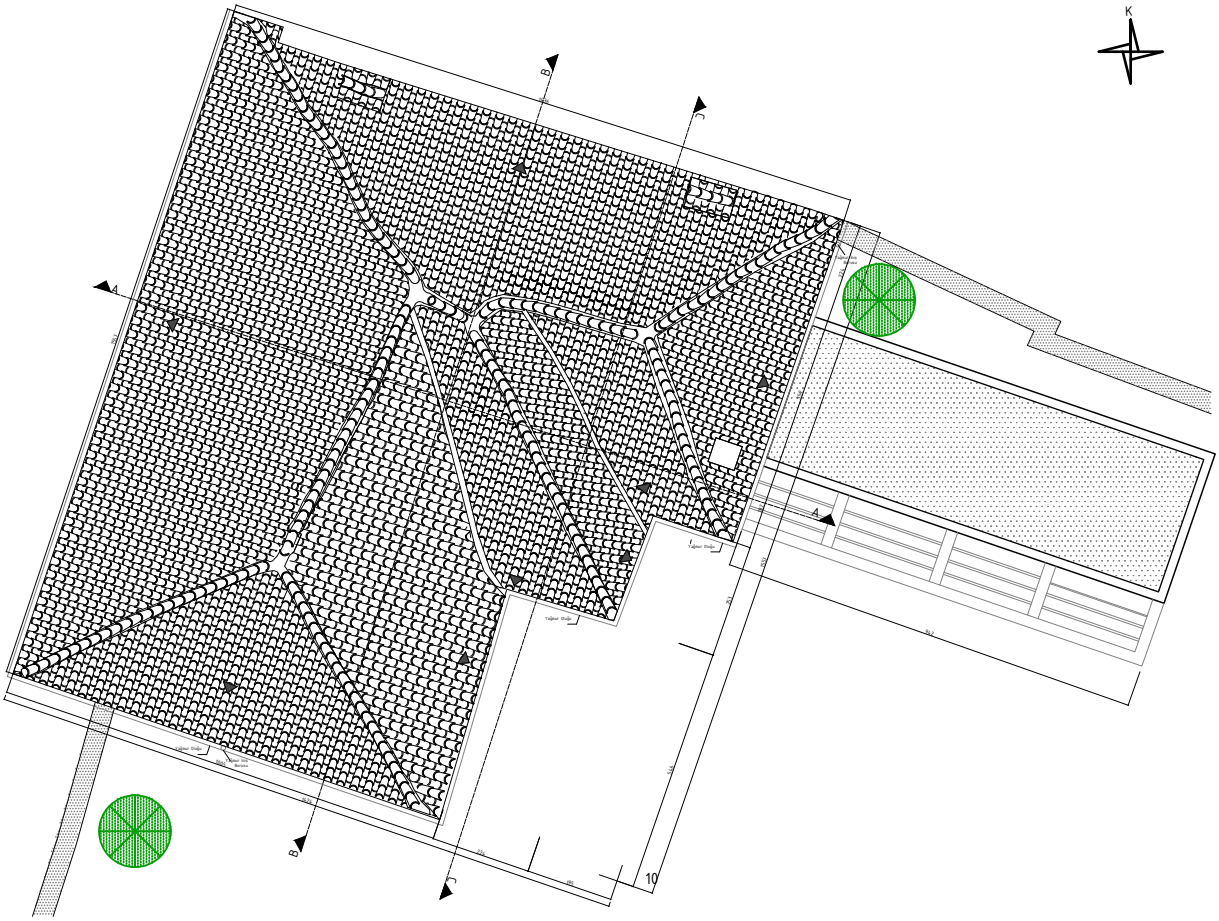
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	VAZİYET PLANI

PAFTA NO:	1	

Ek K: 365 Ada 10 Parsel Restorasyon Paftaları

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

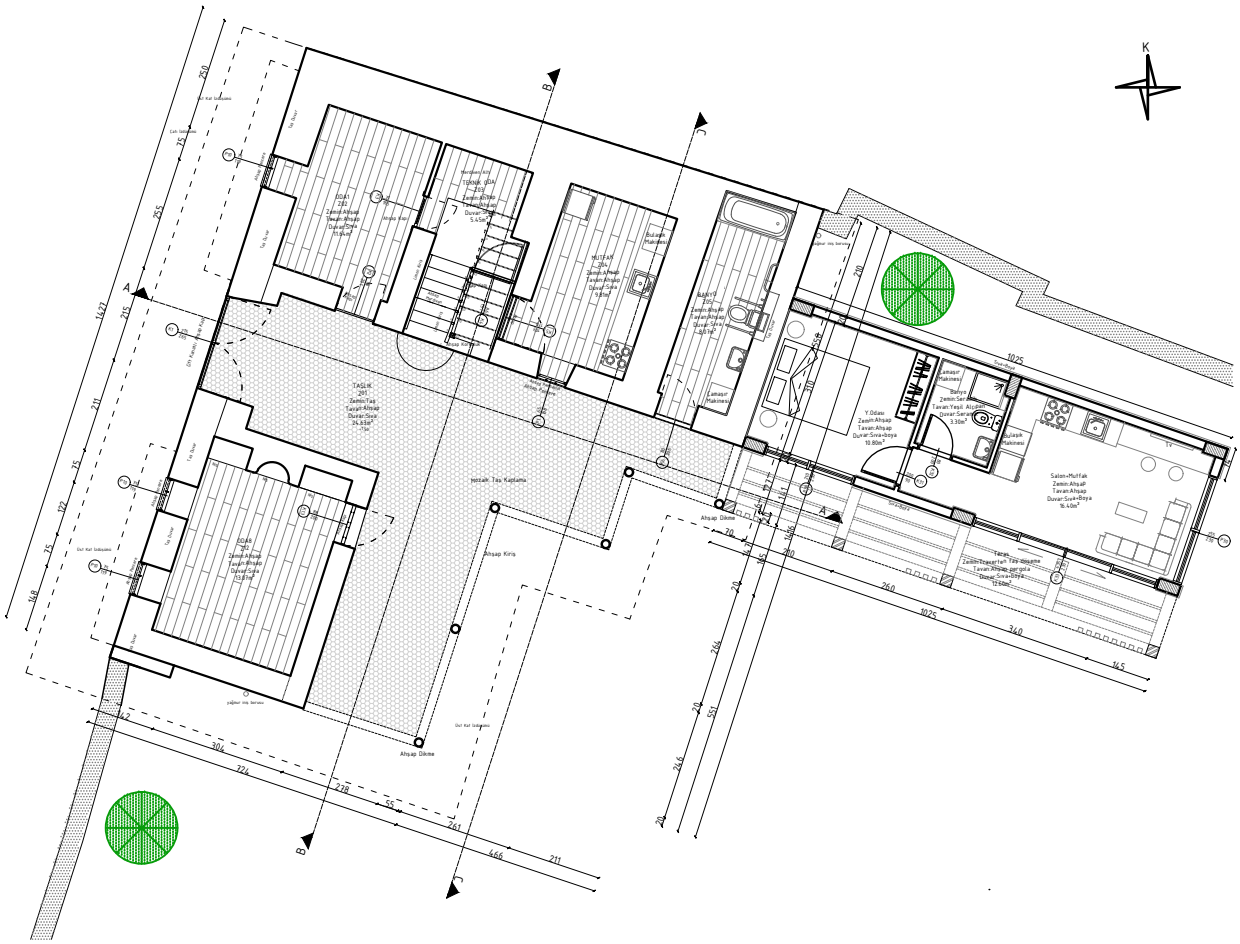
YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ÇATI PLANI
PAFTA NO:	2

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

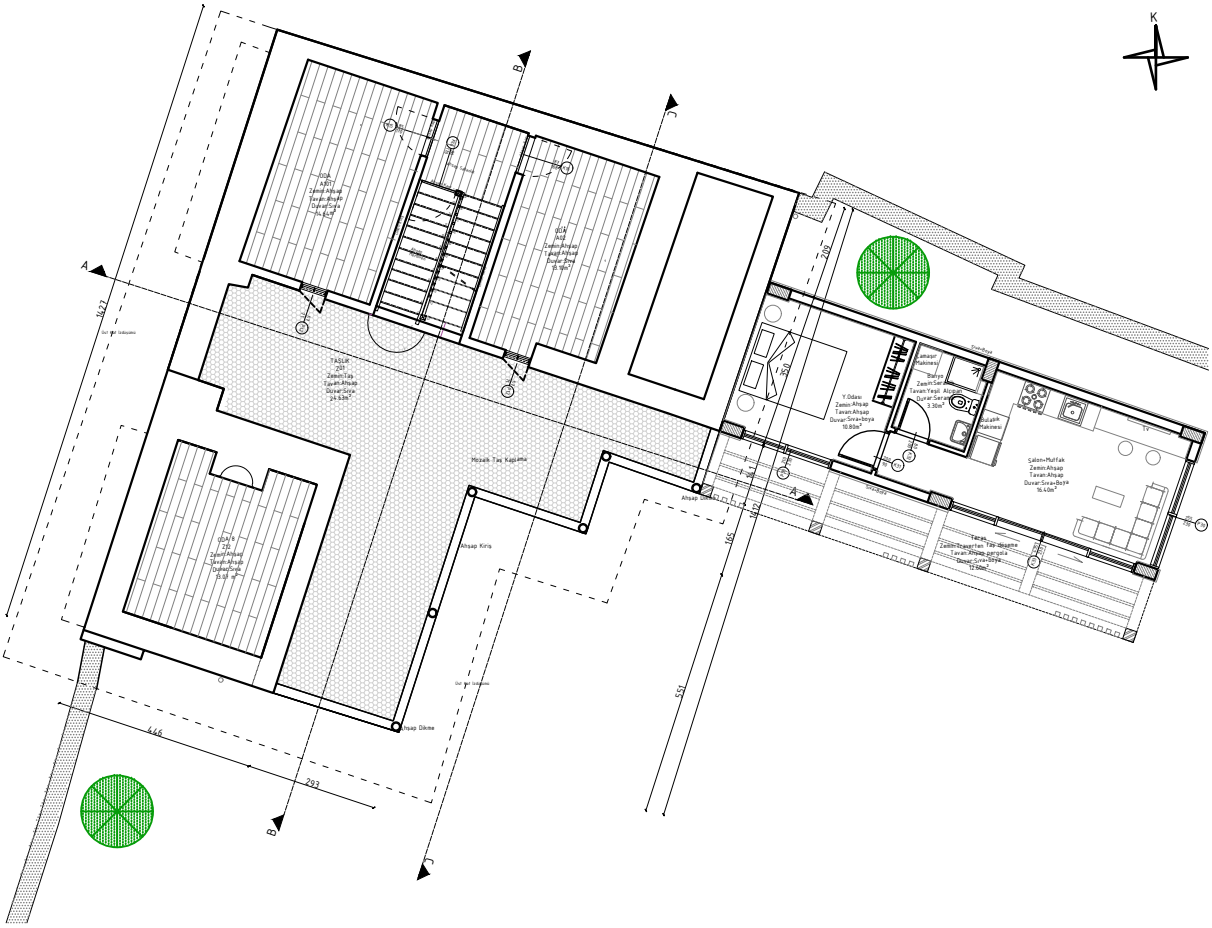
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:	3	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

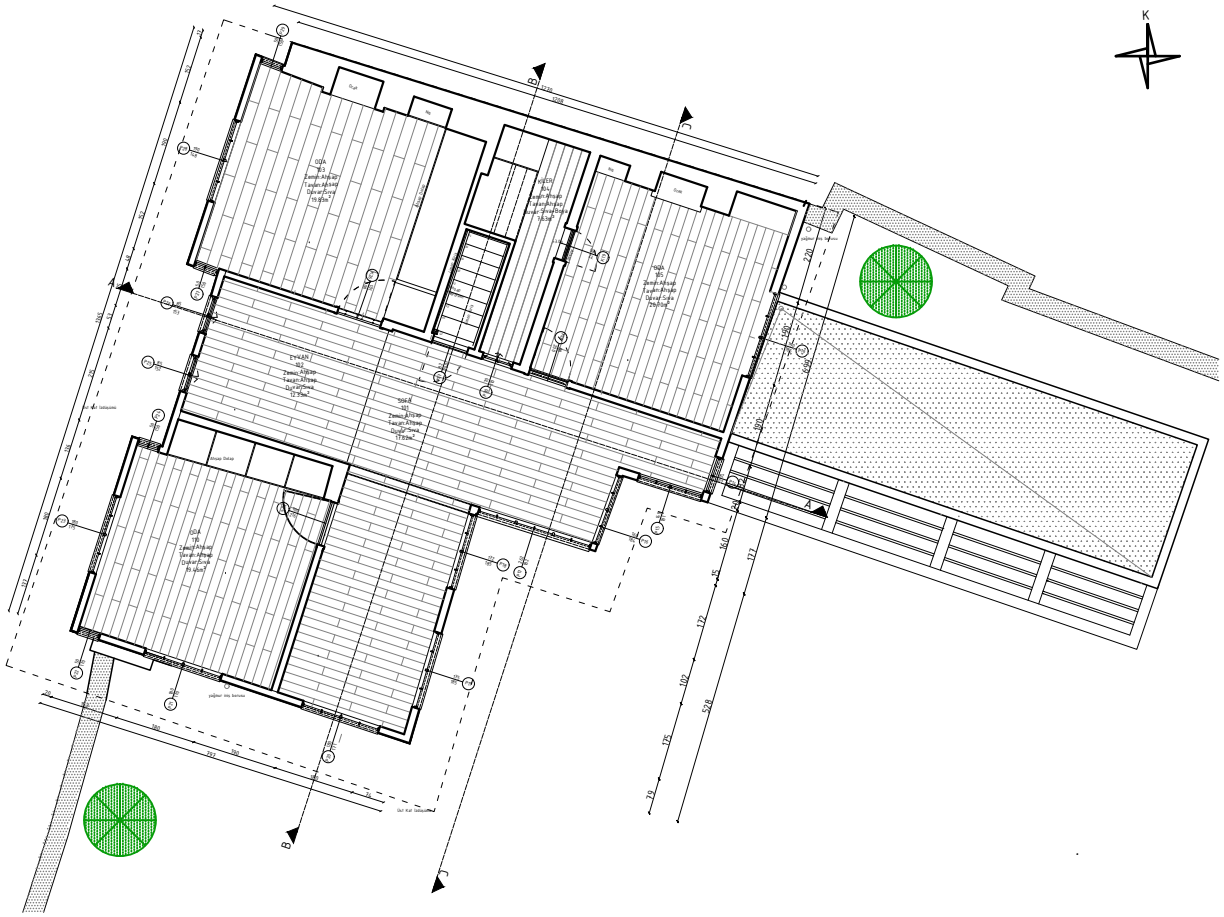
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ARA KAT PLANI
PAFTA NO:	4

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

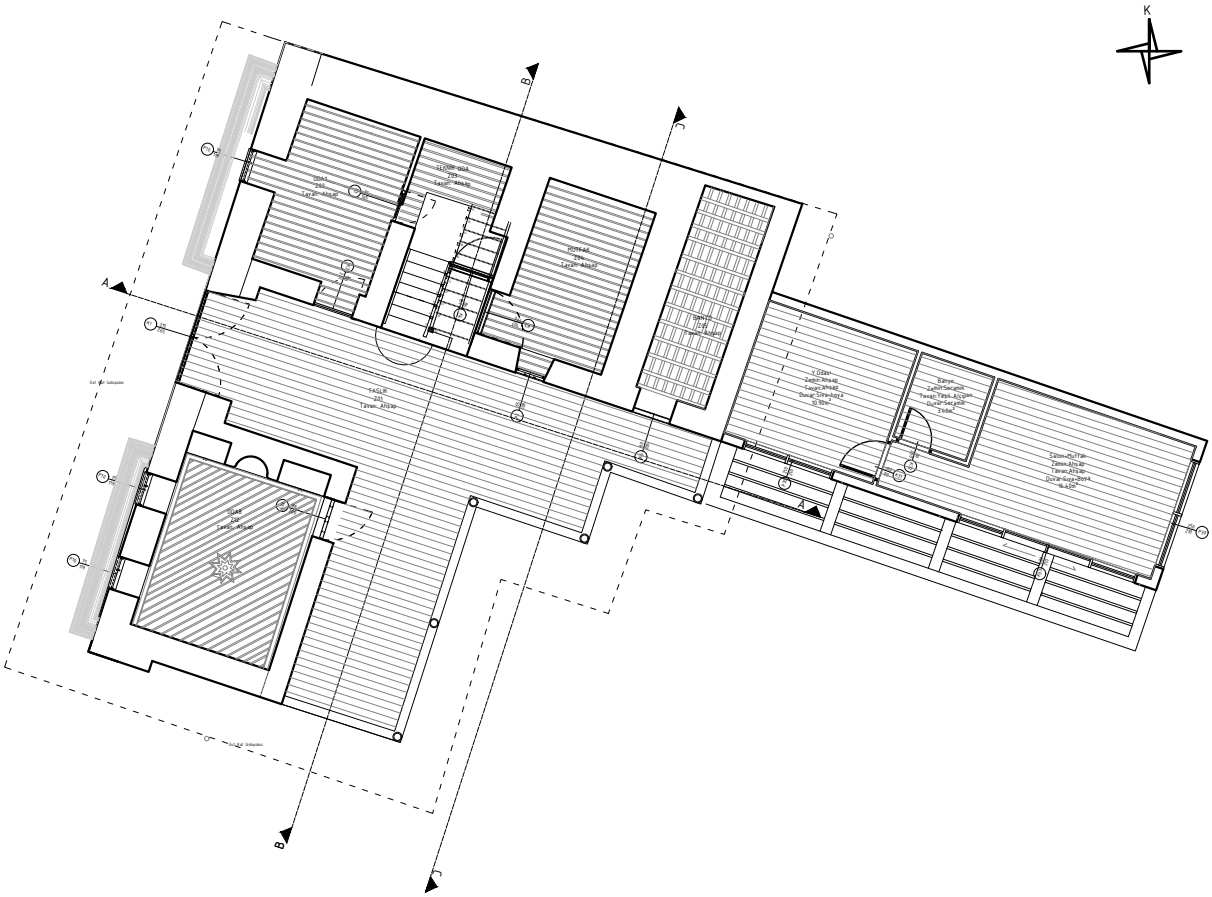
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI
PAFTA NO:	5

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

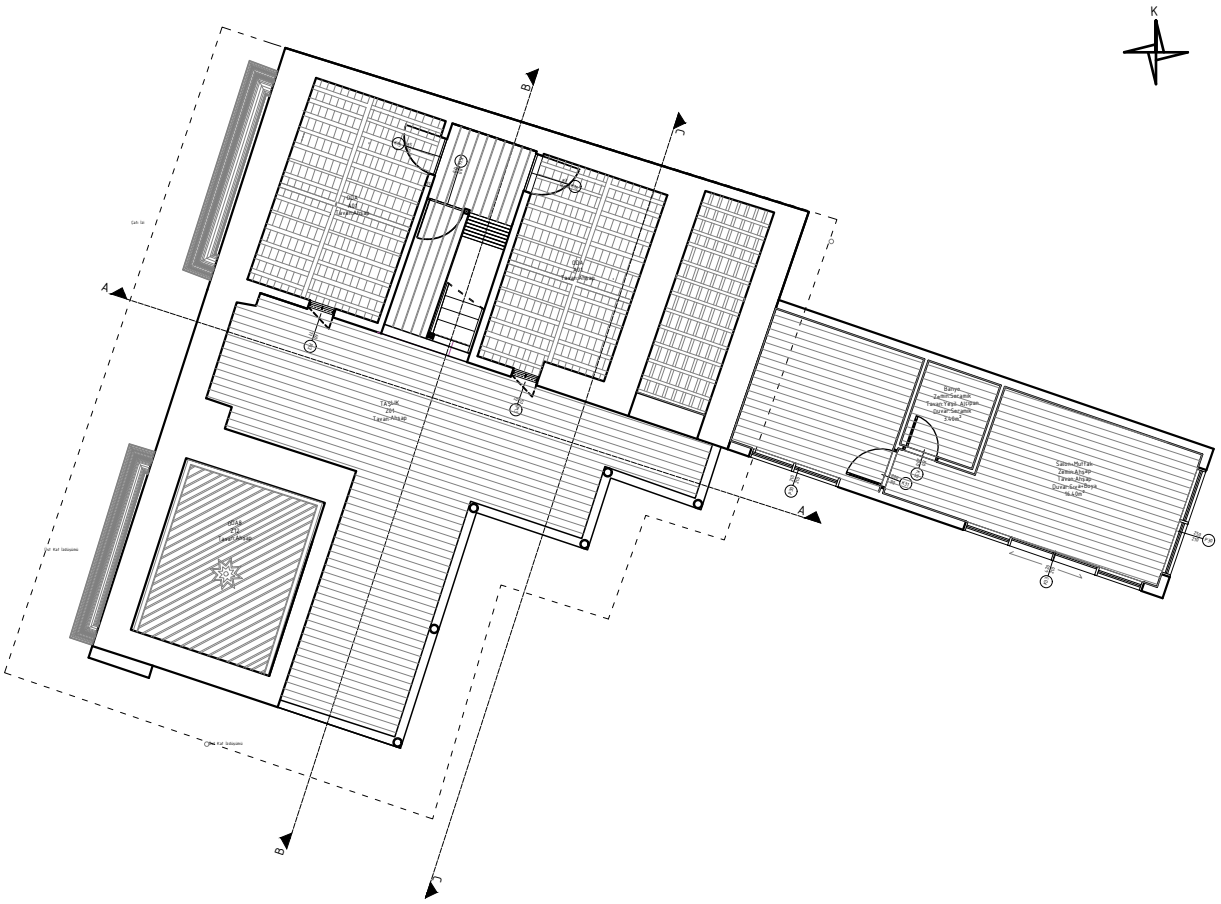
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	6

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

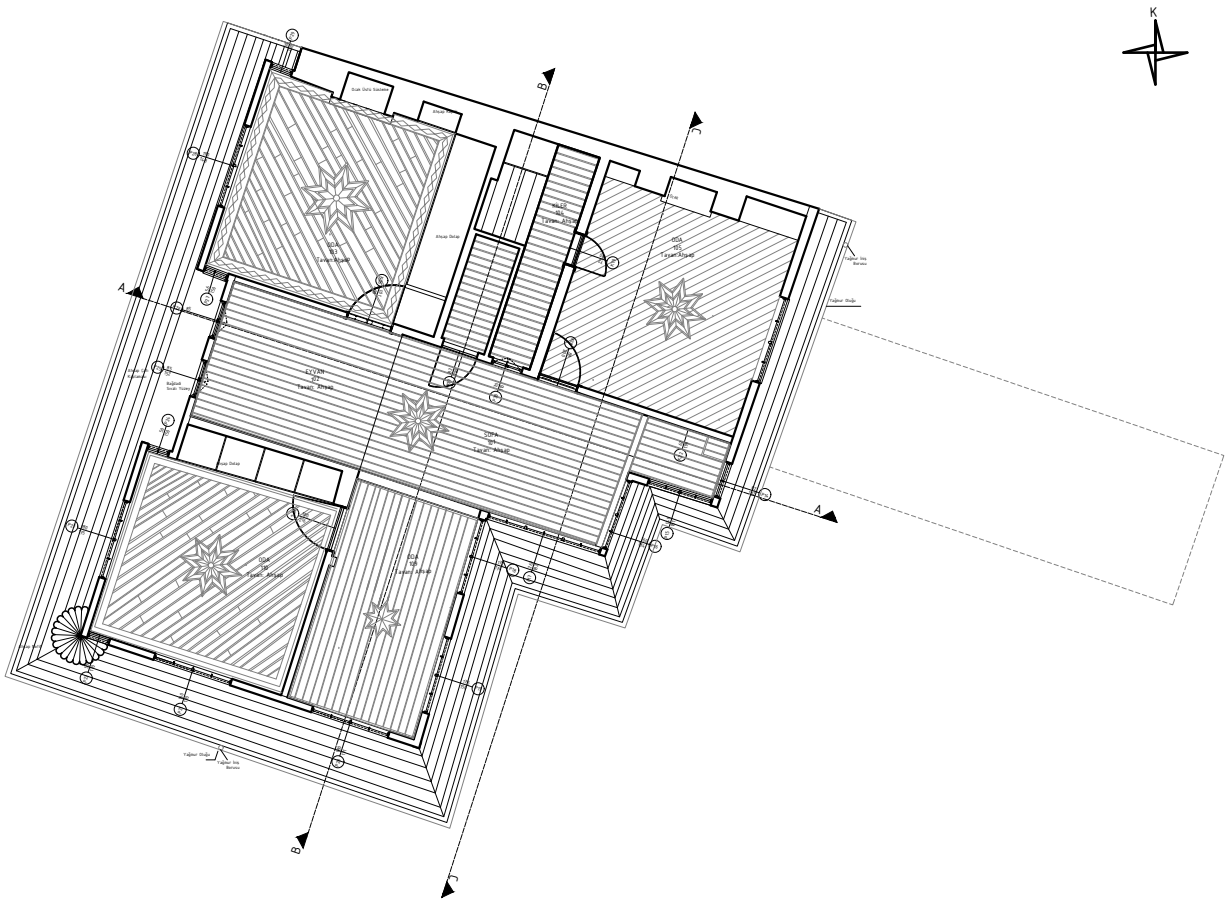
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	ARA KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	7	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

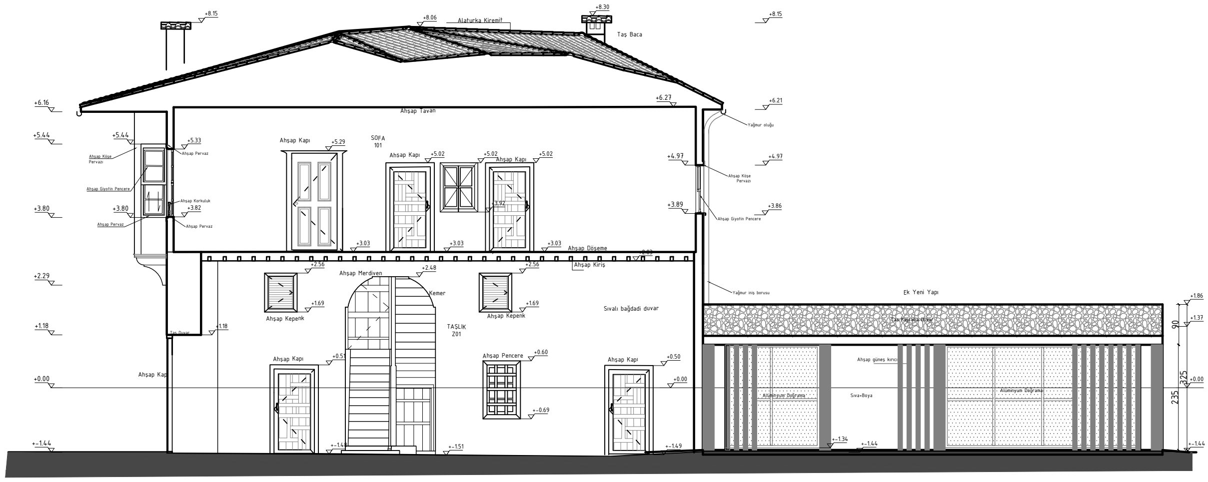
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:	8	

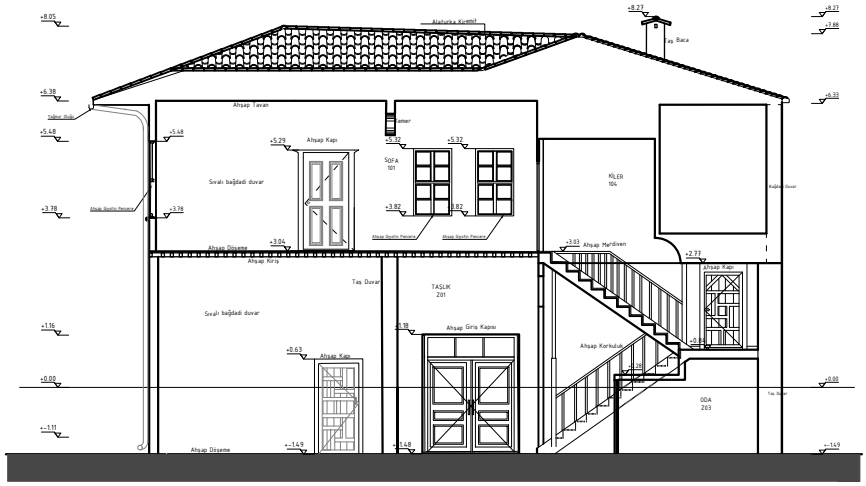
GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■
PAFTA ADI:	A-A KESİTİ
PAFTA NO:	9

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

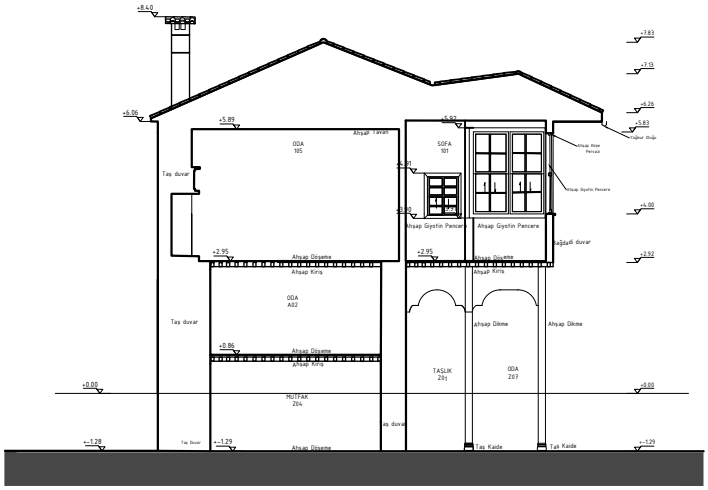
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	B-B KESİTİ

PAFTA NO:	10	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

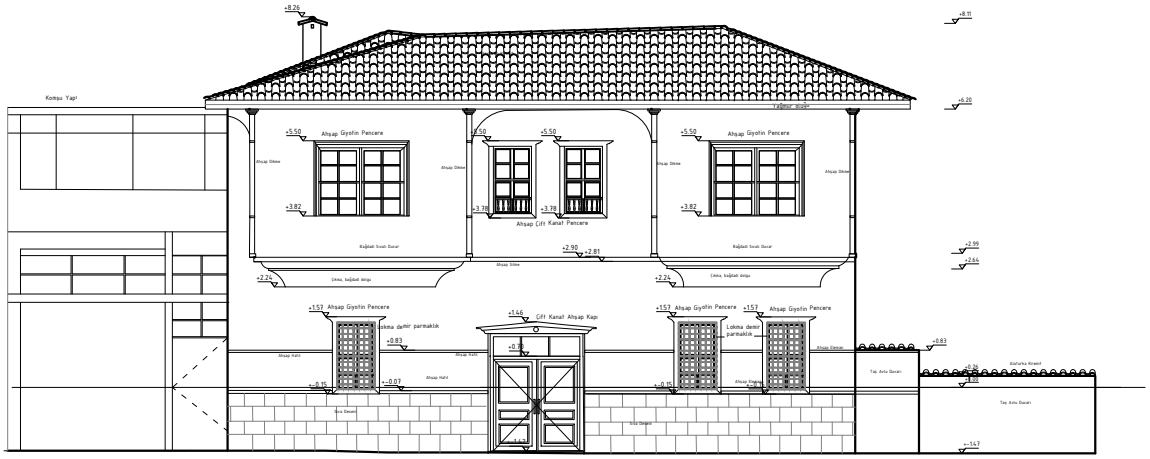
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	C-C KESİTİ

PAFTA NO:	11	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

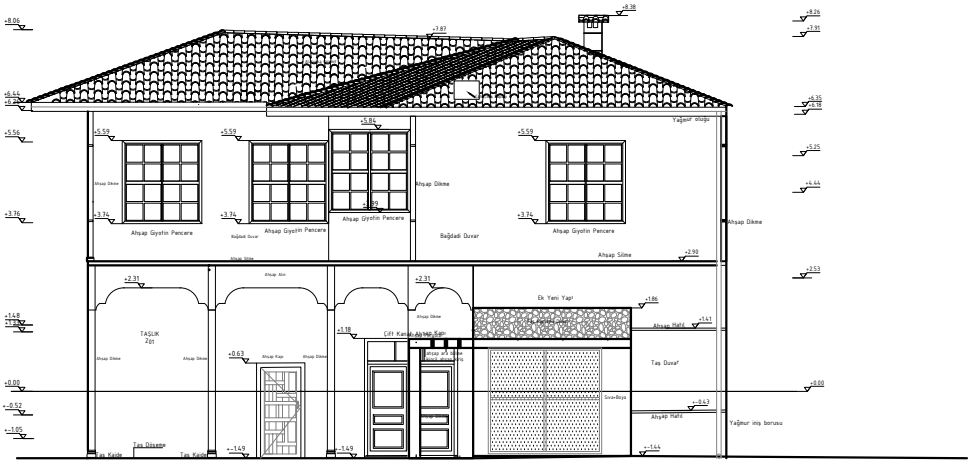
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	□
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	12	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

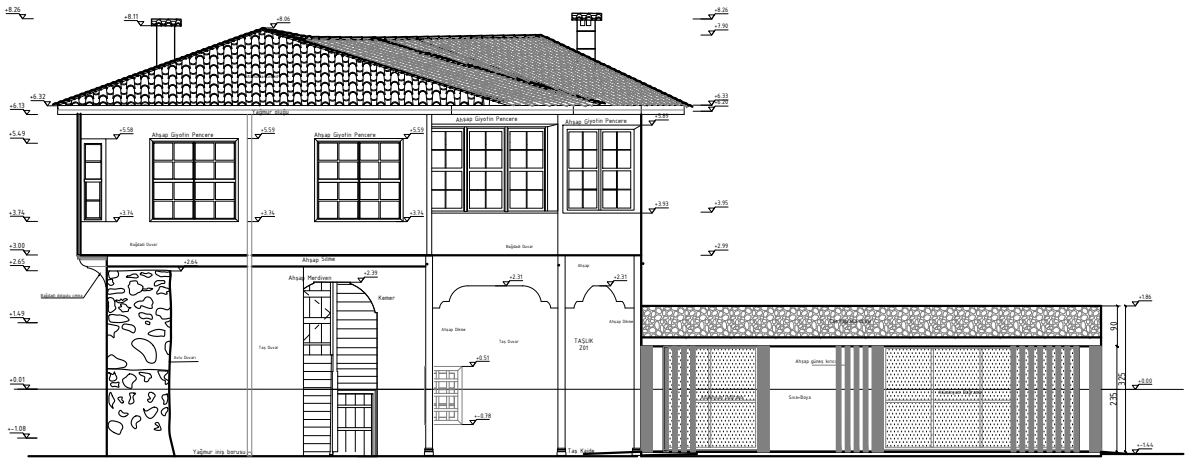
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	GÜNEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO:	13	

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

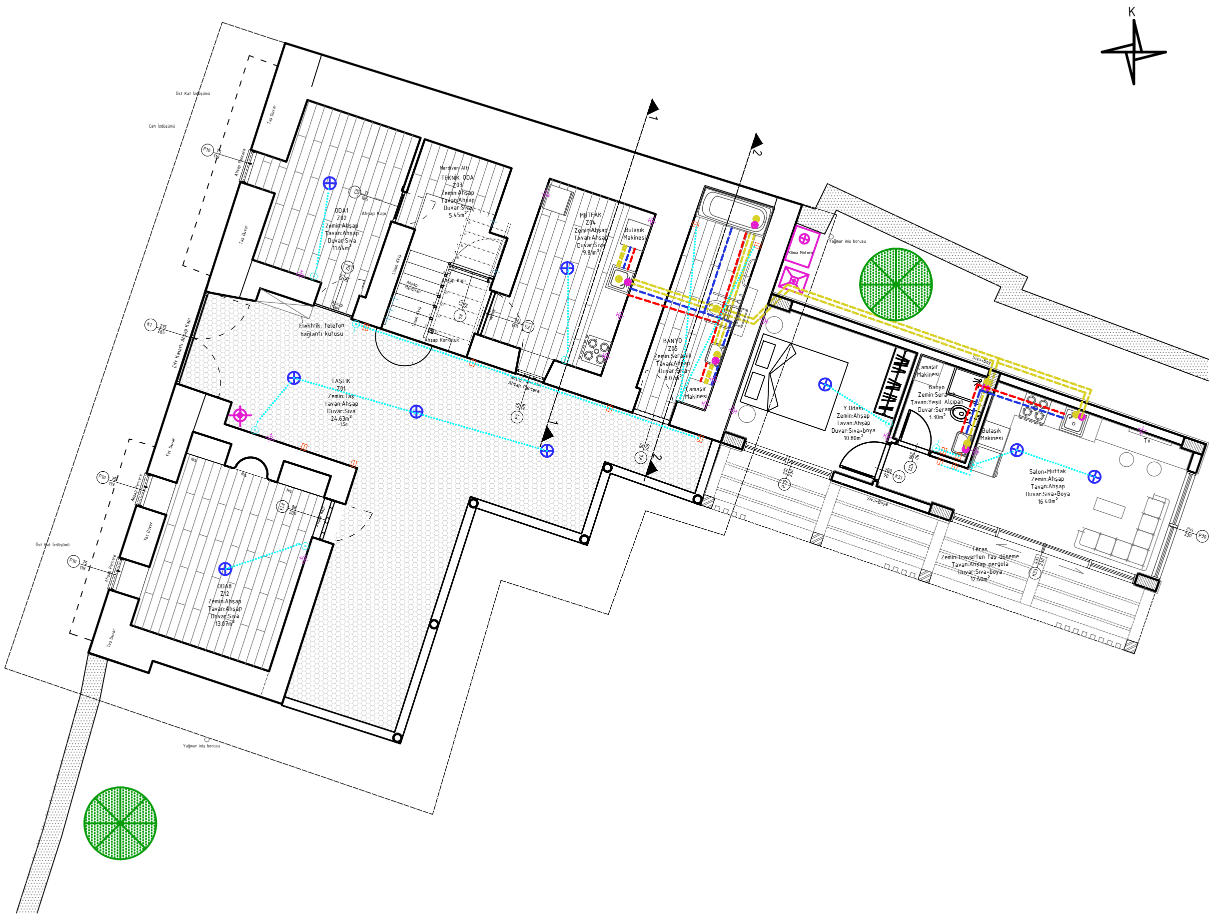
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	□
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:	14

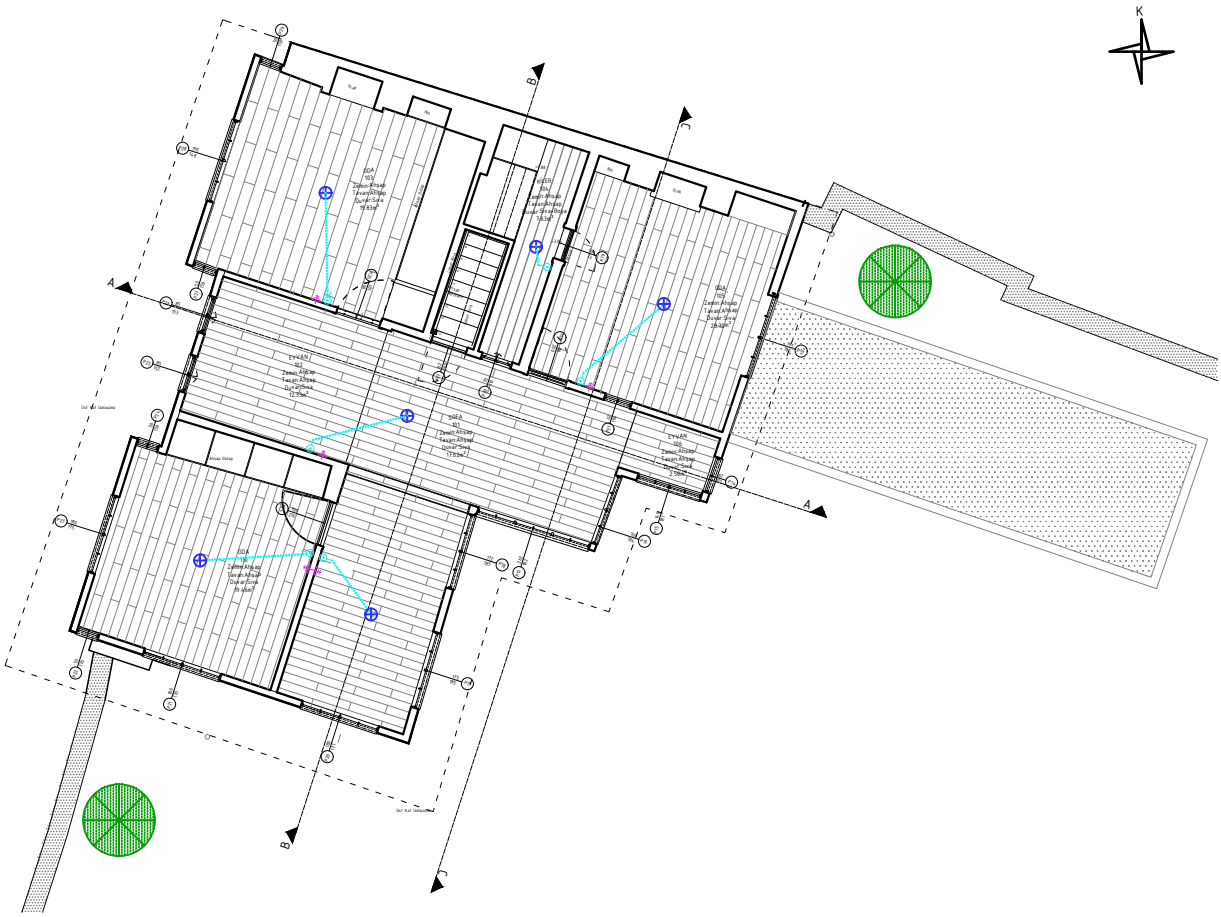
0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ	
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022
İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■
PAFTA ADI:	ZEMİN KAT TESİSAT PLANI
PAFTA NO:	15

	Pis Su Atık Noktası		Fotosel Aydınlatma
	Pis Su Gider Borusu		Duvar Aplik Aydınlatma
	Temiz Su Borusu		Bahçe Aydınlatma
	Pis Su Bağlantı Borusu		Avize
	Sıcak Su Bağlantı Borusu		Priz
	Soğuk Su Bağlantı Borusu		Anahtar
	Su Sayacı		

0 100 cm 200 cm

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

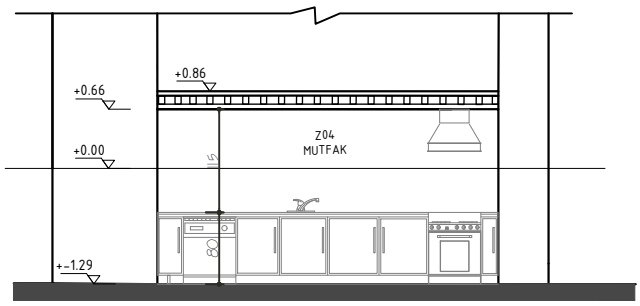
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

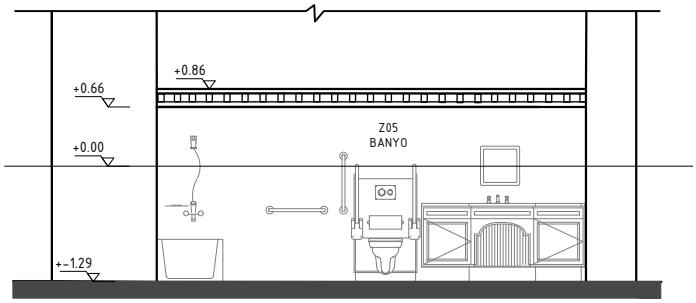
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	BİRİNCİ KAT PLANI TESİSAT PLANI
PAFTA NO:	16

	Pis Su Atık Noktası		Fotosel Aydınlatma
	Pis Su Gider Borusu		Duvar Aplik Aydınlatma
	Temiz Su Borusu		Bahçe Aydınlatma
	Pis Su Bağlantı Borusu		Avize
	Sıcak Su Bağlantı Borusu		Priz
	Soğuk Su Bağlantı Borusu		Anahtar
	Su Sayacı		

1-1 Kesiti

2-2 Kesiti

TESİSAT KARARLARI

Yapıya elektrik, telefon bağlantı kutuları ve saatleri kutu dolap içine yerleştirilecektir.

Bütün tesisat malzemeleri yangına dayanıklı malzemelerden seçilecektir.

Sıhhi Tesisat Karaları:

Yapı zemin kat mahallerine eklenen mutfak ve banyo tesisatı tesisat planında verilmiştir ve buna uygun yapılacaktır.

Elektrik Tesisat Karaları:

Tüm kablolamalar sıva altından yapılacaktır.

Anahtarlar temiz kottan 110 cm yükseklikte yapılacaktır.

Prizler temiz kottan 50 cm yükseklikte yapılacaktır.

Mutfak tezgâh üstü prizlerin tezgahtan 30 cm yükseklikte olacaktır.

Aydınlatmaların tümü sıva üstü modeller olup özgün tavan kaplamasına zarar verilmeden monte edilecektir.

Isıtma, Soğutma Karaları:

Soğutma klima ile sağlanacaktır. Planlanan 1 adet klima motoru cepheye değil, dış mekân avlu zeminine monte edilecektir. Kablolar onarım sırasında duvar içinden geçirilecektir.

Isıtma elektrikli yoğuşmalı kombi ile sağlanacaktır. Kombi zemin katta belirtilen teknik oda içerisinde yer alacaktır. Borular döşeme ve duvarlara zarar vermeden kısmi müdahaleler ile yerleştirilecektir.

VİTRİFİYE
Vitra Integra Klozet
Gömme Rezervuar
Vitra Metropole Lavabo
Özel Yapım Duş Teknesi
Vitra Serenity Banyo Bataryası
Vitra Verona Eviye Bataryası

AYDINLATMA
L1-Corditta 3330-1b Tekli Cam Sarkıt Avize Bal Siyah
L2-Kızqyn Duvar Aplik Aydınlatma
L3-Crystal Palace Siyah Bahçe Direği Aydınlatması Armatür 85cm Direk
L4-sensörlü Merdiven Led Aydınlatma

KOMBİ
Vailant Tam Yoğuşmalı Kombi
Arnika Mat Siyah Radyatör

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

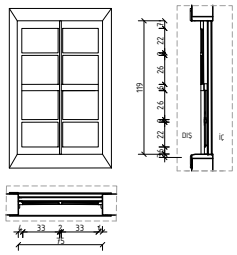
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

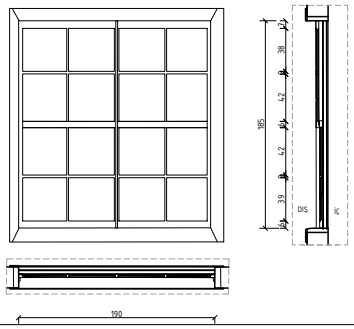
RÖLÖVE	☐
RESTİTÜSYON	☐
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	TESİSAT DETAYLARI

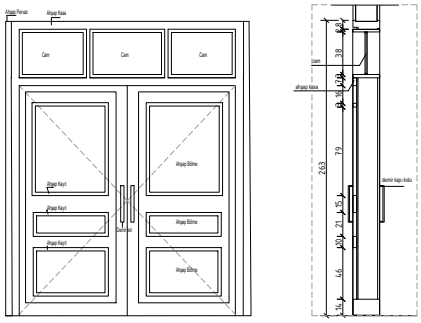
PAFTA NO:	T7	1/50

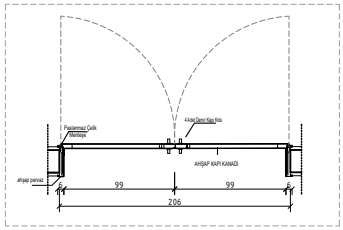

P10 | Ahşap Giyotin Pencere

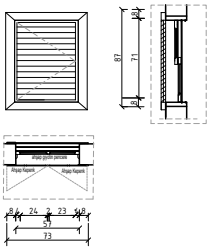

P19 | Ahşap Giyotin Pencere

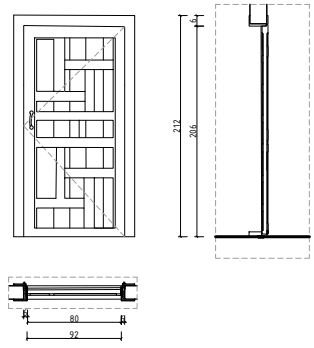

K01 | Ahşap Giriş Kapısı

P12 | Ahşap Pencere ve Kepenk

K06 | Ahşap Oda Kapısı

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

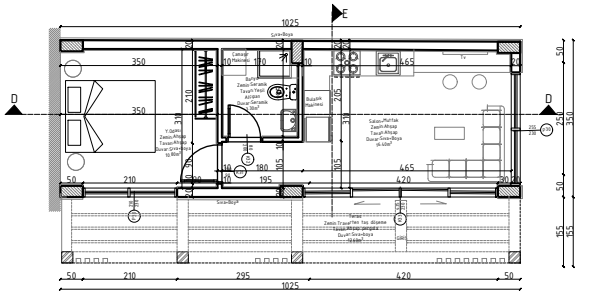
HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

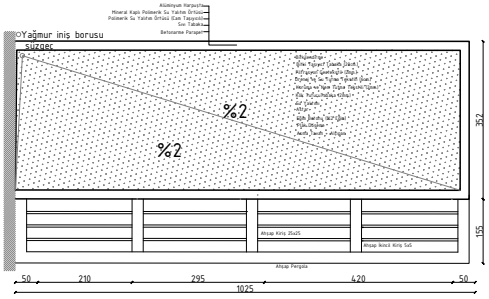
RÖLÖVE	□
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	Yeni Eklenecek Yapı Elemanları

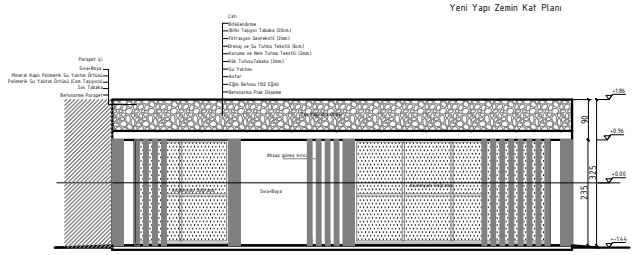
PAFTA NO:	18	1/25

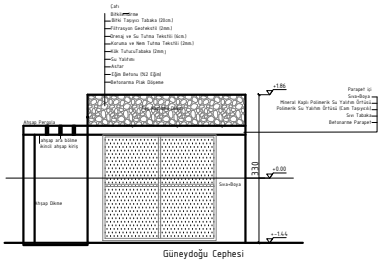
Yeni Yapı Zemin Kat Planı

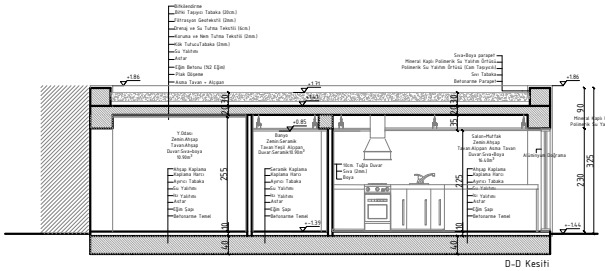
Yeni Yapı Çatı Planı

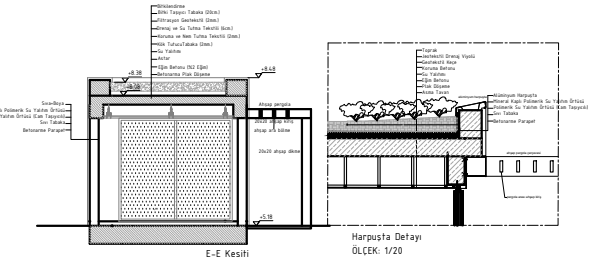
Güneybatı Cephesi

Güneydoğu Cephesi

D-D Kesiti

E-E Kesiti

Harpuşta Detayı
ÖLÇEK: 1/20

GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN :	DÜRİYE YAMAN
TEZ DANIŞMANI:	PROF.DR. ELİF ÖZLEM ORAL AYDIN
TARİH:	06.05.2022

İL:	ANTALYA
İLÇE:	MURATPAŞA
MAHALLE:	BALBEY
SOKAK:	424
ADA:	365
PARSEL:	10

RÖLÖVE	□
RESTİTÜSYON	□
RESTORASYON	■

PAFTA ADI:	EK YAPI

PAFTA NO:	19	

0 50 cm 200 cm